https://archive.org/details/bk975/page/n0/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

All Items on https://archive.org/details/realpatidar

Full Library on https://realpatidar.com/library

શ્રી ગુરુદેવાય નમઃ

શ્રી ઇશ્વર વિહારી વિલાસ

વાંઢાય-કચ્છ

લેખક-સંયોજક:
ચંદુભા જાડેજા
(મેરાઉ - કચ્છ)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n1/mode/1up

Real Patidar Library

https://www.realpatidar.com/library

Real Patidar
Unravel Truth

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

Full terms and conditions of use: http://www.realpatidar.com

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting http://www.realpatidar.com

You can resize and move this box in any PDF Application like Adobe Acrobat Reader.

Use the Bookmarks facility in the PDF to directly go to the pages containing Highlights.

For Reference See Pages: 5, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 34, 36, 37, 38, 39, 43, 121, 122, 123, 126, 127, 156, 157, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 177, 178, 179, 180, 185, 190, 191, 192, 193, 194, 197, 198.
For page numbers, see the page footer. Page numbers are in 'Page x of y' format

References by: RealPatidar.com - Created using: step2-QR-and-3-RM-v7.py

https://archive.org/details/bk975/page/n2/mode/1up

Digitally signed by realpatidar.com
DN: cn=realpatidar.com, c=IN, o=realpatidar.com, email=mail@realpatidar.com
Reason: I have reviewed this document
Date: 2026.02.20 15:04:04 +05'30'

Real Patidar
Unravel Truth

realpatidar.com

શ્રી ગુરુદેવાય નમઃ

શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાસ

વાંઢાય-કચ્છ

લેખક-સંયોજક:
ચંદુભા જાડેજા
(મેરાઉ - કચ્છ)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n3/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n4/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

વાચકભાઈઓના
ઈશ્વર આશ્રમ.
ને કોઈ કે વાંચન ને
પાછા આપવા
વિનંતી છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n5/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n6/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાસ

ભાગ ૧ અને ૨

લેખક : સંયોજક
ચંદુભા રતનસિંહજી જાડેજા
મેરાઉ–કચ્છ

પ્રકાશક
કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ
ઉમીયાજી સ્થાન વાંઢાય–કચ્છ

વિ. સં. ૨૦૪૨ પ્રત આવૃત્તિ ચોથી
૨૦૦૦

કિંમત રૂ. ૨૦–૦૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n7/mode/1up

realpatidar.com

પ્રાપ્તિ સ્થાન

૧. કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ
ઉમીયાજી સ્થાન
વાંઢાય–વાયા દેશળપર–કચ્છ

૨. મંહત શ્રી કરશનદાસજી મહારાજ
દ્વારામાં વાંઢાય–કચ્છ
વાયા–દેશળપર તા. ભુજ

આ ગ્રંથના સર્વ હક્ક વાંઢાય દ્વારાને પ્રાપ્ય હોઈ આમાંનું કોઈ અમારી પરવાનગી સિવાય છાપવું છપાવવું નહિં

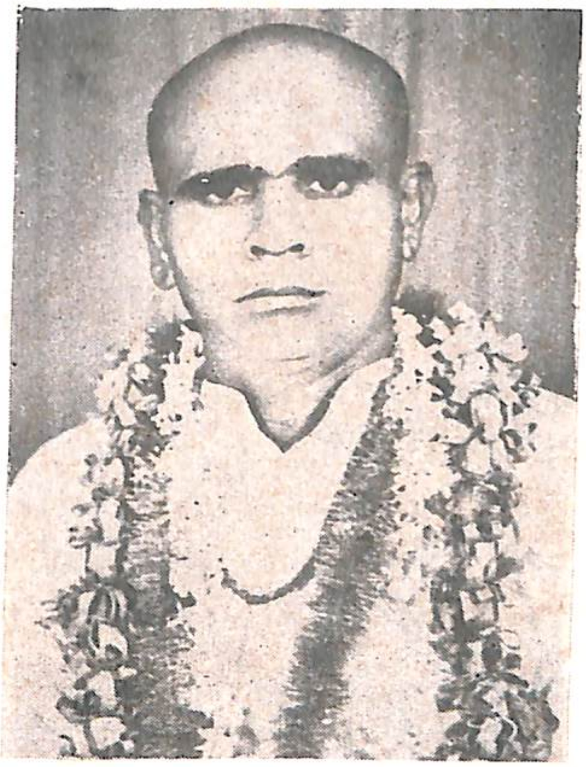
: મુદ્રક :
પૂજા પ્રિન્ટર્સ એન્ડ ટ્રેડર્સ
મહેંદીકૂવા ચાર રસ્તા, શાહપુર
અમદાવાદ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n8/mode/1up

realpatidar.com

વર્તમાન મહંતશ્રી

પૂ. કેરશનદાસજી મહારાજ

(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n9/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n10/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પ્રસ્તાવના

શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાશની પ્રથમાવૃત્તિ પૂજ્ય ઓધવરામજી સંપાદીત સ. ૧૯૯૩માં પ્રત ૫૦૦/ દેવનાગરી લીપીમાં હાજાપરના મીસ્ત્રી જીવરામ પુંજાભાઈ ના સુત, વિ. જીવરામે છપાવી બાદમાં બીજી આવૃતી શ્રી ઓધવરામજી નાજ સમયમાં સ. ૧૯૯૯માં પ્રત. ૫૦૦ માધાપરના મીસ્ત્રી મનજી જેરામ અને હાજાપરના મીસ્ત્રી હીરજી વિશ્રામે પંડિત સાધુ અચલદાશ સંપાદીત છપાવી. ત્યાર બાદ મહારાજ દયાળદાસજીના સમયમાં સ. ૨૦૧૫માં પ્રત ૧૦૦૦ ની ત્રીજી આવૃતી ના લેખક સંપાદક આ સેવક મારફતે શ્રી દયાળદાસજીએ પ્રકટ કરાવી. આ પુસ્તકો વિના મૂલ્યે અપાતા એટલે બધી પ્રતો ખલાસ થઈ ગઈ. અને ભાવીકોને એનો મળતો લાભ બંધ થઈ ગયો. પરિસ્થિતી એવી થઈ કે અત્યારે આ ચોથી આવૃતી માટે અમોને પ્રેસ કોપી બનાવવા પુસ્તક મલવું કઠીન થયું. છેવટે પલીવાડ મેઘજી હરજી પટેલ મારફતે અમોને એક પ્રત મલી ગઈ; એટલે નમ્ર સુચન કરૂં છું કે આ પુસ્તકો પડતર કિંમતે જ વેચવા જેના કારણે ભાવીકો સિવાય ખરીદે નહીં અને ગેર વ્યવસ્થા પણ ન થાય છતાં પાંચ પચીસ પ્રતોનો સંગ્રહ તો અવસ્ય કરી રાખવો. આ ચોથી આવૃતી માટે મહારાજ શાંતીદાસજીના વખતમાં વિચારેલ. બાદમાં શ્રી કરશનદાસજી એ પણ ઇચ્છા કરી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n11/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પરંતુ થઈ શકયું નહીં. જરૂર પણ એટલી જ જણાતી હતી એટલે અમોએ શ્રી વાલદાસજી મહારાજને નિવેદન કર્યું એવોશ્રી એ તરત સહમતી પણ બતાવી છતાં થઈ શકયું નહીં.

આજે બરાબર ૨૭ વર્ષ બાદ શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિ. ની આ ચોથી આવૃતી છપાવવાનો સુયસ શ્રી કડવા પાટીદાર સમાજ શ્રી ઉમિયા માતાજી સંસ્થાન વાંઢાયના ફાળે જાય છે. એક કવિએ કહેલ છે કે–દુહો;

દાત્તાને દીયા કવિકો, કવિ ગયા વો–ખાય;
કવિને દીયા દાત્તાકો વો–જાતે જનમ ન જાય.

આ સદભાગ્ય પાટીદાર સમાજનુ નિર્માણ થયેલ હશે એટલે જ અગાઉના અમારા પ્રયત્નોમાં અમે સફળ ન થયા. અતિ આનંદની વાત તો એજ ગણાય કે આ પુસ્તકોની ચોથી આવૃતી માટે મહંત શ્રી કરશનદાસજી મહારાજે અને એમના વડીલ સાધુશ્રી સેવાદાસજીએ સહમતી આપીને અમોને આશીર્વાદના બે બોલ પણ લખી આપ્યા છે. આ ચોથી આવૃતીમાં હમલા દ્વારાનો પરિચય જે આપવામાં આવ્યો છે તે અમોને અમારા ગુરૂદેવ બાવાશ્રી મંગળરામજી અને વયોવૃદ્ધ સંતમૂર્તિ બાવાશ્રી મોહનરામજીના શિષ્ય સાધુ વર્ય શ્રી ઠાકરદાસજી મહારાજ મારફતે પ્રાપ્ત થયેલ છે તે પ્રમાણેજ આપેલ છે. સિવાય બાવાશ્રી વિહારી સાહેબથી માંડીને શ્રી લાલ-

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n12/mode/1up

realpatidar.com

રામજીના જીવન ચરિત્રો પણ ત્રીજી આવૃતીમાં હતા એમાં યોગ્ય સુધારા વધારા કરીને પુનઃ નવા લખાણમાં લીધા છે. શ્રી ઓધવરામજી અને દયાળદાસજીનું ચરીત ત્રીજી આવૃતી પ્રમાણેજ છે ફેરફાર કર્યો જ નથી.

આ ચોથી આવૃતી તૈયાર કરવા માટે અમોને પુ. શ્રી વાલદાસજી મહારાજ મહંત કરશનદાસજી અને ઠા. બચુભાઈ ભગત દેશપુર વાળા તેમ કડવા પાટીદાર સમાજનો સુંદર જે સહયોગ મલ્યો છે એના માટે એ સર્વનો આભારી છું. છેલ્લે શ્રી નવપ્રભાત પ્રિ. પ્રે. ના માલીક શ્રી જયંતીભાઈ અને પ્રેસ સ્ટાફના ભાઈઓનો પણ આભાર માનુ છું અમોને ટુંકા ગાળામાં સુંદર સફાઈદાર કામ આ પુસ્તકનું કરી આપ્યુ છે.

અંતમાં કહેવુ પડે છે કે સંત મહાપુરૂષોના જીવન કવન લખવા જેટલી મારામાં બુદ્ધી શક્તિ નથી એટલે એમાં જે કાંઈ ક્ષતિઓ જણાય તેની ક્ષમા એક શ્લોક દ્વારા માંગી લઉં.

श्लोक;

बिंदु सह्लिपि विसर्ग विचिका,
पंक्ति भेह पथ भेह दूषणम्,
हस्त दोष जम बुद्धि पूर्वक,
क्षन्तु महर्षि समिक्ष्य सजनम् ॥

વિ. સં. ૨૦૪૨
માર્ગશિર્ષ પુર્ણીમા
તા. ૨૭-૧૨-૮૫

—ચંદુભા રતનસિંહજી જાડેજા
મેરાઉ-કચ્છ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n13/mode/1up

realpatidar.com

આર્શિવાદ

શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાસ ગ્રંથની આ ચોથી આવૃતિ, વાંઢાય શ્રી ઉમીયાજી સંસ્થા મારફતે, કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ વતી છપાય છે. ત્યારે અમો સહર્ષ ખુશી વ્યક્ત કરી ઉપરોક્ત પુસ્તક, ઈશ્વર–વિ. વિ. ની સર્વ હક્ક સ્વાધિનતા, વાંઢાય બાવાશ્રી વિહારી સાહેબની હોતાં. આ ચોથી આવૃતીની બે હજાર પ્રતો છપાવવાની શ્રી ઉમીયાજી સંસ્થા વાંઢાય, ને અમારા વડીલ સાધુ શ્રી સેવાદાસજી તેમજ અમારી સહમતી અમારા આ પુસ્તકના સર્વ હક્ક સ્વાધિન રાખીને આપીએ છીએ.

આ પુસ્તકની ત્રીજી આવૃતિ અમારા દાદા ગુરુ મહારાજ શ્રી દયાળદાશજીનાં સમયમાં મેરાઉનાં ભક્તરાજ શ્રી ચંદુભા રતનસિંહજી જાડેજાના હસ્તે થયેલ છે અને અત્યારે આ ચોથી આવૃતીનાં લેખક–સંયોજક શ્રી ચંદુભાભાઈ જાડેજા જ છે. એ જાણી અમો ગૌરવ અનુભવીએ છીએ. એવોશ્રી જેવા વિદ્વાન ભક્ત કવિના હાથે આ ગ્રંથનું આલેખન થાય એજ ઈચ્છનીય ગણાય, અને કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજને આવા ઉત્તમ કાર્ય બદલ ધન્યવાદ સહ અમારા આર્શિવાદ આપું છું.

અમારી ગુરુ પરંપરા–સંત પરંપરાનાં પ્રાતઃ સ્મર્ણીય સંત મહાત્માઓના ચરિત્ર અને પદ–ભજનો ઈત્યાદીમાંથી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n14/mode/1up

realpatidar.com

ભાવીકો–ભક્તો તેમજ આ ગુરૂદ્વાવારાના અનુયાઈ ભાઈ બહેનો બહોળા પ્રમાણમાં આ ગ્રંથનો સદ્દુપયોગ કરી પોતાનું જીવન પરંમગુરૂદેવ અને પરમાત્માની ભક્તિદ્વારા સાફલ્ય કરે એજ શુભેચ્છા અસ્તુ :

તા. ૨૨–૧૨–૮૫
ગીતા જયંતી
વિ. સ. ૨૦૪૨

લીઃ
સાધુ કરશનદાસજી
મહંત શ્રી. (વાંઢાય દ્વારા)

भक्ति पर्रास्मिन्, परि वर्धता वो ।
बुद्धिः सदाचार, विभू षिता स्यात् ॥
सुस्थियतां स्यान्त मथो स्वधर्मे ।
श्री चंद्रसिंहस्य, सुखीनो भवन्तू ॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n15/mode/1up

realpatidar.com

પ્રકાશકના બે બોલ

અમોને જણાવતા આનંદ થાય છે કે શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાસની આ ચોથી આવૃતિ છપાવવા માટે મહંત શ્રી કરશનદાસજી મહારાજે અમોને સહર્ષ સમંતિ આપી. શ્રી વાલદાસજી મહારાજશ્રીની પ્રેરણા અને સાનિધ્યે મેરાઉના ભક્તરાજ કવિશ્રી ચંદુભા ભાઈ જાડેજાને અમોએ આ આવૃતિ અગાઉની જેમ આપશ્રીના હાથે જ લખાય; એવોશ્રીએ આ કાર્યને સ્વિકારી પુસ્તક તૈયાર કરાવી આપ્યું. અમારી વિનંતી સ્વિકારી જેના કારણે ઉપરોક્ત મહાનુભાવ સંતોની અમારી સંસ્થા અને સમાજ રૂણી છે ધન્યવાદ સહ આભાર.

અને આ ગ્રંથ પ્રકાશન માટેનો સર્વયશ શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજના ફાળે જાય છે એનું ગૌરવ અનુભવીએ છીએ. ઉપરોકત પુસ્તક એની સુળ પડતર કિંમતે આપવા સંસ્થાના કાર્ય કરતાઓએ શ્રી ચંદુભા બાપુના સુચન અનુસાર નક્કી કર્યું છે. જેથી સંસ્થાને કોઈ કશા પ્રકારે બોજો પણ ન થાય અને પુસ્તકનો ગેરઉપયોગ પણ ન થાય. એની આવતી રકમ પુનઃ એજ સંસ્થાના આવા શુભ હેતુમાંજ કામ લાગી જાય. એજ હેતુ રાખ્યો છે. આ ગ્રંથ ચરિત કાવ્ય નહીં પરંતુ હમલા વાંઢાયનો એક ઈતિહાસ ગણાય એવો છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n16/mode/1up

realpatidar.com

વર્તમાને અમારી આ સંસ્થા સામાજીક ધાર્મીક આવા આયોજનો દ્વારા સમાજનું નવનિર્માણ ઉત્થાન કાર્ય કરવાના હેતુલક્ષી રહી છે જેમાં અમારા સમાજના આગેવાનો કાર્ય કરતાઓ વડીલો–સુરબ્બીઓ અને યુવા-શક્તિ યુવાનભાઈઓનો અમોને સંપુર્ણ સાથ સહયોગ રહેલોજ છે. એ અમારા અભ્યુદય અને સદ્દભાગ્યની વાત છે, અમારી જ્ઞાતિના ઉદ્ધારક પથ પ્રદર્શક પ. પૂ શ્રી ઓધવરામજી મહારાજનું મહાન રૂણ આ અલ્પ સેવા દ્વારા અદાકરવાનો સંતોષ અનુભવી અંતમાં વર્તમાને પુ. શ્રી વાલદાસજી મહારાજ જે માર્ગ દર્શન પ્રેરણા આપે છે તેમનું અને મહંત કરશનદાસજી મહારાજ તેમ શ્રી ચંદુભા બાપુના અમો રૂણી અને આભારી છીએ એટલું પુનઃ કહીને આભાર વ્યક્ત કરી વિરમીએ છીએ.

તા. ૧–૧–૮૬
બુધવાર
વિ. સ. ૨૦૪૨

લી. ભવદિય
નારાયણ વી. પટેલ મંત્રી
કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ
શ્રી ઉમિયાજી સંસ્થાન(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n17/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ; ઉમિયાજી સંસ્થાન ની

રૂપરેખા પરિચય (વાંઢાય–કચ્છ)

શ્રી ઈશ્વરવિહારી વિલાસ ની ચોથી આવૃતિ કચ્છ કડવા પાટીદાર સમાજ શ્રી ઉમીયાજી સંસ્થાન તરફથી છપાય છે ત્યારે સંસ્થાનો પરિચય આપવો જરૂરી છે.

આ સ્થાન પચાસ પૂર્વે જુનાદ્વારાના નામે ઓળખાતું પ. પૂ. બાવા વિહારી સાહેબ અને શ્રી ઈશ્વરરામજી મહારાજની આ તપોભુમી છે. આ સ્થળે આજે પણ શ્રી ઈશ્વરરામજીનો ઢોલીયો જુના ઓરડામાં સંભાળ પૂર્વક રાખવામાં આવ્યો છે. અને સંભાળવો જરૂરી છે. કેમકે આપની સંસ્થાનું તેજ આપની અભ્યુદય એ ઓરડો છે.

આ સ્થળે ૫૦ વર્ષ પૂર્વે શ્રી ઓધવરામજી મહારાજે શ્રી ઉમિયાજી મંદીર બનાવડાવ્યું જેમાં પાન મુર્તિ પધરાવી. બાદમાં વિ. સ. ૨૦૦૩ માં મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા કરાવી. અહીં એ સમયે અમુક સાધુઓ પણ રહેતા અને વર્ષમાં બે ત્રણ ઉત્સવો પણ થતા. અમુક સમય બાદ મહારાજ શ્રી ઓધવરામજીએ આ સંસ્થા પાટીદાર સમાજને સોંપી. એવીજ રીતે ઇશ્વર ભાવના ગુરૂકુળ પ્રથમ ટ્રસ્ટીઓને પછી શ્રી સરકારને સોંપવામાં આવ્યું. વર્તમાને શ્રી પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીને સોંપાયેલુ છે. શ્રી ઉમીયાજી મંદીર સંસ્થા મહારાજ શ્રી ઓધવરામજીએ પાટીદાર સમાજને આપી એટલે મંદીર મકાનો જ નહીં પરંતુ પોતાના પરમ ગુરૂઓનું તપ તેજ અર્પણ કર્યું ગણાય. અને એજ પુન્યના પ્રતાપે આજે આ સંસ્થા અને સમાજ અભ્યુદયનાં પંથે છે.

Wrong Information. Shantiramji Maharaj handed over the temple to KKP on 14-May-1964

Gurukul handed over to Government. Presently run by Pandurang Shastri-ji

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n18/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અને ત્યાર બાદ પુ. મહારાજ શ્રીના શિષ્યો શ્રી દયાળદાસજી મહારાજ તેમ પુ. શ્રી વાલદાસજી મહારાજ પણ સમાજ—સંસ્થા ઉભયને એવોશ્રીના પ્રતિક સમાન ઉપયોગીજ રહ્યા. સંસ્થા માટે પાણીની યોજના કરાવી. સંત અને સેવકોના રહેવાના ઓરડાઓ બનાવડાવ્યા. શ્રી માતાજીના મંદીર ઉપરની તખતી શીલાલેખ પણ આ પ્રમાણે બોલે છે.—

ૐ

શ્રી કડાવા પાટીદાર કુળદેવી શ્રી ઉમિયાજી માતાજીના મંદીરનો સ્થાપના સવંત ૨૦૦૦ના ચૈત્ર સુદ ૯ને રવિવારના રોજે થઈ જેમાં પાન મૂર્તિની પધરામણી કરી સં. ૨૦૦૩ના ચૈત્ર સુદ ૯ રામનવમીના રોજે પાકી મૂર્તિની પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. મંદીરના બાધકામનું ખર્ચ રૂા. ૬૦૦૦ છ હજાર થયેલ છે યાત્રિકોને ઉતરવા માટેનાં ડેલા પાંચ તથા ગૌશાળાનું ખર્ચ રૂા. ૩૪૦૫ થયું છે જેમાં કચ્છ, ગુજરાત, મુંબઈ, નાગાપુર વિગેરે દેશ પરદેશ વસ્તા કચ્છના કડવા પાટીદાર ભાઇઓએ સહાયતા કરી છે અને પટેલ હરિભાઈ કરમસીએ આ સંસ્થા માટે મોટો ફાળો આપીને ખુબ મહેનત કરી છે. હરિ ૐ

લી. સાધુ દયાલદાસજીગુરૂ ઓધવદાસજી
સવંત ૨૦૦૮

આજે પણ શ્રી વાલદાસજી મહારાજની પ્રેરણા થકી ૧૯૭૮માં સર્વ પ્રથમ ભોજન શાળા અતિગૃહના મકાનો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n19/mode/1up

realpatidar.com

ઈત્યાદી નવનિર્માણ થયા. બાદમાં ૧૯૮૧માં શ્રી ઉમિયા માતાજી તેમજ શ્રી ઇશ્વરરામજી અન્ન ક્ષેત્રને રજીસ્ટર ટ્રસ્ટ કરાવ્યું તેમજ સંસ્થાને અનુરૂપ આધુનીક સર્વ સગવડો સવલતો કરાવી સમાજના આવતા જતા ભાઇઓ માટે રહેવા ઉતરવાના નવામકાનો, રસોડા, ગૌશાળા, કોઠાર ભંડાર ઓફીસરૂમ સ્ટોરરૂમ આવી તમામ સગવડ વાળી અત્યારે પાટીદાર સમાજની આ એક સુંદર સંસ્થા કચ્છ માં ગણાય જ્ઞાતિભાઈઓ માટે સમુહલગ્નો બહુજ ઓછા ખર્ચે આ સંસ્થા કરાવી આપે છે. તેમ રામનવમી ગુરૂપુનમ નવરાત્ર જેવા ઉત્સવમાં જ્ઞાતિભાઇઓ માટે ભોજન ઈત્યાદી વ્યવસ્થા પણ સંસ્થા કરે છે. વ્યક્તિગત રીતે કોઈ જ્ઞાતિ ભાઇને ધાર્મીક યજ્ઞ યાગ કથા પારાયણ ઈત્યાદી સમુહ રૂપે કરવું હોયતો પણ સંસ્થા યોગ્ય રીતે ઉપયોગી થાય છે.

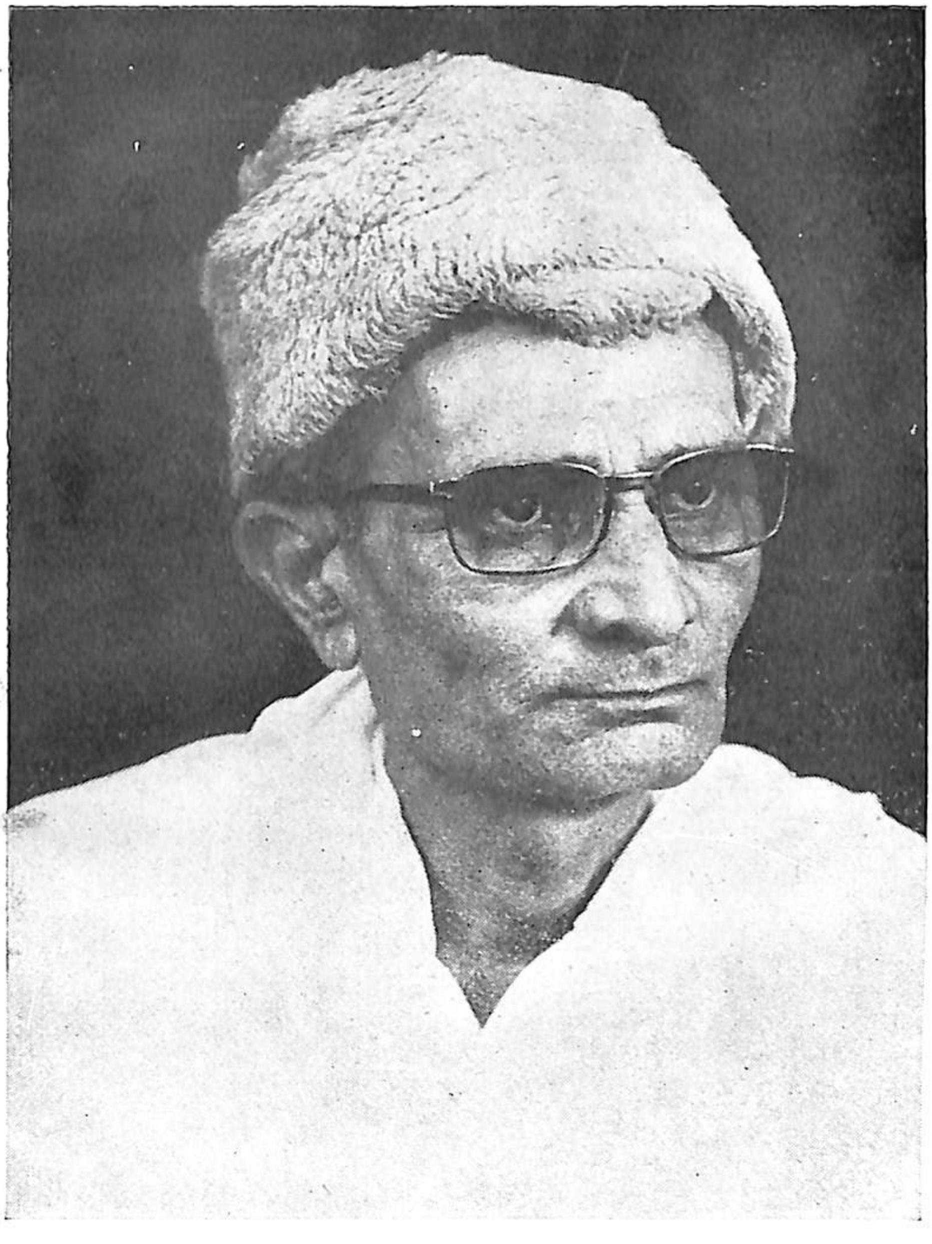
શ્રી કડવા પાટીદાર સમાજનાં પ્રમુખ શ્રી ખીમજી નાગજી પટેલ શ્રી પ્રેમજી રામજી પટેલ. શ્રી કરશનભાઈ ઉકેડા શ્રી શીવગણભાઈ રામભાઈ શ્રી પુન્જાભાઇ માધવજી શ્રી મનજીભાઈ વ્હાલજી, શ્રી લાલજી ભાણજી, શ્રી પ્રેમજી ભાઈ પુંજાભાઈ, શ્રી મણીભાઈ પુંજાભાઈ, શ્રી શામજી જીવરાજ, શ્રી શીવદાસભાઈ ગોવીંદ ઈત્યાદી મહાનુભાવોની આ સંસ્થા તરફની તન મન ધનની સેવા અને સહકાર રહ્યો છે. ઉપરાંત ડો. શ્રી વી. એચ પટેલ જેવા પ્રમુખ શ્રી નારાયણ વી. પટેલ જેવા મંત્રીઓનું માર્ગ દર્શન અને સેવા જોતાં જણાયકે આ સંસ્થા ભવિષ્યે શ્રી કડવા પાટીદાર સમાજની એક માતબર સંસ્થા બની રહે. —લેખક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n20/mode/1up

realpatidar.com

લેખક સંયોજક

ભક્ત કવિ શ્રી ચંદુભા જાડેજા
મેરાઉ–કચ્છ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n21/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n22/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અનુક્રમણિકા

પ્રથમ ભાગ ચરિત વિભાગ

બીજો ભાગ પદ વિભાગ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n23/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n24/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n25/mode/1up

realpatidar.com

પ. પૂ. બ્રહ્મનિષ્ઠ શ્રી ઓધવરામજી મહારાજ

(વાંઠાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n26/mode/1up

realpatidar.com

અર્પણ

કચ્છ કડવા કુળ ભૂષણ વાંઢાય દ્વારાના
મહંત શ્રી લાલરામજી મહારાજ અને
એમના સુશિષ્ય સમાજ સુધારક પ્રાતઃ
સ્મર્ણીય પથ પ્રદર્શક પ. પૂ. શ્રી ઓધવ-
રામજી મહારાજના પુનિત્પાદ
પંકજોમાં સાદર–

કચ્છી કડવા પાટીદાર સમાજ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n27/mode/1up

realpatidar.com

કુવિત

પરંમ ગુરુ કી પરંપરા, હમલા ઔર વાંઢાય
મંજલ મૈયા સાધ્વી, કુકમા દાશ ગરીબ કુકમા
દાશ ગરીબ, વાલ દાશ હરિદ્વારમેં ઝરા નિરોમણાવ
મોટી, ભક્તિ ભાનુ ભોજાય; કૈસે ભુલુ ભીમપર,
કેરા કોટ કચ્છ કિ ધરા ! હમલા ઔર વાંઢાય,
પરંમગુરુ કી પરંપરા

લેખક-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n28/mode/1up

realpatidar.com

આ ગ્રંથના પ્રેરક–

સાધુવર્ય શ્રી વાલદાસજી મહારાજ

(હરિદ્વાર)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n29/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n30/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી ઈશ્વર વિહારી વિલાસ

ભાગ-૧ ચરિત નિરમાણ

ચંદુભા જાડેજા
મેરાઉ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n31/mode/1up

realpatidar.com

॥ श्री गणेशाय नमः ॥

॥ श्री गुरु देवाय नमः ॥

श्री मंगळा चरण

लक्ष्मी कान्ते कृतकृतितयान्त हिंते व्यापरान्ते ।
द्वारावत्यामपि पुरि शिला मूर्ति रुपावशेषे ॥
पूर्णधाम प्रथयितुमिह क्ष्मातल संचरन्ती ।
कायि द्विष्णोजयति सुषुमा भारती कृष्णरुपा ॥

कामादिसर्प व्रज गारुडा भ्याम्
विवेक वैराग्य निधि प्रदा भ्याम् ॥
बोध प्रदाभ्यां द्रुत मोक्षदा भ्याम् ।
नमोनमः श्री गुरु पादुका भ्याम् ॥

कच्छा ख्य देशे हमलाभि धाने ।
देवाभि धेड्यं विहीताव तारम् ॥
मुक्तिः प्रदानाय भवा तुराणां ।
श्रीमद् गुरुतं शरणे प्रपद्ये ॥

દોહરા

વિઘ્ન વિનાશક વિશ્વના, ગણપતિ ગુણ ભંડાર
વારવાર વંદન કરૂં, કરો વિઘ્ન પરિહાર...૧
શુભ ગુણ–સંયુક્ત શારદા, પ્રેમે કરૂં પ્રણામ
અભયદાન આપો મને, જડતા હરો તમામ...૨
ભુક્તિ મુક્તિ નિજ ભક્તને, આપે સદા ઉદાર
વંદુ સિ તા રા મ ને, વિઘ્ન–વિનાશન–હાર...૩
ઈશ્વર પોતે અવતર્યા, કરવા જન – કલ્યાણ
જેનાં પુનિત પ્રભાવથી, કર્યો છે કચ્છ સુજાણ...૪
એ 'ઇશ્વર' ગુરૂને નમુ, શ્રી ગુરૂ કરો સહાય
કરૂં ગ્રંથની યોજના, આપ વિના શું થાય...૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n32/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

卐 શ્રી ઉદ્ધવરામ નિર્વાણાષ્ઠક 卐

જય વંન્દ્ય ભૂમિ વસુધાની મહીં,
વાંઢાય વિહારીનું ક્ષેત્ર દીશે
તાહી શિષ્ય ક્ષમા નિધી ક્ષેમ મહા,
નિત્ય તૃપ્ત રહે નિજ રૂપ વિષે
ગુરૂ ઇશ્વર ઈશ્વર રૂપ હતા,
મુખાકૃતિ જોતાં જે મંદ હશે
લાલના ભાલે તો ભક્તિ ભરી,
બહુ કષ્ટ શહિ નિજ કાય કશે...૧

કચ્છ દેશ કુમારીકા ક્ષેત્ર વિષે,
એતો સંત મહા મહા મતિવંત હતા
યોગી હતા અવધૂત હતા,
માથે સિદ્ધની છાપ ન્હતી તે છતાં
સમ ભાવિએ સંતનો સુરજ થઇ
અવનિ તલ માંહી સદા તપતા
આજે અસ્ત થયો જાણે રાત પડી
ઉદ્ધવસમ ઓધવરામ જતા...૨

કાષાય ન રક્ત ન પિત્ત કદિ,
સુધ્ધ સત્વ ગુણે પટશ્વેત ધર્યાં
ત્રિહાં અગ્નિમાં જીવ જે ઝુરી મરે,
એને ઉધવસમ ઉપદેશ કર્યા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n33/mode/1up

realpatidar.com

મહા મોહ નિશાવસ માનવના,
ભાનુકુલ ભાણે તિમીર હર્યા
ત્રિગુણાતિત મોહનો નાશ કરી,
અવિનાશીના ઉત્તમ કામે ઠર્યો...૩

નિજ પ્રાણથી પ્યારા ગુરૂકુલમાં;
ગુરૂ ઈશ્વર રામની યાદી ભરી
સદ્ વિદ્યા તણાં જેણે દાન દીધાં,
જગ વન્દ્ય યતિવર જોગ ધરી
વળી અંધ અપંગ અનાથ તણો,
ઉદ્ધાર કર્યો ની તે ખંત ખરી
અહા; આજે એ ઓધવરામ નથી,
ક્રુર કાળે કશોટી આ કેવી કરી...૪

ઘણા માર્ગ ભુલ્યા એવા માનવીઓ;
કુપંથને રાહે ગયા તા ચડી
વિવેકથી વાળીને વશ કર્યા,
શુદ્ધ સત્ય સનાતન ધર્મ ભણી
જન સેવાની મેખ એ મહંત તણી,
જાણે જીવન સાથે હતેલ જડી
ઉપદેશક ઓધવરામ જતાં,
એની આજ ખરેખર ખોટ પડી...૫

ઉતરા પંથમાં હરીદ્વાર વિશે,
ઉપશમ વૃત્તિ સ્થિત બ્રહ્મ સ્થિતી.
નિજ રૂપમાં પુર્ણ મસ્ત બની,
કરી ગંગ કિનારે પે પર્ણ કુટી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n34/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શુભ કર્મ કુઠારની ધારે કરી,
દુષ્ટ કર્મ રૂપી ગયું કાષ્ટ કુટી
જ્યારે જીવને શિવ બે ઐકય થયા,
જગ જંજીર પ્રાયે ગઇ છે છુટી...૬
નિજ આશ્રમ આવીને અંત સમે,
અમને પણ આપે કૃતાર્થ કિધા
વદે દાશ દયાળ દયા નિધીના,
અમે અંકમાં શિષ સમપીં દીધા
અમરાપુર ઓધવરામ વર્યા,
એતો શંત બનીને સચ્ય સીદ્ધા
ચરણોદક ધોઇને 'ચંદુ' કહે,
ચરણામૃત મેં તો એ પ્રેમે પીધાં...૭
ધન્ય ધામ ધરા પુનિમાતપિતા,
ધન્ય ગામ જેમાં તમે જન્મ ધર્યો
કચ્છ દેશ તણી ધરણી ધન્ય હો,
કૃપા નિધી તણાં કુળને ધન્ય હો
ધન્ય શંત સમાગમ જેણે કર્યો,
ધન્ય શંતનો જે કોઈ શીષ્ય થયો
ધન્ય ઓધવરામ તણો જય હો,
જય હો જય હો જય હો જય હો...૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n35/mode/1up

realpatidar.com

સંપ્રદાય

કોઈ એક સંત મહાપુરૂષે પ્રવર્તાવેલો ધર્મ ગણાય જે એના અનુયાઈ પુરતો મર્યાદીત જ છે. સર્વ માન્ય હોતો નથી આવી સંપ્રદાયો એના મુળ ધર્મમાંથી અમુક તત્વો સિદ્ધાંતો શાસ્ત્રોનો સ્વિકાર કરી ઉતિર્ણ થાય છે.

શ્રી સનાતન વૈદીક હીંન્દુ ધર્મના સિદ્ધાંતો વેદ ઉપનિષદ્ બ્રહ્મ શત્રુ અને શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાના આધારે રહ્યા છે. હિન્દુ ધર્મની મુખ્ય ત્રણ શાખા માનવામાં આવે છે. વેદ (બ્રાહ્મણ) ધર્મ અને જૈન–બુદ્ધ આ સર્વ એક જ મા બાપના સંતાનો ગણાય.

૧ ઋગ્વેદની ઋચાઓમાં દેવતાઓની સ્તુતિ પ્રાર્થના છે.

૨ યજુર્વેદમાં દેવતાઓના યજન યાગ સંબધી ઘણું છે.

૩ સામ વેદમાં મોટા ભાગે ઋગ્વેદની ઋચાઓ જ જોવામાં આવે છે એમાં ઋચાઓના ગાન સબંધી ઘણુ છે એટલે જ આપણે સામ ગાન સંગીત વાદય કળાનો વેદ એને માનીએ છીએ.

૪ અર્થવેદ એ મુળ અર્થવન્ નામના બ્રાહ્મણોનો વેદ છે. એમા પણ ઋગ્વેદની ઋચાઓ ઉપરાંત મંત્ર તંત્ર જાદુ પ્રયોગ ઈત્યાદી છે.

એટલે મુળ વેદ એક જ ઋગ્વેદ માનવામાં આવે છે બાકીના ત્રણનો ઉપવેદમાં સમાવેશ થાય.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n36/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સમૃતિ ગ્રથોમાંમનુ સ્મૃતિ અને અનુ સ્મૃતિ ગણાય જેમા વર્ણ ધર્મ અને આશ્રમોના બંધારણ અને પ્રાયશ્ચિત આપવામાં આવ્યું છે. ઉપનિષદોમાં આ વેદની ઋચાઓનું દોહન કરી મહર્ષિઓ દ્વારા તત્વનું પ્રતિપાદન કરવામાં આવ્યુ છે. જેમાંથી કેટલાક પ્રાપ્ય અને કેટલાક અપ્રાપ્ય છે.

ષડ્ દર્શન જેને આપણે છ દર્શન કહીએ છીએ તેમાં–

૧ શાંખ્ય દર્શનના કર્તા કપિલ મુનિ છે.

૨ યોગ દર્શનના કર્તા પતંજલી છે.

૩ વૈશેસિક દર્શનના કર્તા કરણાદ મુનિ છે.

૪ ન્યાય દર્શનના કર્તા ગૌતમ મુનિ છે.

૫ મીમાશાં દર્શન ના કર્તા જૈમિની છે.

૬ વેદાન્ત દર્શન ના કર્તા બાદારાયણ દ્વારા છે.

ઉપરાંત બ્રહ્મ શત્રુ. ઉપનિષદ્ અને ભગવદ્ ગીતાને પ્રસ્થાન ત્રયી ના નામે ઓળખવામાં આવે છે.

જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્ય માટે અષ્ટા દશ પુરાણો અઢાર પુરાણો નિચે મુજબ છે. બ્રહ્મપુરાણ[૧] પદમપુરાણ[૨] વિષ્ણુપુરાણ[૩] શિવપુરાણ[૪] ભાગવતપુરાણ[૫] નારદપુરાણ[૬] માર્કણ્ડપુરાણ[૭] અગ્નિપુરાણ[૮] ભવિષ્યપુરાણ[૯] બ્રહ્મવૈવર્તપુરાણ[૧૦] લિંગપુરાણ[૧૧] વરાહપુરાણ[૧૨] સ્કંદપુરાણ[૧૩] વામનપુરાણ[૧૪] કર્મપુરાણ[૧૫] મત્સ્યપુરાણ[૧૬] ગરૂડપુરાણ[૧૭] અને બ્રહ્માંડપુરાણ[૧૮] ઉપરાંત મહાભારત પણ છે. રામાયણની કાવ્ય ગ્રંથમા ગણના થાય છે, સદા ચાર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n37/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સયંમ, અને માનવતાના આદર્શ આ કાવ્ય પુરા પાડે છે. આ પ્રમાણે આપણા સનાતન હિન્દુ ધર્મના મુખ્ય શાસ્ત્રો માનવામાં આવે છે. પોતાની જાતને વૈદીક હિન્દુ કહેવડાવનારને ઉપર લખ્યા શાસ્ત્રો કયા અને કેટલા છે એટલું તો ઓછામાં ઓછું યાદ રાખવું જોઈએ.

આપણા ધર્માચાર્યોમાં શ્રી શંકરાચાર્ય શ્રી રામાનુજાચાર્ય. શ્રી વલ્લભાચાર્ય. શ્રી નિમ્બકાચાર્ય. પ્રાધાન્ય આચાર્યો ગણાય છે. સનાતન ધર્મની બધી સંપ્રદાયો લગભગ ઉપર બતાવેલ આચાર્યોની આમાન્યામાં આવી જાય છે. દાખલા તરીકે આપણે બે ઉપાચાર્યોને જોઈએ શ્રી રામાનંદ સ્વામી અને શ્રી સહજાનંદ સ્વામી પોતાની સંપ્રદાયોના સ્વતંત્ર આચાર્યો હોવા છતાં સિદ્ધાંત શ્રી રામાનુજ સ્વામીનો બને સ્વિકારે છે. અને ઉપર બતાવેલ શાસ્ત્રોમાંથી કોઇપણ એકથી વધારે શાસ્ત્રને પણ માન્ય રાખે છે. અને ઉપર બતાવેલ શાસ્ત્રો અને આચાર્યોમાંથી કશું પણ સ્વિકાર કર્યા વિના સ્વતંત્ર રહી જે બનાવવામાં આવ્યું તેને મત—પંથના નામે ઓળખવામાં આવે છે.

આજે આપણે અહીં જેની વાત કરવી છે એ હરિહર સંપ્રદાય શ્રી શાંકરમતાનુઆઇ કૈવલ્યાદ્વૈત સિદ્ધાંતના પાયા ઉપર સગુણ નિર્ગુણ ઉપાસનાને માને છે જ્ઞાન ભક્તિ દ્વારા આત્મા પરમાત્માને પામવાનું મુખ્ય લક્ષ છે. અમારા મંત્ર શાસ્ત્રના મંત્ર મહાર્ણવ ગ્રંથમાં આ હરિહર ઉપાશનામાં ઘણું જાણવા સમજવા મલે છે, આપણી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n38/mode/1up

realpatidar.com

કચ્છની પવિત્ર ભૂમી ઉપર કચ્છ હમલાપુરીના બાવાશ્રી દેવાજી સાહેબે શ્રી હરસુરાનંદ પરંમ હંશ સ્વામીજી મહારાજ મારફતે આ શાંકર વેંન્દાતમતના સિદ્ધાંતો લઈ હરિહર ઉપાશના સ્વિકારી આત્મ શાક્ષાત્કાર કર્યો.

આ સંપ્રદાયના સાધુઓ શિખા શત્રુ રાખે છે. અને શ્વેત વસ્ત્ર પરિધાન કરતા હોય છે. ભસ્મ અથવા ચંદનનું તીલક ત્રિપુંક કરતા હોય છે. તુલશી–રૂદ્રાક્ષ માળા પહેરે છે. અપવાદ ગણાય એમ કોઈ ભગવું બહાનુ પણ રાખે છે. પરંતુ આ પ્રશ્ન વિવાદનો નથી પરંતુ રૂચીનો ગણાય. સાધુ અને અનુઆઈ એક બીજાને મળે—ત્યારે "હરિહર"નો ઉચ્ચાર કરી એક બીજાને મળે છે સ્વીકારે છે. સંપ્રદાયની દરેક જગ્યામાં શિવ–વિષ્ણુ મંદીર અથવા ચલિત પુજા પણ હોય છે. ગુરૂપાદુકા પૂજનને બહુ મહત્વ અપાય છે.

સાધુ–મહંતોની અંતિમ વિધિમાં અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવે છે. અન્ય સંપ્રદાયોની માફક મરણોત્તર ક્રિયામાં ટોપલા અને ભદ્રા ઉત્સવ થાય છે. અને ઉત્તરાધિકારી આવા ઉત્સવોમાં પ્રત્યે કરી નક્કી કરવામાં આવે છે. કોઈપણ સંપ્રદાય પ્રત્યે ભેદાભેદ દ્રષ્ટી રાખવામાં આવતી નથી. કંઠી બંધ શિષ્યો અનુઆઈ વર્ગ પણ હોય છે. કોઈ પણ સ્થાનો ઉત્તરાધિકારી ન હોય તો દેવમંદીર અથવા તે સ્થાનનાં અધ્યક્ષની સમાધી ઉપર શિષ્યને મુંડી આશ્રમનો વહીવટ સોંપી શકાય છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n39/mode/1up

realpatidar.com

કર્મમાં દેવાર્ચન પુજાપાઠ નિત્ય કથા સંત સાધુ સ્તકાર ગુરૂવંદના સંધ્યાપાઠ આરતી અભિષેકાદિ ક્રિયાઓ થાય છે. એ પ્રમાણે જોતા આ હરિહર સંપ્રદાય એને કોઇ દેવા સંપ્રદાય પણ કહે છે. પરંતુ પરંગુરૂ બાવા શ્રી દેવા સાહેબે વૈદીક શનાતન ધર્મને છોડીને પોતાનો કોઇ નવો મત અથવા સિદ્ધાંત બનાવ્યો જ નથી તો આ સંપ્રદાય કહેવાય જ કેમ ? આતો એક શુદ્ધ સનાતન વૈદીક ધર્મ જ છે. ઉપાશના હરિહર એટલે શિવ વિષ્ણુ પંચ દેવીની જે પુજા એટલે કે શિવ વિષ્ણુ, સૂર્ય, દેવી અને ગણપતિ આ પંચ દેવીની પુજા શાસ્ત્ર માન્ય છે તેમાંથી એમણે હરિ અને હરની ઉપાશના સ્વિકારી છે એટલે ઉપાશના ભેદપણ નથી. માટે આ સંપ્રદાય નહીં પરંતુ શુદ્ધ સનાતન ધર્મ જ છે.

કચ્છમાં, હમલા, વાંઢાય, કુદ્દમા, હરિદ્વાર મંજલ, ભોજય, ભીમપર, વમોટી, ઝુરા, કેરા અને નિરોણામાં આ પરંપરાના આશ્રમો આવેલા છે. જેમાં નિરોણાની જગ્યા માંડવી ભાનુશાલી દ્વારાની શાખા ગણાતી પરંતુ પાછળથી ત્યાંના સ્થાના ધ્યક્ષે પુ શ્રી ઓધરામજી મહારાજના શિષ્ય સાધુ ચતુરદાસજીને આપી અને એવો શ્રીએ રામાયણ જ્ઞાન યજ્ઞનું મોટુ આયોજન કરી રૂપિયા અડધો લાખ ખરચીને મોટો સમૈયો કરાવ્યો એ વખતે સંત સમાજે એવો શ્રી ને ચદર વિધી કરીને નિરોણા દ્વારા આ મહંત પદે શ્રી ચતુરદાસજીને બેસાડયા. બાવાદેવા સાહેબના શિષ્ય

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n40/mode/1up

realpatidar.com

કૃષ્ણદાસજી અને સેવારામજીના દ્વારા સિંધ અને કોટડીના લોપ થઇ ગયા છે એવી જ રિતે ભોજાયમાં બાશ્રી જેઠી બા સાહેબના દ્વારામાં ઉત્તરાધિકારી કોઈ નથી. હમલમાં સાધુ માધવજી વાંઢાયમાં મહંત કરશનદાસજી, કુદુમામાં સાધુ ભાણુદાસજી, કેરામાં સાધુ ધરમદાસજી ભીમપરમાં સાધુ શંભુપ્રસાદજી મંજલમાં દેવીશ્રી (દેવીબેન) ઝુરામાં પણ એકમાતાજી રહે છે. વમોટી ગૃહસ્થાશ્રમી થઇ ગયા. શ્રી હમલા દ્વારામાં પરંપરાના મહંતો બાવા શ્રી દેવાસાહેબ, બાવા શ્રી જેઠારામજી, બાવા શ્રી રામસંગજી, બાવા શ્રી મોહન રામજી, બાવા શ્રી પુર્ણરામજી, બાવા શ્રી મંગળ-રામજી, બાવાશ્રી ગંગાપ્રસાદજી અને માધવદાસજી વર્તમાને છે.

વાંઢાય દ્વારામાં બાવા શ્રી વિહારીસાહેબ મહારાજ શ્રી ક્ષેમદાસજી મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી મહારાજ શ્રી લાલરામજી મહારાજ શ્રી ઓધવરામજી મહારાજ શ્રી દયાળ દાસજી મહારાજ શ્રી શાંન્તીદાસજી અને વર્તમાન મહંત મહારાજ શ્રી કરશનદાસજી છે. કુદુમાં મહારાજ શ્રી ગરીબ-દાસજી શ્રી ભાણુદાસજી વર્તમાન મહંત છે. ઉત્તરાધિકારી વાસુદેવદાસજી ગણાય. મંજલમાં શ્રી મૈયાજી, શ્રી સેજબાઇ કુઈ અને વર્તમાને દેવી શ્રી છે, હરિદ્વારમાં મહારાજ શ્રી ઓધવરામજી શ્રી વાલદાસજી અને હરિદાસજી વહીવટ સંભાળે છે. ટ્રસ્ટી મંડળ પણ છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n41/mode/1up

realpatidar.com

ઉપરાંત અમારા કચ્છ પ્રદેશમાં રામાનુજ, રામાનંદ શ્રી વલ્લભાચાર્ય, શંકરાચાર્ય રાધાવલ્લભ, પ્રણામી, ઉદાશી કબીર, રવિભાણ, કાપડી, માર્ગી, અને નાથ સંપ્રદાય, નામઠો, આશ્રમો, દ્વારાઓ, સંદીરો ઈત્યાદી જોવામાં આવે છે.

આજ કાલ આવા પવિત્ર સ્થાનો માટે જોઈએ એવા ઉત્તરાધિકારીઓ મળતા નથી. વૈરાગ્યવાન સાધુતો નામ શેષ માત્ર જોવામાં આવે છે. સાધુ કોઈ થાતુ નથી અને થાય છે તેની દ્રષ્ટી પદાર્થ—પૈસા તરફ રહે છે. નાના બાળકો અથવા યુવાનોને શંસ્કાર કેળવણી આપી અભ્યાસ કરાવવામાં આવે અને એનાપણ ભાગ્યમાં આવો યોગ નિર્માણ થયો હોય તોજ એ આવા ઉત્તમ પદાધિકારિ આવીને સ્થાનને ઉજ્જવળ કરી બતાવે; ઘણી વખત આવા સ્થાનોમાં પણ જ્ઞાતિવાદનું ભૂત વળગેલું હોય છે આટલું હળવું થઇ જાય તો પણ કોઇ યોગ્યતા વાળા પુરુષ કયારેક સ્થાનને યોગ્ય મળી જાય. આગ્રહી વૃત્તિઓનાં કારણે ઘણા સ્થાનો આજે ઉત્તરાધિકારી વિનાના પણ જોવા મળે છે આવા પ્રશ્નો સંતો અને સમાજે મહી આશ્રમ સ્થાનને અનુરૂપ વાતાવરણ પેદા કરવાનો ખાસ આવ્યશકતા રહે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n42/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી દેવા પીઢાધિશ્વર બ્રહ્મનિષ્ઠ બાવા સાહેબ
શ્રી ૧૦૦૮ શ્રી રામસિંહજી શ્રી ગુરૂ જેઠી રામજી મહારાજ
(કચ્છ – હમલાપુરી)

realpatidar.com

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n44/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી હમલા પુરી ગુરુદ્વારાનો પરિચય

આપણે વાંઢાય દ્વારા અને એની પરંપરા માટે કાંઇ જાણીએ એનાથી અગાઉ ગુરૂગાદી શ્રી હમલાપુરી અને એની પરંપરાને જાણવી આવશ્યક ગણાય. હમલા કચ્છ માંડવી તાલુકામાં આવેલ ગામ છે. અહીંના મુળ ગરાશદારો જાડેજા રાજપુતો હતા. એવો સાહેબ શાખાના ગણાય છે. કચ્છમાં ખેંગાર અને સાહેબ શાખાના જાડેજા ઉપરાંત અન્ય પણ શોચવંશી જાડેજાઓની જુદી જુદી શાખાઓ છે.

આ સાહેબ શાખામાં પચાણજી નલી આ વાળાના ૨૭ ગામોમાં જે જાડેજાઓ છે એવો પચાણુ પેટના ગણાય છે. તેમાં પણ તરા–મંજલ લાખાડી–સુમરી રોહા. જડોદર ઈત્યાદી પચાણુ પેટમાં દેવાજીનો વંશ વિસ્તાર મનાય છે. પરમં ગુરૂ બાવાશ્રી દેવા સાહેબનાં પૂર્વજો સુમરી રોહાથી ઉતરી હમલા–મંજલ–રતડીયા ઈત્યાદી ગામોમાં આવ્યા, ભાટ ચારણના ચોપડા પ્રમાણે યદુ કુળોત્પન્ન ચંદ્ર વંશી જાડેજાઓના ગોત્ર–કુળ વહીવંચા આ પ્રમાણે બતાવે છે.

–કુંડલીયો–

સાખા કરણવ સરરાહેં; અત્રિ ગોત્ર અનુપ;
વૃષ્ણીકુલ યદુ વંશસુભ, યજુર્વેદ સુખરૂપ.
યજુર્વેદ સુખરૂપ, તિન પરપર વર હેં તાકે;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n45/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અંબાજી કુળદેવી; મહોદર ગણપતિ જાકે.
દત્તાત્રય ગુરુદેવ; ચંદ્રવંશી ભવ ભાખા
સિદ્ધેશ્વર મહાદેવ સરશ કરણુવ સાખા. ૧

–દુહા–

કુરૂક્ષેત્ર મથુરાપુરી, બેટ દ્વારિકા વાશ;
અનુશુયા માતા સતિ, અત્રિપિતા પ્રકાશ. ૨

ઉપરોક્ત કુળ–ગોત્રમાં બાવાશ્રી દેવાજી સાહેબનો જન્મ હમલા મધ્યે થયો, "શુચિનાં શ્રીમતાં ગૃહે"– ગીતા વાકયાનુંસાર આવિભુતિનો પ્રાર્દુભાવ યોગ્ય છે. "દેવાનુભવ દિવાકર ગ્રંથમાં "એક બે દુહા આપવામાં આવેલ છે કે;

જાડેજા કુલ મુગટ મણી, અનાથના આધાર
કચ્છ ભુજ ભુપાળ શ્રી, ખુદાવિંદ ખેંગાર –૧
લઘુ બાંધવ શ્રી રાવના, સાહેબજી સરદાર
શુર વીર પુનિધિરતે, દીનબંધુ દાતાર –૨
સાહેબ કુલ પાવન અતિ, ભલ પણનો ભંડાર
સાહેબ દેવા સદ્દગુરૂ લીધો ત્યાં અવતાર –૩

બાવા દેવા સાહેબના પિતાજી હમલાના જાગીરદાર– ટીલાયત હતા એક વખત ખળાની મોશમમાં દેવાજી પોતાના ખળામાં પગર એટલે હાલરૂં ફેરવતા હતા. ત્યારે રસ્તે રાજા એક મહાત્માની દ્રષ્ટી પગર ફેરવતા દેવાજી ઉપર પડી; અને મહાત્માજી થંભી ગયા. એમના માટે આ બનાવ "અઘટીત્ ઘટિતાનિ" હતો. તરતજ સંત-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n46/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

-ના મોઢામાંથી શબ્દો સરી પડયા;" છુટને છુડાને વાલે ભી ચક્કર મેં ઘુમતા હૈં ?"

શબ્દ કાને અથડાતા દેવાજી એ બળદોની રાશ મુકી દીધી; અને વિનય પૂર્વક સંતના ચરણમાં વંદન કર્યા. દેવાજી માટે જે કાંઇ જોઇતું-તે આજે મલીગયું. "ચેતને વાલે કો ચેતાને વાલે મિલ ગયા" એમનામાં શુક્ર નીતિ અનુશાર ક્ષાત્ર ગુણો સ્વભાવ જન્ય હતા-

લોક શંરક્ષણે દક્ષઃ શુરો દાતઃ પરાક્રમી ।
દૃષ્ટ નિગ્રહ શિલોથઃ સર્વૈ ક્ષત્રિય ઉચ્ચયતે ॥

ભગવન્ આમાંથી થોડું અન્ય ગ્રહણ કરો ? બાકીનું વધેલું આપની પ્રસાદી રૂપે અમો આખું વર્ષ વાપરશું. અને આવતા જતાંને એમાંથી ટુકડો આપશું. કુંવર દેવાજીના મૃદુ વચ્ચને-સંત પ્રસન્ન થયા, મંદ હાસ્ય કરી કહ્યું; તારા ભાગ્યની રેખા જોતાં જણાય છે કે, તું કેવળ અન્નદાત્તા નહીં પરંતુ કચ્છની ધરતીનો જ્ઞાન દાતા એક ધૂરંધર સંત બનશે. તારે સાધુ બનવાની જરૂર નથી. સાધુ બનાવાતા નથી ? પરંતુ સાધુ પેદા થાય છે. ભક્તિ દાવે રહેવું ? કશું ત્યાગ કરવાનું નથી. તેમ કશું ગ્રહણ કરવાનું પણ રહેતું નથી. જે જેવું છે તે તેવું જ છે. એમાં પરિવર્તન જેવું કાંઈ નથી. એમ કહી મહાત્માએ શુચકરિતે પોતાનો ભગવો અંચળો દેવાજીના ખભાને સ્પર્શ કરાવી વિદાય માગી; દેવાજી સંતને રોકવાની ઇચ્છા ધરાવતા હોઇ ચાલ્યા ન જાય માટે અંચળો પકડી રાખ્યો,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n47/mode/1up

realpatidar.com

પરંતુ સાધુ મહારાજ તો અંચળો છોડી વિદાય થઇ ગયા રસ્તે જાતાં કહ્યું કે, "દ્વારિકા યાત્રા કિ ઇચ્છા હૈ તો ચલો સાથ મેં"

મહાત્મા તો ગયા પરંતુ અંહી કુંવર દેવાજીની પરિસ્થિતી ડામાડોળ બની ગઈ. એજ ક્ષણે ઘેર આવી માતા પિતા પાસેથી દ્વારિકા યાત્રાની આજ્ઞા માગી. અને સર્વ બીનાથી પણ વાકેબ કર્યા. વયો વૃદ્ધ અનુભવી પિતા સમજી ગયા કે; દેવાને દ્વારિકા મુકવા જેવો નથી. અને જો જાસે તો આપણા વહેવારનો એ રહેવાનો નથી. મને એના શંસ્કારો નાનપણથીજ એવા જણાતા હતા એટલેજ લગ્ન પણ વહેલા કરી નાખ્યા છે. બાળ બચ્ચા દીકરા–દીકરી આ બધી મહાન જવાબદારીઓ સમજવા વિચારવા જોગ ગણાય. એટલે પિતાએ એમને યાત્રા ન જવાનું ખુબ બુધ્ધી પૂર્વક–સમજાવ્યું. છતાં આજે દેવાજીનું મન કોઇપણ પ્રકારે સમાધાન વૃતિ સ્વિકારતું નથી. એટલે પિતા–પુત્રનિ આખરી વાતનો અંજામ એ આવ્યોકે એમને દરબાર ગઢના એક ઓરડામાં પુરવામાં આવ્યા. અને આશ્વાશન લીધુ કે; હવે દેવો કયાં જશે ?

અંહી વાસ્તવિકતા જ જયાં જુદી હતી ત્યાં લૌકિક દૃષ્ટી શું કામ–આવે ? પ્રશ્ન એવો હતો કે; કોણ બંધાયેલું અને કોણ મુક્ત ગણાય. છતાં દેવો હવે જઇ નહી શકે એ વાતની દૃઢતા એમના પિતાજીને હતી. આ બનાવ સુર્યાઅસ્ત પહેલાનો હતો રાત્રે વાળુ–પાણી કર્યા બાદ વૃદ્ધ પિતા આરામ કરવા ગયા ત્યારે યાદ આવ્યું કે; "અજ;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n48/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ડેવે કે–તાં ઘરમેં પૂર્યો અય, હુક્કો કેર ભરિ ડિંધો ?
"આજે દેવાને ઘરમાં પુર્યો છે હોક્કો કોણ ભરી દેશે. એમના પિતાજીને દરોજ રાત્રે હોક્કો દેવાજી ભરી આપતા. જાજરમાન જાડેજો શ્વેત દાઢી–મૂછ ઉપર હાથ ફેરવતા વિમાસણા અનુભવી રહ્યો છે. ત્યાં સમયસર દરરોજની માફક દેવાજીનો હાથ હોક્કા સામે પિતાની સામે આવ્યો અને શબ્દો પણ શાંભળ્યા; "બાવા ? ગિનજા......હિ આંજો હુક્કો" બાપુ લીયો આ આપનો હોક્કો; ઢાલીએ સુતેલા પિતાએ જોયું તો દેવાજીને જે ઓરડામાં પુરવામાં આવેલ એજ ઓરડાની જાળીમાંથી હોક્કા સહિતનો હાથ આજ પોતાની સામે છે.

પ્રત્યક્ષને પ્રમાણની જરૂર રહેતી નથી. દીકરાનું દૈવત્વ નજરે નિહાળી ઓરડામાંથી મુક્ત કરી કહ્યું; દેવા તું મુક્ત છો તારાજેવા પુત્રને પામી અમો બધા ધન્યતા અનુભવીએ છીએ માટે તારે દ્વારિકા જવું હોયતો હવે તું જઈ શકે છે.

લક્ષને કાળ સાથે કશો સંબંધ નથી. પિતાની આજ્ઞા મળતા તરત જ દેવજીએ માંડવીના રસ્તે પ્રયાણ શરૂ કર્યું પ્રાતઃ કાળે આવીને બંદર ઉપર પુછવાથી જાણવા મલ્યું કે મહાત્મા તો પરોઢીએ જતાં વહાણમાં બેટ ઓખા તરફ રવાના થઈ ગયા. ખુબ વિમાસણમાં દેવાજી પડી ગયા. એજ ક્ષણે વિચાર ઉદ્દભવ્યો કે;—

"અપાર સંસાર સમુદ્ર મધ્યે, વિશ્વેશ પાદાંમ્બુજદિર્ઘ નૌકા;"

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n49/mode/1up

realpatidar.com

ભવસાગરને તારનાર ભગવાન મરી ગયા નથી; તો એના ભરોશે એક નાની ખાડી પાર કરી સામે કિનારે હું જરૂર પહોંચીજ જઈશ; પ્રિય વાચકો આ કામ શ્રદ્ધા ભક્તિના દ્રઢ સંકલ્પ અને આત્મવિશ્વાસ ઉપર નિર્ભર ગણાય, આ સાહસ અસામાન્ય હોવાં છતાં દેવાજી એ પોતાના સાથેની ધાબળી સમુદ્રનાં પાણીમાં પાથરી ઉપર આશન વાળી બેસી ગયા હરિ ૐ તસ્ત્ શબ્દોચાર સાથે ધાબળી સમુદ્રનાં શાન્ત સમથળ પાણી ઉપર તીરની માફક રસ્તો કાપવા લાગી; અને દેવજીએ ભજન ઉપાડયુ.

આજ લેર લાગી બેડી જાયભાગી
મહા સમદરીયામાં આજ લેર લાગી....

થોડીજ વારમાં મહાત્માજીના નાવડા નજીક દેવાજી ની ધાબળી પહોંચી ગઈ; આ બનાવ અન્ય યાત્રિકો માટે આશ્ચર્ય અથવા ચમત્કારી ગણાય જ્યારે દેવાજી અને મહાત્મા માટે સામાન્ય હતું; સંતે દેવાજીને જોઈ કહ્યું "અચ્છા હુવા...ભગતજી આ જાવ નાવમે" એમ કહીને સંતે હાથ લંબાવ્યો દેવાજી એ હાથના સહારે નાવમાં બેઠાં. અને ગંભીરતા પૂર્વક સંતના ખોળામાં ઢળી પડયા સંતે એમના મસ્તક ઉપર હાથ ફેરવીને બાથમાં લઈ પોતાના હ્રદય સરખાં ચાંપ્યા અને કહ્યું "ભગતજી ઔર ભી એક ભજન સુનાદો"—

મહાત્માના આ વચને દેવાજીનું કાળજુ વિંધાઈ ગયું; આ મિલન મુલાકાત જમીન--આશમાન વચ્ચે જળ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n50/mode/1up

realpatidar.com

માર્ગે છે, વહાણુ માં બેઠેલા સર્વ યાત્રિકોએ બન્ને દૈવ્યવિભૂતીઓને પ્રણામ કર્યા. અને દેવાજીએ ભજન ઉપાડયું

બેટ તો જાવું ને મારે ગોમતીમાં નાવું
એલા ! વાણુવટી બેડીને હંકાર મારે
બેટ જાવું...

ત્યાર બાદના સતસંગમાં સ્વામીજીએ દેવાજીને મહા વાકયનો બોધ આપ્યો. અને પોતાનુ નામ હરસુર સ્વામી છે એ પણ કહ્યું. શ્રી દેવાજીએ હરસુરસ્વામી મહારાજને ગુરૂ તરીકે સ્વીકાર કરી શાંકરવેદાન્ત મત અને હરિહર ઉપાસના ગુરુદેવ મારફતે ગ્રહણ કરી. સતસંગ ચર્ચા કરતા બેટનો કિનારો આવ્યો, યાત્રિકો સહિત સર્વ કોઇ કિનારે ઉતર્યા. પરંતુ દેવાજી જુવે છે તો મહાત્માજી અદ્રશ્ય; કયાંય જોવામાં આવ્યા જ નહી; એ મનોદશા અને વ્યગ્રતા દેવાજી અને દેવાજીના આત્મા શિવાય બીજા આપણે શું જાણી શકીએ વિરહ અને વ્યથા સહિત એવો દ્વારિકાપુરી પોંહચ્યા; “વિરહ જગાવે જિવકો” જીવ જગાવે પિવ; આ વિરહાગ્નિએ એમના આત્માની જાગૃતિ કરી અને એ જાગૃતિ આજે યાદવેશ્વર ભગવાન શ્રી દ્વારિકેશનો શાક્ષાત્કાર દેવાજીને કરાવે છે. પરંતુ આશ્ચર્ય આજે એજ હતું કે એમને ભગવાનની શિલા મુર્તિમાં શ્રી હરસુરસ્વામી અને શ્રી કૃષ્ણુ ચંદ્રજીના એકી સાથે દર્શન થતા હતાં; “ગુરુ ગોવીંદ ગુરુ સોઈ રામા, એક હીં રૂપ ધર્યો દોઇ નામા.” પુર્ણ સંતોષ સાથે દેવાજી જગત મંદિરનાં રંગ મંડપમા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n51/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ભાવ સમાધિમાં આવી ગયા, અદભૂત અરે... અતિઅદ્દભૂત ધન્ય પ્રસંગ આજે દેવાજી માટે હતો. આ પ્રસંગને લખવા આલેખવા કલમની કોઈ તાકાત નથી શક્તિ નથી છોડી દઉ છું. ભાવ સમાધિની ક્ષણો વ્યતિત થતા મંદ-ગતીથી વૈખરીનો ઉચ્ચાર એવો શ્રી ના હોઠે સંભળાયો.

જિણુ ઘર કૃષ્ણ જનમીયા; કારણુ પ્રથ્વી કલંક
બંશ છત્તિશા ઉપરે. જાદવ કુલ નિલંકલ ।।

આટલું બોલતાજ એમના કંઠ દ્વારા શ્રી દ્વારિકા લીલા વર્ણન કાવ્ય શરિપડયું; પ્રિય વાચકો શાક્ષાત્કાર પામ્યા બાદ જે લીલા વર્ણન એમણે કરેલ તે એવો શ્રી નાં રચેલ ગ્રંથ રામ સાગરમાં આજે પણ જોવા મળે છે. વચ્ચેજ એક ઉલ્લેખ કરી દઉં કે બાવા શ્રી દેવા સાહેબની કૃતીના રામ સાગર, હરિસાગર, કૃષ્ણ સાગર ગ્રંથો જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્યના એક સુંદર ગ્રંથો છે. આ ત્રણે ગ્રંથો મુળ દેવ નાગરી લીપીમાંવર્તમાને છે. પરંતુ આ અમુલ્ય સાહિત્ય ખજાનો જો એની પુનરાવૃતી નહી થાય તો પાંચ પચિશ વર્ષના ટુંકા ગાળામાં લોપ થવાની પુર્ણશકયતા નકારી શકાય નહી. કારણ એજ કે પરંપરાના સંતોના પ્રમાદ અને લક્ષના અભાવે અમારૂં આવું ઘણુ સંત સાહિત્ય નષ્ઠ થઇ ગયું છે અને થતું રહે છે. આવા સાહિત્ય માટે ખર્ચનો પણ સવાલ હોય છે. એટલે અમારી કમનશીબી માની બેઠા રહીએ; બીજું શું થાય ? પરંતુ અમારી એક આશા રહે છે કે બાવાશ્રી દેવા સાહેબની પરંપરાના

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n52/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

હમલા–વાંઢાયનાં સંતો સેવકો જો માથા દીઠે એક એક રૂપીઓ આપવા તૈયાર થઈ જાય તો આ કામ કોઇને ભારે પડતું થાય નહીં અને સદ્‌ગુરૂ દેવની આપેલી બક્ષીશ પણ જાળવી શકાય એવું છે–પરંમગુરુ દેવ સર્વમાં પ્રેરક બની આત્મ પ્રેરણા સૌને આપે એવી અમારી નમ્ર પ્રાર્થના છે.

ત્યાર બાદ આપણે મુળ વાત ઉપર આવી એ તો શ્રી દેવા સાહેબ દ્વારિકા–બેટની યાત્રા કરી કચ્છ હમલા પુરી આવી માતા પિતાને પ્રણામ કરી જન્મ ભુમીમાં જ નિવાશ કર્યો, અંતે ઉપશમ વૃતિઓ એ એમને સંશારમાં રહેવા દીધા નહીં. એટલે વાન પ્રસ્થા શ્રમ દશામાં ઘર બાર છોડી ગામની પશ્ચિમે ચિન્હકી (ચીનકી) ગંગાના સ્થળે ટેકરી ઉપર નિવૃતી પરાયણ જીવન ગાળવા ચાલ્યા ગયા. શ્રી હરસુર સ્વામીના મહાવાકયાનું સાર શાંકર વેંદાન્તના કૈવલ્યા દ્વૈત શિદ્ધાંતે, હરિહર ઉપાશના સગુણ–નિંર્ગુણ ભાવે માન્ય રાખી. બાવા શ્રી શ્વેત વસ્ત્રોમાં લાંબી બાંયનું ચુડદાર–પાશા બંધી કેડીયું. માથે ભારા સાઇ કચ્છી ઉભી પાઘડી, ખભે બેશ અને સુરતી પટા કિનારવાળી ચાર છેડે ધોતી પહેરતા, રૂદ્રાક્ષ માળા, બેરખો ત્રિપુંડ ઇત્યાદી બહિર ચિહ્નો ધારણ કરતા. વાન ગૌર અને શરિરે કદાવર હતા, લાંબી દાઢી કે એવું કશું રાખતા નહીં. શનાતન વેદ મતના જે નિયમો તેનું પાલન કરવું અને કરાવવું એવો આગ્રહ રાખતા પોતાનો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n53/mode/1up

realpatidar.com

નવો મત સિદ્ધાંત કશો બાવાશ્રી દેવા સાહેબે ચલાવ્યો જ નથી. એવો શ્રી પોતાના ભક્તો શિષ્યોને પણ કહેતા કે જે છે તે બરાબર છે નવું બાંધ છોડ કરવાની કશી જરૂર નથી. જે છે તેમાં વર્તો–વર્તાવો એમા અમોને સંતોષ છે. આવી વ્યાપક દ્રષ્ટીના કારણે એ કાળમાં પણ એવો શ્રી પ્રત્યે ગુરૂભાવના ધરાવનાર કચ્છમાં બહુ જ મોટો વર્ગ હતો. અને એ બધા બાવા સાહેબને મુર્તિમાન બ્રહ્મ જ માનતા હતા. એવો શ્રીના પ્રાધાન્ય શિષ્યોમાં એક દુહાથી જણાવું તે–

જયકૃષ્ણ જેઠીરામજી, વિહારી સાહેબ જાન
સુખપ્રદ સેવારામજી, કૃષ્ણદાશ અનુમાન ।।

બાવા શ્રી દેવસાહેબે કોઈ મઠ મંદીર કે દ્વારો સ્થાપેલ ન હતો છતાં ઉપરોકત શિષ્યો સબળગુરુ ભાવનાના કારણે હમલા આવતા જતાં બાવા શ્રી ના મહા વાકયનો બોધ ગ્રહણ કરતા અને કહેતા કે,

દુહા

હમલા ગંગ ગોદાવરી હમલા હય હરદ્વાર
અડશઠ તિરથ નીત્વસે ગુરૂદેવા કે દરબાર ।।

હવે આપણે એમના શિષ્યો માટે પણ થોડું જાણી લઈએ શ્રી સેવારામજી સિંધના સાર સ્વત્ બ્રાહ્મણ હતા. વહેવાર દ્રષ્ટીએ કચ્છમાં યજમાન્ વૃત્તિએ અને સગાસબંધીના કારણે આવવા જવાના નાતે બાવા સાહેબના સતસંગમા આવ્યા અને વૈરાગ્ય વૃત્તિએ પાછળથી નિવૃત્તિ પરાયણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n54/mode/1up

realpatidar.com

જીવન ગાળવા શ્રી દેવાસાહેબનો બોધ ગ્રહણ કરીને શિષ્ય બન્યા. એમણે સિંધમા ટંડા અલાયામાં દ્વારે જગ્યા સ્થાપિ; શ્રી સેવારામજી પરંમગુરુ ભક્ત નિર્મળ સ્વભાવના સંત અને એક સારા કવિ હોવાના કારણે "સેવારામપદ મંજરી" નામે એક સુંદર ગ્રંથ પણ રચ્યો છે, શ્રી સેવારામજી એ સિંધમાં રહીને ઘણાને માંસ મચ્છી ઈત્યાદી ખાનપાનથી મુક્ત કરાવી શુદ્ધ શાકાહારી પણ બનાવેલ. એવો શ્રીના દ્વારે હીંન્દુસ્તાન, પાકિસ્તાન બે વિભાગો પડયા ત્યાં સુધી સિંધમાં હતો, ત્યાર બાદ હમલાના મહંત શ્રી બાવા મંગળરામજીએ આ દ્વારાનું વિર્સજન કરાવી નાખ્યું

શ્રી કૃષ્ણદાસ કોટડી મહાદેવપુરીના વીશાઓ સવાળ વણીક હતા, પ્રારબ્ધ યોગે એવો પણ બાવા દેવાસાહેબના શિષ્ય બન્યા અને કોટડી મહાદેવપુરી જ રહેતા; શ્રી કૃષ્ણદાસજીએ રચેલ કચ્છી ભાષાની "કૃષ્ણદાસ બાવાની ગ્રંથ" કચ્છી ભાષાની એક અદ્‌ભૂત નમુનો ગણાય એવો છે. એવો શ્રી માટે, " કચ્છીભાષાના પ્રસ્તાવીક કાવ્યો" નામના પુસ્તકમાં શ્રી મુરારજી વેલજી મહેતા કચ્છ–ભુજ લખે છે કે;–

કચ્છી ભાષામાં ઘણીક કવિતા લખાઈ હશે પણ કૃષ્ણ બાવાની જેવી ઝડઝમક તથા વર્ણસગાઈથી ભરપુર તેમજ અખાના ચાબખા જેવી સચોટ અસર ઉપજાવનાર કવિતા બીજી ભાગ્યેજ હશે. તે કવિતા મેં બાલ્યવસ્થામાં વાંચેલી તેની અસર છેક મોટી વય સુધી ટકી રહેલી,–

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n55/mode/1up

realpatidar.com

ત્યારબાદ "સતી સંત દર્પણ" ગ્રંથ કવિ રાઘવજી પ્રાગજીનો રચેલ જેના પ્રકાશ ઠા. માધવજી પ્રાગજી અને ગોપાલજી પ્રાગજી પ્રસ્તાવનામાં લખે છે કે;

કચ્છી ભાષામાં કવિતા લખવાના જે છુટા છવાયા જૂજ પ્રયત્નો થયા છે તેમાં કવિતાના નામને યથાર્થ રીતે યોગ્ય જણાયતો માત્ર કૃષ્ણદાસ નામે વેંદાન્તી સાધુનોજ છે. તેની કવિતા છંદ શાસ્ત્રના નિયમ પ્રમાણે લગભગ દોષ રહિત શબ્દ તથા અલંકાર સંયુકત અને કવિતાના નામે ને આપે એવી છે.–

એવીજ રીતે વર્તમાન કચ્છી ભાષાના કવિઓ પણ શ્રી કૃષ્ણદાસજીને કચ્છી ભાષાના વાલ્મીકી જ માને છે. આપણે અહીં એમની રચેલ બાવનીનું નમુના રૂપ એક કાવ્ય લેશું.

હિકડાતાં મોર મોઆ રોંધાસે મરંધા પોઆ
થીંધાસે પણ થીંધા સોવા કોઆ ખેધા મિનારે
કામજી તીફ્રિરે ધાડ સાધ આધઉભા કરી રાડ
તોજે કને આવઇ તાડ સુણે વિઠો સુનારે
જે કે તું ભાયેતો સગા મિત્ર તોજે અંગલગા
સેજ તો કે દીધાં ધગા ઢગા સુણ કિંનારે
શરીરજી છડ આસ પાણી પોંધો જીંયનાસ
ગરી વેંધા કસ્નદાસ મિટીઅજા પિનારે ।।

ભાવાર્થ: એકતો અગાઉ મુઆ પાછળ રહેનારા મરશે પછી હવે થશે તે પણ મરશે. જેમ ઉંદરને બીલાડી ખાય

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n56/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

છે તેમ કાળની ધાડ ફરે છે. એવો સાધુઓ ઉભા ઉભા પોકાર કરે છે! તારા કાને શું ધાક આવી ગઈ છે કે શુનાં જેવા સાંભળતો નથી? જેને તારા સગા, મિત્રો સમજે છે એતો તને દગો આપવાના છે. બળદ જે ..! અને ભુંડ જેવા શરીરની આશા છોડી દે; કૃષ્ણદાસ કહે છે માટીની પીંડો ગળે તેમ તારૂં શરીર ગળી જશે.

બાવા સાહેબની શિષ્ય પરંપરામાં શ્રી કૃષ્ણદાસજી કચ્છી ભાષાના કવિઓમાં આદ્ય અને અગ્રણીયેક વિશ્રીનું બીરૂદ પ્રાપ્ત કરે છે જેનું ગૌરવ પરંપરાના સંતો અને સમાજને હોયજ અને કચ્છના કચ્છી ભાષાના વર્તમાન કવિઓ "શ્રી કૃષ્ણદાસ બાવની" જે અપ્રાપ્ય છે તેનું શંસોધન કરી મેળવી એની પુનરાવૃતિ તેમ ભાષાકિય દ્રષ્ટીએ એક નિબંધ તૈયાર કરે એવી આ સ્થાનેથી કવિ વર્યાને વિનંતી કરૂ છું. અત્યારે કૃષ્ણદાસજીનો કોઈ આશ્રમ કે પરંપરાગત્ શિષ્ય પ્રશિષ્ય પણ નથી પરંતુ આપણે બધા એમના શિષ્યો છીએ એવું સમજી કૃષ્ણદાસજી માટે અને કચ્છીભાષા માટે કાંઇક કરવાનું તો જરૂર રહે છે.

પરમગુરુ બાવાશ્રી દેવાસાહેબના બે શિષ્યોનું ટુંકમાં વર્ણન કરી પુનઃ બાવાશ્રી માટે કાંઇ લખીએ તો; ફક્ત એટલુંજ લખાય કે એવો શ્રી આરંભવાદમાં બહુ માનતા નહીં: સ્વભાવિક થતું હોય એનો વિરોધ કરતાં નંહી પોતાના આત્મસ્વરૂપમાં લીન રહેતા અને શિષ્યો સત્સંગીઓને એવો શ્રીનો એકજ બોધ હતો કે સંતમતે રહેવું;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n57/mode/1up

realpatidar.com

સંપ્રદાયમા સંપ્રદાયનાં બંધન છે. તારૂ મારૂં દ્વૈત બુદ્ધી થવા સંભાવના રહે છે. સંતમતે સંપ્રદાય નથી. સાધુમતે સંપ્રદાય છે. અને એ પણ એકવળગણુ ગણાય, ધર્મ એકજ છે અને તે શુદ્ધ સનાતન વૈદીક ધર્મ જેમાં સર્વ ધર્મોના સાર સિંદ્ધાત આવી જાય છે, માટે સંપ્રદાયો ગૌણ છે, ધર્મ પ્રાધાન્ય છે ધર્મને ધારણ કરજો એજ અમારો આપ સર્વને અંતિમ સંદેશ છે. ૭૦–૮૦ વર્ષની આયુમર્યાદા ભોગવી ગામ હમલાપુરીમાં જ બાવાશ્રી દેવા સાહેબ મહાનિર્વાણ પામ્યા. તેનાથી અગાઉ મેરાઉથી શ્રી જેઠીરામજીને બોલાવી લીધા હતા; શ્રી વિહારીસાહેબ મુંબઇ હતા. કૃષ્ણદાસજી તો બાવાશ્રીની હયાતીમાં જ દેવલોક પામી ગયા હતા. સેવારામજી સિંધમા હતા અને બાવા સાહેબે ભૌતિક શરીરનો ત્યાગ કર્યો.

હવે આપણે એમના પટ્ટશિષ્ય શ્રી જેઠીરામજી માટે જાણી લઈએ. અહીથીજ હમલા દ્વારાની પરંપરા શરૂ થાય છે; શ્રી વિહારી સાહેબને આપણે વાંઢાય પરંપરામાં લેશું.

શ્રી જેઠુજી (જેઠીરામજી) કચ્છ માંડવી તાલુકે મેરાઉના ખેંગાર શાખાના જાડેજાઓમાં તમાચી પેટમાં કચ્છાધિ પતિ રાવરાય ધણજીના ત્રિજા કુમાર શ્રી ગોપાળ જીના વશંજ ગણાય; આ વંશવિસ્તાર–ફરાદી–મેરાઉ ટપરમોટી–ભીંસરા અને રાજડા ઈત્યાદી ગામોમાં છે. ગોપાળજીનાં બાંભણયાજી તેમના રાઉજી–ઉનડજી–ભીભાજી ત્રણ કુવરોમાંથી રાઉજીનાં પરિવારમાં સતાજીના બે કુવરો જેઠુજી અને અલીયાજી. શ્રી જેઠુજી મેરાઉના જાગીરદાર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n58/mode/1up

realpatidar.com

ટીલાયત હતા, સંસ્કારયોગે એવોશ્રી વૈરાગ્ય ભાવનાવાળા હોવાથી બાવાશ્રી દેવા સાહેબના સતસંગમાં આવીને ત્યાગ માર્ગ સ્વિકાર્યો, શિખશબ્દ, સિદ્ધાંત અદ્વૈતમતના ગુરુદેવ મારફતે પ્રાપ્ત કરી મેરાઉ માંજ ગામથી થોડેદૂર ખિરતરાઈ નામના સ્થળે એકાંન્તિક ભજન કરતા. પરંતુ આ સ્થળ ગામની નજીક હોવાથી કુટુંબીઓની અવર જવર એમને ઉપાધીરૂપ જણાઇ એટલે ગામની ઉત્તરાદી તરફ મેરામણ બાગ નામે સ્થળે ભક્તિ માટે ચાલ્યા ગયા, અહીં એવોશ્રી ભુખ્યા દુઃખ્યાને ટુકડો આપતા અને સંત સેવા પણ કરતા કહેવાય છે કે સવંત અઢારના સૈકામા પડેલ દુષ્કાળમાં એમણે અનેકને અન્નદાન આપી શંતોષ પમાડેલ. સ્વભાવે શાંન્ત ધીરગંભીર મુખ મુદ્રા કરૂણાવાળી, ઉદાશીન વૃતિ ઉંડુજ્ઞાન આવા ગુણો બાવા શ્રી જેઠીરામજી માં સ્વભાવ જન્ય હતા કહેવાય છે કે એક વખત એવો શ્રીને ગામમોટા લાયજાથી ભજનનું વાયક આવ્યું. તે પ્રમાણે પોતાની મંડળી સહિત વાયકે પોંચ્યા પરંતુ ચોમાશાના દીવસો. નદી બન્ન કાંઠે ભરપુર વહેતી હતી. ગામલોકો સામૈયું લઈ સંત મંડળને લેવા આવેલ એ પણ સામે કાંઠે અટકી ગયા; વરસાદ ચાલુ હતો સામે લેવા આવેલ ભીંજાય છે એ જોઈ દયાળુ વૃતીના સંતે મંડળીને જોઈને કહ્યું ભક્તો નદીના પાણી હવે ઓસરવા માંડયા છે અને ઠીક એવા ઓચ્છા પણ થઈ ગયા છે. તો આપણે બધા એકબીજાના હાથના આંકડાવાળી ભવસીંધુ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n59/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

તારક ભગવાનના ભરોશે નદીમાં ઝંપલાવીએ; ગામલોકો ક્યારનાં ભીજાય છે. કરો હીંમત શ્રી હરિહાથ ઝાલી પાર કરી દેશે;

મંડળી વાળા કહે; "બાવા ! આંઈ રખે અજ મિંણીકે બોડેવારા અયો !" બાવા આપ આજે બધાને ડુબાડવા વાળા લાગો છો ? વળતા જેઠીરામજીએ કહ્યું કે હું કદાચ તમને ડુબાડુ પણ ખરો પરંતુ શ્રી હરિતો તરણુ તારણુ છે માટે વિશ્વાસ રાખો આપણે સામે જરૂર પોંચી જશું. સૌ મંડળી સાથે શ્રી જેઠીરામજી આગળ હતા. જેમ જેમ પગલા ભરતા જાય છે તેમ તેમ નદીના પાણી બન્ને બાજુએથી રસ્તો આપતા જાય છે આ દ્રષ્ય જોઈ સામે કિનારે ઉભેલા ભક્તો નાચતા કુદતા જાય અને બોલતા જાય; ધન્ય ભક્તિને; ધન્ય સંતને; આ વાતની ખબર લાયજાના ઠાકોર માલાજીને પડતા એવો શ્રી પણ અહીં આવી કપડ કોટ એટલે જમીન ઉપર કપડુ બીછાવી તેના ઉપર ચલાવવું આ પ્રમાણે સંત અને સંત મંડળનું સામૈયુ કરી બાવા શ્રી જેઠીરામજીની પધરામણી કરવામાં આવી.

એમની ભક્તિ શક્તિનો એક બીજો પણ દાખલો છે એમની મંડળીમાં એક ગોરજી યતિ પણ આવતા જતા બાવાશ્રીની ખ્યાતી એમનાથી સહન ન થઈ એટલે એણે બાવાશ્રીના શરિર ઉપર મારણ પ્રયોગ કર્યો જેનાં કારણે શ્રી જેઠીરામજીને તો કશું પણ ન થયું પરંતુ એમની ભુજામાં એક કડું હતુ એના બે કટકા થઈ ઉડી ગયા. એવો શ્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n60/mode/1up

realpatidar.com

આ પ્રયોગ અને પ્રયોગ કરનારને તરત જાણી ગયા અને યતિ શ્રીને કહ્યું આપને મારા માટે મિથ્યા શ્રમ બહુ પડયો એના માટે ક્ષમા માગુ છું. અને હવે આપનાથી દૂર થોડા સમય બાદ ચાલ્યો જઈશ એટલે આપને ખુબ શાંતી રહેવાની. ગોરજી મહારાજ શરમના માર્યા બાવા-શ્રીને વંદન કરી, નીચે મોઢે ત્યાંથી ઉઠીને ચાલી નીકળ્યા.

બાદમાં ત્યાં બેઠેલા સતસંગીઓએ સંતને પુછ્યું કે આપ શ્રી હમણા જ બોલ્યા હતા કે થોડા સમયમાં અહીંથી દૂર જવાનો છું. તો શું અમને છોડીને ચાલ્યા જશો ? જેઠીરામજી એ કહ્યું ભાઇઓ આ મારા હાથની બાજી નથી, "બાજી બાજી ગરકી દેખને વાલા દેખતે રહો" કારણ એવું છે ભાઇઓ ?

નરન રૂપી નાવ કા કરણધાર ગુરુ દેવ—

અહીં આ ચર્ચા સત સંગ ચાલી રહ્યા છે ત્યાં હમલાથી બાવા શ્રી દેવા સાહેબનો આજ્ઞા પત્ર લઈ ને માણસ આવ્યો. પત્ર વાંચી મસ્તકે ચડાવ્યો અને સભામાં વાંચવા આપી બોલ્યા ? "હાં...ગિનો અસાંજા આણા અચિવ્યા" લીયો ભાઈ અમારા આંણા આવી ગયા હવે સર્વ મંડળને બોલ્યુ ચાલ્યું માફ અને હરિહર...કરી બાવા શ્રી જેઠીરામજીએ પોતાનું આશન સમેટી મેરાઉની ધરતીને વંદન કરી હમલા પુરી ગુરૂ આજ્ઞા પ્રમાણે પધાર્યા. શ્રી ગુરૂના ચરણમાં શા. દ. નમસ્કાર કર્યા, અને આજ્ઞા–પ્રમાણે આવી ગયો છું એવું શુચક દ્રષ્ટીથી ગુરુદેવ સામે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n61/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જોયું. બાવાશ્રી દેવા સાહેબે જેઠીરામજીને કહ્યું કે તમારે હવે અહીં જ રહેવાનુ અમારી ઉતરાવસ્થાના કારણે તમારા જેવાની જરૂર છે;

યોગ્ય સમયે ગુરૂદેવે જેઠીરામજીને કહ્યું; અમારા શરિરનું પ્રારબ્ધ પુરૂ થાય બાદમાં તમારે અહીં રહીને આ ગામને અને આજુબાજુના ગામ લોકોને સતસંગ–ભજન વિહોણા રાખવા નહીં અમોએ જે જ્ઞાનની પરબ શરૂ કરી છે એના જળનુ પાન ક્ષુધાતુરોને મલ્યા જ કરે એવું કાંઈક કરતા રહેજો; હું જાણું છું કે તમારી વૃતિઓ પ્રવૃતિમાર્ગની નથી. અને શરિર પણ ઉત્તરા વસ્થામાં પ્રવેશી ચુકયું છે. પરંતુ થાય શું ? વેરાજી હાલમાં અહીં નથી નહીંતર હું એમને જ બોલાવી લેત. છતાં જો તમને બોજા રૂપ પ્રવૃતિ માર્ગ જણાય તો વેરાજીને પાછળથી વાંઢાયથી બોલાવી લેજો...શ્રી જેઠીરામજીએ દેવા સાહેબનું–શરિર નિવૃત થયા બાદ ભંડારો કરી સંત–ભકતો બધાને બોલાવ્યા. સૌ મળી ચદર વિધી માટે આગ્રહ કર્યો એટલે એવો શ્રી એ પોતાની વૃતિઓ નિવૃતિ માર્ગની હોવાના કારણે આ વાતનો સ્વિકાર કર્યો નહી. છતાં સમાજના અતિ આગ્રહને વશ બની. બાવા દેવા સાહેબના પૌત્ર રામસિંહજીને અંકમાં–લઇ એ વિધીનો સ્વિકાર કર્યો. એ વખતે ગામના એક સુતાર ભકતે સંત નિવાશ માટે પોતાની કોડ એટલે સુતારી કામ કરવાનું સ્થળ સંત સેવામાં અર્પણ કર્યું આ સ્થળ હમલા દ્વારામાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n62/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ગંગાપ્રસાદજીની ચદ્દર વિધી થઈ ત્યાં સુધી કાયમ હતું વર્તમાને એનાં ખંડીયેર જોવામાં આવે છે. આ સ્થળે-બાવા શ્રી રામસિંહજીની શુખશયા એટલે ઢાલીઓ પણ રહેતો. બાવાશ્રી જેઠીરામે ગાદીનો તો સ્વિકાર ન કર્યો પરંતુ દિક્ષીત કોઇ શિષ્ય પણ બનાવ્યો ન હતો. એવો શ્રી એ સુતાર ભકતે-જયારે કોઠ અર્પણ કરી ત્યારે જ કહ્યું કે જંગલમા એકાંન્તિક થતી ભક્તિ ઝુંપડા સુધી તો અત્યારે જ આવી ગઈ છે. ભવિષ્યના ભક્તિ માર્ગનાં પ્રવર્તકોને સંભાળીને રહેવું પડશે?...આ હતી એમની ભવિષય વાણી. અહીં શ્રી વિહારી સાહેબ મુંબઇથી આવ્યા અને ખબર પડી કે બાવાશ્રી દેવા સાહેબનું શરિર નિવૃત થઇ ગયું છે એ જાણી ખુબ દુઃખની લાગણીઓ ઉદ્દભવે છે. આ વાત આપણે એમના જીવન ચરિત દ્વારા આગળ ઉપર જાણશું; પરંતુ વિહારી સાહેબને સમાચાર પ્રાપ્ત થતા-હમલાપુરી ધુપ લેવા માટે ગયા. બાદમાં શ્રી જેઠીરામજી એ એવો શ્રીને હમલામાં જ રોકી રાખ્યા સર્વ બીનાથી વાકેબ કર્યા; રામસિંહજી માટે કાંઈ યોગ્ય કરવા બંને સંતોએ દેશ-કાળ દ્રષ્ટી સમક્ષ રાખીને નિર્ણય પણ લઈ લીધો. નિવૃતિ પરાયણ જીવન ગાળી બાવા શ્રી જેઠીરામજી એ ૭૦ વર્ષની વયે હમલાપુરીમાં પોતાનું શરીર છોડયું.

એમની પાછળ શ્રી વિહારી સાહેબ અને રામસિંહજી એ ઉત્સવ ભંડારો કરી સંત સમાજને બોલાવીને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n63/mode/1up

realpatidar.com

બાવા શ્રી દેવા સાહેબની ગાદીના ઉત્તરાધિકારી શ્રી રામસિંહજીને નિયુક્ત કરીને વડોદરા નિવાશી પંચી કરણ ગ્રંથના કરતા રામ ગુરુના શિષ્ય બાપુ સરસ્વતી મહારાજ પાસે વેદાન્ત શાસ્ત્ર અભ્યાશ માટે શ્રી રામસિંહજીને મોકલ્યા. તે દરમ્યાન શ્રી વિહારી સાહેબ હમલામાં રહ્યા. બાવા શ્રી રામસિંહજી શાસ્ત્ર અભ્યાશ કરી હમલા પધાર્યા બાદ શ્રી વિહારી સાહેબ પુનઃ વાંઢાય આવી ગયા.

બાવા શ્રી રામસિંહજી અહીં પધાર્યા બાદ પોતાનો ગરાશ ટીલાયત ભાગ જગ્યામાં અર્પણ કર્યો. અને જેને આપણે દ્વારો આશ્રમ કહીયે એવી રીતે કોઠાર–ભંડાર સંત નિવાશ અને પોતાને રહેવા માટે–ગવાક્ષ–જરૂખા બંધ એક મેડી અને વરંડા બંધ ડેલી એટલે પ્રવેશ દ્વાર સહિત આશ્રમનું નિર્માણ બાવાશ્રી રામસિંહજી એ જ કર્યુ એમજ કહી શકાય.

દુહો

રાજ્ય ઋષી સબતે સરશ સંત ન કે શિરતાજ
ક્રિષ્ન બંશમે કુલમણી રામસિંહ મહારાજ ૧૪

બાવાશ્રી રામસિંહજી રાજયોગ પડેલ ઉત્તમ કોટીના એક મહાન સંત હતા. કાવ્ય કવિતા વિદ્વતાના ભૂષણ રૂપ હતા. એવા શ્રીનો રચેલ શ્રી હરિ સાગર ગ્રંથ જેમાં બાવાશ્રી દેવા સાહેબની કાવ્ય કૃતિઓ ઉપરાંત સ્વ રચિત ભજન–પદોનો સમાવેશ કરેલ છે; એ પદ–ભજનો આજે પણ ભુજ આકાશ વાણી ઉપરથી ઘણીવાર રજુ થતા સાંભળવા મળે છે. એવા શ્રીનું પ્રારબ્ધ બહુ બળવાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n64/mode/1up

realpatidar.com

વેગવાળુ હતુ તેમ પ્રબળ રાજયોગનાં કારણે શ્રી. નો નિવાસ સંમ્પતિ–પદાર્થો તો સ્વભાવિક જ આશ્રમમાં– એકત્ર થઇ જાતાં, એવી જ રીતે આપશ્રી ઉદારતાના પણ ઉદૃધિ સમાન હોઇ લુંટાવી પણ દેતા છતાં પોતે રાજશી ઠાઠ માઠ થી જ હમેશાં રહેતા સુંદર સુરતી રેશમી કિનારીનું ધોતી ખભે ઝરીયન છેડા વાળી શાલ અથવા પછેડી માથે બનારશી શેલાની પાઘડી કંઠમાશોનાનો ગંઠો હાથમાં સુવર્ણનાં કડાં ઇત્યાદી ધારણ કરતા સ્વરુપ વાન પણ એટલા જ; ઘઉં વર્ણ પાતળુ અને પડછંદ શરિર પ્રભાવિત મુખ મુદ્રા, રાજતેજ સાથે બ્રહ્મતે જ એમના શરિરમાં પ્રત્યક્ષ જોવામાં આવતું. વાકય–ચાતુરી અને વિવેકનું તો પુછવું જ શું ?

દત્તચિત્ત અને ઉદાર વૃતિના કારણે એવોશ્રીને જયારે ઉલટ આવતી ત્યારે ગમે તેવી કિમતી વસ્તુ ગમે તેને આપી દેતા જેનાં કારણે શ્રી વિહારી સાહેબ આગળ એમની ફરીયાદો પણ જતી. ફરીયાદીને ફક્ત એટલો જવાબ મળતો કે; છીપ સમુદ્રનું કશું લીધા વીના સમુદ્રમાં રહીને સમુદ્રની શોભા વધારે છે. વિદ્વાનો કાવ્ય કવિતા રશિકો જમીનદાર જાગીરોનો સમુહ બાવાશ્રી રામસિંહજીની આજુબાજુ રહ્યા જ કરતો. સાધુ સંતો પ્રત્યે તો એમની ન્યોચ્છાવર ભાવના જ હતી એ તો એવો શ્રીના એક પદ પંક્તિ દ્વારા આપણે જાણીએ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n65/mode/1up

realpatidar.com

જેં જિ ઘિલમેં જાઘગિરિ, સે મં સેંણુ નેંણુ દીઠા
સેંણુ નેંણુ દીઠા, જિનીજા વચન માન મિઠા

આવી ઉજ્જવળ ભાવના જેમની સાધુ સંત પ્રત્યે રહ્યાજ કરતી બાવા રામસિંહજીના પ્રાધાન્ય શિષ્યો મોહતરામજી મુખ્ય હતા. કહેવાય છે કે શ્રીરામસિંહજી બાવાને બીદડાની કેરીઓ-આંબા બહુજ પસંદ હતા કેરીની સીઝન લગભગ એવોશ્રી બીદડામાંજ ગાળતા હમલા પુરીમાં બાવાશ્રી દેવાસાહેબનો દ્વારો-ગાદી સ્થાપિ છેલ્લે શરીર પણ બીદડાના દરબાર ગઢમાં એવો શ્રીએ છોડયું જેની યાદીમાં આજે પણ બીદડાના દરબાર ગઢમાં શ્રી રામસિંહજી બાવાના આશનનો ઓટલો બતાવાય છે.

બાવા રામસિંહજી એ શરીર છોડયું ત્યારે એમના મુખ્ય શિષ્ય મોહનરામજી જે બાયડનાં ભાનુશાલી કુટુંબ-માંથી હતા એવોશ્રી ઘણા શાંન્ત અને વૈરાગ્ય મુર્તિ હોવાના કારણે એ મને બાવાશ્રીનાં રાજશી વૈભવ પ્રત્યે ખુબ અણગમો હતો. એ અણગમાએ છેવટે ગુરૂ-શિષ્યને જુદા પણ પાડયા; એટલે મોહનરામજી એ વખતે રાજકોટ કબીર મંદીરમાં પોતાની વહીવટ કુશળતાના કારણે કોઠારી પદે હતા. અંહી હમલામાં-જે સંત મંડળ હતું તેમાંથી આશ્રમની જવાબદારી સોંપાય એવું કોઇ હતું જ નંહી. બધાય બાવાએ બાવાજ હતા એટલે મોહનરામજીને રાજ-કોટથી હમલા બોલાવી લેવામાં આવ્યા આ કાર્યમાં ભુજ કબીર મંદીરનાં મહંતશ્રી લક્ષ્મણદાસજી સાહેબ કે જેમનું

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n66/mode/1up

realpatidar.com

શરિર પણ ભાનુશાલી કુટુંબનું હતું એવોશ્રી ખુબ ઉપયોગી નિવડયા.

શ્રી મોહન રામજીને હમલા બોલાવી ગુરૂગાદીએ બેસાડી ચદરવિધી કરવામાં આવી. એવોશ્રી જેમ કાર્યદક્ષ હતા તેમ સાધુતા, ના ગુણોથી પણ ભરપુર હતા. સ્વભાવે બહુજ શાંન્ત શુધ્ધસત્વ ગુણીસંત કહેવાય એવા ઘણાગુણ સમુહોના કારણે કચ્છ રાજ્ય કુટુંબના મહારાવશ્રી ખેંગારજી બાવાના કુંવર–કુંવરીઓએ મહારાણી ગંગાસાહેબની આજ્ઞાથી હમલાપુરી આવી બાવાશ્રી મોહન રામજીના કંઠી બંધ શિષ્યો બની ગુરુ પદે સ્થાપ્યા છેલ્લે નામદાર સિરોહી રાજ્ય માતાજી તખતબા સાહેબ એવોશ્રીનાં શિષ્ય હતા. આવા ગુરૂ શિષ્યના સંબંધે કચ્છ રાજ્યનો પણ હમલા દ્વારા સાથે સબંધ સ્થપાયો. શ્રી મોહન રામજી બનાતનોં લાંબી બાંચનો બદામી રંગનો પાસા બંધી કેડીયો માથે સફેદ મલમલનો સાફો ખપે કીનાર વાળી બંને છેડે લટકતી પછેડી મસ્તકે કેશરનું ઉર્ધ્વતિલક અને હંમેશા તુલશી માળા ધારણ કરતા.

બાવાશ્રી દેવા સાહેબ વિરચીત હરિસાગર જેમાં બાવારામ રામસંગજીના પદો પણ છે આ ગ્રંથ શ્રીમોહન રામજીએ છપાવીને પ્રગટ કર્યો. પોતાની ઉત્તરાવસ્થામાં સુથરી વાળાશ્રી ભારાજીના વંશવિસ્તારમાંથી કોકલીયાના જાડેજાઓના એક તેજસ્વી કુંવરને પોતાના શિષ્ય તરીકે સ્વિકારી પુર્ણરામ નામાભિધાન આપી બાવા દેવાસાહેબની

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n67/mode/1up

realpatidar.com

ગાદીના ઉત્તરાધિકારી બનાવ્યા. કચ્છ દરબારશ્રીની સહાયતાથી કચ્છ ભુજ મધ્યે પુર્ણરામજીને પુ. શાસ્રીશ્રી પ્રભાશંકરભાઇ પાસે શાસ્રાભ્યાશ-શંસ્કૃત ઇત્યાદી જ્ઞાન અપાવ્યું એ અરશામા શ્રી રાજ્યભુજ નગરમાં એક મકાન પણ અર્પણ કરેલ.

અંહી હમલા દ્વારામાં ભગવાનશ્રી નરનારાયણનું ભવ્યશિખર બંધ મંદીર એક વિશાળ મોટો બંગલો અને મંદીર પછવાડે એક કુવો; આ બંધુનિર્માણબાવા શ્રી મોહન રામજીએ કરી ગુરૂ દરબારની સારી સેવા કરી એમની પાછળ વિશાળ સાધુ સમાજ અને સેવક-સમાજ પણ મુકતા ગયા. અંતે હમલાપુરીમાંજ શરિર છોડયું.

શ્રી મોહન રામજી બાદ એમના પ્રતાપીશિષ્ય પુર્ણરામજી ગાદીયે આવ્યા. એમનામાં પાંડિત્ય વિદ્વતા વાદ્ય સંગીત ઈત્યાદી કળાઓ, ખુબ ખેલેલી હતી એ વખતે કચ્છનાં એક સારા હરિ કિર્તનકાર અને પ્રવચ્ચનકાર શ્રી પુર્ણરામજી ગણાતા કચ્છ નાના આ સંબીયાના સારસ્વતશ્રી પ્રેમજી મહારાજ ઇત્યાદી ઘણાએ આ ગાવા બજાવવાની અને પાંડિત્યકળા એવોશ્રીના સહવાશે જ પ્રાપ્ત કરેલ. દર વર્ષે જન્માષ્ટમીનો મોટો ઉત્સવ સમૈયો પણ કરવામાં આવતો અને નવરાત્ર પ્રસંગે હમલાદ્વારામાં રામલીલાપણ કરવામાં આવતી. આવા કારણોને લઇ જેમ એવોશ્રીનો એક ચાહક વર્ગ હતો તેમ શિક્ષિત વર્ગમાં એવોશ્રી પ્રત્યે એક જાતનો અસંતોષ પણ હતો. બાવાપુર્ણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n68/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

રામજીએ હમલા દ્વારાની સમૃધ્ધીમાં ખુબજ વધારો કરેલ જમીન જાગીર જે હતી એનાથી પણ અધિક વધારો એમણે કર્યો એટલે દ્વારો એક જાગીરના રૂપમાં ફેરવાઈ ગયો. એક મોટી ગૌશાળા જેમાં પચાસ–સો સારી ઓલાદ ની ગાયો, બે ત્રણ ઘોડીઓ ઘોડાળમાં. પાંચ–છ જોડી સારા બળદો. ઉપરાંત ખેતી વાડીનો કર ચાક્કર કોઠારી ભંડારી કારભારી મહેતાજી હજુરીયા આ બધું જોતાં બાવાપુર્ણરામજીનો સમય એ હમલા દ્વારાનો સ્મપુર્ણ અધ્યાનકાળ ગણાય. હમલા એક નાનું ગામ હોવા છતાં શ્રી પુર્ણરામજીના વખતમાં હમલાપુરી કહેવાઈ ગઈ. સંત મંડળ પણ મોટું એટલે સેવકોના ગામોમાં મંડળીઓ પણ જતી. અહીંના મહંતોએ ભગવીયા ઘડી અને ભગવો-ઝભ્ભો અથવા કેડીયું તેમ પછેડી રાખવી પહેરવી એ બાવાપુર્ણ રામજીના વખતથી શરૂ કરેલ એનાથી અગાઉ આવું કશું હત નહી.

બાવાશ્રી રામસિંહજીની માફક રાજશી ઠાઠ માઠથી રહેવું એમને બહુ પસંદ હતું; છતાં એક વાત ચોક્કશ હતી કે એવો શ્રીનો ગમે તેવો વિરોધી હોય છતાં એમની સામે આવે ત્યારે ગરીબ ગાય જેવો બની જતો, પરંપરાગત્ સંતો ઉપર એવોશ્રીનું નિયંત્રણ પણ એવુંજ કડક હતું એવોશ્રી કહેતાં કે વિરક્ત અને આશ્રમધારીના વહેવાર વચ્ચે જમીન આશમાન જેટલું અંતર છે. કચ્છના સંત સમાજમાં પણ બાવાશ્રી પુર્ણરામજી અગ્રગણ્ય વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર એક પ્રતિભાશાળી સંત હતા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n69/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી પુર્ણયશેંન્દુ ચંદ્રીકામા બારોટ મેઘરાજ હમીરજી એ બાવાશ્રીનાં આવા ઘણાગુણોનું વર્ણન કાવ્ય દ્વારા કરેલ છે. સ્વચ્છતા સુઘડતા અને વ્યવસ્થા તો એટલી કે ન પુછો વાત; એમનો એક સામાન્ય નોકર પણ મેલે કપડે જોવા ન મળે. વાણંદને હજામત માટે આવવું હોય ત્યારે બાવાશ્રી એ આપેલ કપડા પહેરીનેજ આવવું જોઈએ. તો પછી અંદરની વ્યવસ્થા માટે પુછયાનું પણ શું રહે !

ઉદારતામાં પણ બાવા રામસિંહના બધા ગુણો. ફક્ત એટલું જ કે ક્ષાત્ર સ્વભાવ છોડી શકયા ન હતા એટલે બીજાને એમનો સ્વભાવ જરા કડક જરૂર જણાય, છતાં સંત–સજ્જન પ્રત્યે આધિનતા અને નમ્રતા પણ એટલી જ હતી. શ્રી દેવા સાહેબ વિરચિત રામસાગર ગ્રંથ અને ગુરૂ નિંદા હરણ ગ્રંથ છપાવી પ્રકટ બાવા પુર્ણરામજીએ કરેલ. ઉપરાંત પુર્ણરામ પદ મંજુસા વિગેરે ગ્રંથો પણ રચ્યા છે. શ્રી મંગળ રામજી એમના પ્રાધાન્ય શિષ્ય હતા. બાવા શ્રી પુર્ણ રામજીના પ્રથમ શિષ્ય મહારાજ શ્રી ઓછવરામજી હતા આ વૃતાંત આપણે વાંઢાય પરંપરાના સંતોના ચરિત વખતે લેશું. મહંત શ્રી પુર્ણરામજી બાવાનું શરીર નિવૃત થયા બાદ હમલાની ગાદી ઉપર બાવા શ્રી મંગળરામજી બિરાજમાન થયા એમનું શરીર હમલાવાળી મંજલનું લુહાણા જ્ઞાતિનું હતું શ્રી પુર્ણરામજીના ખુબ પ્રિય કૃપા પાત્ર શિષ્ય શ્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n70/mode/1up

realpatidar.com

મંગળરામજી બાવા હતા. આ લેખકના પણ કૃપાળુ ગુરૂદેવ બાવા શ્રી મંગળરામજી જ હતા આ શરીરને હમલાના દ્વારા માટે પ્રાપ્ત કરવા એવોશ્રીએ અમારા વડીલો આગળ ખુબ પ્રયત્ન કરેલા. શ્રી પુર્ણશામજી મહારાજે એવોશ્રીને ખુબ ભણાવી ને તૈયાર કરેલ. પાંડિત્ય વિદ્વતા અને વેદાન્ત શાસ્ત્રમાં શ્રી મંગળરામજી પારંગત્ ગણાતા વાદ્ય–સંગીત એ તો એમના ઘરની કળા જેવું હતું. શરીર સૌંદર્ય પણ કોઈ અનોખું જ હતું. એવો શ્રી હમલાની ગાદીએ આવ્યા બાદ દ્વારામાં કોઠાર ભંડારના અને સંત નિવાસનાં મકાનો નવા બનાવ્યા બાવા શ્રી રામસિંહજીની મેડીનો ઝીર્ણોદ્ધાર કરી ચાર ઢાળવાળો બંગલો બનાવ્યો. અને શ્રી રામસિંહજી બાવાનો ઢોલીયો જુના મકાનમાંથી લઈ ને એ મેડીમાં પધરાવ્યો. દ્વારાથી બારે બે મોટા વરંડા ઘાસચારો રાખવા માટે કર્યા. સદ્‌ગુરૂ સ્તવનમાળા સંધ્યા પાઠ અને શ્રી ગુરૂપુર્ણ સમર્ણમાલાપુરણયશેન્દુ ચંદ્રિકા પુસ્તકો છપાવ્યા; બાવા શ્રી મંગળરામજી સિંધમાં બહુ સમય રહેતા ફક્ત ચોમાસાના ચાર મહિના કચ્છમાં બિરાજતા પાછળ હમલા દ્વારાનો વહીવટ એમાના ગુરૂ બંધુ શ્રી વસંતપ્રસાદજી કરતા. તેમ સાધુવર્ય ઠાકરદાસજી શ્રી રણછોડદાસજી શ્રી મોતીરામજી શ્રી સેવાદાસજી અને ગંગાપ્રસાદ તેમ બાલારામ નામે શિષ્યો દ્વારામાં રહેતા. છેલ્લે શરીરની વ્યાધીના કારણે સ્થાઈ નિવાસ કચ્છમાં જ રહેતા પોતાના શરીર છોડવાથી અગાઉ વાંઢાયથી પુ-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n71/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ઓછવરામજી મહારાજને બોલાવી પાછળની વ્યવસ્થા માટે જે કાંઈ ભલામણ અને કહેવા જેવું હશે કહીને બાવા શ્રી મંગળરામજીનું શરીર હમલાપુરીમાં શાંત થયું.

શ્રી મંગળરામજી પાછળ ભંડારો ઉત્સવ કરી પં૦ પૂ૦ શ્રી ઓછવરામજી મહારાજે શ્રી ગંગાપ્રસાદજી કે જેઓ બાવાશ્રી પુર્ણરામજીના સંસાર પક્ષે ભત્રીજા અને કચ્છ કોકલીયાના જાડેજા રાજપુતને બાવાશ્રી દેવા સાહેબની ગાદી પરંપરાની ચદર વિધિ કરી. એવો શ્રી સ્વર્ગ વાસી થતાં વર્તમાને સિંધના લુહાણાનું શરીર શ્રીગંગા પ્રસાદજીના શિષ્ય સાધુ માધવદાસ હમલાના દ્વારામાં છે. હમલા દ્વારાના વહીવટ નીચે વમોટીનો દ્વારો મંગળરામજીના એક બીજા બાલારામ નામે શિષ્ય હતા તેમને ગંગાપ્રસાદને ગાદીએ બેસાડચા ત્યારે વમોટીની જગ્યા મહારાજ શ્રી ઓછવરામજીએ બાલારામને સોંપી એવો પાછળથી ગૃહસ્થાશ્રમી બની ગયા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n72/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી વિહારી સાહેબ–વાંઢાય દ્વારાનો પરીચય;

હમલા દ્વારાની પરંપરા બાદ આપણે બાવા શ્રી દેવા સાહેબનાં શિષ્ય શ્રી વિહારી સાહેબની વાંઢાય પરંપરા જોઇએ તો; શ્રી વિહારી સાહેબ કચ્છ માંડવી તાલુકાનાં નાના ભાડીયા નાંદલ શાખાના રાજપુત હતા. એમના પૂર્વજો જામરાયધણજીનાં વંશ વિસ્તાર માંથી કબરજીની કબરશાખા અને રાઉજીની રાઉશાખા લાખાજીનાં દલજી આદલજીની શાખાના દલરાજપુતો કહેવાયા. આ શાખાના રાજપુતો મચ્છુકાંઠા અને જામનગર હલાર વિસ્તારમાં આજે પણ છે. આ વિસ્તારને પણ દલાસા વિભાગ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. કચ્છ વિભાગમાં પણ છુટી વસ્તી દલરાજપુતોની છે; શમાવંશ વિસ્તારમાં કાના, કબર, રાઉ દલ, મોડ, મોકરશાં ઈત્યાદી આવી જાય છે. શ્રી વેરાજીના પિતા મેઘરાજજી વાંઢાયના સિંઘલોમાં લગ્ન ગ્રંથીથી જોડાયા હોઈ શ્રી વેરાજી મોશાળના સંબંધે વાંઢાયમાં રહેતા. વિ. શ. ૧૮૦૪ની સાલ અનુમાને માનવામાં આવે છે, એ જોતા બાવા શ્રી દેવા સાહેબ વિ. શ. ૧૭૭૫. ઈ. સ. ૧૭૧૯ના અરસામાં કચ્છધિપતિ રાવ શ્રી દેશળજી આવાના સમયમાં કચ્છ હમલામાં સ્વશરીરથી બીરાજ માન ગણાય રાવ શ્રી દેશળજી દેવાંશી રાજા કચ્છની ધરતી ઉપર હતા એમના માટે "દેશળા પરમેશ્વર કાં; ઈશિરા પરમેશ્વરા" કહેવાઈ ગયું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n73/mode/1up

realpatidar.com

દુહો

પરમેશ્વર પરમતણો (વો) દાખાં દેશળ એમ,
પ્રજાતણે પ્રતિપાલ કજ, (જો) નવ નવ લેતો નેમ ।।

શ્રી વેરાજીમાં બાલ્યાવસ્થા થીજ ભક્તિના સંસ્કારો ઉદયે આવેલા હતા, સામત્રાના હોથીજી ભગત સાથે જયોત–પાટ ઈત્યાદીમાં આવતા જતાં આ જયોત–પાટની વિધી નિજાર મતમાં આવે છે. એનો વિસ્તાર રાજસ્થાન ગુજરાત સૌરાષ્ટ્ર કચ્છમાં હતો અને અત્યારે પણ છે. આ એક મત–પંથ હોવા છતાં એમાં રાવળ માલદે રૂપાંદે જેશળ તોરલ–દેવાયત દાડલદે–લાખોલોયણ–દેવીદાસ અમરબાઇ–સેંકરણ લીરબાઇ કેટલાંક કાઠીભક્તો સિવાય સંત સુળદાસ સેઘ ધારવાજી ઉગમશીભાટી રાવત રણશીંજી ખેમરો કોટવાલ ગંગાસતી પાનબાઈ ઈત્યાદી ઘણા સિદ્ધ કોટીના સંતો પાકયા છે એના આચાર્ય સિદ્ધ શ્રી **રામદેવજી** મહારાજને માનવામાં આવે છે. મુળ આ પંથ નાથ યોગીઓના યોગ માર્ગમાંથી ઉપાસના માટે તારવવામાં આવેલ હોય એવું જોતા જણાઈ આવે છે. આરાધના પદ ભજન પણ શાક્ષી આપતા દેખાય છે.—

ભાઈ ! પાટની પુજા રે જોગી નાથની
કાંઇ કાંઈ રુષી મુનિએ જાણી……

અને હાં એટલુ કહીને આપણે મુળ વાત ઉપર આવીએ તો વેરાજીને ત્યાં બોલાવામાં આવતી સંત વાણીમાંથી તત્વ શું ! એ જાણવાની જીજ્ઞા જાગી પરંતુ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n74/mode/1up

realpatidar.com

શેર લોટના ભુખ્યા ભાઈલાઓ મારી ભાંતી મીટાવીને સત્ય સમજાવી નંહી શકે; આ યોગનો મારગતો દીલમાં દિદાર કરાવનાર દીવો ગણાય; કુંવર વેરાજીને લાગ્યુકે રાહબદલા વ્યાશિવાય રસ્તો નથી, કોઈ અનુભવીને પોતાની મનોવ્યથા વ્યક્ત પણ કરી.

એમના શ્રેયનું સ્વરૂપ કેમ જાણે મુર્તિમાન બની માર્ગ બતાવવા આવ્યું હોય તેમ એણે કહ્યું કે; બાવા ! આપજો આપના આત્માની ખોજમાં હો; તો વર્તમાને કચ્છ હમલા પુરીમાં સનાતન બ્રહ્મ, સાકાર સ્વરૂપે મુર્તિમાન બની પૃથ્વી ઉપર જનકલ્યાણ માટે પધાર્યા હોય એવા યદુવંશ શિરોમણી બાવાશ્રી દેવા સાહેબ પ્રત્યક્ષ બ્રહ્મ અમોને જોવામાં આવે છે.

સમય મેળવી શ્રી વેરાજી હમલાપુરી શ્રી દેવા સાહેબનાં દર્શન સંત સંગમાં આવ્યા. પ્રથમ દર્શન મુલાકાતેજ એમનું મન ઠર્યું "શાંતી પમાડે તેને સંત કહીએ" ચરણ વંદના કરી કંઠી બંધાવી પુનઃ વાંઢાય આવી ગયા.

પરંતુ હવે વેરાજી દેવાજી સાહેબથી જુદા પડવા માગતા ન હતા કેમકે એમને જોઇતું મલી ગયું હતું દરોજ દીવસના ઘરનું કામકાજ કરવું અને રાત્રે વાંઢાયથી હમલા ગુરુદેવના સતસંગમાં જવું આ એક ક્રમ થઈ ગયો, પ્રથમતો કોઇને આ બાબતથી ખબર પડી નહી પરંતુ કાળે કરી એમના પિતાજીને જાણ થઇ ગઇ કે વેરાજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n75/mode/1up

realpatidar.com

દરોજ રાત્રે હમલા સતસંગ માટે જાય છે. એટલે એમના પિતા એમના સંબંધ માટે તૈયારી તજ વીજ કરવા લાગી ગયા અને લગ્ન પણ સાથો સાથ કરીલેવા જેથી છોકરો વૈરાગ્યને માર્ગે જતાં અટકી જશે? આ વાત વેરાજીને જ્યારે જાણવા મળી ત્યારે એમને પણ વિમાસણ થઇ કે; હવે કયા માર્ગે પ્રથમ પગ મુકવો? એક બાજુ ફરજ બીજી બાજુ આત્મ કલ્યાણના દરવાજા બન્ને ખુલી ગયા છે પરંતુ પ્રથમ પગલું કયા દરવાજામાં ભરવું એ વેરાજી માટે એક કોયડા સમાન હતું. પછી તો એમના માટે હમલા જવાની પણ મનાઇ થઈ.

છતાં એકાદ વાર વેરાજી પિતાજીને અજાણ મુકીને હમલા પોંચીગયા અને દેવા સાહેબને પોતાની મનોવ્યથા જણાવી આંખમાં અશ્રુ આવીગયા જોઇ ગુરુદેવે કહ્યું જુવો વેરાજી તમારે પ્રથમ તમારા પિતાની વૃતિઓને સંતોષવા ખાતર પણ ગૃહસ્થાશ્રમ સ્વીકારવો જોઇએ અને તમારે ત્યાં સંતતિ થાય બાદમાં અહીં આવજો એટલે તમોને દીક્ષા આપી દેશું.

ગુરુ આજ્ઞા પ્રમાણે વેરાજીએ ગૃહસ્થાશ્રમ સ્વીકાર્યો બાદમાં જેઠુજી નામે એકપુત્ર અને હરિબા નામે એક પુત્રી એમ બે સંતાનો થયા જેઠુજી વહેવાર સંભાળવા જેવા થયા ત્યારે વેરાજી હમલા આવીને દીક્ષાગૃહણ સાધુ બન્યા થોડો સમય ગુરૂદેવ સાનિધ્યે રહીને સંત સેવા કરી ત્યાર બાદ આજ્ઞા મેળવી તિર્થયાત્રાઓ કરીને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n76/mode/1up

realpatidar.com

પુનઃ હમલા આવી ગુરુદેવને તિર્થજળથી અભિષેક કરી યાત્રાની સફળતાનો સંતોષ અનુભવ્યો. બાદમાં કુટુંબ યાત્રા માટે વાંઢાય જવાની ગુરુઆજ્ઞા થઈ એટલે વેરાજી વાંઢાય આવી શરીરના સર્વ સંબંધી ઓને મલ્યા ત્યારે વાંઢાયના ગરાશદારો બાપુજી માન સંગજી, મેઘજી વગેરે મળી બાવાશ્રી વિહારી સાહેબને અહીંજ વાંઢાયમા આશ્રમ બાંધવા વિનંતી કરી, જમીન-ખેતર વિગેરે અર્પણ કર્યા, વિહારી સાહેબે પણ ભજન માટે અનુકુળ સ્થાન જોઈને ત્યાંજ આશ્રમ બાંધવા ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હમલાથી ગુરૂઆજ્ઞા મેળવી શ્રી વિહારી સાહેબે વાંઢાયમાં આશ્રમ બાંધ્યો અને સાધન-ભજન ત્યાં રહીને કર્યું.

આપ વેદાન્ત શાસ્ત્રના તો જ્ઞાતા હતા પરંતુ કાવ્ય-છંદ ઈત્યાદીનો અભ્યાશ ભુજની પીંગળ પાઠશાળામાં પાછળથી કર્યો અને એમના ભજન પદ કાવ્યો જોતા જણાયા વિના રહેતુ નથી શ્રી વિહારી સાહેબના દરેક કાવ્ય સપ્રમાણ કાવ્ય છંદના પુરા પ્રમાણથી હોય એવું કાવ્ય કવિતા જાણકારને જણાઈ જ આવે.

ગુરૂભક્તિ ગુરૂભાવ એવો શ્રી માં દ્રઢતા પૂર્વકનો હતો શ્રી વિહારી સાહેબના શિષ્યોમાં શ્રી હરિદાસજી શ્રી ક્ષેમદાસજી શ્રી નારાણદાસજી અને રાઘવદાસજી મુખ્ય ચાર શિષ્યો હતા. તેમા હરિદાસજી સંસાર પક્ષે એમના ભાઈ હતા અન્ય સંત થોડા સમયમાં સારૂ એવું વાંઢાય આશ્રમમાં એકત્ર થઈ ગયું. મંડળી સહિત આજુ બાજુના ગામોમાં ભાવીકોના આગ્રહથી જવાનુ થતું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n77/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સતિ સેવકોના ઘણા આગ્રહને વશ થઇ શ્રી વિહારી સાહેબને મુંબઇ જવાનું થયું ત્યાં ધારવા ઉપરાંતનો સમય પણ લાગી ગયો તે દરમ્યાન અહીં બાવાશ્રી દેવા સાહેબનું શરીર હમલામાં નિવૃતી પામ્યું. એવા સમાચાર એમને મુંબઇમાં જ જાણવા મલ્યા; એ જાણી સાંભળી એવો શ્રીને કચ્છ પોંહચવું પણ ભારેપડતુ થઈ ગયું મહાન દુ:ખથી ઘેરાઇ શૂન્ય દશા જોઇ મુંબઇથી સેવકો કચ્છ સુધી વિહારી સાહેબને મુકવા આવ્યા; અંત સમયે ગુરૂ સેવા અને દર્શન ન થયા આ વ્યથા એવોશ્રીને ખુબજ ખટવા લાગી. પરંતુ થાય શું ! હરિ ઇચ્છા બલિયશી" માનવીજ પડે? વાંઢાય આવીને તરતજ હમલાપુરી ધુપ લેવા ઉપડી ગયા દર્શનની અપુર્ણ ઈચ્છાની વિરહ વ્યથાનો ડંખ એમના હ્રદયને કોરી ખાતો હોવાથી એક કાવ્ય એમના કંઠ દ્વારા એ વખતે નીકળી આવ્યું.

લાવણી

સ્વામી આયે તુમ શરણું, ગુરૂ તુમહો જગ તારણ તરણં
કૃપા કરો ગુરૂ સાહેબ દેવા, સ્વામી આયે તુમ શરણં

રસ્તે જતાં આ પદ પુરૂ થતાં એવોશ્રીને બાવા દેવા સાહેબનાં દર્શન થયા; અને થાયજ એમાં આશ્ચય જેવું કશું નથી અંતરનો આર્તનાદ શું નથી કરી શકતો ! ગુરૂદર્શનથી ખુબજ શંતોષ થયો અને એજ સમયે તરત જ ત્યાં બીજી એક લાવણી પણ રચી છે જે બન્ને લાવણીઓ ઇશ્વર વિહારી વિલાશના પદ વિભાગમાં આવી જાય છે—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n78/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

લાવણી

હમકો નીજ દર્શન દીના, ગુરૂ અબતો અપનાકર લીના
કરી કૃપા ગુરૂદેવ દયાનિધિ, હમકો નીજ દર્શન દીના

હમલાપુરી આવી ધુપ લઇ જયેષ્ઠ ગુરૂ બંધુ શ્રી જેઠીરામજી બાવાને મલ્યા અરશ પરશ અંતરની વાતો લાગણીઓ વ્યક્ત કરી વિહારી સાહેબે કહ્યું ? બાવા આપની શું આજ્ઞા છે ફરમાવો સેવક તે પ્રમાણે કરવા તૈયાર છે. જેઠીરામજીએ પુછયું કે આપે વાંઢાયમાં આશ્રમનું બંધન સ્વીકાર્યું છે તે જો બાધારૂપ ન હોયતો આપ અંહા હમલામાં જ રહો રામસંગજીને ભણાવો આશ્રમ સંભાળો અને મને નિવૃત્તિ અપાવો ! શેષ જે કાંઇ શરીરનું પારબ્ધ છે તે હવે સ્વ સ્વરૂપમાં લીન થઇને રહેવાય તો આ બધું કર્યું કરાવ્યું સફળ માની શકાય; બન્ને ગુરૂ બાંધવોની આંખમાં અશ્રુ આવી ગયા. વિહારી સાહેબે ચરણ વંદન કરી જેઠીરામજીને કહ્યું આપની સર્વ આજ્ઞાઓ મારે શિરશા વંન્ધ અને માન્ય છે. ત્યાર બાદ શ્રી વિહારી સાહેબ હમલાપુરી રહ્યા આશ્રમ સંભાળતા અને અભ્યાસ પણ કરાવતા પરંતુ રામ સિંહજીની ગ્રાહ્ય શક્તિ મેઘા શક્તિતિવ્ર જોઇને વિહારી સાહેબે એમને વધારે અભ્યાસાર્થે બાપુ સરસ્વતી મહારાજ પાસે મોકલાવ્યા એ વખતેબાપુ સરસ્વતી મહારાજ મંજલ હાલે જે પંડિત પીતાંબર દાસજીની મેડી કહેવાય છે, તેમાં રહેતા. બાવાશ્રી વિહારી સાહેબ રામસંગજી અભ્યાસ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n79/mode/1up

realpatidar.com

કરી આવ્યા બાદ પોતાનું શરીર હવે એકાદ વર્ષથી વધારે નહિ ટકે એવું જાણુતા સમજતા હતા એટલે શિષ્ય ક્ષેમદાસજીને વાંઢાયથી બોલાવી રામસંગજીને મદદ કરવા માટે હમલા રહેવાની આજ્ઞા કરી પોતે પુનઃ વાંઢાય દ્વારામાં આવી ગયા. એવોશ્રીની અંતીમ ઈચ્છા પણ વાંઢાય આવીને શરીર છોડવાની હતી. તે પ્રમાણે વાંઢાય આવી બાવાશ્રી વિહારી સાહેબે પોતાનું શરીર છોડયું સંસ્થાના આદ્ય સ્થાપક અને પરંમ્ ગુરૂની ચરણ પગલાની દહેરી વાંઢાય દ્વારામાં નથી તે કરવાની આવ્યશકતા જણાય છે એમ અમારૂં અંગત માનવું થાય છે.

શ્રી વિહારી સાહેબના જીવનનો એક સુંદર પ્રસંગ છે તે પણ અહીં રજુ કરૂ છું તે એજ કે એક વખત આપશ્રી વાંઢાયથી હમલા પધારતા હતા ત્યારે એવોશ્રી સાથે વાંઢાયનાં પીર કામલશા પણ હતા જેઓ બાવાશ્રીના મિત્ર પણ થતા એટલે; રસ્તામાં લીલા ઝાડવાના જુથ વચ્ચે એક શુકા ઝાડનાં ઠુંઠાને જોઇ કામલશાને મજાક કરવાની ઇચ્છા થઇ એટલે વિહારી સાહેબને કહે ? "બાવા હી નીલે વિચ સુકો જરાય ખાસો નતો લગે ?" બાવા આ લીલા ઝાડવાના સમુહ વચ્ચે શુકું જરાય શોભતું નથી વિહારી સાહેબ પીર શ્રીના વ્યંગવાળી અને માર્મીક ભાષા તરત સમજી ગયા; વળતા જવાબ આપ્યો કે સાંઈ પીર પદવી તમને છે અમેતો સાધુ કહેવાઇએ એટલે સ્વ બચાવ કરી કામલશા કહે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n80/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કિત્ નિલા કિત્ સુકા, કિત્ મરે કિત્ જિએ;
ઈ; કિરામત કુધરતજી, તેમે કામલનું કિંન થિએ

બાવા ! એતો કયાંક લીલા તો કયાંક સુકા કોઈ મરે તો કોઇ જીવે કુદરતની રચનાજ એવાં પ્રકારની છે એમા કામલશા શું કરે !

એટલે વિહારી સાહેબે કહ્યુ પીરબાવા આપની વાતને શું હું પણ માન્ય રાખું છું પરંતુ માલીક ઈશ્વરનું નામ એવું છે કે એના નામના પ્રતાપથી જો મડદા જીવતા થતા હોય તો આ ઝાડ પણ લીલુ થઈ શકે છે. એમ કહી પોતાની સાથેના જળપાત્રમાંથી એક અંજળી શુકા ઠુંઠા ઉપર છાંટી કહ્યુંકે વળતા આપણે આ ઝાડને જોશું ત્યારે આપને લીલું જોવામાં આવશે અમોને ઈશ્વરનાં નામમાં પુર્ણવિશ્વાસ છે. અને ખરેખર વળતી વખતે જોયું તો શુકું ઝાડ નવ પલ્લવ જોવામાં આવ્યું. શ્રી કબીરજી પણ કહે છે.

દુહા

નામ મિલાવે રૂપકો, જો જન ખોજી જોય
જબ વહરૂપ હ્રદય બશે. ક્ષુધા રહે નહિં કોય ૧
કરિયે નિત સત્સંગકો, બાધાં શકલ મિટાય
ઐસા અવસર ના મિલે દુર્લભ નરતન પાય ૨
હોઈ રહે જબ દાશયહ, તબ સુખ પાવૈ અન્ત;
દેખ રીતી પ્રલ્હાદ કી, નીરખો સબમે કન્ત. ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n81/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ક્ષેમદાસજી મહારાજ

શ્રી ક્ષેમદાસજી કચ્છ મંજલના દેવજાતી દેવીપુત્ર ગણાતા કાછેલા ચારણ કુળના હતા ચારણની વ્યુપતિ, આ પ્રમાણે થાય "चार्यन्ति क्रिर्ती भीती चारणाः" કિર્તી એટલે યશનો ફેલાવો કરનાર એ ચારણ છે. ચારણ–ચર ધાતુથી ચારણશબ્દ સિદ્ધ થાય છે. ચર ગતિ વાચક શબ્દ છે. ગતિ અપાવનાર ગતિમાં મુકનાર એટલે ધર્મ–કર્મમાં પ્રવૃત્તિ કરાવનાર ઉત્સાહ આપનાર કિર્તી ફેલાવનાર એવા અર્થ થાય છે. પછી ચા=ચાહ અને રણ "રણસંગ્રામની ચાહના" ઉત્પન્ન કરાવનાર ચારણો ધનુર્વેદ ભણેલા અને ભણાવનાર.

ચારણદેવ જ્ઞાતિમાંથી છે એનું પ્રમાણ નીચે મુજબ આપી શકાય;

श्लोक

देव सर्गचाष्टविद्यो विबुद्यापितरा सुराः ।
गंधर्वाप्सरसः सिद्धाः यक्षरक्षांसिच्चारणाः ॥

(શ્રી. ભા. ૨. કં. ૩ અ. ૨૪)

આ વત પછી મહાભારત પણ પ્રમાણ બતાવે છે.

तं चारणं सहस्त्राणां मुनिनामागमं तदा ।
श्रत्वा नागपुरे तृणां विस्मय समुपद्यते ॥

વાલ્મીકિ રામાયણ બાલ કાંડ સર્ગ ૪૮ના શ્લોક ૩૩ માં છે કે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n82/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

इममाश्रम मृत्सृज्य सिद्ध चारण सेवितैः ।

ઉપરાંત સુંદર કાંડ સર્ગ ૫૫ શ્લોક ૨૦–૩૨ પણ પુષ્ટી આપે છે.

सुश्राव हनुमाँस्तत्र चारणानां महात्मनाम् ।
जानकि न च दग्धै ति विस्मयोदग्घ भुतण्वने ॥

હવે આપણે જૈન શુત્ર પન્નવણાજી પણ જોઇએ શાક્ષી આપે છે.

अरिहन्ता चक पट्टी बलदेवा वासुदेवा चारणाविजाहरा ।

આ ગ્રંથ માગધી ભાષામાં છે. આવી રીતે ચારણ કુળ પૃથ્વીની ઉત્પતિથી જ જાણવા સાંભળા મળે છે. વેન મહારાજાના પુત્ર પૃથુ રાજાએ યજ્ઞ કર્યો ત્યારે જે દાન કરેલ તેનો ઉલ્લેખ ભાગવત આપે છે.

चारणाय ततः प्रदा तैलंङ्ग देश मुत्तमम् ॥ ચારણોને તૈલંગ દેશ દાનમાં આપ્યો એવો અર્થ થાય છે. કવિ શ્રી ગવરીશંકર ગોવાંદજી મહેતા એક કાવ્ય દ્વારા ચારણ કવિકુળની પ્રસસ્તિ કરતા કહે છે.

છપ્પય

ચારણ ચતુર ગણાય ચારણ ધર્મ ન ચુકે ।
ચારણ સિદ્ધ સુહાય મરે પણ ટેક ન મુકે ॥
ચારણ સત્યા ચરણ શાખ શ્રેષ્ઠ ચારણની ।
ચારણ કિર્તી શુદ્ધ શામ ધરમ ધારણની ॥
કારણ વિલોકી શુભ કાર્યની ધીર તજે નંહી ધારણા ।
પ્રજા રાજહિત પ્યાર શુભ ચુકયા નંહી ચારણા ॥

(યદુવંશ પ્રકાશ)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n83/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

દુહો

ચારણુ ક્ષત્રિ ભાઇયાં જા ઘર ખાગ તિયાગ ।
ખાગ તિયાગા બાહીરાં તાસુ લાગનભાગ ।।

અહીં શ્રી ક્ષેમદાસજી ચારણશિષ્ય અને બાવાશ્રી વિહારી સાહેબ ક્ષત્રિય ગુરૂપદે છે. એમનું શરીર નખત્રાણા તાલુકાના મંજલ ગામના ચારણનું આપણે આગળ કહી ગયા તેમ હતું. ઘરના સુખી ભણેલા ગણેલા હતા. નહીંતર પણ કહેલ છે કે "ચારણ ચારો વેદ વણ પઢે વાતું કરે" ચારણની જીભે જોગમાયા બીરાજેલી હોય તેમ ઉપરનો દુહો જોતાં પણ જણાઇ આવે છે. એકના હાથમા ખાગ એટલે ખડંગ છે જ્યારે બીજાના હાથમાં ત્યાગ છે. શ્રી ક્ષેમદાસજી મંજલમાં હતા ત્યારે પણ સંત સેવા અન્નદાન ઈત્યાદી કરતા મંજલ રૂઘનાથજી મંદીર પણ શિરબંધ એમનુંજ બંધાવેલ છે, જે "એમના મંદીર" નામે આજે પણ ઓળખાય છે. શ્રી મૈયાજીનો આશ્રમ જે હાલમાં છે તે જમીન ઉપરજ એવોશ્રીનાં ઓરડા હતા ત્યાજ રસ્તે જતાં આવતાંને ખીચડીનું સદાવૃત અપાતું એમ કહેવાય છે કે જ્યારે ઇશ્વરરામના માતા પિતા સિંધમાથી આવી પોતાના વતનના ગામનાં-દરા જતા હતા ત્યારે મંજલના પાદરેથી પસાર થતાં એમને જમીને જવાનો આગ્રહ ક્ષેમ બારોટના માણસો એ કરેલ પરંતુ જાણ પડવાથી એમણે કહ્યું અમો સદા-વતનું અન્ન નહીં લઇએ; એટલે ક્ષેમના માણસોએ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n84/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

એમને "ખીમની આણ છે" એવા સોગંદ આપ્યા આ ઉપરથી એવોને એમ લાગ્યું કે જેની આણ આપવામાં એ વ્યક્તિને એક વખત નજરે જોવી જોઇએ, ગામમાં ક્ષેમ બારોટને મલ્યા ખુબ સંતોષ થયો. સંસારીના કપડે સાધુતાના સર્વગુણો જોઈ ઇશ્વરરામને એમને ગુરૂ તરીકે સ્વીકારવાની ઇચ્છા ત્યારેજ થઇ હતી. બાદમાં પ્રસંગોપાત્ ઇશ્વરરામજીએ ક્ષેમદાસજી પાસેથી પાછળ સાધુ પદની દીક્ષા લીધી પરંતુ ગુરૂ શિષ્યનું પ્રથમ મિલનતો મંજલ માંજ થયું. બાબાશ્રી વિહારી સાહેબના શિષ્ય ક્ષેમદાસ બન્યા પછી વાંઢાય રહેતા અને પાછળથી શ્રી વિહારી સાહેબે એમને વાંઢાય બોલાવી લીધા એ વાત પણ આપણે જાણીએ છીએ.

શ્રી ક્ષેમદાસજીને બાવા રામસંગજીને સહાયક થવા હમલા રોકવામાં આવેલા જ્યારે રામસંહજી સ્વતંત્ર વહિવટ ચલાવવા યોગ્ય થયા એટલે ક્ષેમદાસજીએ પોતાના શિષ્ય ઇશ્વરરામજીને બોલાવી હમલા ગુરૂદરબારમાં રહીને સેવા આપવાનું સુચન કરી નાગ્રેચાના જાગીરદાર શ્રી ચાંદાજી જાડેજાની વિનંતીથી નાગ્રેચે ક્ષેમદાસજી પધાર્યા અહી થોડા દીવશો રહીને ગ્રામ્ય જનોને સતસંગનો લાભ આપ્યો.

અહીનાં જાગીર દારોએ ક્ષેમદાસજીને નાગ્રેચામાં જગ્યા બાંધો અને રહો અમો જમીન જાગીર વિગેરે બધી સેવા કરશું વિનંતી કરી પરંતુ ક્ષેમદાસજીએ કહ્યુંકે મારા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n85/mode/1up

realpatidar.com

ગુરૂદરબારની સામે મારાથી જગ્યા બંધાય નહીં. આપ-સર્વની ભલી લાગણીઓ જોઇ અમો ખુબજ પ્રસન્નચિત્ત છીએ. ત્યાંથી વાંઢાય આવી અમુક સમય બાદ મેથાળા-ભીમપરના ગરાશદારોના આગ્રહથી મહારાજ શ્રી ભીમપર પધાર્યા અહીંના ગરાશદારોએ કહ્યું મહારાજ ! અમારા નાનકડા ગામમાં રામમંદીર નથી તો આપ જેવા સંત પુરૂષના વરદ હસ્તે અમો નવું ઠાકર મંદીર બનાવવા ઇચ્છીએ છીએ. ગામ લોકોની શુભેચ્છાથી ભીમપરમાં રામમંદીરનું નિર્માણ શ્રી ક્ષેમદાસજીનાં હાથે થયું ગામના ગરાશદારોએ પાંચ વીઘા જમીન અને સાંતીડે,પાંચ પાટવી ધાનનું દીવેલ મંદીરના નિભાવ માટે કરી દીધું અને ભીમપરમાં ક્ષેમદાસજીએ જગ્યા બાંધી શિષ્યોને સોંપી. હાલમાં ભીમપરની જગ્યામાં સાધુ શ્રી વીઠ્ઠલદાસજીના શિષ્ય શંભુપ્રસાદ છે. મહારાજ ક્ષેમદાસજી ભીમપરથી રવાના થઈ આસંબીયા જવા માટે નીકળ્યા રસ્તામાં વેકરાના ભીમાણી ગજણજીના અતિઆગ્રહથી વેકરા રોકાયા. સમયાનુ કુળ ગજણજીએ પોતે નિસંતાન છે એ દુઃખ સંત ચરણમાં નિવેદિત્ કર્યું ! આંખમાં અશ્રુ પણ આવી ગયા; એ કોમળ સ્વભાવના સંત ક્ષેમદાસજીનું હૃદય દ્રવી ગયું અને કહ્યુ ગજણજી રડોમાં બાપલા; ઠાકોરજી સૌ સારાવાના કરશે જાવ... તમારે ત્યાં દીકરો જન્મે તો એનું નામ સંતદાસ પાડજો; આશિર્વાદ આપી મહારાજ શ્રી આસંબીયા પરંમ વૈષ્ણુવ બા શ્રી ગંગાબાને સંત

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n86/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સંગનો લાભ આપ્યો. સંત કૃપાથી ગજણુજીને ત્યાં કુવરનો જન્મ થયો ત્યારે વાંઢાય આવી શ્રી ક્ષેમદાસજીનાં ચરણુમાં દીકરાને નમાવ્યો ગજણુજી ઘરના સુખી સંપન્ન માણુસ હોવાથી કોરી ૧૦૦૦ હજાર મહારાજ શ્રીનાં ચરણુમાં ભેટ કરી. ઉપરોક્ત કોરીઓનો ઉપયોગ શ્રી ક્ષેમદાસજીએ હાલમાં આપણે જેને ઇશ્વર સાગર તળાવ કહીએ છીએ તેમાં કર્યો.

કેટલાકનુ માનવુ છે કે શ્રી ક્ષેમદાસજી જન્મ જાત પ્રજ્ઞાચક્ષુ હતા પરંતુ અમોને જાણુવા મલ્યુ છે તે પ્રમાણે એવો શ્રી પાછળથી પ્રજ્ઞાચક્ષુ થયા હતા અને એ દશા એવોશ્રીના શરીરની થઇ ત્યારથી એમના સંસાર પક્ષે ભત્રીજી થતાં એવા દેવલમાં પાસે કાનપુર રહેવા ગયા. શ્રી દેવલમાં સતસંગી અને સંતસેવી દેવી હતા સાધુ સંતો એમના આંગણે હોયજ અને આમ પણુ કાનપુરના ચારણુ જાગીદાર રા; ના વોરા કહેવાય એમના પૂર્વજ કાના બારોટે આપત્તિ કાળમાં કચ્છ રાજ્યને એક કરોડ કોરી આપેલી એ વિષે પ્રચલીત દુહો ઇતિહાસમાં જોવામાં આવે છે.

કનિ કોરી ક્રોડ, રા' ને આપી રોકડી
જિણુ ચારણુરી જોડ, હુવો ન હુજો દેશમાં

એજ ખાનદાનીમાં દેવલમાં હતા એમણે શ્રી ક્ષેમદાસજી મહારાજને સતસંગ માટે આદર પૂર્વક કાનપુર રોકી લીધાં એમ કહેવાય છે કે કાનપુર નિવાસ કાળ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n87/mode/1up

realpatidar.com

દરમ્યાન ક્ષેમદાસજીને એકવાર એવો વિચાર ઉદ્‌ભવ્યો કે મારા માતા પિતાની શું ગતિ થઈ હશે. આવા વિચારના ધ્યાન યોગમાં એમને પોતાના માતા પિતાના દર્શન થયા અને આર્શિવાદ આપ્યા. અમો આ વાતને મહત્વ આપવા માગતા નથી. પ્રથમ ક્ષેમદાસજી જેવા સંતને મરેલા મા બાપ સંભાળવા કોઇ કારણ નથી. અને કદાચ સંભાર્યા હશે તો મલ્યા નહીં હોય એતો શ્રી ક્ષેમદાસજીના ભજન દાનના પ્રતાપે કયારનાં ગતિ કરી ગયેલાજ હોય.

અહીં કાનપુરમાં રહીને કથા સંભળાવતા ક્ષેમદાસજીનાં શરીરનું પ્રારબ્ધ પુર્ણ થવાનું હતું ત્યારે દેવલમાંને કહ્યું માડી ! હવે આ શરીર નિવૃત થવા ઈચ્છે છે; ખુબ ભજનમાં રહેજો સંત સેવા કરજો અને જીવન ધન્ય કરી જીવી જાણ્યા છો એવીજ રીતે પાર જાજો. એજ અમારો આખરી ઉપદેશ આપને છે. ચારણના છોરૂને શિખામણ શું દેવાની હોય ! મહારાજ શ્રીના આ વચને દેવલમાં ખુબ રડી પડયા અને એમના ઉદ્‌ગારો નીકળી પડયા !

શોરઠો

હે; માયલા આધાર, કયા કવણ સંભળાવશે ?
સદ્‌ગુરૂવિણ સંસાર, દિવશ જાશે દોયલા;

ક્ષેમદાસજીએ દેવલમાને કહ્યું આપ ચિંતા કરશો નંહી. આપને નિત્ય કથા શ્રવણ કરાવવા માટે હમલાથી અમારા શિષ્ય ઈશ્વરરામને બોલાવી કાનપુર આવ્યા બાદ અમો આપની વિદાય લેશું. કહેવાય છે કે ઈશ્વરામજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n88/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

આવ્યા બાદ તરતજ કાનપુર મધ્યે શ્રી ક્ષેમદાસજી મહારાજે પોતાનું શરીર છોડયું. મહારાજ શ્રી ક્ષેમદાસજી કચ્છની ધરતીનાં ચારણ સંત હતા એવીજ રીતે અવતાર ચરિત્રના કર્તા મહાત્મા નરહર દાસજી પાંડવ ચંદ્રીકા ગ્રંથના કરતા સ્વામી શ્રી સરૂપદાસજી હરિરશગ્રંથના કર્તા મહાત્મા ઈશરદાસજી વીરવિનોદ (કર્ણ પર્વના) કર્તા ગણેશપુરીજી બ્રહ્મવિલાશ બ્રહ્માનંદ કાવ્યં સુમતિ પ્રકાશ. ધર્મવંશ પ્રકાશ નિતિ પ્રકાશ ગ્રંથોના કર્તા સ્વામી બ્રહ્માનંદજી (લાડુ ગઢવી) ઈત્યાદી ઘણા ચારણ કુળભુષણ સંતો આપણી કચ્છ ગુજરાત સૌરાષ્ટ રાજસ્થાનની ધરતી ઉપર પાકી ગયા છે.

श्लोक

स्तुयमानं समंता च, सिद्ध चारण किन्नरे ।
आम्नयै मद्धीश्च स्तुय मानं समं तत् ॥
(મત્સ્ય. પુ.)

સિદ્ધ ચારણ કિન્નર મૂર્તિમાન વેદ જેની કિર્તી કરી રહ્યા છે. પરમેશ્વરની સ્તુતિતો બ્રહ્માદિ દેવો કરે છે. પણ કવિ તરીકે તો ચારણો દેવોજ છે. એવા ચારણ કુળ, દેવકુળ અને કવિકુળમાં જન્મેલા સંત ક્ષેમદાસજી મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી મહારાજના ગુરૂપદે હતા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n89/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી

श्लोक

लयविक्षेपयोः संधौः मनस्तत्र निरामिषम् ।
स संधिः साधितो येनस मुक्तो नात्रशंसयः ॥
(સદાચાર સ્તોત્ર)

લય તથા વિક્ષેપનો જે સંધી છે તે સંધીમાં મન નિર્વિંષ્ય છે. તે સંધી જેણે સંપાદન કરેલો છે તે મુક્ત છે, એમાં શંસય નથી.

સિંધ દેશના જુરડા ગામની વાડીએ રેંટ ફેરવતાં એક ખેડુતના છોકરાને વિચાર આવ્યો; આ સમગ્ર સંસાર રેંટના ચક્કર જેવોજ જણાય છે કોઇ ખાલી થાય છે; તો કોઈ ભરાય છે; દીવસ રાત આ ચક્કર ફર્યા કરે છે. એનાથી છુટવાનો કોઇ રસ્તો જ નહી હોય ? પ્રશ્નનો જવાબ પણ પોતા થકી પોતાને મલ્યો કે; ફક્ત બળદની રાશ છોડી ઉઠી ઉભા થવાની જ જરૂર છે. પરંતુ એ છુટે કેમ ? અને છોડાય કેમ ? આ મનોવ્યથા ચાલી રહી છે. એના મનની વ્યથા જાણે પરમાત્માના દરબારમાં એજ વખતે પોંચી ગઈ હોય એવોજ બનાવ બન્યો તે એજ કે બે ધ્યાન પણામાં રેંટના ચક્કરમાં એનો પગ આવી ગયો અને ભાંગી પડયો; આ બનાવ તો દુઃખપ્રદ હતો પરંતુ એને સુખરૂપ જણાયું; કહેવા લાગ્યો કે સારૂં હવે ઠરીને ઠેકાણે તો બેસી શકાશે; એ બાળકનું નામ ઇશ્વર હતું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n90/mode/1up

realpatidar.com

પ. પૂ. બ્રહ્મનિષ્ઠ શ્રી ઈશ્વર રામજી મહારાજ

(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n91/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n92/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મુળ એવો અબડાશા તાલુકાના નાંદરા ગામના કટારમલ શાખાના ભાનુશાલી હતા દુષ્કાળ નિવારવા કચ્છમાંથી સિંધ ગયા હતા. કાળેકરીને એમના માતા પિતાનું અવસાન થતા એવો એમના ફુઈની સાથે સિંધમા રહેતા.

જુરડામાં એ સમયે સેવા રામજી બાવાના શિષ્ય અરજણદાસજી રહેતા હતા અને એમના ફુઈની સાથે સતસંગમાં જતા આવતા. અરજણદાસજી એમને પોતાની દ્રષ્ટીથી ઓળખી ગયા હતા કે આ છોકરો ભવિષ્યે સંતકોટીમાં જવાનો છે. અંગત રીતે ઇશ્વરને પણ પુછયું કે તારી વૃત્તિઓ કઇ દીશામાં જાય છે; ત્યાગ તરફ કે, સંસાર તરફ, જાણવા મલ્યું કે ત્યાગના માર્ગે જવું છે. અરજણ દાસજી સાથો સાથ એ પણ જાણતા હતા કે એનાં શરીરનાં સંબંધીઓ એના લગ્ન પણ કરવાની તૈયારીમાં છે. એટલે ઇશ્વરને બોલાવીને અંગત કહી દીધું કે જો ભાઈ! તારા સંબંધી તને સંસારમાં ફસાવવાના છે માટે અભ્યુદય ઇચ્છતો હો–તો તારે વહેલી તકે કચ્છમાં પોંચીને બાવા શ્રી દેવા સાહેબના આશ્રમ હમલાપુરીમાં સતસંગ કરવો પછી જેવા તારા ભાગ્ય! મને તારૂં ભાવી ઉજ્જવળ જણાય છે.

ઇશ્વરે પણ કચ્છમાં જવાની ઇચ્છા બતાવી પરંતુ મારે કેમ પોંચવું! કારણ કે મારૂ શરીર લંગડુ થઇ ગયું છે. અરજણદાસે કહ્યું એ ચિંતા તું છોડી દે; હું તને યોગ્ય સારો સથવારો અને બધો બંદોબસ્ત ઠેઠ હમલાપુરી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n93/mode/1up

realpatidar.com

પોંહચવા સુધીનો કરી આપીશ. શ્રી સેવા રામજીના આશ્રમમાં કચ્છના સંતો દૈવ યોગે આવેલા એમની સાથે ઇશ્વરને અરજણ દાસજીએ કચ્છમાં મોકલાવી દીધા; અહીં હમલાપુરીમાં બરાબર એજ વખતે શ્રી ક્ષેમદાસજી બાવા શ્રી રામસિંહજીને માર્ગ દર્શનરૂપ થવા શ્રી વિહારી સાહેબે રોકેલા હતા. ઇશ્વરને આવતા વેંત ત્યાંનુ દૈવ્ય વાતાવરણ ગમી ગયું અને બાવા શ્રી રામસિંહજીના દર્શન કરવા મેડી ઉપર ગયા ત્યાં તો બે ચાર વર્ષ પહેલા મંજલમાં જે સંતની મુલાકાત થઇ હતી અને કંઠી બંધાવી હતી એજ સંત ક્ષેમદાસજીના પણ દર્શન સાથેજ થઈ ગયાં આ બધું યોગાનું યોગમાનો અથવા દૈવી સંકેત માનો! પરંતુ ઇશ્વરને આજે ગુરૂદેવ મલ્યા એ વાત તો સિદ્ધ થઇ ગઇ. શ્રી ક્ષેમદાસજીએ એને દીક્ષા આપી. ઇશ્વરરામ નામાભિધાન આપ્યું.

થોડો સમય ત્યાં રોકીને ઇશ્વર રામને ક્ષેમસાગરજી એ ગુરૂ બાંધવો અને સંત મંડળથી પરીચીત થવા વાંઢાય મોકલ્યા અને કહ્યું કે હાલ તમાને વાંઢાય રહેવાનું અને અમો જયારે બોલાવીએ ત્યારે ગુરૂ દરબારની સેવામાં હાજર થઈ જવું.

આ વાત આપણે શ્રી ક્ષેમદાસજીના ચરિત્ર થકી જાણીએ છીએ કે શ્રી ઈશ્વર રામજીને ક્ષેમદાસજીએ હમલા બોલાવી ગુરૂ દરબારની સેવામાં જોડી દીધા. ઇશ્વર રામજી પણ આવતા વેંત સંત સેવામાં લાગી ગયા. અહીં એવો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n94/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રીને વિચાર આવ્યો કે વૃદ્ધ ફઇબાને પણ સિંધમાંથી બોલાવી અહીં ગુરૂ દરબારની સેવામાં જોડી દઉં તો શેષજીવન એવોશ્રીનું પણ સુધરી જાય એટલે એવોશ્રીને પણ બોલાવી લીધાં.

એમને કામની કાળજી અને ચીવટ એટલી કે ન પુછો વાત! પોતે શરીરથી અંપગ હોવા છતાં બ–બે ચુલા ઉપર બે તાવડીઓ ઉપર રોટલા પકવતા જાય. સામે ઠવણી એટલે (ઘોડી) ઉપર પુસ્તક માંથી શ્લોકોનો સ્વાધ્યાય કરતા જાય અને સાંજ સુધીમાં તો પચાસ–શાઠ શ્લોક મુખ પાઠ કરી લેતા આવી તો એવોશ્રીની ગ્રાહ્ય શક્તિ તીવ્ર હતી. ભોજનનાં સમયે બરાબર નિયમ પ્રમાણે ભંડારથી બાહેર આવીને "હરિહર" નો સાદ પણ પાડી દેતા; ઠામ વાસણ આ બધું અજવાળી સાફ કરી પાછા અભ્યાસના સમયે તો ગુરૂદેવ સમક્ષ હાજર પણ થઈ જતાં.

સુખ અને દુઃખ મનના ધર્મો ગણાય એવોશ્રીનો પગ અરઢ (રેંટ)માં લાગ્યો ત્યારે એ દુઃખને સુખ માનેલ; સુખ એમને આજે દુઃખ રૂપ જણાવવા લાગ્યું આશય તો એજ કે બીજું તો બધું થાય છે. પરંતુ સંતો માટે પાણીની સેવા પગે લંગડો હોવાથી થઇ શકતી નથી. આ એક નાની વાતનું દુઃખ એમને ઘણું મોટું જણાયું. એક દીવસે બાવા શ્રી દેવા સાહેબની ચરણ પાદુકા પાસે જઇ અતિ આક્રંદ કરવા રડવા લાગ્યા. હમલા દ્વારામાં પરંપરાગત

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n95/mode/1up

realpatidar.com

બધા સંતોની પાદુકાઓ શ્રી નરનારણ ભગવાનના મંદીરમાં અધાપી પુજાય છે. એમના રૂદન આક્રંદની ખબર ક્ષેમ દાસજીને થતાં એવોશ્રી એ એમને બાથમાં લઈને ખુબ આશ્વાશન આપી સમજાવ્યા કે આપની જે સેવા ભાવના છે તે બહુ ઘણી ગણાય એવી છે, માટે આ બાબતમાં તમારે બીલકુલ દુઃખ લગાડવું નહી. એજ અરશામાં એમના ફઈબા દેવલોક પામ્યા. એમનો ભંડારો કરાવીને ક્ષેમદાસજી એમને કાનપુર લઇ ગયા.

કાનપુરમાં શ્રી ઇશ્વરરામજી માટે એક એકાંતિક ઓરડો શ્રી દેવલમાએ ભજન માટે અલાયદો આપ્યો એમની ઉપશમ પામેલી શાંત વૃત્તિઓ હવે વાતાવરણ પણ શહન કરી શકતી નહતી. એટલે દેવલમાએ પોતાના પુત્ર દેવકરણને મહારાજ શ્રીના ઓરડાની ચોકી માટે રોકી રાખ્યા હતા. અંહી નિવૃતીપરાયણ ભજન માટે સારો એવો અવકાશ મલી ગયો. કાનપુરના નિવાસ કાળ દરમ્યાન શ્રી નારણદાસ નામે એક સાધુ, મહારાજ શ્રીના પ્રથમ શિષ્ય બન્યા બાદમાં બાવા શ્રી વિહારી સાહેબના પૌત્ર એમના બીજા શિષ્ય થયા. જેઓને શ્રી ઈશ્વરરામજી એ વાંઢાય આશ્રમમાં વૃદ્ધ વડીલ એવા કાકા ગુરુ શ્રી હરિદાસજીની સેવામાં રાખ્યા હતા. એ વખતે સુંદ્રાના શ્રી તેજબાઈમાં પણ ત્યાગ માર્ગ ગ્રહણ કરી વાંઢાય દ્વારામાં સંત સેવા કરતા હતા. જેમને બધા ફુઈબાના નામથી સંબોધતા ઓળખતા. મહારાજ શ્રીના કાનપુરના નિવાશકાળ દરમ્યાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n96/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ઘણા ઘણા મહાન સંતો પુ. મહારાજ શ્રીના દર્શન માટે કાનપુર આવતા જેનાં કારણે એ ગામની ભુમી એ સંત ચરણરજથી પાવન થયેલ વાંઢાયમાં વડીલ સંત હરિદાસજી ના દર્શન માટે તો ઘણીવાર પધારવું થતું બંને સંતો જ્યારે એક બીજાને મળતા ત્યારે ગદ્‌ગદીત થઈ જતાં એવો વિશુદ્ધ પ્રેમ અરશ પરશમાં હતો.

શામદાસજી મહારાજ જે શ્યામ ભગવાનના નામે ઓળખાતા સંત; શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજ પાસે શાસ્ત્રા-ભ્યાસ કરતા પરંતુ પોતાની મંદ બુદ્ધી હોવાના કારણે વેંદાન્ત શાસ્ર સમજવું એમને બહુજ કઠીન પડતું આજે આપેલી પ્રક્રિયા આજે જ ભુલી જતાં આ દુઃખના કારણે શામદાસજી કયારેક ભીંતોમાં માથા પછાડતા અને કહેતા કે; હે પ્રભુ તું મને યાદ શક્તિ કયારે આપીશ !...

આ બાબતની જાણ શ્રી ઈશ્વર રામજીને થતા એમને બોલાવીને કહ્યું; કે મહાપુરૂષ આમ કરવાથી તમારા શરીરનો કોઈ ભાગ વિપરીત થઈ જશે; માટે આવું કરવાનું છોડીદો બાપલા ? એમ કહી પોતાનો વરદ હસ્ત સંતના મસ્તક ઉપર મુકયો. એટલે તરતજ સામદાસજીના હ્રદય-પટ્‌ના દ્વાર ખુલી ગયા. તેર દુહા શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજની સ્તુતીના જે સામ ભગવાનનાં રચેલા છે તે અધાપી વાંઢાય દ્વારામાં સંધ્યા પાઠ વખતે બોલવામાં આવે છે. શિવાય સંધ્યાપાઠ-સદ્‌ગુરૂ સ્તવન માળાના રચિયતા બાવા શ્રી વિહારી સાહેબ. શ્રી બાપુરામ સરસ્વતી. અને સંત શ્રી સેવારામજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n97/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મહારાજ છે. આ સંધ્યાપાઠ જેને આપણે હરિહર સંપ્રદાય અથવા દેવા સંપ્રદાય કહીએ છીએ તેના દરેક આશ્રમમાં બોલાવામાં આવે છે.

કાનપુરમાં શ્રી દેવલમાં વૈકુઠ વાશી થયા બાદ મહારાજ શ્રી પુન : વાંઢાય પધાર્યા અને ત્યાંથી કચ્છના ગામડાઓમાં ફરી ભજન ભક્તિનો પ્રવાહ મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી એ ખુબજ રેલાવ્યો. પ્રવાસમાં એમના સતસંગથી પ્રેરણા પામીને શ્રી લીલારામજી, શ્રી બાપુરામજી, શ્રી લીલારામજી અને પ્રેમદાસજી નામના ચાર શિષ્યો થયા.

હમલા દ્વારાના મહંત બાવાશ્રી રામસંગજીનો શ્રી ઈશ્વર રામજી ઉપર અનન્ય ભાવ અને લાગણી હતી. એટલે દરવર્ષે જન્માષ્ટમી ઉપરતો મહારાજ શ્રી ગમે ત્યાં વિચરતા હોય છતાં અષ્ટમીના સમૈયા વખતે તો અવસ્ય હમલામાં હાજર રહેવા બાવાશ્રી નો એમને આગ્રહ હતો. અને પોતે પણ અઠવાડીયું અગાઉ ગુરૂદરબારમાં પોંચી જતાં. એક વખત હમલાથી ફરતા ફરતા મહારાજ શ્રી માંડવી નજીકના ગુંદીયાળી ગામમાં પધાર્યા એવું સાંભળી ત્યાંના ભાટીયા ઠકર હરિદાસભાએ મહારાજ શ્રીનો ઉતારો પોતાને ઘેર રાખ્યો. એમના પત્ની બહુ હોંશિયાર હતા. એવો નિશાંતાન હોવાથી એક યુક્તિ શોધી કાઢી; પારણામાં એક મૃતિકા (માટી)નું બાળક સુવડાવી એને ઝુલવતા આંખેથી આંસુ સારતા હતા. આ બનાવ મહારાજ શ્રીએ આંખે જોયો અને પુછવાથી ખબર પડી કે હરિદાસભા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n98/mode/1up

realpatidar.com

નિસંતાન છે. તરતજ મહારાજ શ્રીએ કહ્યું; દીકરી બેટા ! દુઃખ લગાડવાનું છોડી દે; મારા નાથના ઘેર શેર માટીની કાંઇ ખોટ નથી જાવ..... તમારે ત્યાં એકના બદલે બે દીકરા થશે. આવા કોમળ હૃદયના ઉપકારી સંતો બહુ દુર્લભ હોય છે.

એમની કરૂણા દૃષ્ટીનો બીજો એક દાખલો સુથરીના રાજગોર પરસોત્તમને ઘેર ભાગવત સપ્તાહ જ્ઞાન યજ્ઞમાં કચ્છના ખ્યાત નામ સંતો બધા એ વખતના પધાર્યા હતા. જેમાં મહારાજ શ્રી ઇશ્વર રામજીનો પણ સમાવેશ થતો હતો. ભાગ્ય યોગે એવું બન્યુ કે પરસોત્તમનો છોકરો ઘોડાને પાણી પાવા લઈ ગયેલો તે આકસ્મીક રિતે ઘોડા ઉપરથી પડી ગયો અને તરતજ મૃત્યું પામ્યો, બનવા કાળતો બની ચુકયું પરંતુ આજે પરસોત્તમ મહારાજે ખરેખર શગાળ શાના ગુણો ધારણ કર્યા. કોઇને કશી ખબર પડવા દીધી નહી.

રસોઈ તૈયાર હતી એટલે પરસોતમે સંતોની પંગત જમવા માટે બેસાડી દીધી. પતિ–પત્નિ સંતોને ભોજન પીરસવાના કાર્યમાં પણ લાગી ગયા; ત્યાં પંગત માંથી શ્રી ઈશ્વર રામજી મહારાજે કહ્યું; પરસોતમ આજે તો પુર્ણાહુતીનો દીવસ છે માટે તમારા પુત્રને પણ બોલાવો સંતોને ભગવદ્ પ્રસાદએ પણ પિરશે ?...

તમારો પુત્ર પિરશે; શબ્દો એ પરસોતમના હૃદય ઉપર કારમો ઘા; કર્યો હોય એવા નિવડયા. બંને માણસના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n99/mode/1up

realpatidar.com

મોઢા દુઃખની લાગણીઓથી ઘેરાઇ શ્યામ વર્ણના થઈ ગયા. છતાં હૈયે હિંમત રાખી પરસોતમે મહારાજને સમજાવવા ઘણી યુક્તિ–પ્રતિયુક્તિઓ પણ કરી. પરંતુ આજે સાધુની હઠ આગળ પરસોતમે લાચારી દાખવી અને સત્ય હકિકત જણાવ્યા સિવાય અન્ય કોઇ રસ્તો રહ્યોજ નહી. એટલે એણે આંખમાં અશ્રુ સાથે કહ્યું; મહારાજ શ્રી એતો મરણને શરણ થઇ ગયો છે. સંતો આંગણેથી ભુખ્યા ચાલ્યા ન જાય એટલા પુરતી આ વાત અમોએ છુપાવી હતી. અમારા થયેલ અપરાધની ક્ષમા આપો...

આખી સભા અને પંગતમાં શન–શનાટો આ બનાવની જાણ થતા છવાઈ ગયો ? પરસોતમ–તમારી સેવા ભક્તિ અને ધૈર્યની અવધિ ગણાય; ઇશ્વર રામજીએ કહ્યું. મહારાજ તમે તો સંસારી થઇને અમને સાધુને આજે શરમાવ્યા મારા બાપ ?... તૂંતો કચ્છની ધરતીનો શગાળ શા પાકયો. ઠીક વધારે વાતોનો આ સમય નથી ભેખની ટેક ભગવાન રાખશે ? કયાં છે તારા મૃત છોકરાનું શરીર- સંત સમાજ સહિત શ્રી ઇશ્વર રામજી છોકરાના મૃત શરીર પાસે આવ્યાં; લોહીથી તરબોળ બ્રાહ્મણ પુત્રની લાશ જોઈ આજે સંત મંડળની આંખો માંથી અશ્રુ ધારાની નદીઓ વહેવા લાગી. ખુબ કરૂણ બનાવ હતો અરે ! કરૂણારશ મુર્તિમાન અંહી હાજર જ હતો શ્રી ઇશ્વર રામજીએ શુદ્ધ જળ મંગાવી પધારેલા બધા સંતોના ચરણ પોતાને હાથે ધોયા અને મૃત શરીર ઉપર છાંટયું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n100/mode/1up

realpatidar.com

અહીં નરેડા ના કલ્યાણ બાઈમા સંત પણ હાજર હતા એમના સામે જોઇ મહારાજ શ્રીએ કહ્યું ? માડી. આ છોકરાને માથે હાથ મુકીને કહો ઉઠ ઉભોથા છોકરો હવે ઉભો થઇ જશે; કલ્યાણબાઇ માએ પ્રશ્નાત્મક દૃષ્ટિએ છોકરાના શરિરને હાથ લગાડતા પહેલા ઇશ્વર રામજી સામે જાયુ; મહારાજ શ્રીએ કહ્યું મા; આપના વિચારો હું જાણુ છું; તમારામાં અને મારામાં એવું કાંઇ નથી પરંતુ આ સંતોના ચરણુની રજમાં પ્રકટ પ્રતાપ છે એટલે છોકરો ઉભો થવાનો છે સમયે કામ ન આવે તો સંત પણ શું કામનું ? સાંભળતા કલ્યાણબાઈ માએ છોકરાના મસ્તક ઉપર હાથ મુકીને કહ્યું; "ઉથી પુતર ઉભોથા સાધ તોજિ વાટ્ નેરીતા." ઉઠ દીકરા ઉભોથા સાધુ તારી રાહુ જુવે છે.

છોકરો ઉંઘમાંથી કોઈ ઉઠે એમ ઉઠીને બેઠો થયો એટલે સંતોના ચરણનું બાકી વધેલું જળ શ્રી ઇશ્વર રામજીએ માંડવીના સાધુ દેવીદાસજી જેઓ કલ્યાણબાઇ માના ગુરૂ થાય એમના હાથે પહેલા બ્રાહ્મણ બાળકને પાઇ દીધું છોકરો સર્વ સંતોના પગે પડયો એના મા–બાપના હર્ષ અને આનંદનું વર્ણન શું કરીએ ? એજ છોકરાના હાથે શ્રી ઈશ્વર રામજી મહારાજે પીરસાવ્યું અને પધારેલા સર્વ સંતોની ભેટ પુજા પણ કરાવી.

કહેવાય છે કે ત્યારથી કચ્છમાં કહેવત શરૂ થઇ "દેશળા પરમે શ્વરા કાં ઇશરા પરમે શરા" પરંતુ આ કહેવત બીલકુલ યુક્તિ સંગત નથી ! આ કહેવત મહારાજ ઈશ્વર રામજીને સંબોધી થઈ નથી. અને કહેવત પ્રચલિત

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n101/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

થઇ ત્યારે હજી ઇશ્વર રામજી મહારાજનો જન્મ પણ આ પૃથ્વી ઉપર થયો ન હતો. પરંતુ આ ઉક્તિ "હરિરશ" ગ્રંથના કર્તા મહાત્મા ઇસરદાશ માટે કહેવાઈ છે. રાવ શ્રી દેશળજી પહેલાના કાળમાં ચારણ સંત ઈશ દાસજી હતા. અને વાંઢાયમાં તે કાળે બાવા શ્રી વિહારી સાહેબ સ્વ. શરિરથી બીરાજમાન હતા. એટલે ઉપરની કહેવત સાથે મહારાજ શ્રી ઇશ્વર રામજીને કશું લેવા દેવા નથી. આપણે તો એકજ દૃષ્ટી અને એકજ વિચાર ધારા રાખવાની રહે છે તે એજ કે

હરિ ગુરૂજી એક હૈ વિવેક સોંવિચારી જે–

ગુરૂ મહારાજ સદા સર્વદા ત્રણે કાળે ભગવદ્ રૂપે છે. કોઇ મડદાને ઉભું કરે તો ભગવાન ! નંહીતર ગુરૂ પણ એક સામાન્ય માનવ છે એવો નબળો ભાવ ગુરૂ દેવ પ્રત્યે શિષ્યો એ કદાપી રાખવો નહી. અને જે કાંઇ વાંચો અને બોલો તે વિચાર પૂર્વક હોવું જરૂરી છે. એકનું બીજાએ માનવું એવું કશું કારણ નથી. સત્ય સર્વ ગ્રાહી વસ્તુ છે. જેમાં કોઇ આના કાની કરશે નહીં.

સુથરીમાં જ શ્રી ઇશ્વર રામજીને જાણવા મલ્યું કે બીદડામાં બાવા શ્રી રામસિંહજીની તબીયત અસ્વસ્થ રહે છે. એટલે બીદડા આવી બાવા શ્રીને મલ્યા; બાવા રામસિહજી ને ઇશ્વરરામના આગમનના સમાચાર જાણી ખુબ આનંદ થયો, પોતા પાસે બોલાવીને કહ્યું, આપે મારી આ છેલ્લી અવસ્થાએ દર્શન આપી મને કૃતાર્થ કર્યો છે એક બીજાને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n102/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ભાવ પૂર્વક ભેટી સત શંગ્ર ચર્ચા કરી બંને મહાપુરૂષો એ ઘણી અનુભવની વાતો કરી. છેવટે મહારાજ શ્રીનો વરદ હાથ બાવા શ્રીએ પોતાના મસ્તક ઉપર મુકાવી બીહાડમાંજ અવો શ્રીનું શરિર નિવૃતી પામ્યું. બાવા શ્રી રામસિંહજી જેવા એક મહાપુરૂષની ખોટ થકી ઇશ્વરરામજી ને ઘણો આઘાત થયો અને ખુબ રડયા; હમલા આવી બાવા શ્રી નો ઉત્સવ પોતાના હાથે કર્યો એ વખતે બાવા રામસિહજીના શિષ્યો, સંતદાસજી, રૂપદાસજી; રામદાસજી હરિદાસજી એને મોહન રામજી હતા સર્વ કોઇ મળીને ઇશ્વરરામજીને ચદર વિધી કરી ગાદીએ બેસાડવાનો નિર્ણય લીધો એ જોઇ ઇશ્વર રામજીએ કહ્યું આપ બધા મળી મને લંગડી ગાયને ઉપાધીમાં નાખોમાં. છતા સંત સમાજ ભાવીકોના અતિ આગ્રહ ને વશ વરતી મહારાજ શ્રી એ ગાદીએ પોતાનો હાથ રાખ્યો અને એક વર્ષ હમલા રોકાયા. પાછળથી ભુજ કબીર મંદીરના મહંત શ્રી લક્ષ્મણદાસજી સાહેબ અને શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજે આગ્રહ પૂર્વકના પત્ર રાજકોટ કબીરમાં કોઠારી પદે નિયુક્ત કરાએલા મોહનરામજીને લખીને હમલા બોલાવી લીધા શ્રી મોહનરામજી હમલા આવ્યા એટલે એમને ગાદી ઉપર બેસાડી જગ્યાનો વહીવટ સોંપી પોતે નિવૃત થઇને અંજાર તરફ જવા રવાના થયા. આ બાબતની જાણ વાંઢાય થતા સંતપ્રિયાદાસ મુંન્દ્રાવાળા ફઇબા અને ગામના ગરાશદારોમાં કેસરજી—સાતમજી. અને જીયાજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n103/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

વિગેરે મહારાજ શ્રીને મલ્યા એવોશ્રીની વેલની આડે ફરી હવે વાંઢાય સ્થિરવાસ કરવો જોઇએ એવી વિનંતી કરી; એવો શ્રીને પણ જણાયું કે આપણું પ્રારબ્ધ વાંઢાય રહીને, ભજન કરવાનું નિયુક્ત હવે જણાય છે. એટલે વાંઢાય પધાર્યા...

વાંઢાય આશ્રમા એ વખતે મેડી બંગલા બાગ બગીચા ખેતીવાડી કશું ન હતું બીલકુલ અપરિગ્રહી જીવન જીવી શકાય એવું ક્ષેત્ર તેમ શ્રી ઇશ્વરરામજીને દીક્ષા પણ હમલા દ્વારા મા ક્ષેમ દાસજી એ આપી બાદમાં હમલા–કાનપુર વચ્ચે ઘણો સમય ગાળ્યો વળી કયારેક થોડા સમય પુરતાં વાંઢાય આવતા પરંતુ ઘણો કાળ એવો-શ્રીનો વાંઢાયથી બાહેર વિત્યો એમ ગણાય. એટલે ઠરી ઠેકાણે બેસી ગુરૂ દ્વારાની સેવા કરવા માટે ઇશ્વરરામજીએ અહીંથી શરૂઆત કરી એમ જ કહેવાય, વાંઢાય એક નાનુ ગામડું ફરતી–ડુંગરોની હારમાળા તેમ પરંમ ગુરૂ વિહારી સાહેબની ભજન ભુમી તપો ભુમી આ સર્વ સંજોગોને લઇ એમનું મન વાંઢાય પ્રત્યે ઠર્યું એકાંન્તીક એક ઓરડો જેમાં પોતાના આશન માટે એક ઢોલીયો જળ પાત્ર બે પાંચ ધર્મ ગ્રંથો એક આસન પુરતી ગાદી અને એક જાજમ શિવાય અન્ય કશું એ ઓરડામાં પોતે રાખતા જ નહીં. આશ્રમનો વહીવટ પ્રથમની માફક સાધુઓ જેમ કરતા તેમજ કરવા દેતા એમાં પોતે કદી માથું મારતા નહીં. પોતાનો ઓરડો બંધ કરી ભજન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n104/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ધ્યાનમાં મગ્ન રહેવાની વૃતી શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજે ખુબ કેળવેલી હતી. ઓરડાના દરવાજા પાસે એક-સાધુને ચોકીદાર રાખતા આજુબાજુમાં કોઈ અશાંત વાતાવરણ આવવાજ દીએ નહીં. કોઈ ભાવીક આવે તો એને પ્રેમ ભાવંપૂર્વક દર્શન આપતા અને સામેથી પોતે જ આવનાર વ્યક્તિ પ્રત્યે-વિવેક કરી જણાવતા. "ભલે આયા બાપલા; આંઉતા લંગડી ગાં અંયા તેં કે આંઇ દરસણ ડિનાં" ભલે આવ્યા બાપ હું તો લંગડી ગાય જેવો છું. તેને તમે દર્શન આપ્યા.

વાંઢાય આવ્યા બાદ સુલદાસજી. પ્રેમદાસજી. દયારામજી-નારણદાસજી મહારાજ શ્રીના શિષ્યો થયા. સર્વ ગુરૂ બાંધવો ઘણી ભાવનાપૂર્વક ગુરૂદેવની સેવા કરતા. મહારાજ શ્રી એમને કહેતા સંતો ? મન મરટને રખડવા દેવું નહીં. બીજું ઘણું જયાન-નુકશાન કરી નાખસે એને તો નવરૂ પડવા દેવાય નહીં. કામ ધંધો કરાવે જ રાખવો, કાંઇ ન હોય તો છેવટે એને વાંચવા લખવાની પ્રવૃતી આપવી એટલે ખીલે બાંધ્યુ તમને-નડશે જ નહીં. આપ પણ નિવૃત્તી કાળે સુંદર પદ રચનાઓ કરવા જેનો સમાવેશ અન્યત્ર આ પુસ્તકમાં કરવામાં આવ્યો છે. બાવા શ્રી રામસિંહજીથી કરી મહારાજ શ્રી ઇશ્વરરામજી સુધીના વાંઢાય હમલાના સંતોની પદ-કાવ્ય રચના પ્રમાણ બધ્ધ છંદબધ કાવ્યના પુરા માપની કવિતાના લક્ષણો યુક્તની હોય એવું કાવ્ય કવિતાના જાણકારને જાણાયા વિના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n105/mode/1up

realpatidar.com

રહેશે જ નહીં. ત્યાર બાદના સંતોની રચનાઓ ભાવ-ઉર્મી અને ભક્તિ રસથી સભર ભરેલી જોવામાં આવે છે.

અક્ષર ગુણુ શુભ અશુભ પુનઃ વધઘટ કલી વિચાર
ચેઃ અવધ ઇશ ગુણુગાવતાં, લગે ન દોષ લગાર ॥

કવિતા-કવિતા ના માપની છે કે નહીં એ ઇશ્વર ભજનમાં જોવાનું રહેતું નથી. અન્ય કોઇ પ્રાણી પદાર્થ માટે કવિતા રચાય ત્યારે દોષ વાળી કવિતા કવિને જ ઠપકો આપે છે કે;

કવિત-કુંડલીયા

કવિતા ચેતી કવિ કે; મૂ-કે કવિ-તા, કોજાણે
ગિલ્લી થઇ ઘર ઘર ઘૂમે, હલકી થઈશ હાંણે;
હલકી થઇશ હાંણે; ઢિપ્ખર વિધાં અજ ઢારે.
અંગ ભંગ પણુ કરી વિધાં, ફૂટી ન ફુવાડે;
કો જાણા હિ હાલ હલંધા-મૂજા કેં-સીં
મિલે ન જાણુ સૂજાણુ, હિ દૂખ હલઘાં તેં-સીં
આઈ ? છડૂ બરતરા; ચંદુ "સમજ અચ સવિકે
કવિ-તા; કો જાણે, કવિતા ચેતિ કવિ કે; ॥૧॥

o o o

આશ્રમમાં કોઇ અંતે વાશી સંત વહેવારી કી વાતો કરતા જોવામાં આવે તો તરત જ કહી દેતા, "કો સાધ કેડો વેપાર કર્યો તા ?" કેમ સંતો શેનો વેપાર ચાલે છે. બશ ? મહારાજ શ્રીના આટલા શબ્દો તો સામેની વ્યક્તિને ઘણા થઇ પડતા, મૃદુ વચનો મંદ હાસ્ય કોઇના ઉપર કયારે ગુસ્સો તો કરતા જ નહીં. બાપલા-ભગવાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n106/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)
realpatidar.com

નારાયણ જેવા શબ્દોચ્ચારથી અદના ગણાતા માનવીને કહીને મહારાજ શ્રી બોલાવતા. પહેરવેશ પણ પૂર્વાચાર્ય સંતોની મર્યાદા વાળો લાંબી બાંયનું ચુડદાર પાશા બંધી કેડીયું ખભે એક ઉપ વસ્ત્ર, ધોતી અને પાઘડીના બદલે માથે વૃજ વા સી ટોપલો ધારણ કરતા ડોકમાં માળા રાખતા. કોઈ કોઈ વખત લાલરામજી મંડળી સહિત સેવકોમાં જતાં જાતે દહાડે એવો શ્રી એ મંડળી લઈ ફરવાનું પણ સંતોને બંધ કરાવ્યું. એવો શ્રી કહેતા; જપ તપ શિલ સંતોષ એ ચાર ખેતર ખેડે; તો રિદ્ધિ સિદ્ધિ સંપદા હાલી આવે હેડે. માટે ઘરે બેશીને ભજન કરો બાપલા ? સાહેબ કે દરબાર મેં કમી કચ્છુ કિ નાંહી– બધું અહીં બેઠા મળી રહેવાનું છે–પોતાનો સમય તો લગભગ એકાંતે ઓરડામાં જ પસાર થતો સાંજે ચાર પછી ઓરડાથી બાહેર પધારી કથા વાર્તા કરતા ત્યારે સૌને એક સરખો એમના દર્શનનો, લાભ મળતો એમના ભજનના પ્રતાપે આશ્રમમાં ખરેખર સર્વ પ્રકારની સિદ્ધિઓ જોવામાં આવતી. ભંડારમાં અન્નપુર્ણા તો એટલી કે સાધુ-સંતો ખાઇ ખાઇને કંટાળી જાતા.

બાલાનંદ નામે એક પરદેશી બ્રહ્મચારી મહારાજ શ્રીની અતિ પ્રશંસા સાંભળી દ્વેશ બુદ્ધિ લઈ મહારાજ શ્રીને મલવા આવ્યો આવનાર બ્રહ્મચારીને મહારાજે ખુબ આદર પૂર્વક પોતાની ગાદીએ બેશાડયો વંદન કરી પોતે નીચે બેઠા અને પ્રશ્ન વદને બોલ્યા ભગવન્ આપની શું

realpatidar.com

realpatidar.com

સેવા કરવી ફરમાવો બાલાનંદ તો ઠંડા ગાર જેવા બની ગયા થોડા વેદાંન્તના પ્રશ્નો તો બલાનંદે છતાં પણ કરી જોયા; જેનાં પ્રતિ ઉત્તર એટલા શરસ પુજ્ય મહારાજ શ્રીએ આપ્યા જે આજ દીવસ સુધી બાલા નંદને જાણવા સમજવા મલ્યા ન હતા. આ પ્રશ્નો તરીને સાંભળી બાલા-નંદે ગાદી છોડી મહારાજશ્રીને આગ્રહ પૂર્વક પોતાની ગાદીએ બીરાજવાનુ કહ્યું. રાત્રે બાલાનંદ જે–ઓરડામાં સુતા હતા ત્યાં મહારાજ પોંચી ગયા અને બાલાનંદની ચરણ દબાવવાની સેવા કરી બાલા નંદે જોયું તો શ્રી ઇશ્વરરામજી ચરણ સેવા કરે છે ખુબ સરમાઇ ગયા મોઢું કાળુ મેશ જેવું થઈ ગયું, અણે મારાજ શ્રીના હાથ પક-ડીને વિનંતી કરી મહારાજ શ્રી આપતો મોટા મહાન સંત છો એવી જાણ મને આજે અને અત્યારે જ થાય છે, ક્ષમા કરો...મહારાજ શ્રી એ સંતોને આજ્ઞા કરી બ્રહ્મચારીજી માટે થોડું દુધ લઈ આવો પછી ભલે ખુશીથી આરામ કરે સંતોએ શંજ્ઞા કરી સમજાવ્યું અત્યારે તો ગાયો દોવાઇ ગઇ દુધ ઠેકાણે પાડી દીધું છે. છતાં મહા-રાજ શ્રીએ કહ્યું આપણા માટે નહીં તો આ સંત માટે ગાય માતાજી જરૂર દુધ આપશે લાવો લોટો હું દોહીને મારા હાથે સંતને પાઇશ આ બધો બનાવ બાલાનંદે પોતાની નજર સમક્ષ નિહાળી ખુબ જ શરમ અનુભવી અને પોતે પોતાની જાતને પોતાની ખોટી મોટાઇને મનો-મન ઠપકો આપે છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n108/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કવિત

હારે આટ વારે જો બિચારે મજલ ન મારે,
દુખિત મહારે તિન કોં ન સુખ તે દિયો;
બન કે જો પંછી તિન હુકે કામ કો ન કચ્છુ,
સાંઝ સમે આય વિશરામ ઉન નાં લિયો;
આપને હુ તન કોં ન છાયા કરી શકયો મૂઢ,
દયાનિધિ કહે જગ જનમ વૃથા ગિયો;
ધામ કો ન આડ ફૂલ કુલ કો ન લાડ ભયો,
એરે ? તાડ વૃચ્છ ! એ તો બઢિ કે કહા કિયો ? ॥૧॥

પોતાના શરિરને તાડ વૃક્ષની ઉપમા આપી કે તું ખુબ મોટો પણ કોઇને છાંયો ન આપી શકયો કોઈ પક્ષીને બેસવા આશ્રય પણ કામ ન આવ્યો. અરે મુઢ તને પોતાને પણ તારો છાંયો કામ ન આવ્યો તું શું કામનો ! તારો જન્મ પણ વૃથા તું ઘરનો પણ નહીં અને બાહેરનો પણ નહીં તારામાં કુલ નહીં ફળ નહીં કોઇ રીતે તારી મોટાઇ કોઇને કામ ન આવી એવા હે તાડ વૃક્ષ તું આ જગતમાં મોટો થઇ શું કામ આવ્યો ? આવો તિરસ્કાર પોતા પ્રત્યે પોતે દાખવી અડધી રાતે ઉઠીને બાલાનંદ--ચાલ્યા ગયા.

મહારાજશ્રીમાં મન પર્યવ જ્ઞાન શક્તિ અજબ પ્રકારે ખીલેલી હતી એટલે એ શક્તિ દ્વારા કોઈ વ્યક્તિના મનો ભાવ એવો શ્રી તરત જ જાણી શકતા અને તે પ્રમાણે જ સામી વ્યક્તિ સાથે વહેવાર કરતા. એવું લક્ષ્મીદાસ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n109/mode/1up

realpatidar.com

ભાટીયા એ સાંભળેલ એટલે એમના મામાના દીકરા વાલજીભાઇને સાથે લઇ મંજલથી વાંઢાય આવ્યા. પગે ધરવા પ્રસાદના બે પડીકા પણ બંધાવ્યા રસ્તે જાતાં એમાંથી બે પેંડા પોતાના ખીસામાં લક્ષ્મીદાસે રાખી લીધાં વાંઢાય આવી મહારાજ શ્રીના પગે પ્રસાદીના પડીકા ધર્યા મહારાજે ત્યાં બેઠેલા પ્રિયાદાસને કહ્યું આ પ્રસાદ બધાને આપો. પ્રીયાદાસે બધાને એક એક પેંડો આપ્યો ત્યારે પ્રિયા દાસને સંબોધીને કહ્યું આ લક્ષ્મીદાસને હજી એક પેંડો વધારે આપો એમને પેંડા બહુ ભાવે છે. એમના ખીસામાં પણ બે પેંડા તો રાખે જ છે. કેમ લક્ષ્મીદાસ હવે તો પુરા થશેને? તમારા છે અને તમારે જ ખાવા ખુબ પ્રેમથી ખાજો-બાપલા?...એવો શ્રી ખુબ શરમીંદા બની સંત ચરણમાં ઢળી પડયાં અને મહારાજ શ્રીના કંઠી બંધ શિષ્ય બન્યા. દ્વારિકાનંદ નામે સંન્યાશીનો કચ્છી ગુર્જર સુતાર શિષ્ય હતો પરંતુ કાર્ય કારણ ભાવે ગુરૂ-શિષ્ય વચ્ચે મન દુઃખ થઈ ગયેલું એટલે વાંઢાય પુ. મહારાજ શ્રી પાસે સ્વામી દ્વારકાનંદ પોતાના શિષ્ય સાથે આવ્યા. પ્રસંગો પાત્ વાત નીકળતા સ્વામીજી એ મહારાજ શ્રીને પુછયું ગુરૂ બનાવીને શિષ્ય જો ગુરૂમાં શ્રદ્ધા ન રાખે તો એને કેટલું પાપ પડે?

આ સાંભળી મહારાજ શ્રીએ કહ્યું કે એ તો ગુરૂપણાની ઉપાધી એ આપને વિક્ષેપ પાડયો છે હું ગુરૂ છું એવો ભાવ શા માટે રાખો છો. ટુંકા જવાબમાં

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n110/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સ્વામીજીનાં મનનું સમાધાન થઇ ગયું. એમની નિસ્પૃહી વૃત્તિ એવી હતી કે જો કોઇ સો કોરી ભેટ કરતું તો તરત કહેતા કે; બાપલા; તમારી આ સો કોરીથી સાધુને સવાશેર કેફ ચડી જાય માટે એ અમારા શું કામની. પાછી લઇ જાવ. સારા મારગે વાપરજો જેને જરૂર હોય તેને આપજો એનું કામ થઇ જશે.

સાધુ ભુખે ભાવકે ધન કે ભુખે નાંહી
જો સાધુ ધન કે ભુખે વો-તો સાધુ નાંહી ॥

કોઇ અજાણી વ્યક્તિ એમને પુછે કે, મહારાજ આપ કયાં રહો છો ! તરત જ મંદ હાસ્ય કરી કહેતા; બાપલા ! ભાવનગર. મતલબ એજ કે જ્યાં પ્રેમ ભાવ ભાળુ ત્યાં રહું છું. એવો શ્રી પૈસાને પોતાની આગવી ભાષામાં ઠીંકરા, કહેતા. સાધુને શેર લોટ અને શરિર ઢાંકવા વસ્ત્ર એટલી જ જરૂર હોય. અપેક્ષા ભીખારી પણ પુરી કરી શકે છે ઇચ્છા સંમ્રાટની પુરી થતી નથી.

વાલજીભાઇ મંજલ વાળા પરદેશ જવાના હોઈ મહારાજ શ્રીના દર્શને વાંઢાય આવ્યા. વિનંતી કરી, મારા લાયક કાંઈ કામ સેવા ફરમાવો આવતી કાલે પરદેશ જવાનો છું.

સેવામાં તો બાપલા; ગુરૂમહારાજે કરાવેલ તલાવડીમાં ગારો કિચડ થઇ જવાના કારણે પાણી બગડી ગયું છે ગૌમાતાઓ કીનારે આવીને તરસી ચાલી જાય છે એના પુરતુ કાંઇ કરો તો, યોગ્ય ગણાશે ?

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n111/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી વાલજીભાઇ એ મુંબઇમાં ખરડો સરૂ કર્યો એ વખતે રૂપીઆ પંદર હજાર થયા જેની કોરી પોણોલાખ થઈ તે લઈને પુ. મહારાજ શ્રીના ચરણે ધરવામાં આવી આ દ્રવ્ય, પૈસાનો ઢગલો જોઇ મહારાજ શ્રી તો જેમ કોઇને ટાઢીઓ તાવ આવ્યો હોય તેમ ધ્રુજવા લાગ્યા; વાલજીભાઇ કહે આપની આજ્ઞા પ્રમાણે તલાવડી માટેના ખરડાના પૈસા છે અન્ય કશું નથી, એતો અમો સમજી ગયા પરંતુ અમારે એ શું કામના ?

ત્યાગ તો ઐસા કિજીએ, સબ કછુ એક હીં બાર
સબ પ્રભુ કા મેરા નહીં, નિશ્ચય કિયા બિચાર, (કબીર)

માટે આ કોરીઓ અહીંથી ઉપાડી લીઓ અને આપ આપના હાથે એની વ્યવસ્થા પણ કરતા જાજો એટલે વાલજીભાઇ એ એ રકમ ઠક્કર વીશનજી કેસવજી ને સોંપી એમના મારફતે આ કામ કરાવ્યું પરિણામે સંવત ૧૯૪૮માં જેને આપણે અત્યારે ઇશ્વર સાગર નામે ઓળખીએ છીએ એ તળાવ સુંદર પાવડી બંધ આ રકમમાંથી તૈયાર કરવામાં આવ્યું નિંર્મોહી વૃત્તિ એવી કે તળાવ બની ગયું ઉપર સુંદર બગીચો બની ગયો છતાં પોતે ક્યારે ત્યાં કામ કેવું થાય છે એ જોવા પણ પધાર્યા નહતા. એટલે એક દીવસે વાલજીભાઇ એ પરાણે ગાડામાં બેસાડી સેવોકો અને વાલજીએ; એ ગાડુ ખેંચી એવા શ્રી ને તળાવ બતાવવા લઇ આવ્યા. તળાવ જોઇને ખુબ ખુશી થયા અને કહ્યુ કે આ સ્થળે તો બેશીને ભજન–

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n112/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કરાય એવું રળીઆમણું છે. આ પણ એક શંકલ્પ એ વખતે એવોશ્રીને ઉદ્દભવ્યો; વાલજીભાઈ ને કામ જોઈ, મહારાજ શ્રી એ આશિર્વાદ આપ્યા વળતા સૌ આશ્રમે આવી ગયા.

શ્રી વાલજીભાઈ ને રૂખમણી બેન નામે એક દીકરી જેને મંજલ પાસે તરા ગામમાં પરણાવેલી જેઓ બાળવિધવા થયા હતા, જેનું દુઃખ વાલજીભાઈ ને હોયજ પરંતુ આ દુઃખનું ઔષધ મહારાજ શ્રી ઇશ્વરામજી છે, એ એવોશ્રીની દ્રષ્ટી બાહેર ન હતું એટલે રૂખમણી બેનને લઇને વાલજીભાઇ વાંઢાય આવ્યા પોતાનું દુઃખ અને વ્યથા સંતના ચરણે વ્યક્ત કરી.

મહારાજ શ્રીએ કહ્યું, વાલજીભાઇ આ શંસાર દુઃખનુ મુળ છે. પરંતુ નજરે જુવે એટલુંજ દુઃખ માને છે. ખરી રીતે એનો કોઇ અંત નથી. માટેજ જ્ઞાનિ પુરૂષો કહે છે; છે છતાં અસાર હોવાના કારણે શંસાર અસાર છે. એમાં સાર ભૂલ હોયતો; સર્વેશ્વર શ્રી હરિ પરમાત્માનું નામજ છે. વાલજીભાઇના કહેવાથી રૂખમણી બાઈ ને કંઠી બાંધી શિષ્યા બનાવ્યા. ઇશ્વર, ભજન સંત સેવાનો ઉપદેય આપ્યો. ગુરૂ વચન અનુસાર મંજલ આવી વિધવા આશ્રમ અને કન્યાશાળાનું મકાન રૂખમણી બેને કરાવ્યું પાછળથી એવો શ્રી મૈયાજીના નામે પ્રસિધી પામ્યા એવોશ્રીનાં સમપૂર્ણ જીવન વૃત્તાંત માટે અમારૂં લખેલ "શ્રી મૈયાજી" નામે પુસ્તક મંજલ આશ્રમમાં મળે છે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n113/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

તે જોઇ લેવું. ઉપરાંત પુ. મહારાજ શ્રીના કચ્છ ભોજાયના જાડેજા કુળમાં બાશ્રી જેઠીબા બા. અને ઝુરામાં શ્રી ઠાકરમાના નામે ખ્યાતી પામેલ માતાજી શ્રી શિષ્યાઓ હતા એવોના આશ્રમો એમનાં ગામ ભોજાય અને ઝુરામાં છે. ઈસમાઇલ ભગત નામે કેરાના એક ખોજા ભગત પણ પુજ્ય મહારાજ શ્રીનાં કંઠી બંધ શિષ્ય હતા. એમની સંત સેવા અજબ પ્રકારની હતી. સરીફ સાલમામદ જેમ પંડિત વર્ય પિતાંબર દાસજીના શિષ્ય હતા–

એવી જ રીતે ઇસમાઇલ ભગત શ્રી ઈશ્વર રામજીના પુરા ભગત હતા એમની જગ્યા હાલે પણ કચ્છ કેરામાં છે. જ્યાં એમના ચરણ–પગલા અને તસ્વીર પધરાવેલ છે. એક શિવાલય તથા સંત નિવાસના મકાનો પણ છે. અંહી છેલ્લે ભોળા ભગવાનના નામે ઓળખાતા સંત ભોળા રામજી હતા બાદમાં કોઇ સાધુ ન હોવાથી જગ્યા ખાલી હતી હાલમાં ધરમદાસ નામે સાધુ ત્યાં રહે છે એવું જાણવા મળે છે.

શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજની નિર્વેર વૃત્તિનો એક દાખલો છે. વાંઢાય દ્વવારામાં એક વખતે યજ્ઞ આયોજનમાં મહારાજ શ્રીને પરાણેયજમાન તરીકે બેસાડવામાં આવેલ. યજ્ઞ કર્તા આચાર્યે વિધી વિધાન કરાવતા કહ્યું કે, આપ એવી ભાવના કરો કે મારા સર્વ શત્રુ ક્ષય પામો; એમ કહી આપનો ડાબો પગ ત્રણ વખત જમીન ઉપર પછાડો; આ સાંભળી ઇશ્વરરામજીનું શરીર કંપવા

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n114/mode/1up

realpatidar.com

લાગ્યું, બ્રાહ્મણ આચાર્યને હાથ જોડીને વિનંતી કરી; નારાયણ મેં જીવન ભર મનથી પણ કોઈને શત્રુ કલ્પ્યો જ નથી તો અમારાથી આવી જુઠી ક્રિયા પણ કેમ કરાય? અને એવી ભાવના પણ નંહી કરી શકુ.

श्लोक

संपूर्ण जगदेव नंदन वनः सर्वेपि कल्पाद्रुमा ।
गंगा वारि समस्त वारिनिवहाः पुण्या समस्ताक्रिया ।
वाचः प्राकृत संस्कृतः श्रुतिशिरो वारणसीमेदनी ।
सर्वा वस्थि रस्य वस्तु विषया दृष्टे पर ब्रह्मणी ॥

જે મહાપુરૂષની આવી વિશાળ દ્રષ્ટી ભાવના હોય તેમને સમસ્ત પ્રાણી પદાર્થ અને વિશ્વ કુટુંબ સમાન જ હોય, કચ્છ હીંગરીયાના સંત શ્રી હરિદાસજી બાવાને મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી તરફ ઘણો પુજ્ય ભાવ હમેશાં રહેતો એવોશ્રી વાંઢાય મહારાજશ્રીના સત સંગ માટે ખુબ આવતાજતાં બાવાશ્રી હરિદાસજીના ઈશ્વરરામજીને સંબોધી બનાવેલા બે રાશ–પદો આ પુસ્તકમાં અન્ય સ્થળે આપવામાં આવેલ છે.

ઉત્તરોતર સ્થિતિ ચઢતી ગઇ તેમ તેમ અધ્યાસ છુટતો ગયો પ્રારબ્ધને આધિન દેહ છુટવાનો સમય જેમ જેમ નજીક આવતો ગયો તેમ શરીરની વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે ઠીક અઠીક રહેવા લાગ્યું એવોશ્રીએ પોતાના શિષ્યોને શરીર નિવૃત થવાનો સમય પણ આપી દીધો હતો એને ઇશ્વર સાગરના પાળ ઉપર અમારા આ ભૌતિક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n115/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શરીરને સમાધિ આપવી એમ પણ કહેલ હતું; અંતે લાલરામ. લીલારામ. બાપુરામને પોતાની પાસે બોલાવીને કહ્યું; જુઓ સંતો આ શરીર સાધન છે સાધનને ફળ ન માનવું પરંતુ તેના દ્વારા ધ્યેયની સિદ્ધી પ્રાપ્ત કરવાનો જે હેતુ તે પરિપૂર્ણ થતા શરીરની કશી જરૂર રહેતી નથી માટે અમારા શરીરના નાશથી તમારે જરાય દુઃખ લગાડવું નહીં. હું અને તું આવા બે શબ્દો જગતમાં પેદા ન થયા હોત તો આખુ જગત બ્રહ્મમયજ ભાસત; સ્થુળભેદે અને વહેવાર ભેદે હું તમારાથી જુદો જણાઉ છું પરંતુ તમારા અને અમારામાં એકજ તત્વ કામ કરી રહ્યું છે; "ગુરૂ સમાયા શિષ્ય મેં શિષ્ય ગુરૂ કી માંય–" આવી ચોખ્ખી વાતુ સમજીને તે પ્રમાણે વર્તન કરજો વિશેષ કાંઈ કહેવાનું છે જ નહીં. અનુભવ સિદ્ધ મહા પુરૂષોના કેટલા સચોટ અને આદર્શ વિચારો ? એટલું જ કહેવાય કે, ધન્ય હો...ધન્ય હો...વાહ વાહ રે અમારી સંતનજી ?

મોજું મહાપુરૂષ વડે મહંતનજી...વાહ વાહ રે

વિ. શ. ૧૯૫૩ અષાઢ વીદ ર ના બ્રહ્મમૂર્હત ના સમયે શિષ્ય સંત વૃંદની વચ્ચે બંને હાથ ઉંચા કરીને કહ્યું. અંતે એક એકને એક હરિ...હર ૐ શાંતી કહેતા બ્રહ્મવિદ્ વરિષ્ઠ મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજી બ્રહ્મીભૂત એટલે મહાનિર્વાણ પદને પામ્યા. રમણીય ઇશ્વર સાગરના કિનારે એમના પાર્થીવ દેહની સમાધી એવો શ્રી ની આખરી ઇચ્છા મુજબ આપવા સંત શિષ્ય સમાજમાં ચર્ચા પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n116/mode/1up

realpatidar.com

થઈ પરંતુ વાદ વિવાદનું સ્વરૂપ થતું જોઈ પ્રાણુ લીકાનું સાર અગર ચંદન શ્રી ફળની સચા કરીને મહારાજ શ્રીના શરીરને અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો.

ત્યાર બાદ શ્રી લાલારામજી ઈત્યાદી શિષ્યોએ મળી તે સ્થાન ઉપર એક સુંદર આશ્રમ બાંધી મહારાજ શ્રીની ફુલ સમાધિ અને શિવાલય આ બંને ભવ્ય શિખર બંધ કરાવ્યા પુ. મહારાજ શ્રીના સમાધિ મંદીરમાં ચરણ પગલા અને એવો શ્રીની છબી (ફોટો) પધરાવવામાં આવ્યો છે. આ મંદીરોમાં સવારસાંજ ધુપ—દીપ આરતી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે.

અંહી ખાશ ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે તે એજ કે કોઇ પણ દેવમંદીરના સામે સંત મહાત્માની સમાધિ થઇ શકે છે તેમ શકય ન હોયતો મંદિરની પછવાડે અથવા ડાબી બાજુ સમાધિ મંદિર બાંધવું. જેમાં તે સંતના ચરણ પગલા અને છબી (ફોટો) પધરાવી શકાય છે. દશનામ ઈત્યાદી સંતો શિવલીંગ પધરાવે છે શકય હોય ત્યાં સુધી સંતોની શિલા મુર્તિઓ ન પધરાવાય તો સારૂ ગણાય; છતાં યથા રૂચિ ઉપર છોડી દઉં છું.

મહારાજ શ્રી ઇશ્વર રામજીનું શરીર નિવૃતિ પામ્યા બાદ એવો શ્રીની સમાધીના શિષ્ય મહારાજ શ્રી ગરીબ દાસજી ગણાય; એમનું શરીર કચ્છકુકમાના ગુર્જર ક્ષત્રિય એટલે મિસ્ત્રીનું હતું સંસાર પક્ષે એમનું નામ નાનજી વિ. શ. ૧૯૫૫ ના અષાઢ સુદ ૧૫ ગુરૂપુર્ણીમાના દીવસે સવારે ૧૦ વાગ્યાના સમયે વાંઢાયના સંત મંડળે એમને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n117/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ઈશ્વર રામજીની સમાધિ ઉપર સાધુ પદની દીક્ષા આપી ગરીબદાસ નામાભિધાન અંગીકાર કરાવ્યું. કુકમાં આવીને એવો શ્રીએ નિવૃતિ આશ્રમ સ્થાપિ એકાંતિક ભજન કર્યું આપશ્રી એક ભજનાનંદી અનુભવી સંત હતા. એવો શ્રીની કૃતિના ભજન પદોનું પુસ્તક ભાગ ૧૯નું કુકમા આશ્રમમાં મળે છે એવો શ્રીના ઉંડા જ્ઞાન વૈરાગ્યનો અનુભવ એમની કૃતિઓ ઉપરથી જાણી શકાય છે. સવિસ્તાર જીવન ચરિત પણ એ પુસ્તકમાં આવી જાય છે. શ્રી ગરીબદાસજી મહારાજ તા. ૨૩–૯–૫૬ ના રોજ કોઈમ્બતુર ખાતે શરીર નિવૃતિ પામ્યા છે. એમની પાછળ ભંડારો ઉત્સવ કરી એમનાજ સંસાર પક્ષે ભત્રિજા એવા ભાણદાસજી મહારાજને ચદરવિધિ કરવામાં આવી છે શ્રી ભાણદાસજીએ પણ ઉત્સવ કરીને પોતાની પાછળ ઉત્તરાધિકારીની ચદરવિધી વાસુદેવ દાસ નામના સાધુને કરી છે. મહારાજ શ્રી ગરીબદાસજી જેવા અનુભવી અને વિધ્વાન સંતની ખોટ કચ્છની ભાવીક જનતાને જણાય વર્તમાને શ્રી ભાણજીદાસજી મહારાજે કુકુમા નિવૃતિ આશ્રમને વિકસાવી સદ્‌ગુરૂ સંત સેવા સારી કરી રહ્યા છે. બ્રહ્મલીન પુા. શ્રી ઇશ્વર રામજીનું ચરિત દરશન પુરૂં કરી બાદમાં પરંપરાના શિષ્ય શ્રી લાલરામજી મહારાજ અને એવોશ્રીના શિષ્ય શ્રી ઓદ્ધવરામજી મહારાજના જીવન ચરિતનું આલેખન કરીશું.

ईश्वर ईति यन्नाम, भवाब्धौ परमायनम् ।
तमहं श्री गुरुवन्दे, विश्व मांगल्यविग्रहम् ॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n118/mode/1up

realpatidar.com

વાંઢાય નવાદ્વારાના સંસ્થાપક

પ. પૂ. બ્રહ્મનિષ્ઠશ્રી લાલરામજી મહારાજ

(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n119/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n120/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજ શ્રી લાલરામજી

મહારાજ શ્રી ઇશ્વરામજી એક વખત દેશલપુર ગુતલી પધાર્યા હતા ત્યાંના કડવા પાટીદાર ગોપાળ ભગતને ઘેર સંતોના ઉતારા હતા. ગોપાળ પટેલના પત્ની માનબાઈથી ૧૯૧૩ ના વૈશાક સુદ ૨ ના પુત્ર જન્મ થયેલ જેનું નામ લાલજી રાખવામાં આવેલ મહારાજ શ્રી દેશલપુર પધાર્યા હતા ત્યારે લાલજી ઉમર લાયક ખરા અને સાધુ સેવામાં ભાગ પણ લેતા મહારાજ શ્રી એ એના ચહેરા સામે જોઈને વિધી લેખ વાંચી જોયો અને પુછયું; નારાયણ તમારૂં નામ શું ! છોકરાએ જવાબ આપ્યો મારૂં નામ લાલજી. નામતો બહુ સારૂં છે બાપલા; સાયલામાં બાલજી નામે મરજીવો ભગત પાકી ગયો; તમારામાં પણ એ નામ સાર્થક કરવાની શક્તિ અમોને જોવામાં આવે છે. કરશોને ? જવાબ મલ્યો આપના આર્શિવાદ હશે તો થઇ શકશે. મહારાજ શ્રીએ હશીને લાલજીને કહ્યું જો બેટા, તારા નામે એકલાલજી કરીને સુતારનો છોકરો બહુ આળશુ એટલે પ્રમાદી હતો કામકાજ કરાવવા આવતા ગરાકોને આજ–કાલ કર્યા કરે અને નિવેડો લાવે નંહી એના આળશુ–પ્રમાદી જીવન માટે એક કવિએ દુહો કહ્યો છે.

પલ કા દો પખવાડીયા, ઘડીકા દો માશ ।
લાલા જિસકો કલ કહે, વા–કા કોન હવાલ ॥

તમે એવું તો નહીં કરોને ? ભણ્યા છો. જવાબ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n121/mode/1up

realpatidar.com

મળ્યો; હા. બહુજ સારૂ જુઓ લાલજી આજે રાત્રે તમારે કથા વાંચવી અમે બધા સાંભળશું. આપઆજ્ઞા કરશોતો એ પણ વાચીસ પછીતો દરોજ લાલજી કથા વાંચે અને મહારાજ શ્રી સર્વ કોઇને સમજાવે એની વાંચવાની બોલવાની છટાથી મહારાજ શ્રી બહુ ખુશી થતાં એમને આવી રીતે લાંબા સમય સુધી મહારાજ શ્રીનો સત સંગ મળ્યો તેમ શાસ્ત્ર પઠન પાઠનો લાભ પણ મળી ગયો. મહારાજ શ્રી દેશલપુર રોકાઇ ફરી પાછા વાંઢાય પધાર્યા. લાલજી ભગતના સંસ્કારો સંત સામગમથી ખીલી નિકળ્યા એટલે કુટુંબીઓની સહમતી મેળવી વાંઢાંય આવ્યા પોતાના વિચારો ગુરૂદેવ આગળ જાહેર કર્યા. શ્રી ઇશ્વર રામજીએ એનું ભવિષ્ય જાણેલુજ હતું એટલે દીક્ષા આપી શિષ્ય બનાવી લાલરામ નામાભિધાન કરાવ્યું.

શ્રી લાલરામજી ધારણ શક્તિ વેદાંન્તનું જ્ઞાન વહેવાર કુશળતા ગંભીરતા અને શાંતી જેવા ઘણા ગુણોની મુર્તિ સમાન હતા. કહેવાય છે કે સ્વભાવના એવો શ્રી એટલા શાંત હતા કે ન પુછો વાત ! શ્રી ઈશ્વરરામજી મહારાજનું શરિર નિવૃતિ પામ્યા બાદ બધા ગુરૂભાઇઓ એ મળી ઉત્સવ કર્યો; गुणानू सर्वत्र पुजयते नचलिंगः नच वयः ગુણ ની પુજા સર્વ કોઈ કરે છે એમાં ઉમર અથવા શરિર જોવામાં આવતુ નથી. એ પ્રમાણે લાલજી રામજી ગાદીના માટે એ વખતે યોગ્ય હતા. પરંતુ મહારાજ શ્રીનો શિષ્ય સમુદાય બોહળો હોવાના કારણે મતમતાં-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n122/mode/1up

realpatidar.com

તરો થાય એમાં નવાઈ પામવા જેવું નથી. શ્રી ક્ષેમદાસજી અને ઈશ્વરરામજીના વખતમાં પણ એવું જ હતું પરંતુ અપેક્ષા રહિત સંતો હોવાના કારણે પરનું અને પોતાનું કશું બગાડયા શિવાય સેવા ભાવના બતાવીને અલિપ્ત ભાવે રહીને સમુહથી દૂર રહીને મુક્તિ મુક્તિથી જીવન પસાર કરી ગયા. આશ્રમ જીવન પણ વહેવાર દશામાં જ ગણાય વિરક્ત સંત બાવા શ્રી જેઠીરામજી એ હમલાનાં સુતાર ભકતે એક મકાન સંત સેવામાં અર્પણ થયું ત્યારે જ આગાહી કરી હતી કે; જંગલમાં થતી એકાતવાસી ભક્તિ હવે ઝુંપડા સુધી આવી ગઈ છે આગળ જે થાય તે ખરૂં ?—મહાપુરૂષોના વાકયો સત્ય જ હોય છે. અહીં મતમતાંતરે ઉગ્ર રૂપ લીધું. નિવેડો કે નિર્ણય થઈ શકયો નહીં એટલે મહારાજ શ્રીની છબીને જ પછેડી ઓઢાડવામાં આવી.

ત્યાર બાદ પ્રિયાદાસજીને અને મુળદાસજીની ઈચ્છા થતા ગામનો આશ્રમ જુના દ્વારા નામે ઓળખાતો તે એમને સોંપવામા આવ્યો અને નવા આશ્રમમાં લીલારામજી, બાપુરામજી, દયારામજી, રામદાસજી, નારાણદાસજી, પ્રેમદાસજી, પુરણદાસજી વિગેરે ગુરૂભાઇઓ શ્રી લાલરામજી સાથે રહ્યા. સવંત ૧૯૭૧માં સાધુલીલા રામ અને બાપુરામનું શરીર શાંત થતા શ્રી લાલરામજી એ એમની પાછળ ઉત્સવ કર્યો જેમાં હમલાપુરીનાં મહંત બાવા શ્રી પુર્ણરામજી મહારાજે સંતો સેવકોની સહમતી મેળવી શ્રી લાલરામજીને ચદ્દર વિધી કરીને ગાદીએ બેસાડયા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n123/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજ શ્રી ઇશ્વરરામજીના વચનો હતા કે તમે સાધુતામાં રહીને ભજન કરશો તો રિદ્ધિ–સિદ્ધિ ઘર બેઠા આવીને તમારા આંગણામાં ઉભી રહેવાની જ છે. એ પ્રમાણે ખરેખર અહીં લાલરામજીને આશ્રમનો વહેવાર ચલાવવા માટે કશી–કોઈ જાતની તકલીફ પડી જ ન હતી; મંડળીથી ફરવાનું તો પુજ્ય મહારાજ શ્રી એ પોતાની હયાતીમાં જ બંધ કરાવેલ હતું અને કહેવાય છે કે પાછળથી શ્રી લાલરામજીને કોઈ દરદના કારણે પગ કપાવો પડયો હતો એટલે અપંગ દશાના કારણે ક્યાંય આવવું જવું પણ થતું નહીં છતાં ગુરૂ કૃપાહી કેવલમ્ આશ્રમ રૂડી રીતે ચાલતો હતો. છતાં—

એવોશ્રીના અંતર આત્મામાં એક મહાવ્યથા ચાલ્યા કરતી તે એ જ કે; જે જ્ઞાતિ કુળમાં મારો જન્મ એ જ કડવાપાટીદાર સમાજ આજે ધર્મના નામે ભોળપણાથી અથવા તો સરળતાથી છેતરાઇને અન્યાશ્રય સ્વીકાર્યો છે એ એમાંથી કેમ મુક્ત થાય ? એ બધા મારા ભગવાન છે મારે એમને પાટલે બેસાડીને પુજવા છે પરંતુ આજે એ બધા ભગવાનોએ પોતાનો પાટ અલગ માંડયો છે.

જ્ઞાનિ જન કો પુજલે જિન સે તેરા કામ
જિતના જ્ઞાતિ જન મિલે ઇતના સાલીગ્રામ ।।

જેના હૃદયમાં સ્વ જ્ઞાતિ બાંધવો પ્રત્યે આવી ઉત્તમ પ્રકારની સબળ ભાવના રહ્યાજ કરતી પરંતુ હવે મનનું કહ્યું શરીર કરે એવી સ્થિતિ રહી ન હતી, એના માટે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n124/mode/1up

realpatidar.com

એકજ ઉપાય હતો કે પાછળની પરંપરાના સંતોને આ કામ સોંપાય. અમારો દ્રઢ શંકલ્પ અને એમની શરીર સેવાનાં બળે આ કાર્ય શ્રી સદ્‌ગુરૂ મહારાજને કરવું પડશે અથવા તો પોતાને ફરી આવવું પડશે ? અને મને વિશ્વાસ છે કે એક દીવસ મારૂં આ સ્વપ્નું સાકાર સ્વરૂપ ધારણ કરીને દીશા ભુલેલા મારા જ્ઞાતિ બાંધવોને ફરી પોતાના અશલ ઘરમાં લાવીને છોડશે. પુજ્ય શ્રી લાલરામજી મહારાજને ૧૯૭૧ની સાલમાં ગાદી સોંપાણી અને એજ વર્ષમાં એક ઊંડી શુભેચ્છા પોતાના જ્ઞાતિ ભાઇઓ માટેની લઈ શ્રી લાલરામજી મહારાજ ચીર કાળના માટે પોઢી ગયા એટલે કે એમનું શરીર શાંત થઈ ગયું.

અમારે અહીં કહેવું જોઈએ કે એક સંત મહાપુરૂષના દ્રઢ શકલ્પ બળે આજે એમની સમાજના ૭૫ થી ૮૦ ટકા ભાઈઓ પોતાના મૂળ સનાતન ધર્મમાં આવી ગયા છે અને રહેલા જે ભાઈઓ છે એવો પણ એજ સમાજનું એક અંગ છે, સરોવરનું જળ સરોવરથી છુટુ પાડી પાત્ર ભેદે જુદાઇ માને છે તો પાત્ર ભેદ છોડી પુનઃ સરોવરમાં જ સમાઇ જાય આપ સર્વ વૈદીક સનાતન ધર્મના જ અનુયાઈ છો. અમારા કહેવાથી કશું કરવું એવી ફરજ અમો આપના ઉપર લાદવા માગતા નથી. આજે, એક જમાનો છોડીને; આપણે વિચારીએ તો આપ ભણેલા ગણેલા અને કેળવણી પામેલા છો ત્યારે આપની દશા જોઈ અમોને એક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n125/mode/1up

realpatidar.com

હિન્દુભાઈ તરીકે અવશ્ય દુઃખ થાય જ આપ આપની સ્વતંત્ર બુદ્ધિથી પણ જાણી શકો એવો એક ખુલ્લી વાત છે.

૧ આપ પોતેજ કહો છો કે અમારા પૂર્વજો કાશી યાત્રા એ જતા હતા અને રસ્તામાં એવો ને આ ધર્મ પ્રાપ્ત થયો. તો કાશીની યાત્રા વૈદીક શનાતન ધર્મ વાળાની મનાય છે માટે આપના પૂર્વજો સનાતન ધર્મના જ અનુયાઇ હતા.

૨ અગરજો આપ એમ કહો કે અમોને સદી–બે સદી પૂર્વેજ આ સત્ય પ્રાપ્ત થયું છે. તો લાખો કરોડો વર્ષની થયેલી ભુલ સુધારવા અને આપને સહયોગ આપવા ભારતના કરોડો હિન્દુભાઈઓમાંથી કોઈ કેમ તૈયાર નથયું ? ભુલ કોની થાય છે તે વિચારો ?

૩ આપ પોતેજ કહો છો કે એ સમયે હીંન્દુઓ એ જનોઇ ત્યાગી તેનું વજન અમુક મણ હતું એટલે સાબીત થાય છે કે આપના પૂર્વજો શિખા શુત્રને ધારણ કરવા વાળા સનાતન ધર્માવલંબીજ હતા.

૪ અમો એ સાંભળેલ છે કે મોરબી વાંકાનેર વિભાગમાં મોમના પટેલોના અમુક ગામો છે એવો પણ આપનાજ હીન્દુઓ હતા પરંતુ ધર્મ પરિવર્તન થવાના કારણે આજે એવો હિન્દુ રહી શકયા નથી મુસલમાનોએ એમને અપનાવ્યા છે કેમ તે હું જાણતો નથી. ત્યારે આપનાતો સદ્ભાગ્ય ગણાય કે આપતો હિન્દુ જ છો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n126/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

૫ અમારે કોઇ ધર્મ મત પંથની નિંદા કરવી નથી અને અમારો અધિકાર પણ નથી પરંતુ આપ અમારા હીન્દુ-ભાઈઓ જ છો અને હિન્દુભાઈઓને અને હિન્દુ ધર્મને સાથ સહયોગ આપી મજબુત બનાવવા આપ આપના અસલ ઘર સનાતન ધર્મમાં પુનઃપ્રવેશ કરી આપનાજ કુળ ભૂષણ સંત શ્રી લાલરામજી મહારાજ શ્રીના સંકલ્પ અને શ્રી ઓવરામજી મહારાજના ભગીરથ પુરૂષાર્થના સહભાગી બનો એજ નમ્ર વિજ્ઞપ્તિ અરજી અમારી અને મરજી તમારી.

श्लोक

यत्कृपातो मनोमग्नं, मे ब्रह्मानंद सागरे ।
तमहं श्री गुरु वन्दे, लालराम मुहुर्मुहुः ॥

સમાજ

કવિત

સમાજ વાલે સબ, સમાજ કે સાથ રહો,
બિખરાને વાલે, ખુદ આપબિખર જાવંગે ?
ખુદ આપબિખર જાવંગે, દલ બલ બુદ્ધી જાયગી,
અપનેહી પાંવ કાટ, કહો કયા પાવંગે ?
કર્મ ધર્મ પાનેકા, ચંદુ ઐસા મૌકા મિલે જબ,
સમાજ કે સાથ રહો, સમાજ વાલે સબ. ॥૧॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n127/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી

श्लोक

येन वै स्थापिता संस्था जनकल्याण काम्यया ।
नमः उद्धवरामाय तस्मै श्री गुरु वै सदा ॥

મહારાજશ્રી ઉધ્ધવરામજી વિષે કાંઈ પણ લખવું એ કાંઈ નાની સુની વાત નથી પૂજ્ય મહારાજશ્રીનો સઘળો જીવનવ્યવહાર કોઈ અજબ રીતનો હતો એમાં મારા જેવો લઘુબુદ્ધિ ડુબકી મારી કેટલાંક મોતી મેળવી શકે? પરંતુ કહેવત છે કે—

महात्मनां कीर्तनं हि श्रेयो निःश्रेय सा स्पदम ।

મહાત્માઓનું કિર્તન કરવું તેજ કલ્યાણકારી અને મોક્ષનું કારણ છે

ઉપરોક્ત સુત્ર અનુસાર આ પુસ્તકમાં પૂજ્ય મહારાજશ્રી ઉધ્ધવરામજી વિષે કાંઇ પણ લખાણું છે તે કેવળ એ મહાપુરૂષનાં કિર્તન કર્યાનોજ આ લેખકે આનંદ માણ્યો છે. બાકી તો મહારાજ શ્રી નો બાલ્ય કાળ, ત્યારબાદ કિશોર અને વિદ્યાભ્યાસ યુવાવસ્થાએ વ્યવહારની પ્રવૃત્તિ એમાંથી ઉપરામવૃત્તિ, આજીવન બ્રહ્મચર્ય રહી શ્રી ગુરૂ મહારાજ પાસેથી મંત્રદિક્ષા લઇ, મુંબઈના ધમાલિયા જીવન ઉપર અણગમો, વાંઢાય આવી શ્રી લાલરામજી પાસેથી વિધિસરની સાધુ પદની દિક્ષા લેવી, ઈશ્વર આશ્રમમાં સંતસેવા, ગુરૂ સેવા અને સમાજ સેવા. "શ્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n128/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ઇશ્વરરામજી ગુરૂકુળ'' સ્થાપી આર્યસંસ્કૃતિનો ઝંડો ચડાવવો, અંધ અપંગ માટે અંધશાળા બનાવવી, આશ્રમનો વહિ-વટ અન્ય સંતોને સોંપી સેવાનો ખલકો રાત–દિવસ ટાઢ તડકો સુખ દુ:ખની પરવા કર્યા વગર એકધારી સેવા કરવી, અને તે કેવી કે કચ્છ વાંઢાયમા બેઠા બેઠા ઉત્તરા પંથમાં બદ્રિનાથના રસ્તે હરિદ્વારમાં કચ્છી યાત્રિકો માટે રહેવા ઉતરવાનું સાધન નથી માટે એક આશ્રમ ત્યાં બનાવવું. આવી દીર્ઘ દૃષ્ટિ દોડાવવી, સિવાય કચ્છના કડવા પાટીદારમાં સૈકાઓ પહેલાં કોઇએ એમની સરળતા અને ભોળપણનો લાભ લઈ પીરાણા સતપંથના અનુયાયી બનાવી દીધા હતા તેમને અસલ સનાતન ધર્મ સમજાવવાની ધગશ જેને રૂંવાડે રૂંવાડે જાગી. એને તે ફરજ જેણે ભજવી બતાવી.

પરિગ્રહના પથ્થરા નીચે જે પુરૂષ આવી જાય એને બહાર નીકળવું બહુજ કઠીન થઇ પડે. એમ સમજી છેવટે પ્રવૃત્તિ માર્ગ માથી નિવૃત્તિ માર્ગ ગૃહી હરિદ્વારમાં હરિભજન કર્યું. છેવટે "જ્યાંહી ઉપના વાંહી ખપના" એટલે કે ગુરૂમહારાજના ચરણમાં વાંઢાય આવી શરીરનું અલ્પ પ્રારબ્ધ ભોગવી મહારાજશ્રી ઇશ્વરરામજીની સાનિધ્યમાં સમાધિ લીધી.

એ મહાપુરૂષને સમાજ સેવક ગણો, સમાજ સુધારક ગણો, અથવા તો સંત ગણો. કે રાહ ભૂલ્યા માનવીને સત્યના માર્ગે ચડાવનાર કોઇ દેવદૂત ગણો. જેને જેમ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n129/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ઠીક લાગે તેમ માનવાની છુટ છે, પરંતુ એક હકિકત છે કે—

श्लोक

द्रश्यंते भुवि भुहि निंबतरुवः कुप्रापिते चंदनाः
पाषाणैः परिपूरिता वसुमती वज्रामणि दूर्लभः
श्रुयंते करटा ऽऽरवाः प्रतिदिनं चैत्रे कुहु कुंजित
तन्मध्ये खल संकुल जग दिदं द्वित्राः क्षितौ सज्जना

ભાવાર્થ કે : પૃથ્વી પર લીમડાનાં વૃક્ષો ઘણાં જોવામાં આવે છે પણ ચંદનનાં વૃક્ષો કયાંકજ જોવા મળે. પાષાણો વડે પૃથ્વી પરિપુરિત છે, પણ હીરા મણી દુર્લભ છે. કાગડાના શબ્દો પ્રતિદિવસ સાંભળવામાં આવે છે, પરંતુ કોકિલાનો મધુર ચૈત્ર માસમાં સાંભળવામાં આવે છે. તેમ આ જગત દુર્જનોથી ભરેલું છે.
આ પૃથ્વીમાં સજજનો બહુજ થોડા છે.

આપણે આપણા સદ્ભાગ્ય માનવા જોઇએ કે કચ્છ દેશમાં મહારાજ શ્રી ઉદ્ધવરામજી જેવા સંત પુરૂષ આપણા અભ્યુદય માટે પ્રગટયા હતા. એમના જીવનકાળ દરમ્યાન જેને જેને તેઓ શ્રીનો સમાગમ થયો હતો તેણે જરૂર એ મહાપુરૂષ દ્વારા પ્રેરણા મેળવી જીવન સાફલ્ય બનાવ્યું હશે. છતાં પણ એ મહાત્માના જીવન બાગમાંથી જુદા જુદા પુષ્પોની સૌરભ તો આપણા વારસોને આપણે જરુર આપશું. પ્રથમ તો આપણે મહારાજશ્રીના માતા પિતા વિષે થોડુંક જાણવું રહ્યું:

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n130/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજશ્રીના પિતાશ્રી કચ્છ પ્રાંતના જખૌ બંદરના રહેવાસી. જ્ઞાતે ભાનુશાળી હેમરાજ ભક્ત એનું નામ હતું અને તેમનાં ધર્મપત્નિ ચાગબાઈ એક પતિપરાયણ આર્ય સ્ત્રી હતાં. ભક્ત હેમરાજ કેવળ વ્યવહાર સિવાય પરમાર્થમા બિલકૂલ સમજતાજ નહિ. આવું એકલતરફી જીવન તેમનાં પત્ની ચાગબાઈને ન ગમ્યું એટલે એમને સમજાવી સિંધમાં સાતબેલાની જગ્યામાં સંતસેવા માટે મોકલ્યા. ત્યાં ભક્ત હેમરાજે બે વર્ષ લગી સતત સેવા સ્મરણ કર્યું. સંતોનો સહવાસ અને સેવાથી હેમરાજ ભક્તને સમજાયું કે સંસારમાં જોઇએ તેવું સુખ નથી તો એકાંતે પ્રભુ ભજન શા માટે ન કરવું ? એક દિવસ એક બ્રહ્મવેતા પુરૂષ આગળ તેમણે પોતાનો વિચાર જણાવ્યો. મહાત્મા પુરૂષ પણ હેમરાજની કસોટી કરવા પોતાની સાથે એક ગુફામાં લઈ ગયા. ત્યાં ભક્ત હેમરાજને સાધન ભજન કરવા મહાપુરૂષે આદેશ આપ્યો. અને પોતે અદશ્ય થઇ ગયા. તુરતજ એની જગ્યાએ સિંહો, અગ્નિ અજગર વગેરેના ઉપદ્રવો ભક્તને જોવામાં આવ્યા આથી જેનો વૈરાગ્ય દ્રઢ ન હોય એવો સાધક શી રીતે ટકી શકે ? તુરતજ હેમરાજ ભકતે બુમો પાડી ત્યાં તો મહાત્માએ દર્શન દીધાં અને કહ્યું કે ભક્ત તમને યોગ અનુકુળ નહિં પડે માટે સંસારમાં રહી પ્રભુ ભજન અને સંત સેવા કરો સાથો સાથ આપે જે સંત સેવા કરી છે. તેનાં ફળ રૂપે તમારે ત્યાં એક મહાત્માનો જન્મ થશે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n131/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

માટે તેના પર પુત્ર પ્રેમ રાખશો નહિં તેમ સંસાર વ્યવહારમાં ફસાવવાની કોશિષ કરશો નહિં કારણ કે એના હાથે જનકલ્યાણના અનેક કાર્યો થશે અને ભવિષ્યે એક મહાન જ્ઞાન યોગી થઇ જગતને સત્યનો રાહ બતાવશે.

ઉપર મુજબનું મહાત્માનું કથન સાંભળી તેમના ચરણમાં વંદન કરી ભક્ત હેમરાજ જખૌ બંદરે આવ્યા. પોતાને થયેલ અનુભવ ચાગબાઇને કહી સંભળાવ્યો આ સાંભળી સતી ચાગબાઈ પણ બહુ ખુશી થયા ત્યારબાદ પોતાની ખેતીના કાર્યમાં ભગત હેમરાજ પ્રવૃત થયા. સાથો સાથ સંત સેવા કથા વાર્તામાં પણ લક્ષ બરાબર રાખતા.

સંવત ૧૯૪૫માં ચૈત્ર શુકલ નવમી એટલે કે "રામનવમી" ના દિવસે તેમને ત્યાં પુત્ર પ્રસવ થયો એજ આપણા ચારિત્રનાયક મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી. આનાથી અગાઉ ભકત હેમરાજને એક પુત્ર ભાણજી નામે હતા. અને બે પુત્રીઓ. મહારાજશ્રીની નાની જેમનું નામ ભાગબાઈ અને વીરબાઇ રાખવામાં આવ્યું મહારાજશ્રીના જન્મની સાથે પ્રસન્ન મુખાકૃતિ અને શાંતિ એમના સંતપણાના લાક્ષણિક ચિન્હ જણાતા હતાં બ્રાહ્મણો દ્વારા તેમનું ઓધવ એવું નામ આપવામાં આવ્યું.

બાળક ઉદ્ધવરામજી

પૂજ્ય મહારાજશ્રી કાંઇક સમજણા થયા ત્યારથીજ એમની રીતભાત રમત ગમત પણ જુદા પ્રકારની હતી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n132/mode/1up

realpatidar.com

મંદિરોમાં દેવ દર્શને જવું કથા વાર્તા થતી હોય તો શાંત ચિતે શ્રવણ કરવું અને તેમાંથી યાદ રહ્યું હોય તેની પુનરાવર્તી કરી, ફરી ફરી બોલ્યા કરવું અન્યને સંભળાવવું બાળકો એકત્ર કરી, પોતે કથાકાર બને અને અન્યને શ્રોતા બનાવી ઉપદેશો આપવા રૂપી બાળ ચેષ્ટા એમના ભવિષ્ય માટે શું સૂચવી જાય છે એ આપણે જાણવું રહ્યું તોફાન કજીયો ગાળાગાળી નાના બાળકોમાં ચપળતાના કારણે સ્વાભાવિક હોય પરંતુ મહારાજશ્રીમાં એ માહેનું કાંઈપણ નહિં. કેવળ શાંતિ અને ગંભિરતાજ એમના ચહેરા ઉપર જયારે જુઓ ત્યારે દેખાય.

ખીરસરાના સ્વામી શ્રી શંકરાનંદજી મહારાજ કથા પ્રવચન માટે જખૌ પધારેલ ત્યારે માતુશ્રી ચાગબાઈ તથા હેમરાજ ભકત સાથે પોતે પણ હંમેશા પ્રવચન સાંભળવા જતા. સ્વામી શંકરાનંદજીની નજર આ દેવ વિભૂતિ ઉપર પડી ભવિષ્યે મહાન મહાત્મા બનશે એમ ધારી જો એના મા–બાપ રજા આપે તો આ બાળને વિધા અભ્યાસ કરાવું પોતાની આ મનોવૃતિ સ્વામીજી પાછા ખીરસરા પધરાતા હતા ત્યારે મહારાજશ્રીના મા બાપને જણાવી. મા–બાપને પણ ગુફા વાસી મહાપુરૂષના શબ્દ યાદ આવ્યા કે તુરતજ ખુશીથી રજા આપી અને કહ્યું કે સ્વામીજી આ બાળક આપનોજ છે અમે તો નિમિત્ત માત્ર છીએ. ખુશીથી વિધા અભ્યાસ કરાવો.

૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n133/mode/1up

realpatidar.com

સ્વામીજી જ્યારે ખીરસરા પોતાના આશ્રમે મહારાજશ્રીને લઈ આવ્યા ત્યારે એમની ઉંમર કેવળ સાડા નવ વર્ષનીજ હતી. ગુજરાતી ત્રણ ચોપડી સુધીનો અભ્યાસ હતો. પારિવ્રાજક શંકરાનંદજી સાથે રહેવાનો મહારાજશ્રીને ખુબજ આનંદ આવતો ત્યાં સ્વામીશ્રી પાસે ગીતાજીનો પાઠ શરૂ કર્યો અને આશ્રમમાં આવતા જતા લોકોની સેવા પણ ખંતથી કરતા. એક વખત શ્રાવણ માસમા શ્રીમદ્ ભાગવતની પારાયણ ચાલતી હતી. ૧૯૫૬ની સાલનો ભયંકર દુષ્કાળ એ વખતે ચાલતો હતો. આશ્રમની ગાયો માટે ચુલા ઉપર ખાણ રંધાતું હતું. મહારાજશ્રી રંધાતા ખાણને સંભાળવા ગયા ત્યાં શરત ચુકથી તેમના કપડાં સળગવાથી ગભરાઈને બુમો પાડી આ બુમો આશ્રમમાં રહેતા અમરબાઈ માએ સાંભળી લીધી તરતજ દોડીને તેમના સળગતાં કપડાં હોલવી નાખ્યાં અને દયાળુ પરમાત્માની મહાન કૃપા માનવા લાગ્યા.

એવોજ એક બીજો પ્રસંગ મહારાજશ્રીના અભ્યાસ કાળ દરમ્યાન બની ગયો હતો ફરી પણ એજ શ્રાવણ માસ અને એજ ભાગવત કથા ચાલુ હતી. આશ્રમ માટે પાણી ભરવા બાલદી અને સિંચણિયું લઈ મહારાજશ્રી કુવા ઉપર પાણી ભરવા ગયા. સિંચતા સિંચતા અચાનક સિંચણિયું હાથમાથી છટકી જવાથી પગમાં વિંટાઈ ગયું અને પોતે કુવામાં પડી ગયા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n134/mode/1up

realpatidar.com

કુવામાં પડતાં જ એક ધાર વાળો પત્થર મસ્તકમાં લાગવાથી તેમનું મસ્તક ચીરાઇ ગયું શ્વાસ દશમે દ્વાર ચડી ગયો. કુવામાં પાણી દશ-પંદર કુટ ખરૂં બેભાન બની મહારાજશ્રી કુવાને તળિયે બેસી ગયા આ બધા બનાવને બે કલાક આશરે વ્યતિત થવા બાદ સ્વામીજી નિવૃત થયા ત્યારે તપાસ કરતાં ઉદ્ધવરામજી આશ્રમમાં ન હતા એટલે શોધખોળ શરૂ કરી તપાસ કરતાં કુવામાં મહારાજશ્રીની ટોપી પાણી ઉપર તરતી દેખાઇ એટલે તેમને કુવામાંથી બહાર કાઢવામાં આવ્યા અને ભરાયેલ પાણી નાસિકા અને મુખ વાટે બહાર કાઢયું શરીર જોતા અંદર કાંઇ જણાયું નહિ દરેકને બહુજ દુઃખ થયું સ્વામીજીને તો અત્યંત આઘાત થયો "कस्य दुःखा करोन स्याद् महता आपदागम" મોટા પુરૂષો પર આવેલી આપદા કોને દુઃખકર ન થાય? સ્વામીજીને અતિશય દુઃખ થયું અને વધારામાં ગામ લોકો ગમે તેમ બોલવા માંડયા. સિદ્ધિનો ડોળ ઘાલી બેઠા છે તો હવે ખબર પડશે. કરે જોઇએ આ છોકરાને જીવતો ! આવી લોક વાયકા સાંભળી, સ્વામીજીએ તુરતજ મહારાજશ્રીના શરીરને ખાટલા પર સુવાડી વિભુતિ છાંટી શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાનું પુસ્તક છાતી પર રાખી સ્વામીજી પોતાની સાધનાની ગુફામાં ગયા. ત્યાં સમાધિ દ્વારા એક દૈવ જ્યોતિ પ્રગટાવી મહારાજશ્રીના શરીરમાં પ્રવેશ કરાવી કે તુરતજ મહારાજશ્રી જાગૃત થયા. અને પૂકાર કરી. તે પૂકાર સાંભળી સ્વામીજી બારણે આવી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n135/mode/1up

realpatidar.com

જુએ તો ઉદ્ધવરામજી હતા પૂજ્ય સ્વામીજીને બહુ આનંદ થયો. લેખની ટેક ભગવાને રાખી. અને આ બાળકને નવજીવન પ્રાપ્ત થયું. એ ઇશ્વરનો એક મહાન ઉપકાર છે. એમ સ્વામીજીએ હાજર રહેલ અને સેવકોએ માન્યું માથામાં લાગ્યું હતું તેના ઉપર પાટો બાંધી ઘૃત સિંચન કર્યું એટલે એમાં પણ આરામ થઈ ગયો.

ત્યાર બાદ મહારાજશ્રીનાં માતુશ્રી અને કાકાને બોલાવી સ્વામીજીએ કહ્યું, હજી છોકરું કહેવાય કાચા બુદ્ધિ અને નાની વય છે. માટે આપ આપની સાથે લઈ જાવ આતો સાધુ સંત ઉપર એક મોટી વાત આવી જાય તેમ હતું પણ શ્રી હરિની દયા ગણો કે મને યશ મળ્યો અને આપનો બાળક જીવતો રહ્યો ઉંમર લાયક થાય ત્યારે વાત. ત્યારબાદ મહારાજશ્રી પોતાના માતુશ્રી સાથે જખૌ પાછા આવ્યા.

આ વખતે મહારાજશ્રીના પિતા હેમરાજ ભક્ત કે જેઓ મુંબઇ હતાં તેમનો માંદગીનો પત્ર આવ્યો એટલે મહારાજશ્રી અને તેમના માતુશ્રી મુંબઈ ગયાં અંત સમયની માંદગી વખતે મહારાજશ્રીનો હાથ પકડી હેમરાજ ભકતે ચાગબાઈને કહ્યું કે યોગીરાજન વચનાં અનુસાર આ બાળકને સંત થવા દેજો પરંતુ પુત્ર ભાવ રાખી એને પરણાવશો નહિ એમ કહી ભક્ત હેમરાજે પોતાના પ્રાણ છોડયા. ત્યારબાદ મહારાજશ્રી અને તેમનાં માતુશ્રી જખૌ આવી પોતાના ભાઇ ભાણજી સાથે રહેવા લાગ્યાં. ચારેક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n136/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

વર્ષ બાદ તેમના કાકાનો પત્ર આવ્યો એટલે સંવત ૧૯૫૯માં મહારાજશ્રી મુંબઈ ગયા.

યુવાન ઉદ્ધવરામજી

મુંબઈમાં તેમના કાકાની સાથે રહી બારદાનનો ધંધો કરતા. પણ ત્યારબાદ મુકાદમની નોકરી કરવા લાગ્યા. એમ કેટલાએક વખત પછી શેઠ તુલસીદાસ લધાને ત્યાં તેઓશ્રીને ઉચ્ચ જગ્યાએ સારી નોકરી મળી. શેઠને મહારાજશ્રીના કામકાજથી ઘણોજ સંતોષ હતો. એક તો મોહમયી મુંબઈ નગરી, બીજી બાજુ મહારાજશ્રીની યુવાન અવસ્થા, આજુ બાજુના આવા વાતાવરણના પરમાણુ મહારાજશ્રીને પણ લાગુ પડયા તેમણે પોતાના માતુશ્રીને એક વખતે પત્ર લખી પુછાવ્યું કે મારૂં સગપણ ક્યારે કરવાના છો ? એવું તુરતજ જણાવો આ પ્રમાણેનો પત્ર સાંભળી તેમના માતુશ્રીને બહુજ દુઃખ થયું અને કહેવા લાગ્યાં કે હે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આ મારા બાળકને સદ્‌બુદ્ધિ આપ કે જેનાથી એ સંસાર રૂપી ઉંડા કૂવામાં ન ઉતરે ગોપીચંદને રાજમાતા મૈનાવતીએ સંપૂર્ણ રાજ્ય વૈભવથી મુકત કરાવી એક રાજયોગી બનાવ્યો હતો તેમ મારે પણ મારા બાળકને સંસારથી વિરકત એક શ્રેષ્ઠ સાધુ બનાવી આદર્શ માતા તરીકે જીવવું છે આંખમાં જળજળિયાં આવી ગયાં માતુશ્રી ચાગબાઈની આ અરજી કોઈ કુટુંબી આગળ ન હતી જનસમાજના કોઈ અન્ય

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n137/mode/1up

realpatidar.com

મનુષ્ય આગળ ન હતી. પરંતુ પરમાત્મા પાસે હતી. માટે પ્રભુને દાદ દીધા વિના છુટકોજ ન હતો.

એક દિવસના યોગે મહારાજશ્રી મિત્રો સાથે રાત્રે ફરવા નીકળ્યા. તો મુંબઇ જેવા શહેરમાં અનેક જોવાનું મળે એમાં જેનો જે વિષય પ્રિય હોય તેમાં ભાગ લે તે દેખીતું છે એક જગ્યાએ એક હરિકિર્તનકાર કથા કરતો હતો. આખ્યાન સત્યવાદી હરિશ્ચંદ્રનું હતું. ત્યાં મહારાજશ્રી સાંભળવા રોકાયા. એટલે પૂર્વોક્ત સંસ્કાર જાગૃત થયા અને વિચાર આવ્યો કે ક્યાં સત્યને માટે સર્વસ્વનો ત્યાગ કરનાર રાજા હરિશ્ચંદ્ર! અને ક્યા મુક્ત છું છતાં બંધનમાં પડવા વાળો હું. જે માણસ ઉત્તમ મનુષ્યજન્મ પામી અને સાથે ઇન્દ્રીઓના ઉત્તમ સામર્થ્યને પામીને પોતાનું હિત શામાં છે, તે ન જાણે અને પોતાનો ઉદ્ધાર કરવાનો પ્રયત્ન ન કરે તે માણસ પોતાના આત્માનો વધ કરનાર થાય છે. માટેજ કહ્યું છે કે—

श्लोक

लोले न्द्रिये यौवनेही य स्तपस्त तपो ननु
दारुणास्त्रे रणे योही शूरः शूरः स उच्यते

"ચપળ ઇન્દ્રીઓવાળા યૌવનમાં જે તપ કરાય તેજ ખરૂં તપ છે અને ભયંકર શસ્ત્રાસ્ત્રોના યુદ્ધમાં જે શૂર હોય તેજ ખરો શૂરવીર છે.

પ્યારા વાંચકો, શુદ્ધ હૃદયની પ્રાર્થનામાં કેટલું પ્રાબલ્ય છે? તે જુઓ એમના માતુશ્રીની અંતરની વ્યથા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n138/mode/1up

realpatidar.com

ઇશ્વરે સાંભળીને મહારાજશ્રીના વિચારોનું પરિવર્તન કરાવ્યું તેમ મહારાજશ્રીના સુસુપ્ત સંસ્કાર પુનઃ જાગૃત થયા "સ્નેહોઽયં પૂર્વ સંસ્કારો યાતિ જન્મ શતાન્યપિ" પૂર્વ ભવના સંસ્કાર વાળો સ્નેહ સેંકડો ભવ સુધી સાથે રહે છે કુસ્વભાવ ન પડવા દેવો એ સહેલું છે પણ પડેલો કુસ્વભાવ ત્યાગવો બહુ કઠીન છે માટે મેં આ મુંબઈ નગરીમાં પગ મૂકયો ત્યારથી એટલે કે મુંબઇના આઠ વર્ષ મારા માટે બીલ્કુલ નકામાં ગયાં. એમ ધારી કોઇ મહાપુરૂષને શરણે જવાનો એમણે પાકો વિચાર કર્યો.

ત્યાગી ઉદ્ધવરામજી

તે દિવસથી મહારાજશ્રીની ઉપરામ વૃતિ થઈ. વ્યવહારમાં મન બીલ્કુલ ચોટતું નહિં એનો એક દાખલો છે કે—

એક વખત મહારાજશ્રી ગાદીએ સ્ટીમર પર રાત પાળી હતા. સવારે વાઉચર લઇ ઘોડાગાડીથી પેઢીએ આવતા હતા પરંતુ મન ઉપરામ હોવાથી જુદા પ્રદેશમાં હોવાના કારણે વાઉચર ગાડીમાંજ ભૂલાઇ ગયા. ને ગાડી ચાલી ગઇ. પરંતુ હવે થાય શું ? લાખોનો માલ બંદર ઉપર પડયો છે તપાસ કરી તો શેઠ તુલસીદાસ લધા પણ હાજર ન હતા અને રવિવાર હોવાથી તે દિવસે ગોદીનું કામકાજ બંધ હતું. જો વાઉચર ન મળે તો સોમવારનો માલ કોઈ પણ રીતે ન ચડે ગાડીનો નંબર પણ યાદ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n139/mode/1up

realpatidar.com

ન હતો. હવે શું કરવુ ? કોને પુછવું ? તરતજ પ્રાર્થના કરી કે હે પ્રભુ મને આ બોજામાંથી આજેજ મુકત કરો તો આ મોહમયી નગરીને છોડી આપના ભજન માટે ચાલ્યો જાઉં મોટા પુરૂષોની પ્રતિજ્ઞા પર્વત ના મુલની જેમ ચલાયમાન થતી નથી અને આ દઢ પ્રતિજ્ઞા પ્રભુએ સાંભળી હોય તેમ તુરતજ ગાડીવાળો વાઉચર લઇને આવ્યો અને મહારાજશ્રીને આપ્યા. કે એજ વખતે મહારાજશ્રીએ એક પત્ર ગાદીનો બધોજ હિસાબ સંભાળવા શેઠને અને બીજો પોતાના ભાઇ ભાણુજીને એમ બે પત્રો લખ્યા, ત્યાંથી સ્ટીમર રસ્તે કચ્છ આવવા રવાના થયા સંવત ૧૯૬૭ના શ્રાવણ માસમાં દેવધામ હમલાપુરીમાં બાવાશ્રી દેવા સાહેબની ગાદી ઉપર વેદવેદાંત પારંગત પૂર્ણપ્રતાપી મહંત બાવાશ્રી પૂરણરામજી બિરાજતા હતા. તેમના ચરણમાં મસ્તક નમાવી. કંઠી બંધાવી અને આશ્રમમાં રહી, સંત સેવા અને બાવો જે બતાવે તે કામ કરતા. બાવોજી પોઢી જાય ત્યારે ચરણ સેવા કરતા. ઘણાં સેવકો પૂજ્ય બાવાજીમાં ઈશ્વર તુલ્ય શ્રદ્ધા રાખતા. તેવીજ રીતે મહારાજશ્રી પણ બાવાજી ઉપર ઘણોજ પ્રેમ રાખતા.

બાવાજીનું પાંડીત્ય એટલે આગાધ હતું. એટલે તેઓશ્રી એ મહારાજશ્રીને શબ્દ રૂપાવલિ, ધાતુરૂપાવલિ, સમાસચક્ર અને પંચબંધી સુધીનો અભ્યાસ કરાવ્યો. બાવોજી જયાં જયાં પધારે ત્યાં મહારાજશ્રી પણ સાથે જતા. મુંબઇ પણ સિંધપણ તેઓશ્રીની સાથે ગયા હતા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n140/mode/1up

realpatidar.com

એક વખત બાવાજી મુંબઇ બિરાજતા હોઇ ત્યાં ભાવીકોની ભીડ બહુ જામતી. જેમાં રાત દિવસ નિવૃત જેવું જણાતુંજ નહીં મહારાજશ્રીની મનોવૃત્તિ વૈરાગ્ય વાળી હોવાના કારણે એમને આ પરિસ્થિતિ એક જાતનો ઉપદ્રવ જણાયો. પરંતુ થાય શું ? બાવોજી એમને કોઇ પણ રીતે છુટા કરે તેમ નહતું. એટલે ભાનુશાલી જાદવજી રતનશી પાસેથી રૂપીયા દશ લઈ શાં. ૧૯૭૦માં શ્રી ઈશ્વર આશ્રય વાંઢાય આવ્યા. તે વેળા પુજ્ય બાવા વિહારી સાહેબની ગાદીએ મહંત તરીકે શ્રી લાલરામજી મહારાજ હતા. અને તેમના પટ્ટ શિષ્ય તરીકે શ્રી કેશવદાસજી હતા જેઓશ્રીનું શરીર ઝાલા રાજપુતનુ હતું મૂળ વતન તાવીના ગરાશીયા હતા, શિવાય અન્ય સાધુઓમાં કેશવ-રામજી યુગલદાસજી, તેમજ બાપુ શ્રી રામદાસજી, દયારામજી અને તેમના શિષ્ય વિઠલદાસજી વગેરે સંત મંડળ ઇશ્વર આશ્રમમાં રહેતું. અને પોતપોતાને સોંપાયેલી સેવા કરતા હતા, ઇશ્વરસાગર તળાવ કાંઠે સુંદર આશ્રમ અને પર્વતની હારમાળા ભજન માટે એકાંત સ્થાન જોઇ મહારાજશ્રી ની વૃતિ સંતોષ પામી. અને શ્રી લાલરામજીના ચરણમાં રહેવાની પોતાની ઇચ્છા દર્શાવી. પરંતુ અમારી ગુરૂગાદીના મહંત બાવાશ્રી પૂરણરામજીના આપ શિષ્ય છો. માટે અમારાથી તેમની પરવાનગી વગર આપને રાખી શકાય નહીં. એમ કહી લાલરામજી એના પાટી શ્રી લાલરામજીના આ વચન સાંભળી સાધુસંતોએ તેમને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n141/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કહ્યું કે એમાં કાંઇ હરકત જેવું નથી. આવા જિજ્ઞાસુ સરળ સેવાભાવી સંત હૃદયનો માણસ શરણે આવ્યો છે તો ના શા માટે પાડોછો? સાધુ સંતના વચન સાંભળી શ્રી લાલરામજીએ રહેવા માટે હા પાડી. આથી મહારાજશ્રીને પરમ સંતોષ થયો.

આ તરફ બાવાજીએ મુંબઇમાં ખુબ તપાસ કરાવી છેવટે ખબર મળ્યા કે ઓધવરામજી વાંઢાય છે. મહારાજશ્રી ઉપર બાવાજીને ઘણોજ પ્રેમ હતો એટલે એમને બહુ આઘાત લાગ્યો તુરતજ મુંબઇથી પોતે ઇશ્વર આશ્રમ વાંઢાય પધાર્યા. બાવાજીનું હૃદય બહુજ પ્રેમાળ હોવાના કારણે થયેલ વાત ભૂલે તેમ ન હતા. બાવોજી નાહી રહ્યા બાદ તેમના વસ્ત્ર ધોવા માટે ઉદ્ધવરામજી તેમની પાસે ગયા એટલે આવેશમા આવી, બાવાજી એ પાદપ્રહાર મહારાજશ્રી ઉપર કર્યો. અને કહ્યું કે હે જડ તે મને બહુ હેરાન કર્યો. મારી આજ્ઞા વિના અહીં સુધી આવ્યો. મહારાજશ્રીએ તો કેવળ શાંતિથી ચરણમાં પડી એટલુજ કહ્યું કે હું આપનોજ છું અને આ આશ્રમ પણ કૃપાળુ ગુરૂદેવ આપનોજ છે. આવા કોમળ વચને બાવાજીની આખમાં પાણી ભરાઈ આવ્યાં મસ્તક ઉપર હાથ મૂકી અને કહ્યું કે હે પુત્ર તારૂં કલ્યાણ થાવ. મારી સેવા તને અવશ્ય ફળશે. તેમ વાંઢાય અને હમલા કાંય જુદા નથી એકજ છે. એમ કહી બાવોજી હમલા પધાર્યા. 'नहि स्थान मनु दिरय प्रवृत्ति श्वेतना वताम् ॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n142/mode/1up

realpatidar.com

"સ્થાન અથવા કાર્યનું લક્ષબિંદુ સાધ્યા વિના બુદ્ધિમાન પુરૂષો કોઇ કાર્યમાં પ્રવૃતિ કરતા નથી" એ કથન અનુસાર મહારાજશ્રીનું લક્ષબિંદુ હવે પરિપૂર્ણ થયું. જાણી તેઓશ્રીએ મહારાજશ્રી લાલરામજી પાસેથી સાધુપદની દિક્ષા લેવા વિચાર જણાવ્યો. સંતમંડળની સંમતિથી શ્રી લાલરામજીએ પોતાના શિષ્ય બનાવ્યા. અને "ઉદ્ધવરામ" એવું નામાભિધાન આપ્યું. તેમના તિવ્ર વૈરાગ્યના કારણે મહારાજશ્રી લાલરામજીએ તેમને પ્રથમ વૈરાગ્ય સતકનું જ્ઞાન આપ્યું. પરંતુ કહેવત છે કે:— પૂણ્યશાળી જીવોને પૂર્વભવની ભણેલી વિદ્યાઓ પોતાની મેળે આવડી જાય છે. તેવીરીતે ટુંક સમયમાં અભ્યાસ પરિપૂર્ણ કરી લીધો. અને આ બાજુ મહારાજશ્રી લાલ-રામજીનો શરીર છુટવાનો સમય પણ નજીક આવતો જણાયો. એટલે તેમની શીતળ છાયામાં મહારાજશ્રી આનંદ કરતા હતા. તે ગુરૂદેવ શેષ પ્રારબ્ધ ભોગવી શાંત શય્યામાં પોઢવાના છે. એવું જાણી મહારાજશ્રી બહુ દિલગિર થવા લાગ્યા. એટલે શ્રી લાલરામજીએ પોતાની પાસે બોલાવી શાંતવચનો કહયાં. કે હે વત્સ! એ રસ્તો તો દરેક દેહધારી માટે વિધિએ નિર્માણ કરી મુકયો છે. પરંતુ સતુગુરૂ બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજશ્રી ઇશ્વરરામજીએ મને આપેલ રહસ્ય આજ દિવસ સુધી કોઇ અધિકારી ન જણાંતા મેં મારી પાસે રાખેલ છે. તે તને યોગ્ય જાણી સમજાવું છું. માટે અવકાશ મળ્યે સિદ્ધ કરી લે છે. અને વૃદ્ધ રામદાસજી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n143/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

તને સોંપું છું, તેની ગુરૂ જાણી તનમનથી ખૂબ સેવા કરજે. સિવાય જો બની શકે તો જે જ્ઞાતિમાં આ શરિરનો જન્મ થયો છે. એ કડવા પાટીદાર સમાજ ને સત્ય સનાતન ધર્મના માર્ગે વાળજે. એમ કહી પોતાનો પંચભૌતિક દેહ સંવત ૧૯૭૧ ના મહા વદ ૨ના દિવસે મહારાજશ્રી લાલરામજીએ મુકયો એટલેકે કૈવલ્ય પામ્યા.

ઉપદેશક ઉદ્ધવરામજી

મહારાજશ્રી લાલરામજીનું શરીર નિવૃત્ત થયા બાદ આશ્રમને વ્યવહાર સાધુ દયારામજીને સોંપી મહારાજશ્રી બાપુ રામદાસજી તથા શ્રી કેશવદાસજીને સાથે લઈ ભાવિકોને સંત સંગનો લાભ આપવા પ્રથમ રેહા પધાર્યા. ત્યાં ઘણો વખત રોકાઇ ભાવિકોને ખુબ સતસંગનો લાભ આપ્યો. મહારાજશ્રી ભજન કિર્તન વગેરે ગાતા તે કેવળ કંઠથી નહિં પરંતુ હ્રદયથી ગાતા હતા. એટલે દરેકના હ્રદય ઉપર તુરત અસર થતી. આ અસરના કારણે રેહામાં એક ભાવિક ભક્ત એમના શિષ્ય બનવા તૈયાર થયા. તેમના કુટુંબીઓની સંમતિથી તેમને સાથે લઈ ત્યાંથી કુકમા પધાર્યા. અને કુકમાના નિવાસકાળ દરમ્યાન કોટડી મહાદેવપુરીના ભક્તોની ઈચ્છાથી ત્યાં જવાનું થયું કોટડી મહાદેવપુરીમાં રેહાના ભાવિક ભક્તને મહારાજશ્રીએ વિધિ સરની દીક્ષા આપી. "અચલદાસજી" એવું નામ આપ્યું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n144/mode/1up

realpatidar.com

કોટડી અમુક સમય રોકાઈ, ત્યાંથી સેવકોના ગામોમાં ફરતાં ફરતાં મહારાજશ્રી જખૌ પધાર્યા. અને ત્યાંના શાસ્ત્રી શ્રી રઘુનાથ મુલજી શર્માની પાસે મહારાજશ્રીએ "પાણિની વ્યાકરણ" "કાવ્ય કોશ" આદિનો અભ્યાસ કર્યો સંસારમાં શબ્દરૂપ શાસ્ત્રો અનંત છે અને મનુષ્ય આયુષ્ય બહુજ ટુંકું છે વળી તેમાં વિઘ્નો ઘણાં છે માટે હંસ જેમ એકઠાં કરેલા દુધપાણીમાથી કેવળ દુધનેજ ગ્રહણ કરે છે. તેમ મહારાજશ્રીએ તેમાંથી સાર ગ્રહણ કરી લીધો એમની ધારણા શક્તિ અજબ હતી. અને એવા મહા પુરૂષો માટે અન્ય સાધનોતો નિમિત્ત માત્રજ ગણાય મહારાજશ્રી જખૌ અભ્યાસ કરતા. તે વખતે શ્રી કેશવદાસજી સતસંગનો લાભ આપવા વિચરતા હતા. એક વખતે તેઓશ્રીનું (કચ્છ) કેરા પધારવું થયું. અને ત્યાંના સતસંગીઓને સારો એવો ભજનનો લાભ આપ્યો. એટલે ત્યાંના સતસંગીઓએ શ્રી શિવદાસજીને ત્યાં જે ખોજા ઇસ્માઈલ ભક્ત થઈ ગયા તેમની જે જગ્યા છે, તે સોંપી અને એક શિવાલય પણ શ્રી કેસવદાસજી એ ત્યાં બાંધ્યુ શ્રી ઈસ્માઈલ ભક્ત હિંદુ મુસ્લીમના ભેદથી ન્યારા ભક્તરાજ હતા. એમની સંતસેવા અજોડ હતી. આજે પણ કેરાના દ્વારામા એમના ચરણ-પગલાં અને પાન મુર્તિ જોવામાં આવે છે.

આ બાજુ મહારાજશ્રી શાસ્ત્રીજી પાસેથી અભ્યાસ પૂર્ણ કરી મુંબઈ પધાર્યા. પણ તાવના અતિશય ઉપદ્રવના

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n145/mode/1up

કારણે ત્યાંથી નાશીક ગયા. અને ત્યાં શ્રી જ્ઞાનાનંદજીના મઠમાં રહેવાનું રાખ્યું. પરંતુ ત્યાં પણ ખરાબ હવા-માનના કારણે કોલેરાનો રોગચાળો ફાટી નીકળ્યા. મહા-રાજશ્રીની તબિયત પણ કાંઇક બગડી, એટલે તુરત જ કચ્છ રેહા પધાર્યા. અને ઠક્કર ખીમજી કાનજીને ત્યાં ઉતર્યા. આ વખતે આખા દેશમાં સર્વ સ્થળે રોગ ચાળો હતો. ઘણાં માણસોના મરણ થતાં હતાં, ત્યાં તો વળતા દિવસે મહારાજશ્રી ઉપર એક પત્ર આવ્યો અને તે પત્ર માતુશ્રી ચાગબાઇનો હતો. જેમાં મહારાજશ્રીના મોટાભાઈ ભાણ-જીના સવર્ગવાસના સમાચાર હતા. પોતાના આધારભૂત માનેલા પુત્રનુ મરણ એથી માતુશ્રી ચાગબાઇને દુઃખ થતું હશે. માટે મારે આશ્વાસન આપવા જવું જોઇએ. એમ ધારી ત્યાંથી જખૌ પધાર્યા. માતુશ્રીને જ્ઞાનામૃતનું પાન કરાવી શોકનિવૃત કરી પાછા વળતાં રસ્તામાં ભીમપુર ગામમાં સાધુ વીઠ્ઠલદાસને દર્શનનો લાભ આપી પોતાની સાથે લઇ પુનઃ ફરી રેહા પધાર્યા.

મહારાજશ્રી કથા પ્રવચન કરતા અને શ્રી વિઠ્ઠલદા-સજી રસોઈ બનાવતા, બાપુ રામદાસજી પ્રભુ ભજનમાં રહેતા, રેહાના નિવાસ કાળ દરમ્યાન મહારાજશ્રીને આંખોનો બહુ જ દુખાવો થયો એટલે તેમણે પરમગુરૂ ઈશ્વરરામજીની માનતા લીધી. કે, “હે ગુરૂદેવ મારી આંખોનો દુઃખાવો જો મટી જાય તો હું સાધુ વિઠ્ઠલ-દાસજીને ગુરૂદ્વારે પંગત આપવા માટે મોકલુ” ખરેખર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n146/mode/1up

realpatidar.com

આ માનતા બાદ મહારાજશ્રીની આંખની પીડા ઓછી થઈ ગઈ એટલે સાધુ શ્રી વિઠ્ઠલદાસને મહારાજશ્રીએ ઇશ્વર આશ્રમે મોકલ્યા જ્યારે વિઠ્ઠલદાસજી પંગત આપવા વાંઢાય આવ્યા. ત્યારે મંજલ વાળા શ્રી સાધ્વીમૈયાજી ઇશ્વરસાગરના તળાવનું ખાણેત્રાનું કામ કરાવતાં હતાં. એ દયાની દેવી અન્ય કોઇનું દુઃખ જો પોતે તેમાં ભાગ લેવા તત્પર થતાં, સંત સેવા એમનું ખાસ લક્ષ હતું એવાં સાધ્વી મૈયાજીને વિઠ્ઠલદાસજી આવ્યા છે એમ સાંભળી આનંદ થયો, શ્રી વિઠ્ઠલદાસને મહારાજશ્રી અને સંત મંડળના દરેક સમાચાર મૈયાજીએ પૂછયા. હાલ શું પ્રવૃત્તિ ચાલે છે ? વગેરે વગેરે પુછી છેવટે શ્રી વિઠ્ઠલદાસજીને કહ્યું કે મહારાજ શ્રીને મારાવતી આટલો સંદેસો અવશ્ય આપજો કે જેની મહદ કૃપાથી આપને ધારણા પ્રમાણે વિદ્યાની પ્રાપ્તિ થઇ છે. એ વિદ્યાનું ફળ શું છે ? એનો અવશ્ય આપ જેવા જ્ઞાતા પુરૂષે વિચાર કરવો ઘટે છે. હું તો બહુ ભણી નથી. પણ એટલું તો ચોક્કસ માનું છું. આપનો ગુરૂ દરબાર છે તે છતાં આપ જયાં ત્યાં રહો એ મને જરાય ઉચિત લાગતું નથી. પછી તો આપની ઇચ્છા, એક તો મૈયાજીનો આ કડક સંદેસો સાથો સાથ શ્રી દયાળદાસજી એ પણ એક પત્ર અતિશય આગ્રહ પૂર્વકનો લખ્યો હતો. શ્રી વિઠ્ઠલદાસજી એ રેહા આવી શ્રી મૈયાજીનો સંદેસો અને શ્રી દયાળદાસજીનો પત્ર મહારાજશ્રીના કર કમળમાં અર્પણ કર્યો આ સઘળી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n147/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

વાતથી વાકેફ થઈ મહારાજશ્રીને જણાયું કે, શ્રી ગુરૂદેવની સેવા એજ વિદ્યાનું ખરૂં ફળ છે. અને ગુરૂદ્વારની ઉન્નતિમાં જ અમારૂં શ્રેય છે.

એટલે બાપુશ્રી રામદાસજીની ઈશ્વર આશ્રમમાં આવવાની ઈચ્છા ન હતી. છતાં મહારાજશ્રીએ સમજાવીને તેમને તૈયાર કર્યા. સવંત ૧૯૭૫ ના વૈશાખ માસમાં બાવાશ્રી વિહારીદાસજીના દૈવ ધામમાં પાછા પધાર્યા. મહારાજશ્રી જેટલો કાળ આશ્રમ મુકી વિચર્યા, તે કાળ દરમ્યાન કચ્છમાં ગામડે ગામડે પ્રચાર કાર્ય બહુ જ સરસ રીતે કર્યું.

સાધુવર્ય ઉદ્ધવરામજી

પૂજ્યપાદ મહારાજ શ્રી ષરીબ્રહ્મણ કરી આશ્રમમાં પધાર્યા એ વખતે આશ્રમની પ્રાંતમાં ફક્ત કોરી ૨૮ (અઠયાવીશ) રોકડી સિવાય કાંઇ પણ ન હતું. પરંતુ પૂજ્ય મહારાજશ્રીને દેવળ વાળા ઉપર સંપુર્ણ શ્રદ્ધા હતી. પોતા પાસે ૨૦૦ કોરી રોકડી હતી તેમાંથી જગ્યામાં દુરસ્ત કામ કરાવ્યું. પરંતુ વહીવટ ચલાવવા માટે શું કરવું ? એવો વિચાર આવતાં તરત જ સદ્ગુરૂ ઈશ્વરરામજીની સમાધીએ ગયા અને ગદ્ ગદ્ કંઠે ગુરૂદેવની સ્તુતિ કરી :—

श्लोक

नमामि सद्गुरु शांत प्रत्यक्ष शिव रूपिणम् !
शिरसा योग पीठस्थ मुक्तिकामार्थ सिद्धिदम् ॥

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n148/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ગુરૂ મૂર્તિની સાંનિધ્યમાં મહારાજશ્રીને ભાવસમાધિ લાગી ગઈ. અને તેજ દિવસે સાયંકાળે રેહાથી કોરી ૨૬૦ મહારાજશ્રીને ભેટ આવી. આ પ્રસંગ ૧૯૭૬ ના અષાઢી બીજનો હતો. આ પ્રસંગ બાદ મહારાજશ્રીને જણાયું કે આશ્રમનો સઘળો વ્યવહાર ચલાવનાર ગુરૂદેવ પોતે જ છે. આપણે તો કેવળ નિમિત્ત માત્ર જ છીએ મહારાજશ્રી લાલરામજીનું શરીર શાંત થયા બાદ એમનો ભંડારો ઉત્સવ વિગેરે આજ દિવસ સુધિ કાંઈ પણ બન્યુ નથી માટે એ ઋણુ ઉતરવાની ફરજ સમજી સેવકોને ઉપદેસ આપી રૂપિયા નવસો એકત્ર કરી, શ્રીમદ્ ભાગવતની બે સપ્તાહ સાથે શ્રી લાલરામજીનો ઉત્સવ કર્યો,

મહંતશ્રી ઉદ્ધવરામજી

પોતાના ગુરૂદેવના ઉત્સવ નિમિતે સંત સમાજ અને ભાવિક ભક્તો તેમજ સેવકોની હાજરીમાં (કચ્છ) હમલાપુરીના મહંતશ્રીના હાથે તેમનો ચદ્દર પછેડી ઓઢાડવામાં આવી અને વાંઢાય દ્વારાના પાંચમા મહંત તરીકે મહારાજશ્રીનો અભિષેક કરવામાં આવ્યો પોતાની ઇચ્છા ગાદીએ બેસવા બીલકુલ ન હોવા છતાં પણ સમાજના અતિ આગ્રહને વશ બની મહંત પદ સ્વીકારવું પડયું.

બાવા શ્રી વિહારી સાહેબની ગાદીએ બિરાજયા. બાદ શ્રી ગુરૂદેવની સેવા તેમજ આશ્રમ ચલાવવાનો સંપુર્ણ અધિકાર પોતાને પ્રાપ્ત થયો છે એમ સમજી બહુ જ કાળજી પૂર્વક સુક્ષ્મ દ્રષ્ટિથી આશ્રમની સેવા કરી.

૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n149/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

તેમ મહારાજશ્રી ઇશ્વરરામજીના વચનો યાદ કરી વિચરવાનું બંધ કર્યું અને બહુ જ અલ્પ સમયમાં ગુરૂ દરબારની પ્રતિષ્ઠા આખા કચ્છ પ્રાંતમાં મહારાજશ્રી એ ખૂબ ફેલાવી.

મહારાજશ્રીની દિનચર્યા

સવારના બ્રાહ્મ્ય મુહુર્તમાં સ્નાન સંધ્યા પૂજન ઈત્યાદિથી નિવૃત થઇ આઠથી દસ સુધી આશ્રમના સંતોને શાસ્ત્રાભ્યાસ કરાવ્યા બાદ આશ્રમમાં ફરી ફરી જે કાંઇ ખામી જણાય તેની કાર્ય કર્તાઓને યોગ્ય સૂચના આપતા. બપોરે ભોજન કાર્યથી પરવારી એક કલાક આરામ અને ત્યારબાદ ત્રણ વાગ્યે કથા શ્રવણનો ઘંટ વાગે એટલે બહારથી આવેલ સેવકો સાથે આશ્રમવાસી મહાત્માઓ મહારાજશ્રીના મુખે કથાશ્રવણનો લાભ લેતા. શ્રીમદ્ ભાગવદ્ ગીતા, યોગવાશિષ્ઠ, પંચદશિ, વગેરે ગ્રંથોનું વિવરણ પોતાની મૃદુ ભાષામાં મહારાજશ્રી એવું કરતા કે એક જડમાં જડ જીવાત્મા સરળતાથી સમજી શકે. કથાપૂર્ણ થયા બાદ સર્વ સંતો બે ચાર ભજનો ગાઇ. પોતાને સોંપાયેલી સેવામાં લાગી જતા.

મહારાજશ્રીને વૈરાગ્ય વૃત્તિ હોવાના કારણે સાયંકાળના સમયે જંગલમાં ફરવા જવાનું એમને બહુ પ્રિય હતું. સંધ્યા સમય આશ્રમમાં પધારી, સર્વ સંતોની સાથે સંધ્યા આરતિ બાદ શ્રી ગુરૂદેવની પ્રાર્થના કરતા. એ પ્રાર્થના આ પુસ્તકની શરૂઆતમાં જ આપી છે. અને હવા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n150/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સંપ્રદાયની દરેક જગ્યાઓમાં સાયંકાળે આ સંધ્યાપાઠ બોલવાનો રિવાજ છે.

યોગી ઉદ્ધવરામજી

દેહમાં રહેલી સર્વ ઇન્દ્રીઓના વિષે જ્યારે પ્રકાશ એટલે કે ઇન્દ્રીઓ પોત પોતાના વિષયોને યથાર્થ ગ્રહણ કરે એવી સ્થિતિ જણાય ત્યારે પોતાના શરીરમાં સત્ત્વ ગુણની વૃદ્ધિ થયેલી જાણવી યોગ શાસ્ત્રના નિયમ પ્રમાણે જ્યારે મહારાજશ્રીને એવી સ્થિતિનું ભાન થતું ત્યારે પોતે એકાંતમાં સમાધિ સાધતા. અને બ્રહ્માનંદનો આનંદ અનુભવતા. એક વખતે સાયંકાળે ફરીને આશ્રમમાં પધાર્યા કે તુરત પોતાની બેઠકના રૂમમાં જઈ ભાવ સમાધિમાં બેસી ગયા. ઓરડાનું દ્વાર બંધ કરેલ હતું. આશ્રમવાસીઓ સંધ્યાપાઠ ઇત્યાદિમાંથી નિવૃત થયા પરંતુ મહારાજશ્રી ફરવા ગયા છે તે હજી આશ્રમમાં આવ્યા નથી એમજ દરેકને ખ્યાલ હતો. સમય થયે હરિહરનો સાદ પડયો મહારાજશ્રીની વૃત્તિ વ્યુત્થાન ન પામી. કારણ કે તેઓ નિર્વિકલ્પ સમાધિમાં હતા. પરંતુ ઘણો સમય વ્યત્તિત થયો એટલે સંતોએ તપાસ કરવા માંડી તો જણાયું કે મહારાજશ્રી પોતાના રૂમમાં છે આશ્રમ વાસીઓએ વિચાર્યું કે આરામ કરતા હશે. કદાચ શરીર પ્રકૃતિ સારી નહિ. હોય. માટે આરામ કરવા દો. ત્યાં તો બરાબર દશના ટકોરે વૃત્તિઓ ઉપરામ પામીને પોતે અંદરથી બોલ્યા. કેમ સંતો. હરિહરનો સાદ પાડો કોની

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n151/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

રાહ જુઓ છો ? ત્યાં તેઓશ્રીની નજર ઘડીયાળ ઉપર પડી. અરે આજતો બહુ સમય લાગી ગયો ઠીક આપ સર્વેએ પ્રસાદ લીધો કે કેમ ? જવાબમી સાધુઓ બોલ્યા કે આપની ખુબ રાહ જોઈ છેવટે અમોએ પ્રસાદ લઈ લીધો છે. થયેલ અવિવેકની ક્ષમા.

આવા યોગી પુરૂષ કદાચ પ્રવૃત્તિ માર્ગના જણાય તો પણ જળકમળવત્ ન્યાયે એમને એ પ્રવૃતિ બંધન કર્તા ન હોય અને છેવટે જ્યારે ધારે ત્યારે નિવૃત્તિ લઇ શકે છે એ વાત નિ:શંશય છે પ્રવૃતિનું પ્રારબ્ધ ઉદય પામે તો યોગીઓ એ પ્રારબ્ધ સાવધાનતા પૂર્વક ભોગવી અને આસાનીથી મુક્ત બની શકે છે.

ઉદાર ઉદ્ધવરામજી

श्लोक

धर्मे तत्परता मुखे मधुरता दाने समु त्साहिता ।
मित्रे ऽवंचकता गुरौ विनयता चितेत्ति गंभिरता
आचारे सूचिता, गुणे रसिकता शास्त्रोति विज्ञानिता
रुपे सुंदरता हरौ भजनिता संत्स्वेव सदस्यति ॥

પૂજ્ય મહારાજશ્રીમાં ઉપરોક્ત ગુણો સ્વાભાવિક હતા. જેથી તેઓશ્રીની ખ્યાતિ એટલી બધી વધી પડી કે ન પુછો વાત "सर्व जनः प्रियत्वं" દરેકને પ્રિય લાગે એવું સાદુ જીવન ઉદારતા તો જેના દિલમાં ઠાંસી ઠાંસીને ભરેલી, જે કાંઇ આવે તે યોગ્ય માર્ગે વાપરી નાખવુ સાધુ સંતો ઉપર અનહદ લાગણી, અન્ન વસ્ત્રને જરૂર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n152/mode/1up

realpatidar.com

પડયે ધનની સહાયતા કરવામાં પાછું વાળીને ન જોવું એવો સ્વભાવ. આશ્રમમાં આવેલ આનંદ પામીને જાય એમાં પોતાનો પરમ આનંદ માનતા.

ઉપરોક્ત ગુણોને લઈ એમની પાસે સેવકો તરફથી પૈસો પણ સારો આવતો પરંતુ એ ઉદાર આત્મા પાસે ધનનો સંગ્રહ કયાંથી થાય ! જે કાંઈ આવે તે સાધુ સંતની પંગત પાછળ આશ્રમના મકાનો પાછળ. સાધુ ઉપર અતિશય પ્રેમના કારણે ચાહી ચાહીને નાના મોટા ઉત્સવો ઉભા કરી એ બહાને સંતોને બોલાવી ભેટપૂજા, પંગત ઈત્યાદીથી સેવા કરતા. ગરીબોને ગુપ્ત રીતે છાની સેવા કરવામાં પણ ચૂકતા નહિ. આશ્રમનો વ્યવહાર ચલાવતાં અને ઉપર મુજબ ગણત્રી બહારનો ખર્ચ કરતાં પણ જો પૈસો વધી પડે તો યજ્ઞ યજ્ઞાદિ કરી નાંખતા એ બાબતમાં કચ્છના દરેક સેવકો જાણીતા છે. માટે વધારે શું લખવાનું હોય ?

બ્રહ્મનિષ્ઠ પુરૂષો પોતાના સ્વરૂપના અનુસંધાનમાં જેમ જેમ આગળ વધતા જાય તેમ તેમ એમનામાં સિદ્ધિઓ સ્વયં આવતી જાય એવી રીતે મહારાજશ્રીમાં સંકલ્પ સિદ્ધિ બહુ જ સારી હતી જે સર્વ કોઈને વિદિત છે. એક વખતે કોઇના મુખે એવું સાંભળેલ કે સાધુને પૈસા આપી નકામાં બગાડે છે પરંતુ સમાજ સેવા, લોક હિતાર્થે આપવા પડે તો કોઈ એક પાઇ પણ આપતું નથી, જ્યારે સાધુઓ સમાજના એ પૈસાથી માલ મલીદા ઉડાવે, યજ્ઞ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n153/mode/1up

realpatidar.com

ઈત્યાદિ કરી મણોના મોઢે ઘી અગ્નીમાં નાખી દયે છે એમાં સમાજનું શું ભલું થવાનું છે ?

આ શબ્દો પૂજ્ય મહારાજશ્રીના સાંભળવામાં આવ્યાં કે તુરત સંકલ્પ કર્યો અને તે એવો કે આપણે કોઇને કહેવું નથી પરંતુ કરી બતાવવું છે કે સાધુઓ સમાજના જે સેવા કરશે તે સેવા સંસારીઓથી કોઈ કાળે બનવાની નથી. કારણ કે સાધુઓની પાછળ પરમાત્મા છે જ્યારે સંસારીની પાછળ છોકરાં છૈયાં છે એના ભરણ પોષણનું રાખી ત્યારબાદ પરમાર્થમાં પગ મુકી શકે ત્યારે સાધુઓને એવી કોઇ ઉપાધી ન હોય. છેવટે ભીડ પડયે વસ્તી ચેતાવીને શેર લોટથી પેટ ભરી લેશે સાચી સેવા સાધુ સિવાય કોઇ પણ નહિ કરી શકે. ભારત વર્ષનું સુકાન સાચા સાધુઓના હાથમાં આવશે ત્યારેજ સાચી સેવા અને શાંતિનો અનુભવ થશે. સેવા ધર્મના માટે અમરયોગીન્દ્ર મહારાજ ભર્તુહરિએ કહેલ છે કે :–

श्लोक

मौनान्मूक प्रवचन पट्ढुर्वातुलो जलपकोवा ।
धृष्टः पार्श्वे वसतिच सदा दुरतस्य प्रगल्भः ॥
श्रान्त्या मीसर्य दिनं सहते प्रावसो नाभी जात ।
सेवा धर्मः परमग्रहनो योगीना मप्य गम्यः ॥

આપણી વાતનો મહારાજશ્રીની સંકલ્પ સિદ્ધિની ચાલે છે એ સંકલ્પના બળે પરિણામે શ્રી ઇશ્વરરામજી ગુરૂકુળ ઈશ્વરરામજી અંધશાળા અને કચ્છીલાલ રામેશ્વરાશ્રમ ઉદ્ભવ્યા એ વાત આપણે આગળ ઉપર જાણશું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n154/mode/1up

realpatidar.com

યોગી પુરૂષો આગળ સર્વ સિદ્ધિઓ હાથ જોડીને ખડી રહે છે. પરંતુ એમાં એવા પુરૂષોને મોહ થતો નથી.

આપણા ચારિત્ર નાયક મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજીને એક વખત એવો વિચાર આવ્યો કે "यज्ञौ वै विष्णु" માટે આપણે એક યજ્ઞ અવશ્ય કરવો છે. યજ્ઞ એ વેદ ધર્મનું મુખ્ય અગ છે માટે આપણે લોક કલ્યાણના માટે કામના રહિત થઈ યજ્ઞ કાર્ય કરી આશ્રમની પ્રવૃત્તિથી મુકત થવું છે નિવૃતિ સિવાય ખરી શાંતિ નહિ મળે. એટલે સંવત ૧૯૯૦ના ચૈત્ર માસના શુકલ પક્ષમાં જ્ઞાતા વિદ્વાનોને બોલાવી આચાર્ય પદે (કચ્છ) નાના-આસંબિ-યાના પંડિત શ્રી પ્રેમજી દામજીને નિયુક્ત કર્યા અને યજ્ઞનું કાર્ય શરૂ કર્યું જેમાં દેશ પરદેશના સાધુ સંતો, ભાવિક ભક્તો, સેવકો વગેરેની મોટી સંખ્યામાં હાજરી હતી આવો મોટો માનવ મેરામણ નિહાળી મહારાજશ્રીના હૃદયમાં આનંદ સમાતો ન હતો તેમ આવનાર વ્યક્તિ-ઓને પણ ત્યાંની વ્યવસ્થા જોઈ તેમ સંત મહાત્માઓના દર્શનથી આનંદ થતો હતો.

આ સમારંભમાં (કચ્છ) હમલાપુરીના મહંત બાવાશ્રી મંગલરામજી પધાર્યા હતા. તેમની આગળ મહારાજશ્રીએ પોતાને આશ્રમના બોજામાંથી નિવૃત થવું છે એમ ઇચ્છા દર્શાવી એટલે બાવાશ્રી મંગલરામજીએ કહ્યું કે આપને નિવૃત્ત થવું હોય તો આપ કહો તેને ઉત્તરાધિકારી તરીકેની ચદર પછેડી આપી દઇએ એટલે સાધુ જાનકીદાસને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n155/mode/1up

realpatidar.com

ઉપ મહંત પદની ચદર ઓઢાડવામાં આવી. ત્યાર બાદ યજ્ઞ કાર્યમાં આવેલ બ્રાહ્મણો, સાધુ સંતોને યથાયોગ ભેટ સેવા કરી. અન્ન વસ્ત્રાદિક આપી યજ્ઞની સમાપ્તિ કરી. શ્રી વિષ્ણુ યજ્ઞનો કુલ ખર્ચ એ વખતે મહારાજશ્રીને કોરી નેવું હજારનો થયેલ હતો. પૂજ્ય મહારાજશ્રીને વ્યસનમાં કેવળ "विद्या व्यसनम" વિદ્યા સિવાય વ્યસન નહિ જયારે જાનકીદાસને ચા બીડી ઇત્યાદિના વ્યસનો હતાં અને તે મુકાવવા મહારાજશ્રીએ પોતાથી બનતી સઘળી કોશિષ કરી પરંતુ પરિણામે શૂન્ય આવ્યું. એથી મહારાજશ્રીએ જાનકીદાસને સાધુ પદ અથવા આશ્રમના વહીવટ કર્તા તરીકે અમાન્ય કરી રજા આપી. અને વહીવટ સાધુશ્રી વિઠ્ઠલદાસજીનેસોપી પોતે ચાલીશ દિવસ સુધી અંશપ્રજ્ઞાત સમાધિમાં બેઠા. તેઓશ્રીની સેવા સાધુ રતનદાસજી કરતા આ બાબતની જાણ મંજલવાળા શ્રી સાધ્વી મૈયાજીને થતાં તેમણે પણ પોતાના આશ્રમનો સઘળો વ્યવહાર શ્રી સેજબાઈ બેનને સોંપી એ આનંદ લેવા વાંઢાય પધાર્યા. પૂજ્ય મહારાજશ્રીનો ચાલિશ દિવસનો પ્રયોગ પૂર્ણ થતાં તેજ દિવસે (કચ્છ) માધાપર ના પરોપકારી દાનવીર શ્રી મનજીભાઈ જેરામ નારાયણ સરોવરની યાત્રાથી સંઘ સહિત શ્રી ઇશ્વરરામજી મહારાજ તેમજ મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે વાંઢાય આવ્યા.

લોક સેવક ઉદ્ધવરામજી

ત્યાર બાદ સમયનું પરિવર્તન થયેલ જાણી કેટલાક આધુનિક સુધારકો મહારાજશ્રીને કહેવા લાગ્યા કે આપ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n156/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જેવા મહા પુરૂષે જનકલ્યાણ માટે આધુનિક ઢબથી કાંઈક પ્રવૃતિ કરવી ઘટે. જેમાં સમાજનું હિત સમાયેલું હોય તેવી આ વાત મહારાજશ્રીને પણ ઠીક લાગી. મંજલના શ્રીમાન શેઠ કલ્યાણજી વિઠલદાસ તથા શ્રીમાન અતભૂંજ વિઠલદાસ જસાણી પણ જ્યારે અવકાશ મળે ત્યારે આ વાતની રજુઆત મહારાજશ્રી આગળ કરતા અને બન્ને ભાઈઓએ એવી સંસ્થા માટે રૂપિયા એક લાખની રકમ પણ જુદી કાઢી રાખી હતી. પરંતુ એ કામમાં મહારાજશ્રી તો સાથ સહકાર ઈચ્છતા હોય. પ્રથમ તેણે ભાવનગર દક્ષિણા મૂર્તિની સંસ્થા બતાવી. ત્યારબાદ મંજલ આવી મહારાજશ્રીએ ઈશ્વર આશ્રમ નીચેની એક વાડી અઘાટ વેચાણ સદરહુ સંસ્થા માટે અપાવી સંસ્થાનું બાંધકામ મહારાજશ્રીની દેખરેખ નીચે શરૂ કરાવ્યું પરંતુ કેટલીક બાબતોમાં સદનવાડીના ઉત્પાદકો અને મહારાજશ્રી વચ્ચે મતભેદ થતાં એમાં એમને સંતોષ મળ્યો નહિ.

કચ્છ દેશના ગરીબ નિરાધાર, અંધ અપંગ અને અન્ય પણ સનાતન ધર્મનું અને સાથે સાથે વ્યવહારનું પણ યોગ્ય જ્ઞાન મેળવી શકે તો ઠીક. એવી ભાવના મહારાજશ્રીને વિકસી "स्वकार्या दधि कोयत्नः परकार्ये मही यसाम्। મહા પુરૂષો પોતાના કાર્ય કરતાં પણ બીજાનું કાર્ય કરવામાં વધારે પ્રયત્ન કરે છે. પરંતુ એમાં અનુમોદનની જરૂર ખરી. એવું અનુમોદન મહારાજશ્રીને ટુંક સમયમાં મળી ગયું તે વખતે ગુજરાતમાં આવેલ

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n157/mode/1up

realpatidar.com

સુયા ગુરૂકુળના વાર્ષિક ઉત્સવ પર શ્રી માંડણભાઈ ભાણાજીનું જવાનું હતું તેથી તેમના ભત્રીજા પ્રાગજીભાઈ મહારાજશ્રીના દર્શનાર્થે વાંઢાય આવ્યા હતા. તેમની સાથે ગુરૂકુળ જોવા માટે મહારાજશ્રીએ સ્વાભાવિક ઈચ્છા દર્શાવી. એટલે પ્રાગજીભાઈએ એ ઈચ્છાને સહર્ષ વધાવી લીધી અને મહારાજશ્રી સુયા પધાર્યા અને ત્યાંની વ્યવસ્થા અને ગુરૂકુળ જોઇ તેઓશ્રીને પરમ સંતોષ થયો તરતજ નિશ્ચય કર્યો કે કચ્છમાં આવું ગુરૂકુળ કેમ ન થાય ? એ જાતનો એકજ જાતનો વિચાર તેઓશ્રીના મનમાં ઘોળાયા કરતો કચ્છના વિદ્યાર્થીઓ અને બ્રહ્મચારીઓને વૈદિક સાથે વ્યવહારિક શિક્ષણની આદર્શ સંસ્થા સ્થાપીનેજ જંપવાની એજ વખતે મનથી પ્રતિજ્ઞા લીધી. અને ત્યાંથી સીધા મુંબઈ પધાર્યા ત્યાંના સેવકો આગળ આ હકીક્ત રજુ કરી સર્વની સંમતિ સાથે સારો એવો યોગ્ય ફાળો મળ્યો. ત્યાંથી આવી કુકમાના ભાવિકોને પણ એ ઈચ્છા જણાવી એટલે તેઓએ પણ સારી સેવા બજાવી ત્યારબાદ માધાપુર પધારી શ્રી મનજીભાઇ જેરામ તથા શ્રીમાન વાલજીભાઇ ભીમજીએ ગુરૂકુળ માટે ઘણોજ સુંદર ફાળો આપ્યો. માધાપુરથી નાગોર પધારી ત્યાંના રાવબહાદુર જગમાબભાઇ રાજા તેમ અન્ય ગૃહસ્થો તરફથી ઘણો સારો ફાળો થયો નાગોરથી હાજાપર આવી શ્રીમાન હીરજી વિશ્રામ તથા શ્રી નાનજી ગોવીંદે પણ સારી એવી સેવા ગુરૂકુળ માટે કરી. હાજાપરથી રેહા પધાર્યા સૌ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n158/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કોઈએ પોતપોતાની શક્તિ અનુસાર સેવા અર્પણ કરી. કોણે કેટલું આપ્યું આ બધું વિગતવાર જોવું હોય તો શ્રી ઈશ્વરરામજી ગુરૂકુળના વાર્ષિક રીપોર્ટમાં જણાવેલું છે માટે ત્યાં જોઇ લેવું.

સવંત ૧૯૯૨ના વૈસાખ માસની અક્ષય તૃતયાના દિવસે શ્રી ઈશ્વરરામજી ગુરૂકુળનું ખાત મુહૂર્ત થયું હતું

આ બાજુ ગુરૂકુળના મકાનોનું કામ ચાલુ હતું મહારાજશ્રી એ પ્રવૃત્તિમાં જ ઓતપ્રોત હતા ત્યાં "श्रेयसी बहु विघ्नानि" જેવો પ્રસંગે ઉપસ્થિત થયો. પદભ્રષ્ટ કરેલ સાધુ જાનકીદાસજીએ શ્રી હજુરમાં એક અરજી કરી. કે મહારાજશ્રી ઇશ્વર આશ્રમની સઘળી મિલ્કત ગુરૂકુળ માટે વેડફી નાંખે છે, માટે યોગ્ય બંદોબસ્ત થવો જોઈએ એટલેશ્રી હજુર ફરમાનથી તજવીજદાર લાલજીભાઇ આશ્રમને સીલ કરવા વાંઢાય આવ્યા અને હકીકતથી વાકેફ કરી જણાવ્યું કે, શ્રી હજુર ફરમાનથી આપના આ આશ્રમને સીલ કરવું છે. મહારાજશ્રી તો આ સાંભળી ખુબ ખુશી થયા અને સર્વ સંતોને કહ્યું કેઃ- ચાલો ગુરૂ મહારાજે સારામાં સારી તક, ઉપાધિથી મુક્ત થવા માટે આપી છે. માટે હવે તો "करतल भिक्षा तरु तलवास भज गोविंदम मुढ मते" માટે આપણે કોઇ વૃક્ષ નીચે બેસી નિરાંતે પ્રભુ ભજન કરીશું આશ્રમ જાણે અને ધણીવાળો સમર્થ ધણી જાણે. એની ઉપાધી આપણે શા માટે કરવી ? ત્યારબાદ તજવીજદાર લાલજીભાઈએ આશ્રમનો સઘળો વહીવટ પૂછ-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n159/mode/1up

realpatidar.com

બારીકીથી તપાસ્યો તો મહારાજ શ્રીની સત્યતા જણાઇ આવી. અને મહાત્મા બીલકુલ નિર્દોષ છે. એમ જાહેર થયું. આ ખટપટ તો એમના શિષ્ય જેમને સ્વાર્થ છે તેવાઓએ જ ઉભી કરી છે. એમ માની મહારાજશ્રીની ક્ષમા યાચી ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા.

ત્યારબાદ ઇશ્વરરામજી ગુરૂકુળના મકાનો જેનું કામ પૂર્ણ થવાથી કચ્છના નાયબ દિવાન રા. રા. જદુરામ પુરષોતમ ભટના હાથે ઉદ્‌ઘાટન વિધિ વસંત ૧૯૯૩ના વસંત પંચમીના દિવસે થઇ અને "ઇશ્વરરામજી અંધ શાળા"ની ઉદ્‌ઘાટન વિધિ કચ્છના ચીફ મેડીકલ ઓફીસર રા. રા. જાદવજીભાઇ બુદ્ધભટ્ટીના હાથથી કરાવી ગુરૂકુળ માટે એક વર્ષમાં જોઇતા ઠામ વાસણ ગાદલાં ગોદડા વગેરે સામગ્રી મહારાજશ્રીએ પૂર્ણ કરી આપી. ત્યારબાદ મુંબઇ ના સેવકો તરફથી ગુરૂકુળમાં નિવાસગૃહ, પરિવાર-ગૃહ ભોજનશાળા દવાખાનું, વ્યાયામશાળા. અતિથિગૃહ વગેરેના મકાનો તૈયાર થઇ ગયાં.

૧૯૯૪ના મહા સુદી પંચમીના દિવસે સંસ્થાના વાર્ષિક મહોત્સવ પ્રસંગે દાતાઓ તરફથી રૂપિયા તેર હજાર એક ભવ્ય વિદ્યાલય બાંધવા માટે મળ્યા તદઉપરાંત જ્યાં જ્યાં પોતાનું વિચરવાનું થતું ત્યાં પણ ગુરૂકુળ માટે ઉપદેશ આપી યોગ્ય મદદ મેળવી લાવતા આવી રીતે તનતોડ પ્રયત્ને પોતાનો સંકલ્પ એ મહાપુરૂષે સિદ્ધ કરી બતાવ્યો.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n160/mode/1up

realpatidar.com

ત્યાં સંવત ૧૯૯૬ની સાલનો કચ્છમાં દુષ્કાળ પડયો એટલે વળી એ દયાળુ પુરૂષે ગરીબોની અને ઢોરોની પાયમાલી જોઇને છુટા હાથે મદદ આપવા માંડી જેમ જેમ મદદ મળતી તેમ તેમ ગરીબો વિશેષ આવવા લાગ્યા. તે એટલે હદ સુધી કે છેવટે મહારાજશ્રીને કંટાળા રૂપ થઇ પડયું કારણ કે સમયને અનુસરી સેવકોમાં ફરવાનું બંધ કર્યું હતું. તેમ ઉદાર સ્વભાવના કારણે આશ્રમની આવક પુરી થતી નહિ. છતાં પણ ઉપરોક્ત વ્યવહાર ચલાવવો એ જેવા તેવાનું ગજુ નહિ એ વાત તો ચોક્કસ છે.

બ્રહ્મનિષ્ઠ ઉદ્ધવરામજી

न सिंहस्य सखा युधे સિંહને યુદ્ધમાં બીજા કોઇ મદદગારની જરૂર નથી આનંદ બે પ્રકારના છે. એક પરિણામે આનંદ પામનાર અને બીજો તત્કાળ આનંદ આપનાર એ પદાર્થ માણસને પ્રાપ્ત થાય છે. સમજુ પુરૂષે એ બંન્નેનો વિચાર કરી તેને જુદા કરવા એટલે કે આનંદ આપનાર વિષયનું સેવન કરવુ પરંતુ તત્કાળ આનંદ આપી દુઃખ દેનાર વિષયોમાંથી મહાપુરૂષો આસાનીથી છટકી જાય છે કહેવત છે કે :– "છૂટલ પુરૂષ થીએ છેલ" આત્માનુંસંધાન કરવાના ઇરાદે ગુરૂકુળનો વહીવટ આચાર્ય અને શિક્ષકોને સોંપી આશ્રમનો કબ્જો સાધુઓને સોંપી ૧૯૯૭ના કારતક સુદ ૧ ના દિવસે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n161/mode/1up

realpatidar.com

પોતાનું નિવાસ સ્થાન છોડી કોઈ ન જાણે તેમ મોડી રાત્રે મંજલ પધાર્યા. આ ઉપરથી સાબીત થાય છે કે પ્રવૃત્તિ માર્ગ એમને પ્રિય તો ન હતો પરંતુ પ્રારબ્ધ પ્રવૃત્તિના વેગવાળું ઉદય પામતું એટલે તેઓશ્રી પોતાની દ્રષ્ટિએ કામ કરતા એમાં કોઇને મહારાજશ્રી કર્મયોગી છે એમ જણાતું પરંતુ વાસ્તવિક સ્થિતિ જુદીજ હતી એ તો જોનારની દ્રષ્ટિ દોષના કારણે એમ જણાતું બાકી મહારાજશ્રી તો હરહંમેશ બ્રહ્માનંદમાંજ રહેતા આ બાજુ સવાર થતાં મહારાજશ્રી ઈશ્વર આશ્રમમાં નથી એ જાણી સાધુ સંતો તેમની ખોળ કરવા માંડયા બાપુશ્રી રામદાસજી તથા ચાગબાઇ માને તો અતિશય લાગણીને લીધે રડવું આવ્યું ત્યાં તો ખબર મળ્યા કે મહારાજશ્રી મંજલ પધાર્યા છે દરેકના મનનું સમાધાન થયું.

મહારાજશ્રીએ મૈયાજી આગળ પોતાના વિચારો જણાવ્યા કે માતાજી મને બદ્રિકાશ્રમ જવુ છે મૈયાજી જેવાં વયોવૃદ્ધ અને જ્ઞાનવૃદ્ધ મહારાજશ્રીને એમ હા શી રીતે પાડે. ? તેમણે યુક્તિથી મહારાજશ્રીને સમજાવ્યું કે આપના ભજન માટે બદ્રિકાશ્રમ બરાબર હશે પરંતુ અમારા માટે શું ? એનો વિચાર કર્યો છે ? સિવાય બાપુ રામદાસજી તેમજ ચાગબાઈમાનો ખ્યાલ પણ મને લાગે છે કે આપશ્રીની દ્રષ્ટિથી બહાર નહિ હોય. મારૂં ચોક્કસ માનવું છે. કારણ કે આપ તો સંપૂર્ણ વિવેકીપુરૂષ છો. માટે બદ્રિકાશ્રમનો વિચાર માંડી વાળો અને આપ કહો

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n162/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ત્યાં એક નાની ઝુંપડી બનાવી આપું પૂજ્ય સાધ્વી મૈયાજીના આ વચનો મહારાજશ્રીને ગમ્યા અને એ પ્રમાણે ઝુંપડી બાંધવાની હા પાડી. ત્યારબાદ નારાયણ સરોવરની પગપાળી યાત્રા શરૂ કરી ત્યાંથી આવી ઇશ્વર સાગર તળાવની પૂર્વ તરફ એક ટેકરી ઉપર પર્ણકુટી શ્રી મૈયાજી એ બંધાવી આપી જેમાં પોતાના ધ્યાન ધારણા એકાગ્ર ચિત્તે કરવા લાગ્યા. શ્રી ઈશ્વરરામજી ગુરૂકુળની વ્યવસ્થા બરોબર ચાલે તે માટે એક સંરક્ષક સમિતિ નીમી. અને તેની વ્યવસ્થા તે સમિતિને સોંપી ઇશ્વર આશ્રમનો વહીવટ પણ બરાબર ચાલે તે માટે પણ ઘટતો બંદોબસ્ત કરી ઉપરોક્ત બંને બોજાથી મુક્ત થઈ શાંતિથી પ્રભુ ભજન કરવા લાગ્યા.

ઈશ્વર આશ્રમનો વહીવટ સંવત ૧૯૯૯ના માગશર શુદ ૪ ને તા. ૧૧–૧૨–૪૨ના પોતાના ગુરૂબંધુ સાધુ શ્રી કેશવદાસજી ને સોંપેલ હતો પરંતુ સંવત ૨૦૦૨માં સાધુ કેશવદાસજીનું શરીર શાંત થઇ જવાથી ફરી આશ્રમનો બોજો તેઓશ્રી ઉપર આવી પડયો પણ એ વહીવટ એમને હવે ખરેખર બોજારૂપ જણાયો – એટલે પોતાના શિષ્ય શ્રી દયાળદાસજીને સંવત ૨૦૦૩ ના પ્રથમ શ્રાવણ ૦))ને શનિવારના આશ્રમ સુપ્રત કરી પોતે પાછા પર્ણકુટી પધાર્યા.

VSK: 16-Aug-1947

આશ્રમ નજીક રહેવાથી ઉપાધી કયારે વળગી પડે એ કાંઇ નક્કી નહિ માટે તો હરિદ્વારમાં જઇ શેષજીવન ગાળવું એવો વિચાર કરી. સંવત ૨૦૦૫ના માંગશર વદ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n163/mode/1up

realpatidar.com

૬ ને મંગળવાર ના મહારાજશ્રી હરિદ્રાર પધાર્યા. ત્યાં ગુજરાતી ધર્મશાળામાં રહેવાનું રાખ્યું પરંતુ ત્યાં અમુક સમય રોકાઈ, શરીર પ્રકૃત્તિ સારી છે. અને મનનું કહ્યું શરીર કરે છે ત્યાં સુધી તિર્થાટન કરી લેવું ઠીક છે એમ ધારી તેજ સાલમાં ફાગણ સુદ ૪ ને શુક્રવાર ના રોજે રવાના થઇ મથુરા, વૃંદાવન, ચિત્રકુટ, પ્રયાગરાજ, કાશી અને અયોધ્યા થઈ પાછા હરિદ્વાર આવી ચૈત્ર વદ ૪ ને બુધવાર ના રોજે બદ્રીકેદારની યાત્રા કરવા નીકળ્યાં. ઉપર જણાવેલ દરેક યાત્રાઓ કરી છેલ્લે ગુરૂદરબારમાં મહારાજશ્રી ઇશ્વર રામજીના દર્શન કરવાથી યાત્રા પરિપૂર્ણ થઈ ગણાય. માટે સંવત ૨૦૦૫ના જેઠ સુદ ૧૧ને ગુરૂવારના ઇશ્વર આશ્રમે પધાર્યા ત્યાં બાપુ રામદાસજીનું શરીર પણ બહુ ક્ષિણ થઈ ગયું હતું. શ્રી ગુરૂમહારાજે સોંપેલ વિભૂતિની સેવા કરવાની ઉત્તમ તક માની આશ્રમમાં રહેવા લાગ્યા, અને ખુબ ભાવ પૂર્વક સેવા કરી. સંવત ૨૦૦૮ના વૈશાખ સુદ ૬ નેબુધવાર ના બાપુશ્રી રામદાસજીનું શરીર નિવૃત થયું.

VSAK: 11-May-1952

એટલે વૈશાખ વદ ૨ ને રવિવારના દિવસે બાપુશ્રી રામદાસજીનો ભદ્રા ઉત્સવ કરી પોતાની ફરજ બજાવી રાત્રીના સમયે સંત સમાજ તેમજ સેવકોને હાજરીમાં જાહેર કર્યું કે આજથી વાંઢાય આશ્રમનો સઘળો વહીવટ મારા શિષ્ય દયાળદાસજીને સોંપી મારે નિવૃત પરાયણ જીવન હરિદ્વારમાં ગાળવાની ઈચ્છા છે સિવાય શ્રી ઈશ્વર રામજી ગુરૂકુળનો વહીવટ શ્રી સરકારને સુપ્રત કરી એમાંથી પણ મુક્ત થાઉં છું.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n164/mode/1up

realpatidar.com

તેજ સાલમાં શ્રાવણ વદ ૯ ને ગુરૂવારના રવાના થઈ મુંબઈ ગયા અને ત્યાંથી ભાદરવા સુદ ૯ શુક્રવારના ફરી હરિદ્વાર પધાર્યા. ત્યાં રમાભૂવનમાં રહેવા લાગ્યા. આ બાજુ શ્રી મૈયાજીની તબિયત બહુજ બગડી અને એમણે એકજ વાત પકડી કે મારે મહારાજશ્રીના છેલ્લા દર્શન કરવા છે. આ પ્રમાણે મૈયાજીના સમાચાર મહારાજશ્રીને મળતાં સવંત ૨૦૦૯ના પોષ સુદ ૯ ને ગુરૂવારના રોજે હરિદ્વારથી સીધા મંજલ પધાર્યા. શ્રી સાધ્વી મૈયાજી કે જેમણે અનેક સંતોની સેવા કરી છે એવા પૂણ્યાત્માની સેવા કરવાનો આ મોકો મહારાજશ્રી જતો કરે તેમ ન હતું. એટલે તેઓશ્રીએ શ્રી મૈયાજીની ખુબ સેવા કરી પોષ ૦)) ને ગુરૂવારના સવારે સાડા આઠ વાગ્યે શ્રી મૈયાજીનું શરીર શાંત થયું. એથી મહારાજશ્રીને બહુજ આઘાત થયો કારણ કે સાધુઓની માતાનો આજે જીવન દીપ બૂઝાઈ ગયો. સુખદુઃખમાં સંભાળ લેનાર મૈયાજીની સેવાથી ભાગ્યેજ કોઈક અજાણ્યો હશે પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ મહા સુદ ૧૩ ને મંગળવારના શ્રી સાધ્વી મૈયાજીનો ભદ્રાઉત્સવ કર્યો અને તેમના સ્થાને આશ્રમના ખાસ કાર્યકર્તા શ્રી સેજબાઇ કુઇને ચદર પછેડી ઓઢાડી, મૈયાજીની ગાદીએ બેસાડયા. તેમ મૈયાજીની અંતીમ ઇચ્છા પણ શ્રી સેજબાઇ કુઇને ગાદી સોંપવાની હતી. આ દરેક કાર્યથી નિવૃત થઈ ચૈત્ર સુદ સુદ અગિયારસના મહારાજશ્રી હરિદ્વાર પધાર્યા અને પ્રથમની પેઠે પ્રભુ ભજન કરવા લાગ્યા.

૯

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n165/mode/1up

realpatidar.com

95% KKP left Satpanth

પોતાના ગુરૂદેવના વચન અનુસાર કચ્છમાં હતા અને પ્રચાર કાર્ય કરતા એ અરસામાં કડવા પાટીદાર કણબીઓને મહારાજશ્રીએ પોતાની દૈવ વાણીથી સત્ય સનાતન ધર્મનો રાહ બતાવ્યો હતો. જેથી લગભગ પંચાણું ટકા કણબીઓ એમના એ દિવ્ય સંદેશને સાંભળી પીરાણા પંથને મુકી સનાતન ધર્મ તરફ વળી ચૂકયા હતા. એમને સમજાવવા મહારાજશ્રીએ ઇશ્વર વિહારી વિલાસની દ્વિતિય આવૃત્તિમાં ઘણું ઘણું બતાવ્યું છે પૂજન અર્ચન, સંધ્યા, ગાયત્રી, યજ્ઞોપવિત વગેરે વગેરેના રહસ્યો સરળ રીતે સમજાય એટલા માટે પદમાં બનાવી મહારાજશ્રીએ એ લોકોની સેવા બજાવી. પરિણામે કડવા પાટીદાર ભાઈઓ પણ સનાતન ધર્મ સ્વીકારવા માંડયા યજ્ઞોપવિત વગેરે ધારણ કરી ગામો ગામ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ ના મંદિરો બંધાવવા માંડયા મહારાજશ્રીનું વચન હતું કે કચ્છમાં કડવા પાટીદાર ભાઈઓમાંથી કોઇપણ શ્રી ઠાકોરજીનું મંદિર બંધાવશે અને મને જાણ કરશે તો હું ગમે ત્યાં હોઈશ છતાં ત્યાં આવી મારી સેવા જરૂર આપીશ એક બાજુ મહારાજશ્રીનું આ વચન અને બીજી તરફ મહારાજશ્રી ના શિષ્ય શ્રી દયાળદાસજીએ પણ તેઓશ્રીની માફક પાટીદાર ભાઈઓમાં પ્રચાર ચાલુ રાખ્યો હતો. પરિણામે દેશળપુર વાંઢાય વાળી, સુખપુર રોહા વાળી. અને રસલિયા વગેરે ગામો વાળાએ મહારાજશ્રીને વિનંતી કરી કે આપ કચ્છમાં પધારો તો અમારા ગામોમાં મંદિરોની

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n166/mode/1up

realpatidar.com

પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે. સમાચાર મળતાં મહારાજશ્રી જાતે પધારી ઉપરોકત ગામોમાં મંદિરોની પ્રતિષ્ઠા પોતાના હાથે કરાવી. ત્યારબાદ સંવત ૨૦૦૯ના વૈશાખ માસમાં કચ્છના સાધુ સંતો અને ભાવિક ભક્તોને હરિદ્વાર બોલાવી સપ્તાહ પરાયણ કરી ખૂબ આનંદ ઉત્સવ કર્યો તેનો તમામ ખર્ચ મહારાજશ્રીએ પોતે સ્વીકાર્યો હતો.

સંવત ૨૦૧૦ના ચૈત્ર સુદ ૯ નો મહોત્સવ ઉજવી ગુજરાતના પાટીદાર ભાઈઓ મહારાજશ્રીને તેડવા આવ્યા હતા. એટલે તેમની સાથે ગુજરાત પધાર્યા તલોદ મહારાજશ્રી ઉતર્યા ત્યાં પાટીદાર ભાઇઓની સાથે સાબરકાંઠાના પ્રમુખ શ્રી ચુનીભાઈ દેસાઈ હારતોરા કરી પોતાને બંગલે મહારાજશ્રીની પધરામણી કરી. ત્યાંથી બદામ કંપા ગયા ત્યાંથી પચાણ લધા શ્રી વેલજી ભાણજી, સવગણ લાલજી, વગેરે સેવકોએ મહારાજશ્રી સારી સેવા કરી. ત્યારબાદ ચુનીભાઈ દેસાઈનીજ ગાડીથી મહારાજશ્રી હીરાપુર કંપા પધાર્યા એ વખતે ત્યાં પાટીદાર ભાઇઓનું મોટું અધિવેશન હતું એટલે એની ઉદ્ઘાટન વિધિ પૂજ્ય મહારાજશ્રીના હાથે કરાવી અને રાષ્ટ્ર ધ્વજ ચુનીભાઈ દેસાઈએ ફરકાવ્યો ત્યારબાદ બપોર પછીની સભામાં મહારાજશ્રી કેળવણી ઉપર જોરદાર પ્રવચન કરી બોલ્યા. જેની અસરથી ફક્ત એકજ કલાકમાં રૂપિયા ૬૦૦૦ (છ હજાર) ફંડ એકત્રીત કરવામાં આવ્યું ઉપરોકત રકમમાથી ઘનસુરામાં પાટીદાર ભાઇઓ માટે બોડીંગની સંસ્થા મહારાજશ્રીની પ્રેરણાથી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n167/mode/1up

realpatidar.com

ઉભી કરવામાં આવી, જેમાં અત્યારે સાઠ વિદ્યાર્થીઓ લાભ લઈ રહયા છે. આ બોર્ડીંગનુ કામ પૂર્ણ કરી મહારાજશ્રી હરિદ્વાર પધારી પોતાનું એલાયદું મકાન ભજન માટે બનાવી, રહેવા વિચાર કરવા લાગ્યા. એટલે ઋષિ કુંજમાં નેપાળની રાણીની કોઠીના સામે ભાગીરથીના કિનારે આશરે રૂપિયા સાડા પંદરસોના ખર્ચે આશ્રમ તૈયાર કર્યો. પરંતુ એ આશ્રમની જમીન પાછળથી મહાત્મા નિગાહિનાથની નીકળતાં મકાનો સહિત મહારાજશ્રીએ ખુશીથી તેઓશ્રીને કૃષ્ણાર્પણ કરી દીધી.

Somewhere near Badrinath?

અને સપ્ત સરોવર ઉપર ગુરૂ મહારાજશ્રી લાલરામજીના નામથી રૂપિઆ સીતેરથી એંશી હજારના ખર્ચથી શ્રી કચ્છ લાલરામેશ્વર આશ્રમ સ્થાપ્યો જેથી કચ્છના યાત્રિકોને હરિદ્વાર અને બદ્રીકેદારની યાત્રાએ જતા આવતા રહેવા ઉતરવાની સંપૂર્ણ સગવડ કરી આત્મ સંતોષ માન્યો.

પૂજ્ય મહારાજશ્રી નુશેષ પ્રારબ્ધઃ—

હવે પૂજ્ય મહારાજશ્રીને જરા સ્થા સંપૂર્ણ આવી ગયેલ હતી. આંખમાં પણ મોતિયો આવેલ હોવાથી શ્રી પ્રેમજી હરિદાશને ત્યાં મુંબઇ ઓપરેશન માટે પધાર્યા મુંબઈ પધારતા ત્યારે મહારાજશ્રીના રતનશી ખીમજી, સવગણ રાજા, દેવશી કાનજી હાલ હયાળભા છે તે અને શ્રી પ્રેમજી હરિદાશવાળા તેઓશ્રી ના અનન્ય સેવકો ગણાય. મહારાજશ્રી એ મુંબઈ પધારી ડોક્ટર બનાજી પાસે મોતિયોનું ઓપરેશન કરાવ્યું. અને ફરી હરિદ્વાર પધાર્યા. પરંતુ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n168/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અશક્તિ અને વૃધ્ધાવસ્થાના કારણે શરીર દિનપ્રતિદિન બગડવા માંડયું. એટલે ત્યાંના ડોકટરોનો એવો અભિપ્રાય થયો કે આપ દેશમાં પધારશોતો શરિર પ્રવૃત્તિ સારી રહેવા સંભવ છે. બાકી અહીંનું હવામાન આપના માટે અત્યારના સંજોગે સારૂં નથી.

ડોકટરો તથા સેવકોના આગ્રહથી તેઓશ્રી કચ્છ વાંઢાય ઈશ્વર આશ્રમમાં પધારી સીધા મહારાજશ્રી ઈશ્વરરામજીની સમાધિએ જઈ ગદગદિત કંઠે પોતાનુ હૃદય ઠાલવ્યું. ખુબ રડવું આવ્યું અને બોલ્યા કે વાહે કૃપાળુ ગુરૂદેવ તમારી ગહનગતી છે. છેવટે સેવકને શરણમાં લેવા માટે આપશ્રીએ ઠરીને ઠામ ન બેસવા દીધો. અને અંતે આપની સાનીધ્યમાં બોલાવી લીધો એ આપની અદ્દભુત કૃતિ મારાથી ન સમજાણી. પરંતુ આજથી પ્રતિજ્ઞા કરૂં છું કે શ્રી ગુરૂ ઈશ્વરરામજી છત્રછાયાથી ઉદ્ધવરામ હવે ગમે તેવા વિપતિ ના વાદળ ઘેરાઈ આવે તો પણ દૂર થવાનો નથી ગુરૂનુ ઘર મૂકી પરિભ્રમણ કરનાર શિષ્ય ને ગોવિંદના ઘરની ગતી કોઈ કાળે નહિં સમજાય કહેલ છે કે

દુહો

ગુરૂ મીલે તો સબ મીલા : ના તો મીલા ન કોઈ
માત પિતા સુત બાંધવા: વાતો ઘર ઘર

ઉપર મુજબ ગુરૂ ઈશ્વરરામની સમાધિએ સ્તુતી કરી હૃદયનો ભાર હળવો કર્યો અને બોલ્યા કે:–

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n169/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

श्लोक

ध्यान योग्या गुरुमूर्तिः पुजा योग्यं गुरुपदः
मंत्र योग्य गुरो वाक्यं मुक्ति योग्यं गुरुकृपा.

વાંઢાય ઈશ્વર આશ્રમમાં આવી સુખ શાંતિથી મહારાજ શ્રી આત્મ અનુસંધાન કરવા લાગ્યા. પરિગૃહના દરેક કાર્યથી બીલકુલ મુક્ત બની ચૂકયા હતા. હરિદ્વારમાં બાંધેલ કચ્છી લાલરામેશ્વર આશ્રમ પણ ગુજરાતને કચ્છના પાટીદાર ભાઈઓને બોલવી તેની વ્યવસ્થાપક સમિતિ નીમી સુપ્રત કરી દીધો. આશ્રમની સેવા માટે પોતાના શિષ્ય શ્રી વાલદાસજીને ત્યાં રોકવામાં આવ્યા છે.

હાલમાં શ્રી વાલદાસજી કચ્છી લાલરામેશ્વર આશ્રમ ની સેવા હરિદ્વારમાં કરી રહ્યા છે તેઓશ્રી સરળ અને સુપાત્ર સાધુ છે. આવી રીતે"જંતુ જેમ જાળ બનાવે પાછી પોતે આપ સમાવે" તેમ મહારાજશ્રી જેવા વિવેકી અને બ્રહ્મનિષ્ઠ પુરૂષને એમાંથી મુક્ત થવું રમત માત્ર હતી. તે સિદ્ધ કરી બતાવ્યું.

પોતાની શરીર પ્રકૃત્તિ સારી ન હોવા છતાં વાંઢાય આશ્રમે પધાર્યા બાદ કચ્છ ટોડીયામાં પાટીદાર ભાઈઓએ મંદીર બનાવ્યું, તેની પ્રતિષ્ઠાનું આમંત્રણ આપ્યું, એટલે મહારાજશ્રીએ તુરતજ હા પાડી. શ્રી દયાળદાસજી તેમજ અન્ય સેવકોએ બહુ સમજાવ્યા છતાં ન માન્યા અને કહ્યું કે હરિદ્વારથી પણ પ્રતિષ્ઠા માટે આ શરીર કચ્છમાં આવતું ત્યારે આજતો કચ્છમાં બેઠોછું. અને જો મારૂં વચન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n170/mode/1up

realpatidar.com

મિથ્યા થવા દઊં તો વચન ભંગ થયો ગણાઉં જયાં સુધી આ શરીરમાં પ્રાણ છે ત્યાં સુધી મારી એ સેવા ચાલુજ રહેવાની છે, માટે મને જવા દયો પુજય મહારાજશ્રી છેવટે એનું માની પ્રતિષ્ઠામાં ભાગ લેવા પધાર્યા અને આ પ્રતિષ્ઠા મહારાજશ્રી માટે છેલ્લી હતી. કચ્છ ભુજ કબીર મંદીરના મહંત શ્રી શ્યામદાસજી શ્રી ગુરૂહરિદાસજીના આમંત્રણ અને વિનંતીને માન આપી કબીર સંપ્રદાયનાં આચાર્ય જેમને તેમની સંપ્રદાયમાં હજુર પદવીથી સંબોધે છે. તેઓશ્રીનું કચ્છમાં પધારવાનું થતાં મહંતશ્રી શ્યામદાસજીને ખબર હતી કે પુજય મહારાજશ્રીની તબીયત સારી રહેતી નથી. છતાં પણ શ્રી શ્યામદાસજીને મહારાજ શ્રી તરફ પુજય ભાવ અને કચ્છના સંતોમાં મહારાજશ્રી સંતશિરોમણી સમાન હોવાના કારણે પધારેતો સારૂં એમ ધારી વિનંતી કરી. મહારાજશ્રી તો પરમાર્થ કાર્યમાં પ્રાણનું બલિદાન અપાઈ જાય તો પણ કરવું એ સિધ્ધાંતવાળા હોવાથી તુરત હા પાડી. નજર પડતી નહીં શરીર પણ ખુબ કૃષ થઇ ગયેલ આંખોની પીડા છતાં પણ શ્યામદાસજી જેવા સંતસેવી સરળ અને નમ્રતાવાળા સાધુને ત્યાં પ્રસગ હોય અને જો મારાથી ન પહોંચી શકાય. તો શ્રી શ્યામદાસજીનું છેલ્લી અવસ્થાએ મારા ઉપર ઋણ રહી જાય એમ ધારી શ્રી કબીર સંપ્રદાયના શ્રી હજુર ના સમારંભમાં ભાગ લેવા ભુજ પધાર્યા જેથી શ્યામદાસજી સાહેબને પણ સંતોષ થયો. શ્રી શ્યામદાસજી સાહેબ પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n171/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મહારાજશ્રી ખોટા સમાચાર મૂકે તો પણ તુરતજ સેવામાં હાજર થઈ જતાં એમની એ સેવા નોંધપાત્ર ગણાય.

પૂજ્ય મહારાજશ્રીના કચ્છ ગુજરાત તેમ સૌરાષ્ટ્રમાં ઘણા સેવકો છે. અને દરેક તેઓશ્રીને એક મહાન મહાત્મા બ્રહ્મનિષ્ઠ પુરૂષ તરીકે ઓળખે છે સાથે પુજ્ય ભાવ રાખે છે તેમ મહારાજશ્રી પણ દરેક ને સમભાવની દ્રષ્ટિએ જોતા એટલે દરેકને એમજ જણાતું કે મહારાજશ્રી અમારાજછે. છતાં પણ મહારાજશ્રીની વિવેક બુદ્ધિનો એક દાખલો અહી ટાંકું છું. પ્રસગોપાત એક વખત તેમનું દેવપુર(યક્ષવાલી) પધારવાનું થયું. આ બાબતની જાણ દેવપુર ઠાકોર સાહેબને થતાં દરબારગઢમાં પધરામણી કરી, દર્શનનો લાભ આપવા વિનંતી કરી.

છેલ્લી અવસ્થામાં શરીર સંપતી સારી ન હોવાના કારણે ક્યાંય પણ જવું આવવું હોયતો મુશ્કેલી ન પડે એના માટે એક ટેક્ષી રાખેલ હતી દરબારગઢમાં પધારતી વખતે પોતે મોટરમાં બિરાજેલ હતા. સંતમંડળ પાછળ ચાલ્યું આવતું હતું તરતજ મહારાજશ્રીએ મંજલ વાળા શ્રી નાનુભા સુરસિંહજીને બોલાવી ને કહ્યું કે "જાગીરજી ડેલી આવે તડે મુકે ચોજા" એટલેકે જાગીરની ડેલી આવે ત્યારે મને ખબર આપજો તો હું મોટરમાંથી ઉતરી પડીશ એમ કહી શ્રી નાનુભાને પોતાની સાથે રાખ્યા દરબારગઢની ડેલી આવી એટલે નાનુભાએ કહ્યું કે તુરંતજ મોટર ઊભી રાખી પોતે ઊતરવા જાય છે ત્યાં ઠાકોર સાહેબ પોતે

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n172/mode/1up

realpatidar.com

સામા પધાર્યા. વંદન કરી કહ્યું કે મહારાજશ્રી આપતે અમારા પુજ્ય ગુરુદેવ છો માટે મોટર અંદર લઈ આવો તો પણ હરકત જેવું નથી. તેમ આપની તબીયત બરોબર નથી માટે મોટરથી અંદર પધારો. છતાં મહારાજશ્રી ન માન્યા અને કહ્યું કે "થીંધો વેતી થીએ બાવા!" એતો થતું હોય તેમ થાય બાવા એમ કહી નીચે ઉતર્યા એ વખતે તડકો શખ્ત હોવાના કારણે તેઓશ્રી ઉપર છત્ર ઝાલ્યું પોતાને ખબર પડતાં છત્ર બંધ કરાવી કહ્યું કે આ સ્થાને છત્ર ન હોય અહીં તો અમે ગમે તેવા હોઈએ છતાં છોરૂ માવતરનો નાતો છે, મને ભેટ વાળવા એક ધોતીયું આપો. એટલે ઠાકોર સાહેબ બોલ્યા કૃપાળુ આપના માટે આવું કંઈ કરવાની જરૂર નથી.

એતો હું સમજું છું છતાં આ સંસ્કાર અમારા કોઇ સાધુમાં પડી જાય તો દાખલો આપે કે મહારાજશ્રી જેવા પણ વિવેક ન જાળવતા તો આપણને શું હરકત છે! એટલે અમારા સાધુ ઓ આવા સ્થાને વિવેક ભ્રષ્ટ ન થાય માટે એ શિષ્ટાચાર ને હું યોગ્ય માનું છું. અને ફરી નાનુભાને પોતાને પાસે બોલાવી કહ્યું કે તમારા ખભા ઉપર મારો હાથ મુકી હું જનાનખાનામાં આવીશ અન્ય કોઈનું ત્યાં કામ નથી એટલે બાકીના સંતો દરબાર ગઢના ચોકમાં ઉભા. અને પોતે જનાનખાનાની દોઢીયે પહોંચ્યા કે તુરત પગરખાં બહાર ઊતારી અંદર પધાર્યા. રાણીઓ તરફથી સત્કાર થયો વંદન ઈત્યાદીક કરી લીધા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n173/mode/1up

realpatidar.com

બાદ થોડીક જ્ઞાનચર્ચા કરી કહ્યું કે જે નિવૃતિ અમો ઈચ્છતા હતા તે નિવૃતિ અત્યાર સુધી અમને ન મળી પરંતુ આપના તો સદ્‌ભાગ્ય છે કે ઇશ્વર કૃપાએ એ નિવૃતિ આપને પ્રાપ્ય છે માટે ખુબ પ્રભુ ભજન કરો આંગણે આવેલ અતિથિયોનો આપનો ધર્મ સમજી યોગ્ય સત્કાર કરજો સદ્‌ગુરૂ દેવાસાહેબ આપને સુખ શાંતિ અર્પે એવો મારો આશિર્વાદ છે એમ કહી મહારાજશ્રી ત્યાંથી ગામમાં અન્ય સેવકોને દર્શનનો લાભ આપવા પધાર્યા. આવા મહાપુરૂષ માટે કોઈપણ બાધ્યા બાધ્ય ન હોય છતાંપણ અન્યમાં સંસ્કાર સિંચન થાય તેના માટે એમની કાળજી કેટલી હતી! એનો આ એક દાખલો બસ છે.

પોતાનું શરીર હવે બહુ વખત નહીં ટકે એવું જણાતાં એક વખત આ શરીરથી સંત મહાત્માઓના દર્શન કરી લઉં એવી ઇચ્છા પ્રગટ થતા કચ્છના તમામ સંતો ને બોલાવી ઉત્સવ કર્યો. સાધુ સંતોને પંગત આપી વસ્ત્ર અને ભેટ પુજા કરી રાસ મંડળ કર્યું. આંખમાં ઝામર હોવાનાં કારણે પોતે બંગલા ઉપર હતા છતાં પણ છેલ્લે છેલ્લે સંતોની સાથે રાસમંડળમાં મને ફરવું છે, માટે બાવડું ઝાલી મને નીચે ઊતારો. સંતોની છેલ્લી ચરણજ એ નિમિતે આ શરીર ઉપર પડશે. એમાં મારાં મારાં અહોભાગ્ય માનીશ એમ કહી રાસ મંડળમાં પધારી સંતો સાથે થોડોક વખત ફરી છેવટે નાના મોટા દરેક સંતને વિનંતિ કરી કે આજ એક અરજ આપની પાસે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n174/mode/1up

realpatidar.com

છે, અને આપને અવશ્ય સ્વીકારવી પડશે. માટે મને આપના ચરણ સ્પર્શ કરવા આપો. દરેક સંતો બોલ્યા, અરે! દયાળુ, આપતો અમારા સંતશિરોમણી છો. માટે એ કોઈ કાળે નહિ બને. છતાં પણ મહારાજશ્રી દરેક સંતોને બાથો ભીડી ભીડી ભેટયા અને વંદન કર્યાં. અને સર્વ પાસેથી ક્ષમા યાંચી. કારણ કે આપણ અરસ પરસ હરવખત મિલન થતું. એમાં કોઇના પણ આત્મા ને મારા તરફથી કચવાણ થઇ હોય તો આપ સંતો મને દરગૂજર કરી, અવશ્ય ક્ષમા આપશો. એમ કહેતાં મહારાજશ્રીની આંખમાં આંસુ આવી ગયાં. અને બોલ્યા આજે આ કચ્છના સુઠીસર સાધુઓને જોઇ મને દુઃખ થાય છે સમય બહુ વિપરિત આવી ગયો છે નવા સાધુઓ હવે બનવાના નથી. કારણ કે એવી ભાવના આજકાલ ઓછી થઇ ગઇ છે. આપ જે કોઇ છો તે દરેક હજી સુધી ગૂરૂ ના ઘર ઊઘાડાં રાખી બેઠા છો. પરંતુ એ દરવાજા કયારે બંધ થાય એ કાંઇ હું અત્યારે કહી શકતો નથી. આંખમાંથી ચોધાર અશ્રુપ્રવાહ ચાલ્યો જતો હતો. ને વળી પુનઃ ઉચ્ચાર્યું આજ આપણી સમક્ષ હમલાપુરીના ધર્મધુરધર બાવાશ્રી પૂરણ રામજી નથી. આજ આપણી સમક્ષ હંગરયાના અનુભવ સિદ્ધ વયોવૃદ્ધ મહાત્મા હરીદાસજી નથી લઘુબંધુ મહાત્મા જાનકીદાસ પણ જણાતા નથી. કચ્છ બંદરાના ભીમદાસજી પણ હું કયાંય ભાળતો નથી. સદ્‌ગુરૂ ઇશ્વરરામની ખોટ કચ્છની ધરતીને જેવી તેવી ન ગણાય.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n175/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મહારાજશ્રી ગરીબદાસજી જેવા ભજનાનંદી મહાત્મા અને મૈયાજી જેવાં સંત સેવી સાધ્વી બા શ્રી જેઠીબા જેવા બ્રહ્મનિષ્ઠોની ખોટ હું જીવીસ ત્યાં સુધી મને સાલવાની છે બાવાશ્રી મંગલરામજી જાતાં અમારા ગુરૂ દરબારની વિદ્યા પણ કેમ જાણે સાથે લઈ ગયા હોય! એવું મને જણાય છે. આ બધાય મહાપુરૂષોની યાદ આવે છે. ત્યારે છાતીફાટ રડવું આવ્યા સિવાય રહેતું નથી.

પ્રિય વાચકો! ધન્ય છે એ મહાપુરૂષને અને ધન્ય છે એની લાગણીને છેલ્લી અવસ્થા સુધી કેટલી સબળ ભાવના તેઓશ્રીને હતી એ હકીકત બાબત ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાઇ આવે છે.

પૂજ્ય મહારાજશ્રીની છેલ્લી અવસ્થા સમાધિ અને ઉત્સવ:

આ બધા પ્રસંગો બાદ મહારાજશ્રીની તબીયત વધારે બગડવાથી એટલે કે ઝામરની પીડા વધી જવાથી માંડવી આંખની હોસ્પીટલમાં દવા માટે પધાર્યા. આ બાબતની આ લેખકને જાણ થતાં માંડવીના શુકલ શ્રી છોટાલાલ મોતીરામ અને તેમના ધર્મપત્ની શ્રી મણીબહેન કે જેમને મહારાજશ્રીનાં દર્શનની બહુજ ઉત્કંઠા હતી. તેમને સાથે લઇ હું હોસ્પીટલમાં ગયો. મહારાજશ્રીની સેવામાં શ્રી કલ્યાણજી મંજલ વાળાના મહેતાજી અને ગંગામાં હતાં આ સ્થળે ગંગામાની સેવાની અવશ્ય નોંધ લેવી ઘટે. મહારાજશ્રીના હરીદ્વારના નિવાસકાળ દરમ્યાન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n176/mode/1up

realpatidar.com

તેમજ વાંઢાય આશ્રમમાં પધાર્યા ત્યાં પણ ગંગામાની સેવા તો એક ધારી તે છેવટે મહારાજશ્રી નો દેહ વિલય પામ્યો ત્યાં સુધી એવીને એવીજ. એ ગંગામાને આ સ્થાને હું ધન્યવાદ આપું છું.

પૂજ્ય મહારાજશ્રીનો દવાખાનાંના ઉપરના ભાગમાં સ્પેષ્યલ રૂમમાં ખાટલો હતો. એટલે અમો ઉપર ગયાં ત્યાં ગંગામાં સામાં મળ્યાં. હરીહર કરી મહારાજશ્રીની તબિયતના સમાચાર પૂછયા. અને જો પોઢયા ન હોય તો દર્શન કરવાની ઇચ્છા બતાવી એટલે ગંગામાંએ કહ્યું ખુશીથી પધારો મહારાજશ્રી જાગે છે. અમારી આ વાતચિત તેઓશ્રી એ પલંગ ઉપર સુત્તાં સુતાં સાંભળીને બોલ્યા, "ગંગામા કેર ભગતરાજ અંઇ" ગંગામા કોણ ભગતરાજ છે? જવાબમાં ગંગામાએ કહ્યું જી હા 'આવવાદો' મારા મનમાં પણ આજ બે દિવસ થયા એજ વિચાર હતો કે મેરાઉ સંદેશો કોની સાથે મોકલું? પલંગ ઉપર પોઢયાં હતા ત્યાંથી ઉઠી તરતજ બેઠા થયા. ત્યાં તો અમે વંદન કરી બેઠા અને કહ્યું. કૃપાળુ ગુરૂ આપને આંખનું ઓપરેશન તાજું છે માટે આરામ કરો અને વાતચિત પણ થઈ શકે જવાબમાં તેઓશ્રીએ કહ્યું હવે તો એવો આરામ કરવો છે કે કોઇ ઉંઠાડી ન શકે. દવાથી કંટાળી ગયો છું પીડા ઓછી થતી નથી. પણ એતો દેહનુ પ્રારબ્ધ દેહ ભોગવે છે. એની સાથે આત્માને કઇ સંબંધ નથી. સાધારણ આરામ જેવું જણાશે તો મેરાઉ આવીશ અને હજી પણ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n177/mode/1up

realpatidar.com

એક વખત કચ્છના સાધુ સંતો ને મેરાઊ બોલવી, પંગત આપી અને તમારૂં હરિકિર્તન સાંભળવું છે. આ બધી વાતચિત દરમ્યાન મને એમના શરીરમાં વ્યાધી છે એમ જણાતાં આરામ કરવા દેવો ઉચિત્ત જણાયું ઉભા થઇ ચર્ણસ્પર્શ કરી જવાની રજા માગી ત્યાંતો એમનું હૈયું ભરાઇ આવ્યું અને મને રોકાઇ રહેવાનો આગ્રહ કર્યો. મારૂં હૃદય પણ ભરાઇ આવ્યું હાથ જોડી વિનંતી કરી કે અત્યારે આજ્ઞા આપો તો હું મેરાઉ આંટો દઇ આવું. કારણ કે ત્યાં કોઇને ખબર નથી કે મારું માંડવી આવવાનુ થયું છે માટે નકામી રાહ જોતા હશે ત્યારે તેમના અતિશય પ્રેમાળ અને કોમળ હૃદયે પરાણે હા પાડી અમે દવાખાનાથી બહાર આવ્યા. શ્રી શુકલનાં ધર્મપત્નિ મણીબહેને તો અનેક સાધુ, સંન્યાસી, સંત, મહંત, મંડલેશ્વરોનો સતસંગ સાધ્યો હતો પરંતુ તેઓશ્રીને પણ મહારાજશ્રીના દર્શનથી જે આનંદ અને શાંતિ મળી તે અનોખી હતી. એમને કહેવું પડયું કે આપના ગુરુ મહારાજ તો કચ્છના મહામંડલેશ્વર સમાન છે. અમારા ધન્ય ભાગ્ય કે એ મહાપુરૂષના દર્શનનો લાભ તમારા થકી અમોને મળ્યો.

વળતા દિવસે મહારાજશ્રીને હોસ્પીટલમાં બિલકુલ ન ગમ્યું. એટલે વાંઢાયથી ટેક્ષી મંગાવી ઇશ્વર આશ્રમે પધાર્યા. તપાસ કરાવી તો ખબર મળ્યા કે મહારાજશ્રીને અનુકુળતા ન આવવાથી વાંઢાય આશ્રમે પધારી ગયા છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n178/mode/1up

realpatidar.com

આશ્રમમાં પધાર્યા બાદ શરીર બિલકુલ પથારી વશ થઈ ગયું હતું. એવા સમાચાર મને શ્રી નાનુભાના પત્રથી મળ્યા, આ હકીકત દરમ્યાન મારે કામ પ્રસંગે સૌરાષ્ટ્રમાં ધ્રાફા જવાનું થતાં એવો વિચાર આવ્યો કે ધ્રાફે જતાં પહેલાં એક વખત મહારાજશ્રીના દર્શન કરતો જાઉં એટલે મંજલ આવી શ્રી નાનુંભાને સાથે લઈ હું વાંઢાય ગયો. મહારાજશ્રી બંગલા ઉપર પોતાના રૂમમાં પોઢયા હતા, વંદન કરી કુશળતા પુછી. તેઓશ્રીએ અમોને સામો પ્રશ્ન કર્યો. સાથે કોણ છે. જવાબમાં નાનુભા મંજલવાળા છે એમ કહ્યું આંખમાં પીડા હોવા છતાં બેઠા થઈ ગયા અને ગંગામાને કહ્યું ચા પાણી માટે બંદોબસ્ત કરો અથવા તો ભંડારમાં ખબર આપો. દર્શન વગેરે કરી, જવા માટે રજા માગી તેમ મારે સૌરાષ્ટ્ર જવું છે એમ પણ દર્શાવ્યું. એટલે પોતે બોલ્યા, "ભક્તરાજ હવે આ શરીરથી આપણે મળીએ કે કદાચ ન પણ મળીએ તો છેલ્લા હરિહર છે" એ કરૂણામય મૂર્તિ અને એ પ્રસંગ આજ પણ નજર આગળ તરવરે છે.

મહારાજશ્રીનું શરીર હવે બહુ વખત નહિં ટકે. માટે છેલ્લા દર્શન છે એમ ધારી સેવકોની અવર જવર પણ વાંઢાય આશ્રમે બહુ વધી પડી હતી. જ્યારે બીજી બાજુથી ડોકટરોની મનાઈ હતી કે મહારાજશ્રીનુ હ્રદય બહુ કોમળ છે. કોઈ પણ સંત સાધુ અથવા સેવકને જુએ છે એટલે એમને પ્રેમાશ્રુ આવી જાય છે એ એમની આંખના દુઃખાવા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n179/mode/1up

realpatidar.com

માટે સારૂં નથી. માટે મહારાજશ્રી પાસે બહુ માણસોને જવા દેવા નહીં. આ સુચના અનુસાર શ્રી દયાળદાસજીએ પાકો બંદોબસ્ત રાખ્યો હતો. છતાં પણ તેઓ શ્રીને ખબર પડે કે પોતા પાસે બોલાવી લેતા. એવીજ રીતે આહીર મંડળી પણ વાંઢાય મહારાજશ્રીના દર્શને આવેલ ચાર પાંચ દિવસ તેમને રોકી ખુબ ભજન કરાવ્યાં આહેર ભક્તોનો પ્રેમ પણ અવર્ણનિય. રાત્રે વાળુ પાણી કરી ભજનમાં બેસે તે સુર્યોદયના સમયે રામ સાગરને મંજીરા જો કોઈ મુકાવે તોજ મુકે. એવાતો એકતાર બની જાય. પાંચ છ દિવસ રોકાઈ છેવટે મહારાજશ્રીને કહ્યુ કે, બાપુ હવે જો રજા આપો તો ઘર ભેગા થઈએ. એટલે આહેર ભક્તો ને મહારાજશ્રીએ ફક્ત એટલું જ કહ્યું કે ભક્તો, પાંચ દિવસથી રોકાણા છો ને જૂઓ આજે શનિવાર છે રવિવાર નો દિવસ રોકાઈ જાય. એટલે હું મારે ઘરે જઈશ અને તમે તમારે માનેલ ઘરે સોમવારના ખુસીથી જાજો. મંજલથી શ્રી સોજબાઈ ફુઈ પણ મહારાજશ્રીની તબીયત સારી ન હોવાના કારણે પધાર્યાં હતાં. શ્રી શ્યામદાસજી સાહેબ પણ એ વખતે પહેલી આવ્યા હતા. ભીમપુર વાળા શ્રી વીઠ્ઠલદાસજીને રોકી રાખ્યા હતા. અગમ ચેતી પુરૂષની આવડત માટે પૂછવું શું હોય શ્રી દયાલદાસજી અને તેઓ શ્રીના શિષ્ય શ્રી શાંતિદાસજીને બોલાવી આદેશ આપ્યો કે આ શરીર પંચતત્વ પામી જાય એટલે મહારાજશ્રી ઈશ્વરરામજીની સાનીધ્યમાં સમાધી આપજો. સાથો સાથ બીજી પણ આજ્ઞા છે કે ગુરૂદેવશ્રી લાલરામજી મહારાજની ચરણ પાદુકા

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n180/mode/1up

realpatidar.com

અને પાન મુર્તિ પધરાવ્યા શિવાય મારી સમાધિ ઉપર એક પણ પાણો માંડશો નહિ અને મહારાજશ્રી ઈશ્વર-રામજીના સમાધિ મંદીરથી ઉંચી એક પણ દેરી ન જાય. તે ખાસ ધ્યાન રાખવું સિવાય સેજબાઈ કુઈ અહીં હાજર છે તેમને મોટરથી અત્યારેજ મંજલ મુકી આવો કારણ કે મારૂં શરીર શાંત થતાંની સાથે એમને આઘાત ન લાગે જેને જેને જેવી સૂચનાની જરૂર હતી તે પ્રમાણે સૂચના આપી. છેવટે સંવત ૨૦૧૩ ના પૌષ શુદ ૧૩ રવિવાર તા ૧૩–૧–૫૭ બ્રાહ્મમુર્તમાં પુજ્યપાદ મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી શ્રી ગુરૂલાલરામજીનો અમર આત્મા બ્રહ્મમા લય પામી ગયો એટલેકે કૈવલ્ય પદ પામ્યા જેવી રીતે કે

श्लोक

किं करोमि कव गच्छामी किं ग्रहणाभि तज्यामि किमः ।
आत्माना पुरीतम् सर्वः महा कल्पांसुनायथाः ॥

અર્થ :– જેવી રીતે મહાકલ્પ ને વખતે વિશ્વ સમસ્ત જળમય થઈ જાય છે તેવી રીતે આત્માથી જ આ બધું વ્યાપ્ત હોવાથી શું કરવાનુ રહે છે ક્યાં જવાનું રહે છે. શું ગ્રહણ કરવાનું કે શું તજવાનું રહે છો

એતો કેવળ લૌકિક દૃષ્ટિએજ જન્મ અને મરણનો ભાસ થાય છે પરંત વાસ્તવિકતા એ એવું કાંઈ નથી. છતાં પણ દેહાધ્યાસ થયેલ હોય એવો સામાન્ય માણસને દુઃખ લાગ્યા સિવાય રહેજ નહિ. મહારાજશ્રીનું શરીર શાંત થયાના ખબર વાયુ વેગે પ્રસરી જવાથી આજુ બાજુના ગામોના સંકડો માણસો અશ્રુભીની આંખે અંતિમ

૧૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n181/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

યાત્રા માં ભાગ લેવા દોડી આવ્યા દરેકની આંખમાં પાણી સુકાતાં ન હતાં કારણકે આજ કચ્છના સંતોનો સુર્ય આથમી ગયો હતો કહો કોને દુઃખ ન થાય? મતલબ કે દરેકને એ દુઃખતો સરખુ જ હતું. પુજ્ય મહારાજશ્રી ના ભૌતિક દેહને એક પાલખીમાં બેસાડી સફેદ પટ્ટથી ઢાંકવામાં આવ્યું હતું ઉપર પુષ્પ માળાઓ અબીલ ગુલાલ વગેરેથી પુજન અર્ચન કરવામાં આવેલ. શ્રી ઈશ્વર આશ્રમથી મહારાજશ્રીની સ્મશાન યાત્રા નીકળી. તે શ્રી ગુરૂ ઈશ્વરરામજી ગુરૂકુળને પરિક્રમાં આપી પુનઃ આશ્રમમાં આવી મહારાજશ્રી ઇશ્વરરામજીની સમાધીના સામે મહાદેવશ્રી ઇશ્વરેશ્વરના મંદિર ની ઉતરાદી બાજુ સમાધી આપવામાં આવી મહારાજશ્રીના સ્થુળને સમાધિમાં પધરાવી ઉપર પ્રત્તિકા વાળવામાં આવી જ્યારે કેવળ મસ્તકનો ભાગ બાકી રહ્યો ત્યારે સાહેબશ્રી શ્યામદાસજીએ અને શ્રી નાનુભા મંજલવાળા એ કહ્યુ કે હવે મહારાજશ્રીના મુખારવિંદના છેલ્લાં દર્શન કરવા હોય તે કરી લ્યો. એ વખતે દયાળદાસજી શ્રી શ્યામદાસજી ઈત્યાદિ અનેક ભક્તોને મહારાજશ્રીના વિરહથી મુર્છા આવી ગઈ સર્વકોઈ એ અંતિમ દર્શન કર્યા બાદ સમાધિ પુરી દેવામાં આવી અને સ્મશાન યાત્રામાં આવેલ સર્વ ભક્તો પોતે પોતાના સ્થાને ગયાં.

પુજ્ય મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી નિર્વાણપદ પામ્યા બાદ તેમના શિષ્ય શ્રી દયાળદાસજી એ મહારાજશ્રીનો ભંડારાઉત્સવ કરી કચ્છના સંત મહાત્માઓને બોલાવ્યા.

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n182/mode/1up

realpatidar.com

હતા છતાં પણ ભાવીક સેવકોને એવી ઇચ્છા થઈ કે મહારાજ શ્રીની પાછળ એક મહોત્તસવ થાય જેમાં દરેક સેવકો અને સંતો આવી લાભ લે અને પૂજ્ય મહારાજશ્રી લાલરામજી તથા મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજીના સમાધિ મંદિરો બંધાય. જેમાં તેઓશ્રીની પાનમુર્તિ અને ચરણ પગલાં પધરાવાય. એ નિમિતે એક ભવ્ય સંત મેળો ભરાય આવા ઉદેશ્યથી એક સમિતિ નીમાય. અને કાર્યની શરૂઆત કરી જેમાં સૌથી પ્રથમ કચ્છ હમલાપુરીના મહંત બાવાશ્રી ગંગાપ્રસાદજી એ સારો ભાગ લીધો તેમ માંડવી દ્વારના મહંત શ્રીએ પણ સારો સાથ આપ્યો. ત્યાર બાદ તો સેવકો માંથી ભાનુશાલી, કડવા પાટીદાર, ગરાશીયાઓ તથા આયર ભક્તો, મિસ્ત્રિઓ, લોહાણા, ભાટીયા, વગેરે વગેરે દરેકનો સારો સાથ સહકાર મળ્યો અને રૂપિયા ચોંત્રીશ હજાર સાતસો સાડાછત્રીસ સવાબેઆના (૩૪૭૩૬ાાૌ) ભેટના મળ્યા. અને પૂજ્ય મહારાજશ્રીનું સમાધિ મંદિર માધાપર નિવાસી શ્રી મનજી બાપા કે જેમની સેવા ગુરૂદરબાર પ્રત્યે અદ્યપિ એવીને એવી જ છે. તેઓશ્રીએ બંધાવી આપ્યું જેમાં પૂજ્ય મહારાજશ્રીની ચરણ પાદુકા અને પાન મૂર્તિ પધરાવવામાં આવી મહારાજશ્રીના સમાધિ મંદિરની સામેજ શ્રી ગુરૂ લાલરામજી મહારાજનુ સમાધિ મંદિર બાંધી તેમાં સૌથી પ્રથમ શ્રી લાલરામજી ના ચરણ પગલાં અને પાન મૂર્તિ પધરાવવામાં આવી હતી

દેશપરદેશથી આવેલ સતીસેવકોની લગભગ ૪૦૦૦૦ ચાલીશ હજારની માનવ પદની હતી. પૂજ્ય મહારાજશ્રી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n183/mode/1up

realpatidar.com

તરફ પોતાની ભક્તિ આવનાર દરેક ભાવીકોએ ઉત્સવમાં સાબીત કરી બતાવી.

આવો મોટો માનવ મહેરામણ જ્યાં ઊમટયો હોય ત્યાં વ્યવસ્થા પણ બરાબર જોઈએ. એટલે રસોડાના બે વિભાગ કરી એક વીભાગ કણબી ભાઇઓ એ સંભાળ્યો. અને બીજો વિભાગ ભાનુશાલી ભાઈઓએ સંભાળ્યો પછીનો સવાલ ફક્ત એકજ રહ્યો કે આ દરેકને પાણી કોણ પુરૂં પાડે આ વાતની ચર્ચા થતાં એ બીડું આહિર ભક્તોએ ઝડપી લીધું અને રાત દિવસ સુખદુઃખ એક બાજુએ મૂકી બૈરાઓ સાથે પુરૂષોએ પણ ઇશ્વર સાગરમાંથી પાણી સારવા માંડયું જેમાં તેઓએ પોતાની દેહની પણ પરવા કરી નહિં. આ દૃશ્ય નજરે જોનાર એમને ધન્યવાદ આપ્યા વિના કોઇકાળે રહે નહિ (કચ્છ) લોડાઈ અખાડાના મહંત ડાડાશ્રી સેવારામજીની આશ્રમ પ્રત્યેની ભાવના ગણના પાત્ર છે. આયરોમાં કરશન દેવકરણ ધાણેટી વાળા અને સીવાભક્ત રતનાળવાળા સાથે તેમની મંડળી પણ આશ્રમ માટે પ્રાણ પાથરે છે. આજ અત્યારે ગમેતેવા સંજોગોમાં બોલાવો તો પણ પોતાના દરેક કામ પડતા મૂકી ઇશ્વર આશ્રમની સેવામાં હાજર થાય છે.

પૂજ્ય મહારાજશ્રીના આ ઉત્સવનો સંપૂર્ણ અહેવાલ અને કોના તરફથી કેટલી ભેટ પુજા વગેરે મળી એ દરેક હકીક્ત સાથે શું ખર્ચ થયો તેનો વીગતવાર અહેવાલ તા ૧૦-૫-૧૯૫૭ નું આખરી સરવૈયું આપી ઇ. સ. ૧૯૫૮ માં ઉત્સવ સમિતિ એ અહેવાલ બહાર પાડેલ છે. તેમાં જોવાથી જણાઈ આવશે અસ્તુ ....

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n184/mode/1up

realpatidar.com

પૂ. મહારાજ શ્રી દયાલદાસજી
(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n185/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n186/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી દયાળદાસજી મહારાજા

પૂજ્ય મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજીના શિષ્યો પૈકી જાનકીદાસજીને પદભ્રષ્ટ કર્યા બાદ શ્રી અચલદાસજીએ પણ ચતુર્થાશ્રમ સ્વીકાર કરેલ એટલે કે સન્યાસ ગ્રહણ કરી હાલમાં વિચરે છે. મહારાજશ્રીએ પોતાની હૈયાતીમાંજ આશ્રમનો સંપૂર્ણ વહીવટ શ્રી દયાળદાસજીને પોતાના પટ્ટશિષ્ય તરીકે માની સુપ્રત કરેલ હતો. પરંતુ તેઓશ્રી કૈવલ્ય પામ્યા બાદ તેમના ભદ્રાઉત્સવમાં (કચ્છ) હમલા-પુરીના મહંત બાવા શ્રી ગંગાપ્રસાદજીએ શ્રી દયાલદાસજીને વાંઢાય આશ્રમના છઠ્ઠા મહંત તરીકે ચદર પછેડી ઓઢાડી પોતે વાંઢાય દ્વારાના મહંત પદે આવ્યા બાદ પૂજ્ય ગુરૂ મહારાજે ઉપયોગમાં લીધેલ કોઇપણ વસ્તુ શિષ્યે પોતાનાં ઉપયોગમાં ન લેવી એમ શ્રી ગુરૂ ગીતાનું કથન છે કે,

શ્લોક

पादुकासन सयादि गुरुणायद धिष्टितम् ।
नमप्रकुर्वीत तत्सर्व, पादाम्यां नस्पृसे क्वचित ॥

અર્થ: જે વસ્તુનો ગુરૂએ ઉપયોગ કર્યો હોય એવી ચાંખડી આસન ને સયા આદિ સઘળી વસ્તુંઓને શિષ્યે નમસ્કાર કરવા પણ તેને કોઈ દિવસ પગથી સ્પર્શ કરવો નહિ. માટે મહારાજ શ્રી દયાળદાસજીએ ગુરૂદેવશ્રી ઉદ્ધવરામજીની પાદુકા ઢોલીયો અને ગાદી સિવાય મહારાજશ્રી પોતા પાસે રાખતા તે દંડ દર્શન માટે આશ્રમમાં જાળવી રાખ્યા છે. જેવી રીતે કે જુના દ્વારામાં મહારાજશ્રી

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n187/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ઇશ્વરરામજીનો ભજનનો ઓરડો તેઓશ્રીનો ઢોલીયો ટોપી પુસ્તક અને ગાદી યદ્યપી જોવામાં આવે છે.

મહારાજશ્રી દયાળદાસજીનો જન્મ (કચ્છ) દેશળપુર વાંઢાયવાળામાં શેઠ દામજી ટોકરશી લોહાણાના ધર્મપત્ની શ્રી કેસરબાઇના ઉદરે સવંત ૧૯૫૧ ના અશ્વિન શુકલ પુર્ણિમાના રોજ થયેલ તેઓશ્રીના પીતાશ્રી તેઓશ્રીને બે વર્ષના મુકી ૧૯૫૩ ની આખરમાં અવસાન પામેલ. એટલે એમના માતુશ્રીએ ઉછેરી મોટા કરેલ તેમ માતુશ્રી કેસરમાં ધર્મના સંસ્કારવાળા હોવાથી બાળ વયમાં જ મહારાજશ્રી દયાળદાસજીમાં એ સંસ્કાર રેડવા માંડયા, માતાના મહાન ઉપકાર માટે શ્રી આચાર્ય ભગવાને પણ એક જગ્યાએ કહ્યું કે,

: શ્લોક :

आस्ता तार्वदिय प्रसुति समये दुर्वार शुलं व्यथा ।
नैरुचये तनुं शोषणं: मलमयि शंय्याच सांवत्सरी ॥
एक स्यापिन गर्भ भार भरणं: क्लेशंच्य चस्य क्षमो: ।
पातु निष्कृति सुनी तोऽपि तन यस्तष्यै जनन्यै नमः ।

અર્થ :–હે મા ! તેં જે પારાવાર પ્રસવ વેદના તથા ત્યારબાદની મારી અસહાય સ્થિતિમાં સુખ સ્વાદ અને સ્વાસ્થ્યનો ભોગ આપી જે કષ્ટ સહ્યાં તેનો બદલો સાત જન્મ પણ વાળી શકવાને અસમર્થ એવો હું તારા પુનિત ચર્ણમાં નમસ્કાર કરૂં છું.

આ સ્તુતિ જગદ્ગુરૂ શંકરાચાર્ય મહારાજે પોતાની માતાને ઉદેશી કહેલ છે કહેવાનું તાત્પર્ય એજ કે બાળ-

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n188/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કને ગર્ભમાં અને ત્યારબાદ એટલે કે જન્મ પછી માતાના સંસ્કારો જે કામ કરે છે. તેવાં અન્ય કોઈના સંસ્કારો કામ કરી શકતા નથી. બાળકને સારો બનાવવો યા તો ખરાબ, એમાં એની માતાના ભાવો મુખ્ય ભાગ ભજવે છે. ત્યારબાદ શ્રી ગુરૂદેવ આ યુક્તિ પ્રમાણે પુજ્ય મહારાજશ્રી દયાળદાસજીમાં તેમનાં માતુશ્રીના સંસ્કારથી બાળપણમાં જ ધાર્મિક વૃત્તી સતેજ બની જ્યારે તેઓશ્રીની ઉંમર પંદર વર્ષની હતી ત્યારે તેમનાં માતુશ્રી તેમને સાથે લઈ સ્ટીમર રસ્તે મુંબઈ જતાં હતાં ત્યાં સ્ટીમરમાં એક મહાત્માએ શ્રી દયાળદાસજીની ભાગ્ય રેખા જોઈ તેમના માતુશ્રીને પુછયું કે :– માતાજી; આ બાળક આપનો છે ? જવાબમાં તેઓશ્રીની માતુશ્રીએ હા પાડી એટલે મહાત્માએ કહ્યું કે માતાજી આપનાં બાળકના ભાગ્યમાં સાધુતા મને જોવામાં આવે છે. પુર્વોક્ત સંસ્કાર ભાગ્ય યોગે પ્રબળ બને અને એની ઇચ્છા વિરક્ત રહેવાની થાય. તો આપ એને સંસારમાં ફસાવશો નહીં. એ મારી ખાસ ભલામણ છે.

મુંબઇ આવ્યા બાદ અમુક સમય રોકાઈ પછી મુકાદમીનો ધંધો કરવા લાગ્યા. પ્રવૃત્તિ માર્ગ જ એવો છે કે :–એની પરંપરાનો અંત આવતો જ નથી. તદનુસાર શ્રી દયાળદાસજીને એક તો કૌટુંબિક જવાબદારી હતી. જ્યારે બીજી તરફ આત્મા ધર્મ તરફ વળવા ચાહતો હતો. પરંતુ માણુસના જીવનમાં મુખ્ય મુશ્કેલી મનપ્રાણુ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n189/mode/1up

realpatidar.com

અને શરીરના સ્વભાવની છે કેટલીક ખોટી માન્યતાને લઇ માણુસના મનમાં ઘણાં સંકલ્પો આવે છે. અને તેના પ્રાણ વચલી ઊંમરમાં મનને બહુ ચંચળ બનાવે છે. તેવી જ રીતે ચંચળતાને વશ બની શ્રી દયાળદાસજીએ સત્યાવીશ વર્ષની ઉંમરે ગૃહસ્થાશ્રમ સ્વીકાર્યો.

આવા બધા સંજોગોનું મુખ્ય કારણ એક માણુસ પાસે એક જ વખતે ઘણી ફરજો ભેગી થાય છે. ત્યારે તેમાંથી કેમ નીકળવું એ તેને સુઝતું નથી. તેથી ભૂતકાળનું જ્ઞાન અને વર્તમાન કાળનો ઉપદેશ જોઇએ તેવું કાંઈ કરી શકતું નથી પોતાની માતુશ્રીના આત્માને દુઃખ ન થાય માટે ઈચ્છાથી કે અનિચ્છાથી સંસાર વ્યવહાર તેમણે સ્વીકાર્યો પ્રથમાશ્રમ સ્વીકાર્યા બાદ ટુંક સમયમાં જ તેઓશ્રીના માતાજી કેસરબાઇમા ઘાટકોપરમાંજ દેવલોક પામ્યા અને ત્યારબાદ "વૈરાગીનું વેવિશાળ કેટલા દિવસ ટકે?" એ કહેવત અનુસાર ફક્ત ચાર વર્ષ જ તેઓનો ઘર સંસાર ચાલ્યો અને (કચ્છ) દેશલપુરમાં જ તેમના પત્ની સ્વર્ગવાસ પામ્યા.

એકતો માતાજીના અવસાનનો આઘાત હજી શમ્યો ન હતો, ત્યાં ઉપરથી પત્નીના અવસાનથી એમની સુસુપ્ત વૈરાગ્ય વૃતિએ પુનઃ વેગ પકડયો દેશલપુરની ચિત્તાભૂમિ વાંઢાય અને દેશલપુર વચ્ચે છે ત્યાં પત્નીનો અંતિમ સંસ્કાર કરી સામે જ તળાવ છે ત્યાં સ્નાન કરી, ભીને લુગડે ત્યાંથી વાંઢાય ઈશ્વર આશ્રમ તરફ વળી નીકળ્યા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n190/mode/1up

realpatidar.com

અને સ્મશાને આવેલ અન્ય લોકો ગામમાં ગયા. એ વખતે વાંઢાયમાં–બાવાશ્રી વિહારી સાહેબની ગાદીએ ક્ષત્રિય બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી મહંત પદે બિરાજમાન હતા. તેમના ચરણમાં નમસ્કાર કરી બોલ્યા.

: શ્લોક :

त्वं पिता त्वं चमे माता त्वं बन्धु स्तवंच देवता ।
संसार प्रिति भंगाय तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

અર્થ–: હે દયાળુ ગુરૂદેવ આપજ મારા પિતા છો. આપજ મારી માતા છો, તેમજ બન્ધુ છો. સંસારમાંથી પ્રિતિ છોડાવનાર એવા હે સદ્‌ગુરૂ દેવ આપને હું પ્રણિ-પાત કરૂં છું

પૂજ્ય મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજીએ તેમની આકૃતિ જોઈ મનોભાવ સમજી વિચાર્યું કે આની મોહ રૂપી માતા મરી ગઈ જણાય છે. તેનુ સ્નાન સુતકે છે સિવાય જ્ઞાન-રૂપી પુત્ર જનમ્યો છે. એનું વૃદ્ધિ સૂતક છે, માટે એનું મુંડન કરવું પડશે. એમ સમજી કેવળ મંત્ર દિક્ષા જ એ વખતે આપી, એટલે કે કંઠી બાંધી શિષ્ય બનાવ્યા. કહેવત છે કે "કંઠી માલા સુંમરની સદ્‌ગુરૂ દઇ બક્ષિસ"

આ પ્રમાણે મંત્ર દિક્ષા આપી અને મંદિરોની સેવા સુપ્રત કરી. સિવાય કેટલુંક કામ ભંડારનું પણ આપ્યું. અમુક ટાઈમ ગુરૂ સેવામાં રહ્યા બાદ મહારાજશ્રી ઉદ્ધવ-રામજી એ તેમને તિર્થાટન કરવા સૂચવ્યું. એ આજ્ઞા શિરોમાન્ય કરી હરીદ્વાર અને ઋષિ કેષની યાત્રાએ પધાર્યા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n191/mode/1up

realpatidar.com

રુષિકેષમાં દેવકી બાઈ લોહાણા ધર્મશાળામાં પોતાને મુકામ રાખ્યો એ વખતે ઊનાળાને ફાગણ માસ ચાલતો હોઈ ત્યાં ગરમી સખ્ત પડતી હતી સ્થાની કે નિવાસ કરતા મહાત્માઓને છાશની ખાશ જરૂર હોય તેમ જણાતાં શ્રી દયાળદાસજી મહારાજે કેટલાક ભાવિક ગૃહસ્થોને પત્ર લખી સહાયતા મેળવી. છાશનું પરબ ખોલ્યું એટલે સેંકડો મહાત્માઓ તેના લાભ લેવા માંડયા. ટુંક સમયમાં જ તેઓશ્રી "લચ્છીવાલા બાબા" ના નામે ત્યાં પ્રસિદ્ધિ પામ્યા. જ્યાં સુધી ઋષિકેષ રહેવાનુ હતું ત્યાં સુધી આ પ્રવૃતિ શ્રી દયાળદાસજી મહારાજે ચાલુ રાખી. અને તે કાળ દરમ્યાન તેમને ઘણા સાધુસંતો અને મહાત્માઓના સમાગમનો લાભ મળ્યો. મહાત્માશ્રી તુલસીદાસજી એ કહ્યું છે કે :–

દુહો

तुलसी यह संसार में सबको मिलने चहाय
ना जाने किस रुपमें नारायन मिलजाय.

ઉપરોક્ત સંત સમાગમથી તેમના જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ થવા લાગી. ઊત્તરની યાત્રા પુરી કરી જ્યારે ફરી વાંઢાય પધાર્યા ત્યારે સવંત ૧૯૮૭ના કારતક શુદ ૧ ના રોજે બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજ શ્રી ઉદ્ધવરામજીએ તેમને વિધિસરની દિક્ષા આપી. દયાળદાસજી એવું નામાભિધાન આપ્યું. એટલે તો કહેવત છે કે :–"માલા ડોપી દીયા સ્વરૂપા તાકો વંદે સુર નર મુની ભૂપા" શ્રી દયાળદાસજી ગુરૂ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n192/mode/1up

realpatidar.com

કૃપાએ વંદનીય સાધુવર્ય બન્યા સાધુપદે શ્રી દયાળદાસજી આવ્યા બાદ પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ તેમને પાટીદાર સમાજને ઉપદેશ આપી પીરાણા પંથથી છોડાવી સુદ્ધ સનાતન ધર્મ તરફ લાગણી પ્રગટે એવા પ્રચાર કરવા આજ્ઞા આપી. એ ગુરૂ વચન માન્ય કરી તેઓશ્રી કચ્છ તેમજ ગુજરાતના પાટીદાર સમાજમાં પ્રચાર કાર્ય કરવા ઉપડયા સવંત ૧૯૯૯ માં ગુજરાતમાં આવેલ ગામ મોતીશ્રી વાળા પટેલ હરિભાઇ કરમશીને પોતાના વિચારો જણાવ્યા કે કચ્છ પ્રાંતમાં પાટીદાર ભાઈઓની કુળદેવી શ્રી શૈલ્યપુત્રી ઉમયાજી મંદિર બંધાય. અને દર વર્ષે એક વખત શ્રી જમદંબાનો ઉત્સવ થાય તો તે નિમિતે સમષ્ટિનું પ્રચાર કાર્ય બહુ સરળ બને. તેમ આગળ પણ વધી શકાય આવી રીતે શ્રી હરિભાઈ અને મહારાજશ્રી દયાળદાસજીની વિચારણા નક્કી થઈ. શ્રી હરીભાઈએ રૂપિયા ૧૦૦૦] એક હજાર મંદિરના ફાળામાં સૌથી પ્રથમ નોંધાવ્યા. સદરહુ રકમ લઇ સંવત ૨૦૦૦ના મહાશુદ ૫ એટલે વસંત પંચમીના ઇશ્વર આશ્રમ વાંઢાય આવી. પૂજ્ય મહારાજશ્રી ઉદ્ધવરામજી તથા પટેલ રતનશીભાઇ ખીમજી પટેલ પરબતભાઈ લખુ, પટેલ જીવરાજ વસ્તાતા, મુખી કાનજીભાઇ ગોપાલ તથા કરશન ઉકરડા વગેરે આગેવાનોને બોલાવી મહારાજ શ્રી ઉદ્ધવરામજીના વરદ્ હસ્તે મંદિરનું ખાતમુહુર્ત કરાવ્યું.

અને ગામ શ્રી ગઢશીશાવાળા પટેલ રામજી લાલજી, પટેલ વાલજી રામજી, પટેલ ભીમજી કાનજી લુડવાવાળાની

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n193/mode/1up

realpatidar.com

દેખરેખ અને ભાવનાથી શ્રી માતાજીના મંદિરનું કામ પરિપૂર્ણ થયું. સાથોસાથ ગુજરાત વસ્તા અન્ય પાટીદાર ભાઈઓની મદદ પણ મળતી ગઈ સંવત ૨૦૦૦ના ચૈત્ર સુદ ૯ (રામનવમી)ના રોજે જગદ્દજનુની ઊમિયાજીની પ્રતીમા વાંઢાય ગામમાં આવેલ જુના દ્વારામાં કે જ્યાં મહારાજ શ્રી ઈશ્વરરામજીએ પોતાનું નિવાસ્થાન રાખી ભજન કરેલ તેજ આશ્રમમાં નૂતન મંદિર બંધાવી પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી.

વાંઢાય આશ્રમમાં નાનો મોટો કોઇપણ ઉત્સવ હોય તેમાં શ્રી કાનજી બાપાનો સાથ સહકાર અને સેવા ન હોય એવું આજ દિવસ સુધી બન્યું નથી, તેવી જ રીતે શ્રી માતાજીની પ્રતિષ્ઠા કાર્યમાં એમનો સારો સહકાર હતો.

આ પ્રસંગ સંપૂર્ણ થયા પછી જૂના દ્વારામાં મુંબઈ, નાગપુર વગેરે સ્થાનોમાં વસ્તા ભાવીક ભક્તો તરફથી બીજા પણ કેટલાક મકાનો વગેરે બંધાઈ ગયા. અને મહારાજશ્રી દયાળદાસજીએ પોતાનું રહેવાનું પણ ત્યાંજ રાખ્યું હતું.

સાથે તેમના પટ્ટ શિષ્ય શ્રી શાંતિદાસજી પણ અન્ય સાધુઓ સાથે રહેતા હતા.

આપણે આગળ કહી ગયા તદ્દનુંસાર મહારાજ શ્રી ઉદ્ધવરામજીએ ઇશ્વર આશ્રમનો સંપૂર્ણ વહીવટ સોંપ્યો એટલે પોતાને નૂતન આશ્રમમાં રહેવાની ફરજ પડી આપણે આગળ કહી ગયા છીએ કે મહારાજ શ્રી ઉદ્ધવરામજી મહા નિર્વાણ પામ્યા બાદ તેમને બાવાશ્રી વિહારી સાહેબની ગાદીના વિદ્યમાન મહંત તરીકે અપનાવવામાં આવ્યા છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n194/mode/1up

realpatidar.com

હાલમાં મહારાજ શ્રી દયાળદાસજી પોતાના શિષ્ય શ્રી શાંતિદાસજી સિવાય અન્ય સંત મંડળ સહિત વાંઢાયના નૂતન આશ્રમમાં રહી શ્રી પરમ કૃપાળુ ગુરૂદેવની સેવા સાથ આશ્રમનો વહીવટ ચલાવી રહ્યા છે. ગામનો જૂનો આશ્રમ તેમજ શ્રી માતાજીના મંદિરની વ્યવસ્થા તથા કબજો પોતે સંભાળી રહ્યા છે. પ્રતિવર્ષ રામનવમીનો ઉત્સવ થાય છે. તેમાં કડવા પાટીદાર તેમજ અન્ય સતિ સેવકો સાધુસંતો સારા પ્રમાણમાં હાજરી આપે છે.

ઇશ્વરઆશ્રમમાં ચાલુ સાલે રંગનું કામ ગામશ્રી હાજાપર ના સેવા ભાવી શ્રી ગંગામાના સુપુત્ર મીસ્ત્રી નારાણભાઇ તથા ગોપાલભાઇ યાદવે રૂા. ૭૦૦ ની રકમ આપી તૈયાર કરાવી આપ્યું અને આશ્રમમાં સમાર કામ તથા કળી ચુનો મુંબઈ વસતા ભાનુશાળી ભાઇઓમાંથી દેવચંદ કરશન, દેવચંદ હમીર ખીંયશી દેવજી નારણ કરશન વિગેરે સેવકોએ રૂા. ૬૦૧ નો ફાળો તૈયાર કરી કરાવી આપેલ છે.

મહારાજશ્રી દયાળદાસજીની વૃદ્ધાવસ્થા ના કારણે તેમ આંખોમાં મોતીયો હોવાથી નજર પણ ન પડવાના કારણે બહુ વિચરી શકતા નથી આશ્રમના વ્યવહાર કાર્યમાં તેઓશ્રી ના શિષ્ય શાંતિદાસજી દેખરેખ રાખે છે. સિવાય સાધુ મંડળમાં શ્રી સેવાદાસજી, શ્રી કૃષ્ણદાસજી, શ્રી આણુદરામજી, શ્રી કાલીદાસજી શ્રી લ્હેરેદાસજી વગેરે આશ્રમમાં રહી પોત પોતાથી બનતી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n195/mode/1up

realpatidar.com

સેવા આપી રહ્યા છે. અને શ્રી વાલદાસજી શ્રી ગુરૂ ઉધ્ધવરામજી હરિદ્વારનો આશ્રમ સંભાળે છે ને મહારાજશ્રી દયાળદાસજી ઇશ્વર આશ્રમમાં શાંતિથી પ્રભુભજન કરે છે. પોતાનો અંગત જીવન વ્યવહાર બહુજ સાદો, ખાનપાન પણ બહુજ સાત્વિક તેમજ સત્યવકતા પણું એ તેમનો મુખ્ય ગુણ છે. અસ્તુઃ—.........

: श्लोक :

मन्नाथः श्री जगन्नाथो मद्‌गुरुः श्री जगद्‌गुरुः ।
स्वात्मैव सर्व भूतानां तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

ॐ शान्ति शान्ति शान्ति

શ્રી શાંન્તીદાસજી મહારાજ

પુ. શ્રી દયાળ દાસજી મહારાજ દેવલોક પામ્યા બાદ એમના શિષ્ય શ્રી શાંન્તીદાસજી મહારાજ જેમનું શરીર પણ અરલના પાટીદાર જ્ઞાતિનું હતુ છેક નાની વયમાં સંજોગા ધીન એવોને દ્વારામાં મુકવામાં આવ્યા હતા. એવોશ્રીને હમલા મહંતશ્રી ગંગાપ્રસાદજી એ ચદર વિધી કરેલ એમનું શરીર પણ અપંગ હોવાના કારણે બહુ પરિશ્રમ કરી શકતું નહીં છતાં ગુરૂ દરબારની સારી સેવા કરી. જ્ઞાન પ્રચાર માટે અવકાશે બાહેર પણ આવતા જતાં જરૂર પુરતુ ભાગવતાદિક શાસ્ત્ર જ્ઞાન મહારાજશ્રી ઓધવરામજી પાસેથી પ્રાપ્ત કરેલ. પોતાની શરીર શક્તિ અનુસાર આશ્રમ અને આશ્રિતો, સંત સેવક સમાજને

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n196/mode/1up

realpatidar.com

મહારાજશ્રી શાન્તીદાસજી

(વાંઢાય)

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n197/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n198/mode/1up

realpatidar.com

ઉપયોગી બની પોતાથી બનતી સેવા સર્વને આપી દેવલોક પામ્યા.

શ્રી કરશન દાસજી મહારાજ

નાની વયમાં વાંઢાય આશ્રમમાં આવેલ એમનું શરીર પણ કુકમાના મિસ્રી જ્ઞાતિનું શ્રી શાંન્તી દાસજી મહારાજના શિષ્ય તરીકે દ્વારામાં સેવા–પુત્રનું કામ કરતા અક્ષરજ્ઞાન સામાન્ય છતાં સેવા સારી હતી એટલે શાંન્તીદાસ પાછળ ઉત્સવ કરીને હમલાના સાધુ માધવદાસ તેમ સંત સમાજે એવોને મહંત પદની ચદર વિધી કરી. હાલમાં આશ્રમમાં આવતા જતા સંતો અને ભાવીકોની સેવા એવો શ્રી કરી રહ્યા છે. એવો શ્રી ને આ કાર્યમાં એમના વડીલ સાધુ સેવા દાસજી સહયોગ અને માર્ગ દર્શન આપી રહ્યા છે. એમણે દ્વારામાં ભંડારના મકાનો મુખ્ય પ્રવેશ દ્વાર તેમ અન્ય કેટલાક મકાનોનું કામ કાજ નવું તેમ ઝિર્ણો દ્વારની રીતે કરાવેલ છે. શ્રી દયાળદાસજી અને શ્રી શાન્તીદાસજી મહારાજના ચરણ પગલાની દેહરીઓ ધ્વારાની ઉગમણી બાજુ એક ટેકરી ઉપર ઓધવરામજીની ઝુંપડી નામે ઓળખાતા સ્થળે શ્રી વાલદાસજી મહારાજની કુટીર સામે કરવામાં આવેલ છે. બાવાશ્રી વિહારી સાહેબ અને શ્રી ક્ષેમ દાસજીની સ્મૃતિરૂપ ચરણ પગલાની દહેરીઓ નથી એના માટે મહંત શ્રી અને સેવક સમાજનું લક્ષ દોરૂં છુ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n199/mode/1up

realpatidar.com

સાધુ વર્ય શ્રી વાલદાસજી મહારાજ (હરિદ્વાર)

એવા શ્રીનું શરીર લુહાણા જ્ઞાતિનું પુ. શ્રીઓધરામજી મહારાજશ્રીના શિષ્ય અને હરિદ્વાર કચ્છી લાલરામેશ્વર આશ્રમાના અધ્યક્ષ (ટ્રસ્ટી) વર્તમાન વાંઢાયના મહંત શ્રી કરશનદાસજીના દાદા ગુરૂ, સાધુ સેવાદાસજીના કાકા ગુરૂ ગણાય તેમ બાવા શ્રી દેવા સાહેબની હરિહર સુંપ્રદાયના વડા સાધુ જો કોઈ પણ હોય તો વર્તમાને શ્રી વાલદાસજી જ છે. કચ્છી સંત–સાધુ સમાજમાં પણ એવોશ્રી અગ્ર ગણ્ય સંત મનાય એવા છે. એવોશ્રીને પુ. શ્રી ઓધરામ મહારાજ તરફથી સેવા શંસ્કારનો વારસો ચાલ્યો છે, મહારાજ શ્રી પોતાની નાદુરસ્ત તબીયતના કારણે કચ્છ વાંઢાય પધાર્યા ત્યારે હરિદ્વાર કચ્છી આશ્રમના અધ્યક્ષ તરીકે એવોશ્રીને સંચાલન સુપ્રત કર્યો અને ટ્રસ્ટી મંડળતો હતું. હરિદ્વાર ભારતનું એક પ્રસિદ્ધ યાત્રાધામ હોવાના કારણે સેંકડો યાત્રીકો અને સંત સાધુની અવર–જવર થતીજ રહે તેમ આશ્રમમાં અન્નક્ષેત્ર અને રહેવાની પુરતી સગવડ વળી ગંગાજીનો કિનારો શહેરના વાતારણુતી થોડું દુરપણુ ખરૂં આવી બધી ઘણી સવલતોના કારણે સ્વભાવીક જન સમાજનું આકર્ષણ એ તરફ રહે છતાં શ્રી વાલદાસજી મહરાજએ સર્વની સેવા વ્યવસ્થાને પોંચીવળતા એ વખતે એવોશ્રીને પુ. જશોદામાનો પણ સાથ સહયોગ આ કાર્યમાં મળતો.

અતિ મહત્વની વાત તો એજ છે કે આવો દરેક વહેવાર કરતા પણ આપશ્રી તો ઉપરામ વૃતિઓથીજ રહેતા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n200/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અહીં એમને કનૈયાલાલ બ્રહ્મચારીનો સારો એવો સેવા કાર્ય તેમ આશ્રમના આંતર વહીવટમાં સાથ મલી ગયો કચ્છી આશ્રમ ખુબ વિશાળ અને મોટો છે તે પ્રમાણે વહીવટ પણ મોટોજ હોય. શ્રી હરિદ્વાર આશ્રમની ઉન્નતિ અને વિકાશ પોતાની કર્ય શક્તિદ્વારા વધારીને એની ઉજ્જવળતા શ્રી વાલદાસજીએ કરી વિષેશતા વધારી છે એવી જ રીતે અહીં કચ્છના આશ્રમો પ્રત્યે પણ એમની ભાવના સારીજ રહેતી આવી છે. એમના સ્વભાવમાં મારૂં તારૂં એવી વૃત્તિ નથી. સેવા કરવી અને સેવા લેવી ઉભયગુણો સાધુ સંતમાં પ્રાધાન્ય ગુણમનાય છે એ ગુણો એવો શ્રીમાં સ્વભાવીક રહ્યા છે. શરીરનું પ્રારબ્ધ સારૂં ગણાય નંહી તેની સાથે અહાર વિહારમાં પણ ચોકસાઈ એટલી રાખે છે. કે ન પુછો વાત ?—

જ્યારે બીજી રીતે એમનું પ્રારબ્ધ અતિ તિવ્ર ગણાય એવું છે, પોતે કદાચ નિવૃતી ઇચ્છતા પણ હશે, છતાં નિવૃત રહી શકતા નથી. પ્રવાશ યોગ પણ એટલો જ બળવાન છે. લગભગ તો કચ્છ દેશલપુર વાળા શ્રી બચુભાઈ ભગત એવોશ્રીની સેવામાં રહી મહારાજ શ્રી પ્રત્યે એમની ભાવના લાગણી ખુબજ હોવાથી સારી સેવા કરતા રહે છે જે નોંધપાત્ર ગણાય એવી ખરી, શ્રી બચુભાઈ સ્વભાવે પણ ભજના નંહી સેવા પરાયણ વૃત્તિઓથી નિવૃત જીવન ગાળે છે. શ્રી ઓધવરામજી મહારાજ શ્રીને એક ભક્તે પુછ્યું કે, માણસમાં સેવા અને સંસ્કારના ગુણો

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n201/mode/1up

realpatidar.com

કેમ આવે ? મહારાજ શ્રીએ એનો જવાબ ખુબ સરસ આપ્યો ? અમારા કહેવાથી ન આવે પરંતુ ભુજ કબીર મંદીરમાં સ્યામદાસજી સાહેબ પાસે એક મહીનો રહેવાથી ખબર પડે કે સેવા કેમ કરાય, સેવાનો ધરમ સેવક ભાવ કઠીન છે છતાં શ્રા બચુભાઇમાં આંશીક આવી વૃતિઓ શ્રી વાલદાસજીનાં સતસંગથી જોવામાં આવે છે એ એવો-શ્રીના ભાવીજીવન માટે સારી સુંદર ગણાય. પુ. વાલદાસજી મહારાજે વાંઢાયમાં નિવૃતીથી રહેવા એક કુટીર પણ બનાવી છે પરંતુ કચ્છ તેમ ગુજરાત અને અન્ય સ્થળે શ્રી ઓધરામજી મહારાજના ભક્તોને સમુહ વિશાળ ફેલાયેલો હોવાથી શ્રી વાલદાસજીને એવી નિવૃતી ઓછી મલે છે કારણ એજ કે અત્યારે પુ. મહારાજ શ્રીના પ્રતિબીંબ સમાન વાલદાસજી મહારાજ છે. પુજ્ય પુજા ભાવ સ્વભાવીક કોઇમાં પ્રગટ કરાવી શકાય નહીં. એતોએક પ્રકારે ગુણોના સમુહોનો ઉપસમ જેમાં જોવે તેને માનવસ્વભાવ હંમેશાં પુજતો આવ્યો છે અને પુજસે રેતી (વેકુળ)ને પોતાની કિંમત કરાવવા માટે ચુના અથવા સીમેંન્ટમાં મળવું જોઇએ. અથવા વાડી-ખેતરમાં પડવુ જોઇએ. તોજ એની કીંમત થાય માણસ બંગલામાં રહેતો હોય અને મોટરમાં ફરતો હોય એથી મોટો નથી જેનાં જીવનમાંથી કશું પ્રાપ્ત થતું નથી એ જીવન નથી. પરંતુ જેના જીવનમાંથી અન્યને કાંઇક પ્રેરણા મળે છે એજ મોટો છે. શ્રી વાલદાસજી મહારાજ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n202/mode/1up

realpatidar.com

સ્વભાવના પણ ભલા ભોળા ખરા; એટલે કોઇ લીએ તો કોઇ દીએ અને કોઈ કાંઈ કીએ ? તો પણ એમના માટે કચ્છી જબાન માં કહીએ તો; " તે મેં પાંકે કીં ન તો થીએ ? " એટલે એમાં આપણને શું થવાનુ છે. એજ એવો શ્રીનો સંત સ્વભાવ ગણાય એવો શ્રી પોતાની શરીર શક્તિના પ્રમાણમાં સેવકો ભક્તોના ગામોમાં આવે જાય છે દરેકને સંતોષ આપે છે. સ્વભાવ ના શાંત મિત ભાષી હૃદયમાં નિર્મળતા દત્ત ચિત્ત દયાળુ ઇત્યાદી ગુણ સમુહોના કારણે એવો કચ્છની ધરતીના એક સંત ગણાય. એમના પુરૂષાર્થ દ્વારા કચ્છ તેમ હરિદ્વારમાં ઘણા નાના મોટા ધાર્મીક કાર્યો થયા છે. અને હજુ પણ એમનું શરીર હશે ત્યાં સુધ્ધી થતા રહેવાના કારણકે એમનુ પ્રારબ્ધ પુરૂષાર્થ વાદી છે. છતાં સ્વભાવમાં અહંતા નથી નમ્રતાની મુર્તિ જેવા છે. કર્તા હોવા છતાં અકર્તા ભાવ રાખવો બહુ કઠીન છે. કયારેક વળી વૃતિઓ ઉપરામ પામી જાય તો મહીનો એ મહીના મૌન અનુષ્ઠાન ઇત્યાદીમાં રહી એકાંતિક જીવન પણ કરી નાખે છે. કચ્છ તેમ હરિદ્વારના જે આશ્રમો છે તે દરેક આશ્રમોથી પોતે નિવૃત રહ્યા છે અને રહેવાની ઇચ્છા ધરાવે છે. હરિદ્વાર આશ્રમમાં અત્યારે શ્રી હરિદાસ, દેવશીંભગત, શાસ્ત્રીજી ભગત, સંત સેવા અને કારભાર સંભાળે છે. શ્રી. કે. મી. ગંગર અને શ્રી શોલંકીભાઈ ઓફીસ ઇત્યાદી કોઠાર વિગેરેનું કામ

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n203/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કાજની સેવા આપે છે. આવી રીતે અંહી પણ કોઈ ઝુંપડી કે આશ્રમનું બંધન એવોશ્રી એ સ્વિકાર્યું નથી. છતાં પણ સર્વને ઉપયોગી થવું અને સર્વના બનીને રહેવું. એજ એવો શ્રીના જીવનની મહત્વતા છે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા એવો શ્રીને આરોગ્ય બક્ષીને દિર્ધાયુ આપે જેથી કરી ભાવીક ભક્તોને એવોશ્રી પ્રેરક બની શકે એજ મહેચ્છા અસ્તુ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n204/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી ઇશ્વર વિહારી વિલાસ

દ્વિતિય–ભાગ

પદ નિરૂપણ

લેખક–સંયોજક
ચંદુભા રતનસિંહજી જાડેજા
મેરાઉ–કચ્છ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n205/mode/1up

realpatidar.com

ૐ શ્રી ગુરૂદેવાય નમઃ

ગુરૂદેવા સ્તુતિ

ભુજંગી છંદ

અતી શાંત મુર્તી કૃપાવંત યોગી
ગુણાંતીત જ્ઞાની સદા બ્રહ્મ ભોગી
મહાશુર પોતે કરે દ્વંદ છેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા......... ૧

ક્ષમાવાન પુરા દયા સિંન્ધુ દાતા,
લગારે ન લોભી નહીં મોહ પાતા
છુટા છેક થઈને સજે સુદ્ધ હેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા......... ૨

સમાસી વડીલો તણી ચાલસારી,
મને ખંત રાખી સુનિતી સુધારી,
કરે કર્મ રૂડા વદે વેદ તેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા......... ૩

જપે જાપ તે આપ શોહંમ સદાયે,
વૃથા વાકય બોલે નહીં તે કદાયે,
સુધારૂપ સર્વાંગ દીશે અવેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા......... ૪

તજી અન્ય પૂજા વિભુ એક ધ્યાવે,
રુદે હેત લાવી રહે તે સુભાવે,
અકામી ન ઇચ્છે વિશે સુખ લેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા......... ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n206/mode/1up

realpatidar.com

નહીં નેમ ચુકે ખરા બ્રહ્મચારી,
દમે દેહ ઈન્દ્રી બની અલ્પ અહારી,
તજી મિષ્ટ મેવા ગણી જેર જેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા……… ૬

સ્ફુર્તી પંથ શોધી ગૃહ્યું તત્ત્વ આદી,
ગઈ સર્વ પીડા ટળી દ્વૈતી વ્યાધી,
ચિદાનંદ જાણ્યું અનામી અભેવા,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા……… ૭

કહે દેવ વર્મા શુણો અર્જ સ્વામી,
સદી સુદ્ધ ભાવે ભજું શિશનામી,
રહી નિત્ય શરણે કરૂં ચરણ સેવાં,
ગુરૂદેવ દેવા ગુરૂદેવ દેવા……… ૮
(દેવાનું ભવ દીવાકર)

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજશ્રી ઇશ્વરરામજીની સ્તુતિ.

દુહા

જે 'ઇશ્વર' ગુરૂ દેવ છે, શ્રી ઇશ્વર અવતાર,
પ્રગટયા કચ્છ પ્રદેશમાં, વિરલા સમજે સાર…૧

જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્યનો, સમજાવ્યો સિધાન્ત,
ભજન પ્રભાવ બતાવ્યો, આપ વસે એકાન્ત…૨

અનેક જન ઊધારીયા, કીધાં જનનાં કામ,
માર્ગ બતાવી મોક્ષનો, પધારીયા નિજ ધામ…૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n207/mode/1up

realpatidar.com

વિશ્વ વિષે વિલસી રહ્યું, જેનું તેજ અપાર,
એ 'ઈશ્વર' ગુરૂ દેવને, વંદન વારંવાર...૪
વિઘ્ન હરે મંગલ કરે, જગમાં જેનુ નામ,
એ 'ઈશ્વર' ગુરૂદેવને, પ્રેમે કરૂં પ્રણામ...૫
(ઈ. વિ. વિ)

દ્વિર્ઘ ચોપાઈ

કચ્છ વિશે પૃતક્ષ સ્વલ્પ વાંઢાય ગામમા,
મહાનું ભાવી મહંત ખીરાજ શુદ્ધ ધામમાં,
મનાતીત મોજીત અચળ એકાંત નિવાસી. ૧
યોગી જીવન મુક્ત ભક્ત જનનાં સુખકારી,
ઉદ્ધારે જડવંત દયા સાગર ઉપકારી,
સુંદર વદન સુ અંગ જોઈ મનના મળ ભાગે,
ટળે કોટ અપરાધ નામ લેતાં અનુંરાગે. ૨
મનહર છબી કરધ્યાન ધરે ચિત સ્થિરતાથાએ,
વશે સમીપે સ્હેજ જાડયતા દિલથી જાએ,
ભાવે કરે જ સેવ સુક્ત સૌ ફળે સ્વભાવે,
વચના મૃતનું પાન કરે ઉર વિવેક આવે. ૩
ભક્તિ યોગ વૈરાગ્ય જ્ઞાન વિજ્ઞાન પ્રકાશે,
નાશે દ્વેત પ્રપંચ એક પરમાતમ ભાસે,
આતમ અનુભવ વડે શિષ્ય પરમાનંદ પ્રાણે,
દૈશિક નો આભાર ગણી ગુણ મુખે વખાણે. ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n208/mode/1up

realpatidar.com

પુનિ પુનિ કરે પ્રણામ વરણુ ચવ રદયેહરખી,
કરે પ્રસંસા સંત સૂધક સૌ મતના સરખી,
ધન "ગુરૂઈશ્વરરામ" સદામમ સાહેબ સ્વામી,
વંદુ વારંવાર ચર્ણ યુગ મસ્તક નામી. ૫
(દેવાનુંભવ દિવાકર)

✻

બ્રહ્મનિષ્ઠ બાવા સાહેબશ્રી રામસિંહજી વિષે.

(રાગ. આજ સખી હું તો આનંદ પામી.)

પરી બ્રહ્મનો રસ પાવા રે, રામસંગજી બાવા,
ગુરૂરે જેઠીરામ ધાર્યા રે, બાવો સાહેબ પધાર્યા, ...૧
હમલા માંહિ બાવે હેલી મચાવી, હરદમ હરીરસ મેલ્યોરે લાવી
ભક્તોને મન ગયા ભાવીરે, રામસંગજી બાવા. ૨
જદુ કુળ જન્મ ધર્યો જદુરાયે, એ કુળ જાડેજા વંશની માંએ
ગુરૂ દેવા દર્શાએરે, રામસંગજી બાવા. ૩
આભ જમી બાવે એક કરીને, ભજન કર્યું એવું પેટ ભરીને
ફેરો ન આવ્યા ફરીને રે, રામસંગજી બાવા. ૪
એક અરજ ગુરૂ અમને ઉગારો, ચરણે પડી કહે "ચંદુ" તમારો
પોતાનો જાણી ને પાળો રે, રામસંગજી બાવા. ૫

દુહો

રાજ્ય ઋષિ સબતેં સરશ, સંતન કે સિરતાજ
કિષ્ન બંશમે કુલ મણી, રામસીંગ મહારાજ.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n209/mode/1up

realpatidar.com

પુજ્યપાદ મહારાજ શ્રી ઓધવરાજી ના શુભ ગુણોનું પદ્યાત્મક થોડુ વર્ણન

કુંડલીયા

સમતાની રમતો રમે, ભેદતણુ નહીં નામ,
ઊજ્જવલ અંદર ઉપરે, શ્રી ગુરૂ ઓદ્ધવરામ,
શ્રી ગુરૂ ઓદ્ધવરામ, ઈષ્ટ ગુરૂદેવ અમારા,
અમને આપ્યું અભયદાન, લાગે અતિ પ્યારા.
કહે અચલ હું સત્ય કહૂં, છે યોગી જ્ઞાની,
ભેદ તણુ નહીં નામ, રમે રમતો સમતાની. ... ૧

સ્નેહી સાચા સર્વના, સૌપર સરખો ભાવ,
કપટ ન જાણે કોઈનું, એવો શુદ્ધ સ્વભાવ,
એવો શુદ્ધ સ્વભાવ, દ્વેષ નહી દીલમાં જેને,
રાગ પછી કયાં રહે, તત્ત્વ દર્શી છે તેને,
કહે અચલ હૂં સત્ય કહું, છે નિર્મલ નેહી,
સૌપર સરખો ભાવ, સર્વના સાચા સ્નેહી. ૨

જન ખાનારા ખાય છે, લઈ જાય લેનાર,
દેનારા દેતા રહે, એવા અતિ ઉદાર,
એવા અતિ ઉદાર, કોઈનું કહ્યું ન માને,
કૈનાર જન કહે, ધરે નહી વચનો કાને,
કરે અચલ હું કહું, એમનુ મોટું છે મન,
લઇ જાય લેનાર, ખાય છે ખાનારા જન. ... ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n210/mode/1up

realpatidar.com

સાદાઈ રાખે સદા, હરેક સાથે હેત,
ભજે સદા ભગવાનને, અંતર રહે સચેત,
અંતર રહે સચેત, અજ્ઞાની સાથે એવા,
મહાપુરૂષ જો મળે, તેમની સાથે તેવા,
કહે અચલ હું સત્ય કહું, સાચા સમખાઈ,
હરેક સાથે હેત, સદા રાખે સાદાઈ. ... ૪

આત્મારામી અનુભવી, અનેક ના આધાર,
અવાતારી ઈશ્વર તણાં, સત્ય અંશ–અવતાર,
સત્ય અંશ–અવતાર, પારખે પૂરા તેને,
અથવા અંતર હોય, ખરી જિજ્ઞાસા જેને,
કહે અચલ મમ ઇષ્ટ, સદ્‌ગુરૂ ઓદ્ધવરામ,
અનેકના આધાર, અનુભવી આતમરામ. ... ૫

સમતા મેં સતત રહે, હૈ સંતન મેં હેત,
નેક કિસે નિંદે નહીં, લાભ ભજન કો લેત,
લાભ ભજન કો લેત, અન્યકો યહી ઉપદેસે,
શ્રી ગુરૂ ઓધ્ધવરામ, આપ સમદર્સી ઐસે,
અચલદાસ મૈસત્ય કહો, સંદેહ ન યામે
હૈ સંતન મેં હેત રહે સંતન સમતામે. ... ૬

સુત્રમણી સમ એક હૈ, પ્રભુ સબમે ભરપુર,
ઐસો અંતર જાનકે, દ્વેષ કીયો સબદુર,
દ્વેષ કીયો સબ દુર, રાગ નહીં રંચક મનસે,
શ્રી ગુરૂ ઓધ્ધવરામ, બ્રહ્મ દેખે સબ જનમેં,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n211/mode/1up

realpatidar.com

અચળદાશ અસ જાન, ભયો જિનકો મન ઉપસમ
પ્રભુ સબમેં ભરપૂર, એક હૈ સુત્રમણી સમ. ... ૭

સુખ અરૂ દુઃખ મેં સમ રહે, ઉદ્ધવ ગુરૂ મમ ઇષ્ટ,
દાયક પરમાનંદકે, વર વરિયાન વરિષ્ટ,
વર વરિયાન વરિષ્ટ, આપ અંતરમુખ ઐસે,
નિજાનંદ મે લીન રહે, સનકાદિક જૈસે,
અચળદાસ અમૃતબાની, હૈ જિનકે મુખમે,
ઇદ્ધવગુરૂ મમ ઈષ્ટ, રહે સમ દુઃખ અરૂં સુખમે. ... ૮

ઇશ્વર આરાધન કરો, જપો અજંપા જાપ,
અંતર જાનો આતમા, ઐસો ભાષત આપ,
ઐસો ભાષત આપ, દેવ અંતર દર્શાવે,
શ્રી ગુરૂ ઊધ્ધવરામ, મોહ જંજાલ મિટાવે,
અચલદાસ કૈવલ્ય, મુક્તિ કો વિધા સાધન,
જપો અજંપા જાપ, કરો ઇશ્વર આરાધના. ... ૯

જીવ-મુક્તિ જો ચહે, દેખ્યો ચાહે દેવ,
અચલદાસ આનંદ સે, સદગુરૂકે પદ સેવ,
સદગુરૂ કે પદ સેવ, લાભ ઉતમ યહ લીજે,
શ્રી ગુરૂ ઉધ્ધવરામ, ઇસકો ધ્યાન ધરી જે,
નિશ્ચ કિયો નિબંધ, અન્ય નહી એસી મુક્તિ,
સદગુરૂ કે પદ સેવ, ચહેજો જીવ-મુક્તિ. ... ૧૦

લેખક પંડિત અચલદાસજી.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n212/mode/1up

realpatidar.com

બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજ શ્રી દયાળદાસજી

વિરચીત ભજનો.

શ્રી સદ્‌ગુરૂ ઓધવરામ મહારાજની પ્રાર્થના

(રાગ વાગેશ્વરી)

શ્રી ગુરૂ દેવ ઓધવરામ તમને વારંવાર પ્રણામ,
કરીએ વારંવાર પ્રણામ ધરીએ અમ અંતરમાં ધ્યાન...ટેક
પાવન નામ પવિત્ર તમારૂં, ઉર અજ્ઞાન તિમીર હરનારૂં,
એકજ ઠરવાનુ છે ઠામ, તમને વારંવાર પ્રણામ...શ્રી ગુરૂદેવ ૧
સદગુરૂ અદ્‌ભૂત શક્તિ તમારી, નિજ મહિમા જગમાં વિસ્તારી,
કર્યા પરોપકારી કામ, તમને વારંવાર પ્રણામ...શ્રીગુરૂદેવ ૨
અનિતી અધર્મની જડ કાપી, શુદ્ધ સ્વધર્મ સનાતન સ્થાપી,
કર્યું જીવોનું કલ્યાણ, તમને વારંવાર પ્રણામ...શ્રી ગુરૂદેવ ૩
દાસ "દયાળ" કહે કર જોડી, ભવ ભય બંધન નાખો તોડી,
હૃદયમાં વસજો આઠોંયામ, તમને વારંવાર પ્રણામ...શ્રીગુરૂદેવ ૪

રાસ ❁ ગરબા

એવા સુખના સાગર ભગવાન છે રે,
જેનું લક્ષ્મીનારાયણ નામ છે રે......એવા...ટેક
એતો અખીલ ભુવન પતી એક છે રે,
જેની અધમ ઓધારવાની ટેક છે રે......એવા૦ ૧
જોગી વનમાં વસે છે જેને કારણે રે.
અનેક ભક્તો ઉભા છે એને બારણે રે......એવા૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n213/mode/1up

realpatidar.com

કેવી મનોહર દીસે એની મુરતી રે,
હવે અળગી ન મેલું એને ઊરથી રે......એવા૦ ૩

મને આશા છે એક ભગવાનની રે,
હું તો માળા જપું છું એના નામની રે......એવા૦ ૪

ગુરૂ ઓધવરામે કૃપા કરી રે,
મને વસ્તુ બતાવી ખરેખરી છે......એવા૦ ૫

વાલો ઘટો ઘટ માં વસી રહ્યા રે,
દાસ "દયાળ" ઉપર કીધી દયા રે......એવા૦ ૬

રાગ ભેરવી કચ્છી કાફી

જમાનો આખરજો આયો,
કૂડ કપટ ને કાવતરેજો રોપાણો પાયો...જમાનો. ટેક.

ધર્મ વિયોહીન ધરતી મથાનુ, પાપ તાં છવાયો,
પાખંડીયેજો પુર વધ્યે,
જેં અસલ કે ઉંડાયો......જમાનો......૧

ન્યાય નિતીજી રીત વઈ, કરી પંઢજો મન ભાયો
શરમ: મરમ મર્જાદ છડયો,
જે કે અસુરે ફસાયો......જમાનો......૨

વેર અને વિખવાદ વધ્યા, ડીસેં અવગુણ પરાયો,
સચી ગાલ કોઇ રૂચે નતી,
જાણે સ્વાન કે સોંઢાયો......જમાંનો......૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n214/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ગુરૂ ઓધ્ધવરામ સું આંજે, ચરણે શીર નાચો,
દાસ "દયાળ" ચે અરજ કરે,
સુકે પારતાં પૂજાયો......જમાનો......૪

રાગ પ્યારે પુંડરીનાથ બતાદો મુજે

મન સમજ મરણુ જી આય ગાલ સચી,
હલધેં ચલધેં આયુષ તોજી, રોધે અચી......મન૦ ટેક.

—સાખી—

ખેલ ખોટા ખલકજા, મુરખ ડિસેં ઈનમે મજા,
ઓચંધી લગધી કજા, ગીનધો નઈ કે જી રજા,
કાયા કોટ ભન્યો મટી અચની કચી......મન......૧

—સાખી—

ધનમાલ ને મિલ્કત સુંજી, ઇધ્યાન તાં ધિલમેં લગો,
રાત ડીં કે જતન જેં જીઈ ડીંધે તોકે ધગો,
ઠલો ફુલા કરે ને મરેતો પચી......મન......૨

— સાખી —

ઘરબાર ને ફટુબ કબીલો, નાંય કોઇ કે જો સગો,
હક્કલથી ધી હલણુજી, તડે હેકલો વે ને ભગો,
મથે કાલ કરૂર રહ્યો, આય નચી...મન... ૩

— સાખી —

થઇ શાંત વે અકાંત ઈ, સીધાંત રખી કર યાદ તું,
હી માનખો મોંઘો મલ્યો, કો કરીએ તો બરબાદતું,
હરદમ રામ ભજન મેં રોજ રચી...મન... ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n215/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

— સાખી —

અન ભજન જે પરતાપ સે, કંઇ પાપતાં વેંધા બરી.
ગિંન સતગુરૂ જો શરણુ રૂપી, નાવ તું વેને તરી,
દાસ "દયાળ" ચેંત અચીંધે મચી...મન... ૫

કચ્છી કાફી

રાગ જીસકો નહીં હય બોધ તો ગુરૂ જ્ઞાન કયા કરે.

ભગવન જે ભજન વગર, ભુલા તા ભમે,
ભોલા તા ભમે, કે'જોનતાઈ સુણે...ભગવન... ટેક
નવરા થઈને ગામજે, ગપાટે ચડે,
પારકી નીંધા કરે મેં જરા ન મૂડે...ભગવન... ૧
ધર્મ શાસ્ત્ર છડે વિદ્યા અસુરી ભણે,
નિતી અને ન્યાય કે ઠોકરે હણે...ભગવન... ૨
સંત શાસ્ત્ર શરશ વાટ વતાઇએ ઘણે,
ઉલટો અર્થ ગીની ઉનીજચું ખડું તાં ખણે...ભગવન ૩
પિઢજો પરમ શ્રેય છડે, મુરખ આથડે,
દાસ "દયાળ" હુંઇ ભુડા, ખોટી ડાપણે...ભગવન... ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n216/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

થાળ

રાગ–શાને માટે ભજતો નથી સેજે સીતારામ

પદ્યપાન કરવા વેગે આવો વનમાળી રે,
ભક્ત જનોની અરજી ઉરમાય ધારી રે …… ટેક
તાજું દુધ ગાય તણું છે, બહુજ ઉકાળી,
એલચીના દાણા નાખ્યાં, સાકર છે સારી…. પદ્યપાન…૧
ગોપાલ છે નામ તમારૂં, ગોવર્ધન ધારી,
ગોકુલ ને બુડતું રાખ્યું, ઈન્દ્ર ગયો હારી….પદ્યપાન…૨
જલ જમુંનાની મેં તો ભરી રાખી ઝારી,
સુખવાસ લ્યોને બેડા પાન સોપારી…. પદ્યપાન …૩
ઓદ્ધવરામ નાં સ્વામી, જાઊં બલીહારી,
દાસ "દયાળ" ને વાલા લેજો ઉગારી. …પદ્યપાન…૪

થાળ

રાગ–દેશ.

જમવા આવોને યદુનાથ, જમાડું જુગતે કરી રે,
પીરસ્યા પ્રેમતણાં પકવાન,
તે જમજો શ્રીહરી રે …… જમવા … ટેક
સતસંગ રૂપી સીરો સારો, તે તેમને પ્રભુ લાગે પ્યારો.
સ્વાદ અતીશય ન્યારો,
કર્યો છે જતન કરી રે……જમવા……૧

૧૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n217/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

લીલોતરી નિરમોહની લાવી, સુચી ધીરજની દાળ બનાવી,
ક્ષમા ખીર છે સારી,
થાળીમાં ઠરી રે......જમવા......૨
ભક્તિ રૂપી ભાત કર્યા છે, અનંત અથાણાં પાસ ધર્યા છે,
ભાવ રૂપી ભજીયા લીધા છે,
મેં તળી રે......જમવા......૩
શિલ રૂપી શિતળ જળ જારી, આચમન કરો તમેં દેવ મુરારી,
ત્રિવિધ તાપ દયો ટાળી,
દાસ પર દયા કરી રે......જમવા......૪
સમદમ રૂપી પાન સોપારી, આનંદ રૂપી એલચી લાવી,
રામ નામ મુખવાસ આજ,
આનંદ ઘડી રે......જમવા......૫
શ્રી ગુરુ ઓધવરામજી મારા, દાસ દયાળના પ્રાણ આધારા,
કદી કરૂં નહીં ન્યારા,
છબી અંતર ધરી રે......જમવા......૬

શ્રી ગુરૂ ઈશ્વરરામજી મહારાજની સ્તુતિ.

જય ઇશ્વર સ્વામી. ગુરૂ જય ઇશ્વર સ્વામી,
ચિંતકજન 'ચિંતામણી, (૨) અંતર આરામી,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૧
સ્વયંજયોતિ સુખ રૂપ શાંતિ સુખદાતા ગુરૂ (૨)
અનુંભવના, ભંડાર (૨) ભવસંકટ ત્રાતા,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n218/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અતિમંગલ અવતાર સુંદર તેનું ધારી ગુરુ (૨)
પરમ બ્રહ્મ પરિપૂર્ણ (૨) અનહદ ઉપકારી,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૩
માયા મંડિત લોક દૃષ્ટ નષ્ટ જાણી ગુરુ, (૨)
સ્વપ્ન રૂપ મન સમજી (૨) ઉર સમતા આણી,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૪
કામ ક્રોધ મદ લોભ અવગુણ અની ભારી, ગુરૂ (૨)
રાગ દ્વેષ રજની ચર (૨) તેં નખ્યા ટાળી,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૫
જીવન્મુક્ત ઉદાર દિવ્યરૂપ દ્રષ્ટા ગુરૂ (૨)
સ્વયં સ્વરૂપ બતાવે (૨) અવિચલ સુખ શ્રષ્ટા,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૬
શ્રી ગુરુ ઓધવરામ......પદરજ શિરધારી ગુરુ (૨)
અચલદાસ અભિવંદે (૨) સંતત સુખકારી,
ૐ જય દેવ ગુરૂ દેવ......૭

કચ્છ ભોજાયવાળા

બ્રહ્મનિષ્ઠ બાશ્રી જેઠીબા વિરચીત ભજનો

રાગ-પરજ

મનતું આપે આપ વિચાર, મેરમ ભેટે મનમાં રે,
સેવો સતગુરૂ દીન દયાળ,
ત્રીકમ વસીયા તનમાં રે...... ટેક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n219/mode/1up

realpatidar.com

મનતું જગત રૂપમ જોય જગદીશ જાણુ જાગી રે,
હવે શાને રહે દિલગીર,
ભ્રાંતી ભવની જાગી રે……મનતું ૧
મન તું શ્રી ગુરૂ દેવનું ધ્યાન સદાયે રિદે ધરને,
ગુરૂ ગોવિંદથી છે અધિક,
શરણે અનુસર ને……મનતું ૨
મનતું જોને સકલ રમે રામ, રમે છે ઘટ ઘટ માં રે,
અંતર જામીની કર ઓળખાણ,
નટવર છે નિકટમાં રે……મનતું ૩
ગુરૂ પૂરણ બ્રહ્મ સાક્ષાત, હેતાળુ ગૃહ્યા હાથે રે,
કહે "જેઠીબા" જુદા નહીં જાણુ,
સદગુરૂ સદા સાથે રે……મનતું ૪

★

(રાગ બદ્રિનાથ પ્રગટ જુગ જાણીએ)

આજે ગુરૂદેવ મલ્યા છે અમને રે,
કહું વાત આનંદની શું તમને……ટેક
દયા કરીને દરશન દીધાં રે,
પ્રેમે પુષ્પે વધાવી લીધાં રે.
એની સર્વે મનોરથ સીધા……આજે
સેવ્યા સતગુરૂ સાધુ જેણે રે,
નિરમલ નુર ભરેલાં નેણે રે,
અમૃત વરસી રહ્યો છે……આજે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n220/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જયાં જોઊ ત્યાં ગુરૂ ઈશ્વર આપે રે,
જેઠીબા કે રહિયે ગુરૂ જાયે રે,
આનંદ મંગલ એને પ્રતાપે......આજે

❖

રાગ–એજ

ધર મન ધ્યાન તું ગુરૂ ઈશ્વર નું રે,
તજ અભીમાન તનધન ઘરનું,......ટેક

અંતવંત છે આ તન એનું રે,
મિથ્યા ગર્વ કરે મન તેનું રે,
કાલ ગ્રાશ છે કોઇ ન કેનું......ધરમન

ઉપદેશ આપે ગુરૂ અનુરાગી,
ભવ ભય સાંભળતાં ગયું ભાગી,
જોયું મોહ નિશાથી જાગી......ધરમન

સત્ય કેણી રેણી સત્ય સરખી રે,
ન્યાલ થયા ગુરૂ પદ નિરખી રે,
પૂરણ બ્રહ્મ પ્રગટ જોયા પરખી......ધરમન

જેઠીબા કે જાણો ગુરૂ જુક્તિ રે,
સેજે પામો મહાપદ મુક્તિ રે,
અર્થ નાવે બીજી કોઇ ઉક્તિ......ધરમન

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n221/mode/1up

realpatidar.com

(રાગ–ભોજા ભગતના ચાબખાનો)

ખેલ તમે રચ્યો ખેલાડી હરી,
તમારી માયા ખોટી કરી......ટેક.

સગાં કુટુંબ ને ભાઈ ભાણેજા, જાજી જુગતી ધરી,
પ્રીત બતાવી પ્રેમ ઉપજાવી,
છેલ્લા જાય છેતરી. ...... ખેલ ૧

હળી મળી મન મોહ લગાડે, આદર ઘણો આદરી,
માનુનીમા મુઝાઈ રહ્યો પણ,
મેલી જાવું છે મરી. ...... ખેલ ૨

વિચાર વિના મન બહુ દુઃખ પામ્યો,
ત્રિવિધ તાપમાં બળી,
એમ નવ જાણે પામર પ્રાણીઓ,
હરી કરે તે ખરી ...... ખેલ ૩

માયા ઠુતી લે સરવને ધૂતી માયા નાટકમાં ભરી,
ઠગાણા કંઇક જુઓ માયાના ઠાઠમાં,
મોટા મોટા ની મતફરી.......ખેલ ૪

સંજોગ વિજોગ તે દેખાડે સહુને, માયા ઠગારી ઠરી,
સપ્ત સ્વરૂપ એક હરી જેઠીબા,
જોયું વિચારે વરી. ...... ખેલ ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n222/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)
realpatidar.com

(રાગ બદ્રિનાથ પ્રગટ જૂગ જાણીએ.)

શ્રી ગુરૂ ઇશ્વરે રામ શરણુ સુખકારી રે.
બહુ નામી ઉપર બલીહારી — ટેક
ગુરૂએ કરુંણા કરી અતી ભારી રે, લીધાં ભવ સાગર થી તારી રે
અનેક વિઘ્નોથી લીધા ઉગારી ——શ્રી ગુરૂ ૧
મેં તો સતવ્રત લીધો સ્વીકારી રે,
સતગુરૂ ચરણુ કમલ ચિત ધારી રે
સમરથ શોભે છે સચરા ચારી. —— શ્રી ગુરૂ ૨
ઈશ્વર મૂર્તિ મંગલ કારી રે, વાણી મધુર લાગે બહુ પ્યારી રે
પાપ તાપ અવિદ્યા ટારી, —— શ્રી ગુરૂ ૩
શરણે લ્યો બ્રદ આપ સંભારી રે, વંદે જેઠીબા જાઊં વારી રે
અરજુ સાંભલો નાથ અમારી. —— શ્રી ગુરૂ ૪

કચ્છ મેરાઉના

ભકત કવી શ્રી ચંદુભા બાવા વીરચીત

* ભજનો *

પુરેં પુરષેંજી પથારી તેં અજ, પાજીતાં પુજાઈ રે,——દોઢ
જીતે જોગીએ જોગ જમાયો, ઉંની નરે જીત બ્રમ કે ભાયો,
વરી કરણી જો કોટ કમાયો,
હિ હુંઈતા સહુ સુરાઇયે રે.—— ૧
ઉ સાધુવા સચજા ખેલી, પરધન પરદારા ડીં ઠેલી,
મમત ડિનો તેં મેલી,
તડે હિ નિત તા નાચ નચાઈયે રે—— ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n223/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

રાવ રંકમેં રામ રમેતા, કીડી મેં કિરતાર ડિસેંતા,
ઘટમે ગોવિંદ ઘુમેતા,
સેકુડા કુરો મન ભાઇએ રે—— ૩
ઊવા ખાલક ખુધા કે પ્યારા. ભગતી જા વેં ભેદ જ ન્યારા,
"ચંદુભા" ચૈહિ કઢીયેં ચારા,
લીખપણુ નતા લજાઇયેં રે.—— ૪

રાગ—એજ (આશા)

દ ધીલ કે તું ધીલ ધારી,
ઈંન ઘરમેં કઇંક ગુચિંઠ્યા રે —દો૦
પાણી મથે પન હિકડો વડજો,
સે કીં ભાર જલે ભુધરજો
અય કમ કેડો કુધરતજો, મુની મારકંડ મુંઝીંધ્યા રે —દ૦
જોર કરી સુદામેંજી જાણ્યો
ત્રિકમ ચેં અંઈ તંત મ તાણ્યો
મોહન મુકે માયા વતાડયો, તડે તોભા તોભી કરીંધ્યા રે—દ૦
સુખ લાજેં સંસાર છડયો તે,
વનમે વાસ વિનિને કર્યો તે
મચ્છ ગંધામેં કુરો દીઠો સે, પરાસર પલટીંધ્યા રે —દ૦
ઓપ રખી હિન ડઇસેં ડરજે,
મનજો નચાયો કડેં ન નચજે
"ચંદુભા"ચેં ચેતીને હલજે, ભલા ભલાસેં ભુલીંધ્યા રે—દ૦

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n224/mode/1up

realpatidar.com

કચ્છી કાફી

રાગ–ભેરવી

ખલક મથે ખર ખુટલ ઘણાં નર નિતી ધરમનું ન્યારા
ઉગી ઉલીંચ્યા આસમાનમેં ચમકીયજીં તારા — ટેક.
અગીઆ એડા લખુ લફી વ્યા, હડધૂત થઇ ન હરાડા
અક્કલ વગરજા અજ ઘણાં નર ભસેં વિઠા ભમરાળા — ૧
ભભકે તેં મ ભુલજા ભાવર ડંસી નાંગ કારા
રૂપ રંગ જીય રોફ ઘણો પણ, એંઘે ત્રુ ખારા — ૨
અખીં દીઠા અસી અનુ ભળ્યાઅંઇ નાચ કંધે નખરાળા
વિસદ્ધ વિલાલા વખાણીએંતા સીડકીસા ભરાણાં — ૩
તક સાધીને કરી તમાસો ફીરં વીઠા ચોધારા
"ચંદ્રભા અંઇ ચૈતીને હલજા, ઉઠ તે અઇંન ઉતારા — ૪

(રાગ–મુખડાની માયા લાગી રે મોહન પ્યારા) હોલી કાફી
કાયાની કોટડીયું કામ ના આવી રે, મન તારા માટે
બંગલા દીધા મેં બનાવી રે — મન તારા માટે — ટેક
નવ ખંડ નાના લાગ્યા, મોરચા મંગળના માંડયા
ચંદ્રલોક સુધી ચાલ્યા રે —મન તારા માટે — ૧
ધરતીના ખોળા ખુંદયા, ઉંચે આકાશે ઉડયા
ખમીર ખલક કેરાં ખૂટયા રે — મન તારા માટે — ૨
ડુંગરે દેવળ બાંધ્યાં ભોમીમાં ભોંયરે ભાગ્યા
ભુતને ભૈરવ અમે સાધ્યા રે — મન તારા માટે — ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n225/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

થાપણુ ઓળવી લીધી, વિશ્વાસ ઘાતો કીધી
ઝેરની પ્યાલી પાઈ દીધી રે — મન તારા માટે — ૪
શોખતે શરાખો પીધા, ગર્ભને દટાવી દીધા
વાલા હતા તે વેરી કીધા રે — મન તારા માટે — ૫
કેટલાક મોતથી માર્યા, બીજો અગ્નીમાં બાળ્યા
ઉંડા જળે ઝંપ લાગ્યા રે — મન તારા માટે — ૬
ડાહ્યાને દયાથી યાચ્યા મંતો, મુરખના માગ્યા
પદવી પ્રધાનોની પામ્યા રે — મન તારા માટે — ૭
ચંદુ ઉંચે તું ચડે પાછું નીચે પણુ પડે
વૃતિઓ વિરલ કોક વાળે રે — મન તારા માટે — ૮

સ્વાગત ગીત

(રાગ દેશ)

સંતો શું કરીએ શનમાન, હૃદયનાં રંગ જામ્યા જ્યાં (૨) ટેક
પંપા સરોવર કેરી પાળે, દુર્બળ દીન સીવરીને દ્વારે
શ્રી રામ પધાર્યા ત્યારે, હાર હાજર હતો કયાં...૧
કયાં રંક સુદામો કૃષ્ણુ પ્રભુ,
કયાં પણુ અતીશય ભાવ હતો અંતરમાં
તો મહીપતીને મહેલોમાં, તુચ્છ તાંદુલ ધર્યા રે...૨
સ્વાગત સેવા થઇ ન દેવોથી, દ્રવીત હૃદયે યાચ્યા દધિચી
આર્યે અર્પ્યા અસ્થિ, અસુર દલને હણ્યા રે...૩
પ્રાણાંન્તે પણુ પરને પોષે, વિજયમાળા ભારતની ટોંચે
કહે "ચંદુભા" કયાં પોંચે, કવિની કલ્પનાં પણુ ત્યાં...૪

તા. કઃ— આ લેખકનાં અન્ય ભજન, પદ, રાસ વિગેરે
તેમના બનાવેલ પુસ્તક "પ્રસાદી"માં છે તે ત્યાં જોઈ લેવા.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n226/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

કચ્છ હીંગરીઆના

બ્રહ્મનિષ્ઠ બાવા શ્રી હરીસાહેબ વિરચીત

રાસો

રાગ-રાસનો

ધન્ય ધન્ય ઇશ્વિરરામ નામને રે,
પાવન કીધું છે વાંઢાય ગામને રે... ટેક
ધન્ય ધન્ય ભૂમિ જ્યાં બિરાજહીં રે.
તે ભૂમિ તિર્થોમાં શિરતાજહી રે... ૧
રૂષી મુનિ સર્વે ત્યાં આવહી રે,
દર્શન કરી મહાસુખ પાવહીં રે... ૨
જેનું દર્શન મહાસુખ સીર છે રે.
જેનો આશય અતી ગંભીર છે રે... ૩
ઇશ્વર સાગરમાં જે નિત ન્હાય છે રે,
તેનાં પાપ તે પરલે થાય છે રે... ૪
ધન્ય ધન્ય શિષ્યો શરણે રહ્યા રે,
તેનાં પૂર્વના પુણ્ય ઉદય થયાં રે... ૫
રિદ્ધ સિદ્ધિ તે જેહને હજુર છે રે,
સ્વામી બ્રહ્માનંદમાં ભરપૂર છે રે... ૬
જેનું વર્તન ત્રિગુણાતિત છે રે.
જેની શાસ્ત્ર અનુસારે રીત છે રે... ૭
સ્વામી જ્ઞાન વિજ્ઞાન ભંડાર છે રે,
સ્વામી અભયદાનનાં દાતાર છે રે... ૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n227/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જેને રાવ રંક સર્વે એક છે રે,
જેને સહજ સમાધીની ટેક છે રે... ૯
સ્વામી કલ્પતરૂ સુખ ધામ છે રે,
જિજ્ઞાસુને ઠરવાનું ઠામ છે રે... ૧૦
જેનાં નયનો થકી અમૃત ઝરે રે,
જેની વાણી સંશય શોકને હરે રે... ૧૧
સ્વામીજીનું તે હેત શું વખાણીયે રે,
જેનાં સંગે મહાસુખ માણીયે રે... ૧૨
સ્વામી હસ્ત કમલ જેને શીર ધરે રે,
તેનાં તાપ સંતાપ શોકને હરે રે... ૧૩
સ્વામીના પાદપદ્મ ધોઈ પીજિયે રે,
લાભ માનવ દેહનો લીજીયે રે... ૧૪
સ્વામી દેહ છતાં વિદેહ છે રે,
રહિત ધ્યાતા ધ્યાન અને ધ્યેય છે રે... ૧૫
ધન્ય ધન્ય જનની ધન્ય તાતને રે,
મૂક્ત કીધાં દેવલબાઈ માતને રે... ૧૬
ધન્ય ધન્ય કુલ પરિવારને રે,
સ્વામીના પિત્રો પામ્યા ઉદ્ધારને રે... ૧૭
એ વાત તે વેદ પ્રમાણુહી રે,
સંત મહીમા શ્રી મુખે વખાણુહી રે... ૧૮
બ્રહ્મદર્શી તે બ્રહ્મ સ્વરૂપ છે રે,
ઉપમાથી રહિત તે અનૂપ છે રે... ૧૯

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n228/mode/1up

realpatidar.com

ભોળા બ્રહ્મ તણો અતિ ભાવ છે રે,
વાલજીભાઇ સેવાનો લે લાવ છે રે... ૨૦
સ્વામીના ચરણે સદા ચિતદિજીયે રે,
તન મન ધન કુરબાન કીજીયે રે... ૨૧
સ્વામીની મનોહર છબી ચિત ધારિયે રે,
"હરિદાસ" કહે ક્ષણ ન વિસારીયે રે... ૨૨

-: રાગ રાસનો :-

હાલો હાલો તો વાંઢાય હાલિયે રે,
મળીઃ સંતોને મહાસુખ માલિયે રે ટેક
એક ગીરીવર ઉપર ગામ છે રે,
તેનું નિશ્ચય વાંઢાય રૂડું નામ છે રે...૧
પ્રથમ વિહારી સ્વામી તણો વાસ છે રે,
તેનાં બંધવ તે બાવો હરિદાશ છે રે...૨
તે તો સેવક ભાવે શરણે રહ્યા રે,
એતો દેખતા બ્રહ્મમાં ભળી ગયા રે...૩
સ્વામી ક્ષેમ તણી અતી ખ્યાત છે રે,
તે તો સંત શિરોમણી વિખ્યાત છે રે...૪
ગુરૂ ઇશ્વર તે આનંદ રૂપ છે રે,
સર્વે સંત સભામાં અનૂપ છે રે...૫
અમે પૂરણ પુણ્ય થકી પામિયા રે,
સ્વામીના શરણે સર્વે દુઃખ વામિયા રે...૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n229/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અતિ નિર્ગુણ સ્વામીજીનો હાલ છે રે,
જેને નવે નિધિ નિરમાલ છે રે...૭
અષ્ટ સિદ્ધિ સ્વામીજીની દાસ છે રે,
તેનો સંત ચરણમાં વાસ છે રે...૮
સ્વામીજીનાં દર્શનથી દેહભાવ જાય છે રે,
જેની કૃપાથી બ્રહ્મરૂપ થાય છે રે...૯
સ્વામી દેખતાં દીન દયાલ છે રે,
જેનો સોહ શબ્દમાં ખ્યાલ છે રે...૧૦
ધન્ય સેવક સ્વામીજીના સંગમાં રે,
પહોર આઠો આનંદ તેના અંગમા રે...૧૧
ધન્ય ધન્ય ભૂમિ તણાં ભાગ છે રે,
જેમાં ઉત્તમ સ્વામી સજાગ છે રે...૧૨
ત્યાં સિંધલોનો સત ભાવ છે રે,
તેને દર્શનનો નિત્ય ઘણો લાવ છે રે...૧૩
વૃંદાવન તે ઇશ્વર-ધામ છે રે,
જ્યાં સંતોને મળે આરામ છે રે...૧૪
ત્યાં ઈશ્વર-સાગર ગંભીર છે રે,
જેનું ગંગા સરીખુ નીર છે રે...૧૫
જ્યાં હરિજન દર્શને જાય છે રે,
તે તો નિત્ય તીરથમાં ન્હાય છે રે...૧૬
ત્યાં નંદનવન સમ બાગ છે રે,
તેમાં ભોળા બ્રહ્મનો અનુરાગ છે રે...૧૭
વૈષ્ણવ વાલજી તણું ઘણું હેત છે રે,
જેણે બાંધ્યું ધરમનું ખેત છે રે...૧૮

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n230/mode/1up

realpatidar.com

હરિદાસનો હિંગરિયે વાસ છે રે,
એતો નરડી મોથારાની પાસ છે રે...૧૯
ગુરૂ ઇશ્વર તે જ્ઞાન ગંભીર છે રે,
હરિદાસને સુખની સીર છે રે...૨૦

રાગ-રાસનો

વણજારો વણજારો વણજેથી આવ્યો વણજારો,
એવો દેશ પરદેશ રમનારો,વણજેથી આવ્યો વણજારો...ટેક
શેઠની મુડી તમે લાવ્યા સંગાતે, તેમાં તે કરજો વધારો...૧
માલ કુમાલ તમે જોઇને લેજો, બીજો તે માલ છે ગારો...૨
તોલાં સાંધણુનીતેવડ કરજો,બાંધશો નહીં પાપનો ભારો...૩
દાસ "દયો"કહેથાજો દલાલી,હાની લાભપેઠી એ વધારો...૪
ૐ શાન્તી શાન્તી શાન્તી

પૂજ્યપાદ બ્રહ્મવિદ્વરિષ્ઠ
બાવા શ્રી દેવા સાહેબનો પરિચય.

છંદ પધરી.

ઘન ભરતખંડ દ્વારિકાધામ,
પુરી નિકટ બસત કચ્છ દેશ નામ,
તહાં સદા વસતયદુવંસરાજ,
ભૂવ સકલ ભૂપ શિર મુકટ તાજ. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n231/mode/1up

realpatidar.com

નૃપ નામ રાવ ખેંગાર જાન,
ભુજનગર તખતપર બાજમાના,
યહ પછમરાવ ભૂપાધિરાજ ભૂપ,
રાજાધિરાજ રાજેંદ્રરૂપ. ૨
સુભ રકમ ધરમ દ્વિજ સંત ગાય,
નૃપ સદા કરત તિન-તિનકી સાય;
દ્રઢ કાછ વાચ નિજ ધરમધીર,
સબ પ્રજા સુખદ રન સુરવીર. ૩
તિન મહામહીપકે અનુજ ભ્રાત,
તિહિ વંસ સ્વામી દેવા વિખ્યાત;
સો જગપ્રસિદ્ધ ભયે પરમ સંત,
મહારાજ હમારે ગુરૂ મહંત, ૪
યદુવંસ રાજકુલ જન્મ લીન,
ગુરૂ પ્રથમ સકલશુભ કરમ કીન;
નિત પઠન વેદ યમ નિયમ જાપ,
સંધ્યાદિ સકલ વિધિ કરત આપ, ૫
કછુ કાલ કીન યહ કર્મકાંડ,
પઢિ તબહી સાંખ્ય સોધ્યો બ્રહ્માંડ;
પુનિ સકલ સાંખ્ય ગુરૂ હૃદય ધાર,
ચોબીસ તત્ત્વકો કરી બિચાર. ૬
સબ તત્ત્વ ગિનત જો રહત સેષ,
સો પરમ તત્ત્વપદ અજ અલેષ;
તિન પરમતત્ત્વ બિન ઈતર આન,
સંસાર સકલ મૃગજલ સમાન. ૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n232/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પુનિ સેષ આદિ બ્રહ્મા પર્યંત,
યહ નામ રૂપ સબ નાસવંત;
જડ દુઃખ વિનાશમય જગ અંસાર,
અસ કહેત સાંખ્ય કરકે પુકાર. ૮

સો સુનત શ્રવણુ મન બચન કાય,
ઉપજયો નિદાન વૈરાગ્ય આય;
તબ રાજભોગ સબ રોગ જાન,
ગુરૂ કીન ત્યાગ છરદી સમાન. ૯

કૃત ત્યાગ કીન મન બચન કાય,
થિત કીન લીન પદ બ્રહ્મ હિશાય;
અસ શ્રવન મનન નિદિધ્યાસ સાર,
ભયે યહ પ્રકાર સાક્ષાતકાર, ૧૦

તબ ઉપક્રમ ઉપસંહાર કીન,
અભ્યાસ અપૂરવતા પ્રવીન;
ફલ અર્થવાદ ઉપપતિય માન,
યહ ષટ પ્રકારકે શ્રવન જાન. ૧૧

પુનિ મનન કીયે ષટ વિધ પ્રકાર,
એકાગ્ર ચિત્ત આતમવિચાર;
નિદિધ્યાસ અખંડીત તૈલધાર
ચીન્યો નિજ આતમ પરાપાર. ૧૨

સુસમાધિ અસંપ્રજ્ઞાત જાન,
સાક્ષાતકાર સોઇ પ્રમાન;

૧૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n233/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

દયે ધ્યાતા ભાવ ન રંચતાહી,
ત્યાગે તત્વં ઇક અસી રહાહી. ૧૩
નિત નેતિ નેતિ જો કહહી વેદ,
પાયો પરમાતમ બ્રહ્મ ભેદ;
ઉપનિષદકો જો સેષ સાર,
સત સોઇ લહ્યો કરિકે બિચાર, ૧૪
જગ આપ આપ જગ બ્રહ્મરૂપ,
આતમાનંદ અનુભવ અનૂપઃ
સબ દ્રષ્ય પદારથ નાશ કીન,
દ્રષ્ટા નિજ સાક્ષી સકલ ચીન ૧૫
સો ગુરૂ દેવા દેવાધીદેવ,
મમ હ્રદય વસહુ નિત કરહું સેવ;
કહ જિનવિહારી ગુરૂ આત્મારામ,
તેહિ ચરનકમલ પુનિ પુનિ પ્રણામ. ૧૬

ઇતિ શ્રી વિહારી સાહેબ વિરચિત પરિચય સંપૂર્ણ.

ॐ અથ શ્રી સુબોધ સાર ॐ

કુંડલીઆ

જ્ઞાન વિસારદ ગણુપતિ, ગુણાતિત ગુણુઇસ,
જો વ્યાપક સબ જગતમેં, પરંજોતિ જગદીસ;
પરંજોતિ જગદીસ, નિગમ નેતિ કર ગાવત,
સારદ નારદ સેષ, પાર જિનકો નહિ પાવત;
કહ વિહારી કર જોર, સાંત જન સમજે હારદ,
ગુણાતીત ગુણ ઇસ, ગણુપતિ જ્ઞાન વિસારદ. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n234/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સરસ્વતિ માતા શારદા, મ્હેર કરો મનમાંહી,
તુમ તુઠે બિન ગ્રંથી યહ કર્યો છુટે ઘટમાંહી,
કર્યો છુટે ઘટમાંહી, દીપ બિન નાંહિ ઉજાલા,
જડયા જંજીર કિવાડ, હુકમ બિન ખુલે ન તાલા,
કહ વિહારી કર જોર, ફેર નહિ અવસર આતા,
મ્હેર કરો મનમાંહી, શારદા સરસ્વતિ માતા. ૨
હંસવાહિની હંસ પર, ધરે નિરંજન ધ્યાન
વિણા પુસ્તક ધારિણી, કરે હરિ ગુણ ગાન,
કરે હરિ ગુણ ગાન, ગ્રંથ નાના નિત ગાવે,
વિવિધ ભાંતિ વિસ્તાર, ગાન કર તાન મિલાવે;
કહ વિહારી કર જોર, અખંડાનંદ દાયિની;
ધરે નિરંજન ધ્યાન, હંસ પર હંસવાહિની. ૩
જય જય દુર્લભ જગતગુરૂ, જય વિષ્ણું જગદીસ,
તુમ દેવનકે દેવ પ્રભુ, તુમ ઈસનકે ઇસ,
તુમ ઈસનકે ઇસ, કાલકે કાલ ગુસાંઇ,
તુમ પરાતપર બ્રહ્મ, પ્રગટ દીસત સબ ઠાંઈ;
કહે વિહારી કર જોર, સદા સંતનકો સુલ્લભ,
જય વિષ્ણું જગદીસ, જગતગુરૂ જય જય દુર્લભ. ૪
શંકર શંકર સુમરિયે, પ્રભુ પ્રાણ આધાર,
પરજ્યોતિ પરમાત્મા, સકલ તત્વકો સાર;
સકલ તત્વકો સાર, પાર બ્રહ્મા નહિં પાવે,
અગમ અગોચર ધામ, નિગમ નેતિ કર ગાવે;
કહ વિહારી કર જોર, સુરતિ જ્ઞાન મયં હર,
પ્રભુ પ્રાણઆધાર. સુમરીએ શંકર શંકર ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n235/mode/1up

realpatidar.com

જલથલ વ્યાપક વિષ્ણુ હૈ શિવ ત્યૌંહી પહિચાન,
એક હી રુપ અનુપ હૈ, જગત નામ યહ જાન,
જુગલ નામ યહ જાન, કરો જીન અંતર કોઇ,
ચૈતન પુરત બ્રહ્મ, હરિહર જાનો સોઇ;
કહ વિહારી કર જોર, અખંડીત અકલ અમાપક,
શિવ ત્યૌંહી પહિચાન, વિષ્ણું હૈ જલથલ વ્યાપક. ૬
માગૌં હરિકી બંદગી, ગુરૂ પુનિ સંત અપાર,
તનકા તાલા તો ખૂલે, કૃપા કરે કરતાર:
કૃપા કરે કરતાર, મિટે મંદીર અંધિયારા,
કથે ગ્રંથ ગુરુજ્ઞાન, ભયા દિલમેં ઉજીયારા;
કહ વિહારી કર જોર, પાન જોરી પગ લાગૌ,
ગુરુ પુનિ સંત અપાર, બંદગી હરિકી માગૌ. ૭
હે મન બાજી જૂઠ હૈ, કરો કુમતિકો દૂર,
રામ નામ ચિત રાખીયે, સદાનંદ ભરપૂર;
સદાનંદ ભરપૂર, ભજનમેં ભીના રહયો.
યહ અવસર દીન હોય, ફેર નહિ બને સમૈયો;
કહ વિહારી કરજોર, ચેત મન મુરખ પાજી,
કરો કુમતિકો દુર, જૂઠ હૈ હે, મન બાજી. ૮
કાયા સરખે કોટમેં, પુનિ બહુતે પરિવાર,
નિજ મનકી કછુ નહિં ચલી, કામ ક્રોધ સરદાર;
કામ ક્રોધ સરદાર નગરમેં ભયા અંધેરા;
નિજ મનુષ્ય અવતાર, ગમાયા યૌ જનમારા;
કહ વિહારી કર જોર, પ્રભુકો નામ ન પરખે,
પુનિ બહુતે પરિવાર, કોટમેં કયા સરખે. ૯

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n236/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જગડા કીજે કાલસે, લે જ્ઞાન તલવાર,
કામ ક્રોધ અરુ લોભકો, માંહી લિયો સબ મારઃ
માંહી લિયો સબ માર, કાલકો યો વસ કરના,
ડુબધાકો દીવાન, પકડ ગીરદન પગ ધરના;
કહ વિહારી કર જોર, રાત દિન યૌંહી લડીજે,
લે જ્ઞાન તલવાર, કાલસે જગડા કીજે. ૧૦

સાચા સાંહી સુમરિયે, દુખ મેટન દાતાર.
અમૃત નામ અનંતકો, કયોં ભુલે ગેંમાર;
કયોં ભુલે ગેંમાર, એક દિન હૈ મરજાણા.
લેત હરિકો નામ, તુજે કયા લાગે નાણા;
કહ વિહારી કર જોર. નામ બીન મુક્તિ નાંહી.
દુઃખ મેટન દાતાર, સુમરિયે સાચા સાંહી. ૧૧

નિર્ગુણ સાધુ નિસ્પૃહી. તિનકા મોટા ભાગ,
અંતરમેં ચોખા રહે. નહી દ્વેષ નહિં રાગ;
નહી દ્વેષ નહિ રાગ, જીનોને મમતા મારી,
નવહિ તત્વકી ઘાસ, જ્ઞાનઅગ્નિ ખરજારી;
કહ વિહારી કર જોર. તાસ સંગ ખેલે માધુ.
તિનકા મોટા ભાગ, નિસ્પૃહી નિર્ગુણ સાધુ ૧૨

બોલી બોલે હંસકી, ધર બગ્ગસા ધ્યાન,
અંતર કપટી મનહઠી, બાંચે બેદ પૂરાણ;
બાચે બેદ પૂરાણ, અનુપમ અર્થ બનાવે.
આતમ જાન્યા નાંહિ, કીસી બીધ સંત કહાવે;
કહ વિહારી કર જોર, કપટી ગાંઠ ન ખોલી,
ધરે બગ્ગસા ધ્યાન, હંસકી બોલે બોલી. ૧૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n237/mode/1up

realpatidar.com

સિર પર જમરા ફિરત ચો. જ્યોં તીતર પર બાજ,
સબકે પીછે ફિરત હૈ. હંસ હરનકે કાજ;
હંસ હરનકે કાજ, બધિક જ્યૌં ચહું દિસ ધાવે,
બિલ્લી મુષહિત કાલ, નિષી દિન યૌંહી ખાવે
કહ વિહારી કર જોર, ચેત મન ચંચલ ભમરા,
જ્યૌં તીતર પર બાજ, ફીરત યેં સિરપર જમરા ૧૪

માયા ઐસી મોહની, સબ ઠાગ્યો સંસાર,
સુર નર અરુ જોગી જતિ, સબકો કીને છાર;
સબકો કીને છાર, મારકંડ પાર ન પાયો,
બ્રહ્મા કી ટં પર્યંત, સબે જીવન ભરમાયો;
કહ વિહારી કર જોર, બદલકી જૈસી છાય.
સબ ઠાગ્યો સંસાર, મોહની ઐસી માયા ૧૫

માયા તેરી મરખા, મૂંઢ મિથ્યા કર જાન,
આગે લાઠો લટસી, જોબનકો જમરાન;
જોબનકો જમરાન, દયા કર્તાને દીનો,
ધર્યો રહ્યો ધન માલ, છોડ તું ચલ્યો નગીનો;
કહ વિહારી કર જોર, સાંજમેં ભઇ સવેરી,
મૂંઢ મિથ્યા કર જાન, સરખા માયા તેરી ૧૬

માયા મિલે ન લોભસે, બિના લેખ કરતાર,
ઉનકો પ્રભુજી દેત જિન, કીયા પુન્ય વેપાર;
કીયા પુન્ય વેપાર સવાઇ કરગ્યા સોઇ.
સોન રૂપ સિર પાઉં, પલંગ પર પોઢયા સોઇ;
કહ વિહારી કર જોર, સમજલે કાચી કાયા,
બિના લેખ કરતાર, લોભસે મિલે ન માયા. ૧૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n238/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સુમરે શ્રીહરિસંતજન, મેં સંતનકો દાસ,
જો સંતનકો શ્રીહરિ, યાકી મોકો પ્યાસ;
યાકી મોકો પ્યાસ, લગી હો અંતર ઐસે,
જલ બિન જૈસે મીન, કમલ બીન મધુકર તૈસે;
કહ વિહારી કર જોર, લાજ પ્રભુ હૌ સિર તુમરે,
મેં સંતનકો દાસ, સંત જન શ્રીહરિ સુમરે, ૧૮

સંત સબ્દકા પારખુ, નુરત સુરતકી ટેક.
ષટહિ ચક્ર ઘટ સોધકે, ઐસે ચઢે અનેક,
ઐસે ચઢે અનેક, જોતકા દર્શન પાયા;
જો પહુંચે ઉન દેશ, ઘરન પર ફેર ન આયા,
કહ વિહારી કર જોર, કામ નહિ વહાં વિવદકા;
નુરત સુરતકી ટેક, પારખૂ સંત શબ્દકા, ૧૯

પ્રશ્ન કરો ઇક પ્રેમસે, સુનો સંત મન લાય,
પૂછહુ પાની જોરિ જુગ, દીજે સોઇ બતાય,
દીજે સોઇ બતાય, જગત યહ ઉપજ્યો જાતે;
મોકો માલુમ નાહિં પ્રશ્ન યહ પુછહુ તાતે,
ઈનકો ઉતર આપ, કૃપાકરી કહો ક્ષેમસે,
સુનો સંત મન લાય, પ્રશ્ન ઇક કરો પ્રેમસે, ૨૦

જબતે ભુલ્યો જીવ યહ, અપનો આતમરુપ,
સુધ વિચાર સમજ્યો નહીં, પર્યો મોહતમ કુપ,
પર્યો મોહતમ કુપ, રૂપ આપનો નહીં જાન્યો,
નામ રુપ સત જાન, જગત યહ મન તે માન્યો,
ચૌદ ભૂવન ત્રૈલોક, ફુરે હૈ મન તે તબ તે;
અપનો આતમરૂપ, જીવ યહ ભુલ્યો જબ તે. ૨૧

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n239/mode/1up

realpatidar.com

નામ રુપ ગુન કર્મ જે, સુભાવ સુક્ષ્મ સ્થુલ,
કલ્પિત આતમકે વિષે, જૈસે નભકે ફુલ;
જૈસે નભકે ફુલ, સસકકે શ્રુંગસમ જાનો;
સીપરૂપ જેવરી વ્યાલ, મૃગ જલવત માનો;
જૈસે નિસીકો સુપન, પયો જ્યોં સિંધુ કુપ પુન,
સુભાવ સુક્ષ્મ સ્થુલ, નામ અરૂ રૂપ કર્મ ગુન. ૨૨

—: દોહા :—

મનકે મનન વિલાસતે, જો ઉપજત હૈ જાન,
તાહીંકો સત જાનવો, યહી બડો અજ્ઞાન. ૧૩

—: સોરઠા :—

નામ રૂપ ગુણુ ભેદ, ગગન ફુલ મૃગવારી વત;
કલ્પિત વિધી નિષેધ, નાહીં નાહીં જો નિગમ કહે ૨૪

ઇતિ બાવા શ્રી વિહારી સાહેબ વિરચિત
સુબોધસાર સંપૂર્ણ.

પુજ્ય પાદ બ્રહ્મ વિદ્વરિષ્ઠ બાવા શ્રી વિહારી સાહેબ વિરચીત ભજનો

શ્રી શિવસ્તુતિ.

કયા બરનું કૈલાસકી, સોભા અતિ અપાર,
જામેં સુંદર જુક રહેં, વૃક્ષ અઢારહીં ભાર;
વૃક્ષ અઢારહીં ભાર, ફુલ ફલ છાંડત નાહીં,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n240/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ધરી અખંડીત ધ્યાન, સદાશિવ બેઠે ત્યાંહીં;
કહ વિહારી કર જોર, મુનિ જનકે મન ભાવે.
સોભા અતિ અપાર, બરનમેં કબહુ ન આવે ૧
શંકર દાતા સકલકે, મનવાંછિત વર દેત,
ધર્મ અર્થ અરૂ કામ જે, સોંપે મુક્તિ સમેત;
સોંપે મુક્તિ સમેત, સદ્દા શિવકો જબ સેવે,
કૈવલપદ કૈલાસ. દયા કર તિનકો દેવે;
કહ વિહારી કર જોર, રંગ હમ તીનકે રાતા,
મનવાંછિત વર દેત, સકલકે શંકર દાતા, ૨
નિજ શોભા યહ થાનકી, ભસ્મી અરુ ભુજંગ,
શોભિત સુંદર વદન પર, ચંદ ભાલ શિર ગંગ;
ચંદ ભાલ શિર ગંગ, અંગ વાઘાંબર ધરહી,
રૂંડ દામ અભિરામ, કામ જિનકે ડરડરહીં;
કહ વિહારી કર જોર, ગૌરી મન દેખત લોભા,
ભસ્મી અરૂ ભુજંગ, થાનકી યહ નિજ સોભા ૩

પદ ૧ રાગ કેદાર તાલ દીપચંદિ

બદ્રિનાથ વિશાલ, ભજ મન બદ્રિનાથ વિશાલ:
કેવલ જિનકે ચરણ પરસત, ફિર ન ખાવે કાલ.—ટેક
વિકટ પરવત વિકટ ઘાટી, વિકટ પથરનરાલ:
વિકટ મારગ વિકટ ચલનો, વિકટ પંથ કરાલ. ભજ. ૧
પિતાંબર પટચીર પહીરે, હીરા માણેક લાલ;
ચઢત ચંદન પુષ્પ તુલસી, ઉર મોતીનકી માલ ભજ. ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n241/mode/1up

realpatidar.com

શુભગ તનુ ઘનશ્યામ સુંદર, અલક ઝલક તમાલ;
કમલ વદન અરૂણુ લોચન, તિલક સુંદર ભાલ. ભજ. ૩
સેવા નિત સતસંગ સુમિરન, સંતનકી શુભ ચાલ;
જન વિહારી જાની અપનો, દીજે દીન દયાલ ભજ. ૪

પદ–૨ રાગ મંગલ અથવા કલ્યાણુ તાલ દિપચંદી

નિરાકાર નિરભેદ નિર્ગુણ, પારમાયા અંજનં:
નેતિ નેતિસુ નિગમ ગાવે, બદ્રિનાથ નિરંજનં ટેક.
જગતકે હિત કરત જપ તપ, કાલકલિમલ ગંજન.;
અડીગ આસન ધારી બેઠે, બદ્રિનાથ નિરંજનં. ૧
અલકનંદા ગંગ અદ્‌ભુત, કરત જોજન મંજન;
જોની સકટ ફિરી ન આવે, બદ્રિનાથ નિરંજનં, ૨
પ્રભુજી પરમ ઉદાર તુમ હો, સકલ ભવભય ભંજનં;
જન વિહારી શરણુ આયે, બદ્રિનાથ નિરંજનં. ૩

પદ ૩ (રાગ લાવણી તાલ ત્રણુ)

સ્વામી આયે તુમ શરનં ગુરૂ, તુમ હો જગતારન તરનં;
કરો કૃપા ગુરુ સાહેબ દેવા, સ્વામી આયે તુમ શરનં...ટેક
દયાવાન મુક્તિકે દાતા, વિઘન હરન મંગલ કરનં;
કરૂણા મહેર કૃપાકે સાગર, સદા સેવ્ય અશરન શરનં...૧
બ્રહ્મવેતા ભરપુર ભજનમેં, અખંડ અનુભવ ઉચ્ચરનં;
અગમ અગાધ આગોચર તાકે, ગુરૂ મેરે ગોચર કરનં...૨
જન્મ ધરી જગમેં જીવન પર, આયે આજ કૃપા કરનં;
જાગ્યા ભાગ મિલા ગુરુ મેરા, મેટનહાર જરા મરનં...૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n242/mode/1up

realpatidar.com

મંગલ ભાગ વિશાલ વદન છબી, મંગલ ધ્યાન સદા ધરનં;
નિર્મલ નેત્ર સુધાકર સરખે, તનકે તાપ સકલ હરનં...૪
લગન તુમારી હિરદે લાગી, ચિત મેરા ચોટા ચરનં;
જન વિહારીકો જુગતે રાખો, સેવક જાની સદા શરનં...૫

પદ ૪ (રાગ લાવણી તાલ ૩)

હમકો નિજ દર્શન દીના, ગુરૂ અબતો અપના કર લીના;
કરી કૃપા ગુરૂદેવ દયાનિધિ, હમકો નિજ દરશન દીના...ટેક
દેખી પહાડ બડે પાપનકે, તબતો મેરા મન બીના;
સકલ છુડાય દિયા એક છિનમેં, જન્મજન્મ જો કર્મ કીના–૧
જ્ઞાનામૃત ગુરૂ દીયા દયાકર, પ્રેમ પિયાલા ભર પીના,
જાલમ જોખા જરા મણુકા, છિનમેં રોગ ભયા છીના...૨
નિરખ્યા વ્યાપક વસ્તુ નિરંતર, અખંડ આતમ બ્રહ્મચીના;
અબ ન મરો મેં જીયા જુગોજુગ,
જબ અપના અનુભવ કીના–૩
ખૂલીયા તાલા ભયા ઉજાલા, એક અમરપદ લે લીના,
જન વિહારી જગ ફેર ન આવે,
કોટી જન્મકા દુ:ખ છીના–૪

પદ ૫ (રાગ લાવણી તાલ ૩)

મિલા સોહી ગુરૂ બ્રહ્મજ્ઞાની,
જિન કીયા બ્રહ્મમય ભય ભાની;
ધન ધન હમ ધનભાગ્ય હમારે,
મિલા સોહી ગુરૂ બ્રહ્મજ્ઞાની–ટેક.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n243/mode/1up

realpatidar.com

શુદ્ધ વિચાર જબ કીયા સ્વતંતર,
તબ ઉગરી અનુભવ ખાની;
પરમાતમ સત પારબ્રહ્મકી,
પરી સનાતન પહિચાની... ૧

તત્ત્વમસી પદ લીયા તપાસી,
અર્થ જથારથકો જાની;
ઇશ જીવકી તજી ઉપાધી,
અસીપદસે એકતા આની... ૨

મનકી વૃત્તિ મિલી તિન પદમેં,
જહાં ન પહુંચત મન બાની,
જૈસે સરીતા સાગર કે મધ્ય,
ઉલ્ટી આપ તહાં અલપાની...૩

અબ મન મગન ભયા બ્રહ્મસાગર,
લોક વેદ નહીં કુલકાની;
સંશય સકલ મિટયા તન મનકા,
હર્ષ શોક નહીં વ્રદ્ધ હાની...૪

સાચી લગન લગી સદ્દગુરૂસે,
છત ન રહે તિનકી છાની;
કહે વિહારી ગુરૂચરન કમલ પર,
સમજી કીયા શિર કુલબાની...૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n244/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૬ રાગ લાવણી તાલ ૩

અકલ પુરૂષ ગુરૂ અવતારી,
જિન કીયા અભય ભવ ભય ટારી;
પ્રગટ ભયે જગ પુરૂષ પુરાતન,
અકલ પુરુષ ગુરૂ અવતારી–ટેક.
અજબ કલા આતમ અનુભવકી,
વિવિધ ભાંતિ ગુરૂ વિસ્તારી;
જીવ અનેક અધમ કલિજુગ કે,
તિનકો તુરત લીયે તારી...૧
ઇંદ્રિલોક અગ્નિસમ જાનત, બ્રહ્મલોક સુખ ભયકારી,
તૃણ સમાન ત્રૈલોક સુતાકો, જિન મનકી મમતા મારી...૨
પરધનપથર સમાનગિનતગુરૂ, નાગનિસમ જાનત નારી,
વિષયભોગ વિષવત ભયે જાકો, નહીં અપને તનસે યારી...૩
બોલત બચન મૃદુલ મનોહર, લાવન લલીતલગત પ્યારી,
ભવભંજન અંજનમલમંજન, વર વિજ્ઞાનમય દુઃખહારી...૪
કરી આતમઉપદેશ કૃપાનિધિ અપની શક્તિ અંતર ધારી,
કહે વિહારી ગુરૂચરનકમલ પર,
બહુરી બહુચરી જાઉં બલીહારી...૫

પદ-૭ રાગ પ્રભાતી તાલ ૩

પ્રાતસમે સદ્‌ગુરૂ છબી સુંદર, કરહું મનન મન મેરા;
જ્યોંકા ત્યોં નિજરૂપ યથારથ, તબહીં પ્રકાશે તન તેરા–ટેક
પરંધામ પરબ્રહ્મ પરાત્પર, અજ અખંડ અવિનાશી;
સો સુરત મેરે સદ્‌ગુરૂકી, પિંડબ્રહ્માંડ પ્રકાશી–પ્રાત૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n245/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ચેતનમય જગ જીવ ચરાચર, લીલા કર રચી લીને;
લખ ચોરાસી મનહું લોષ્ટમય, ચુંબક ચૈતન કીને...પ્રાત૦ ૨
આપહીં વ્યાપ આપ અપનેમે, આપહી કો ઉપજાવે;
મનહું સિંધુ સોઇસદ્‌ગુરૂજગ, નાના તરંગ રચાવે...પ્રાત૦ ૩
સૂરત એક મનોહર અદ્વય, જબ સદ્‌ગુરૂકી જાને,
જન વિહારી તબહીં તીન પદમે, ઉલટી આપઅલપાને...પ્રાત૦૪

પદ ૮ (રાગ પ્રભાતી તાલ ૩)

અચરજ બાત કહાની સંતો, અચરજ બાત કહાની રે,
કહો જાય કિન આગે કહિયે, નહિ માનત અજ્ઞાની રે...ટેક
વંધ્યા સુત યહ સબ સંસારા, કહત શુકાદિક જ્ઞાની રે;
મૃગવારી કે વારિધિ માંહી, ડુબત હૈ બીન પાની રે...અચ૦ ૧
જેવરી નાગ ગ્રસ્યો જગ સારો, મુરખ પંડીત માની રે;
મિથ્યા ગુરૂ ગારોડી મિલકે, કસ્ત સો નિર્વિષ પ્રાનીરે...અચ૦ ૨
મિથ્યા પુરૂષ ગંધર્વપુરમેં, વાસ કીઓ તિહં થાની રે;
શશક શ્રંગકો ધનુષ બનાયો, ખેલત હૈ મહેદાની રે...અચ૦ ૩
વંધ્યાસુત જબ રુદન કીયો તબ, ગગન પુષ્પ દીયો આનીરે;
ખેત ચનમેં હસ્તી ખોયો, ખોજત હોત હેરાની રે...અચ૦ ૪
કોઉ કહે સાચ જૂઠ કોઉ કહહીં, દ્વિવિધ બોલત બાની રે;
જન વિહારી સારી વિધ સમજે, મહામંગલ વિજ્ઞાનીરે...અચ૦ ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n246/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૯ (રાગ પ્રભાતી તાલ ૩)

મૈં જયોંકા ત્યોં મગના, મોબિન મૈં જયોં કા ત્યોં મગના;
તુરિયાતિત પરમપદ કૈવલ, તત્વરુપ હમ તગના...ટેક૦
પંચ પ્રપંચ નહિ જિનહાં પદ, કાલ કરમ નહીં કાયાં;
કવન દેવ દેવી તહાં કહિયે, જીવ ઈશ નહીં માયા...મૈં૦ ૧
વાચ્ય અવાચ્ય નહીં કોઈ વસ્તુ, પરશ વિના હમ પરશે;
હૈ નહીં કે બીચ ખેલ હમારા, દરશ બિન હમ દરશે...મૈં૦ ૨
વિમલ વિવેક અનેક એક બિન, કરનહાર બિન કીના;
બિના આપ નિજ આપા દરશે, બિન ચિન હમ ચીના...મૈં૦ ૩
જાનનહાર બિના સો જાના, બિન પીછાન સો પાયા;
નૈન બિના નિરખા સો નિજપદ, ઉર અનુભવ બિન આયા...મૈં૦ ૪
યહ અનુભવ અનુભવ બિન અનુભવ, કહનહાર બિન કહના;
મનનહર બિન વાહિ મનન કર, રહનહાર બિન રહના...મૈં૦ ૫
મૈં નહિં તું નહિ તા બિન સો નહિ, એસે અકથ કહાની;
જૈસે મુક મિસરીકો નિજ સુખ, સ્વાદ ન શકે બખાની...મૈં૦ ૬
લક્ષાલક્ષ વિના અવલંબન, શાન શબ્દ નહિં કોઈ...
જન વિહારી જયોં કા ત્યોં નિજપદ, સ્વસંવેદ્ય હમ સોઇ...મૈં૦ ૭

પદ ૧૦ (રાગ–ઝીંઝોટી તાલ દાદરો)

એક મુખ રામ કૃષ્ણ રામ કૃષ્ણ ભજ રે;
કૌન તેરા કુલ કુટુંબ, લોક લાજ તજ રે...ટેક.
જબ ગજરાજકો જલમેં જૂડ ગ્રહ્યો;
તબ પ્રભુ ગરૂડ છાંડી, રાખ લીયો ગજ રે...એક. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n247/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જબ દ્રોપદીકો દુષ્ટ દુવ્રત ભયો;
તબ તતકાલ પ્રભુ, પૂરે ચીર સજ રે...એક. ૨
પલ પલ તેરી રક્ષા, કરત પૂરણ બ્રહ્મ;
તોભિ કુછ જાનત નહિ, બડો હે નિર્લજ રે...એક. ૩
પતિત ઉદ્ધારન, પરમ દયાલ પ્રભુ;
જન વિહારી વેદ વદત જાકો ઈશ અજ રે...એક. ૪

પદ ૧૧ [રાગ ઝીંઝોટી તાલ દાદરો]

બસીયો સોઈ શ્યામ, દ્રગનમેં હમારે;
નંદજીકો લાલા મોહી, લગત પ્રાન પ્યારે...ટેક
પૂતના તૃણાવત, માર્યો સંકટાસુર;
બાકાસુર માર ડાર્યો, બાકી ચોંચ ફારે...બસીયો૦ ૧
બ્રહ્મા ભ્રમતિ ભયો, ઇંદ્રકો ગર્વ ગયો;
નખપર ગોવર્ધન, ગિરિ ઉઠાય ધારે...બસીયો૦ ૨
ગજ ગત પ્રાણ કીયે, દંત દો ઉખાર લીયે.
ધોબીમુખ ધર લપાટ, ત્રંબક તોડ ડારે...બસીયો૦ ૩
સલ તોસલ કુસલ, ચાણુર મુષ્ટીક મલ;
નિજ કર ગ્રહી કેશ, કંસકો પછારે...બસીયો૦ ૪
દેવનકે દેવ હરિ, મનુષકી દેહ ધરી;
ભોમીકો ઉતાર ભાર, કોટી દુષ્ટ મારે...બસીયો૦ ૫
ભક્ત દુઃખ ભંજન, ગર્વકે ગંજન;
જુગજુગ જન વિહારી, શરન હૈ તિહારી...બસીયો૦ ૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n248/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૧૨ [રાગ ઝીઝોટી તાલ ૩]

બંસી બજાવે લાલા જમુનાકે તીર રે;
શ્રવન સુનત મન ધરત ન ધીર રે...ટેક
બંસીકે નાદે થંભીયો, જમુનાકો નીર;
ખલ મૃગ ધેનુ મોહે, કોકિલા રૂ કીર રે...બંસી. ૧
મારૂત ચલત નહીં, ધરી રહ્યો ધીર;
ગૌઅનિકે બચ્છ મોહે, પીવત ન ખીર રે...બંસી ૨
મુનિજન મોહે સુની, રાગસો ગંભીર;
ધુન સુની ગોપી ધાઇ, તજી અંગ ચીર રે...બંસી. ૩
જન વિહારી જાદુ, કીના હલધર વીર;
સબનિકો મન હર્યો, પ્રભુ સુખ સીર રે...બંસી ૪

★

પદ–૧૩ (રાગ ઝીઝોટી અથવા કલ્યાણ તાલ દાદરો)

હર ઉમંગ હોરી લાલ, હરિ ઉમંગ હોરી;
ખોલત સખીયનકે સંગ, હરિ ઉમંગ હોરી...ટેક.
સુંદર વનરાય સકલ, જમુના ત્રટ મોરી;
સુંદર આવત સુગંધ, ફુલનકી ફોરી...હરિ૦ ૧
બાજત મૃદંગ તાલ, ગાવત મીલ ગૌરી;
નાચત નરતક રસાલ, તાન તોરી તોરી...હરિ૦ ૨
નંદલાલ ભરી ગુલાલ, સબહીનકી જોરી;
ડારત અખીયનમેં આય,સકલ દોરી દોરી...હરિ૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n249/mode/1up

realpatidar.com

સુર નર મુનિ મગ્ન ભયે, નિરખી જુગલ જોરી;
સાંવરી સુરત મધુરીમુરત,લીનો ચિત ચોરી...હરિ૦ ૪
વૃજકી નાર માની હાર, બોલત મુખ થોરી;
પ્રભુકો આય પરત પાય, વિહારી કરજોરી...હરિ૦ ૫

પદ ૧૪ [રાગ હોરી તાલ દિપચંદી]

દેખન જાઇયે હોરી રે, ચલો દેખન જાઇયે હોરી ટેક.
ચંગ મૃદંગ બંસરી બાજે; સબ મિલ ગાવત હોરી;
કરત ખ્યાલ બ્રજબાલ લાલ મિલ,આનંદ આય બઢયોરી;
કહા કહોં સજની મોરી, ચલો દેખન જાઇયે હોરી...૧
વૃંદાવનકી કુંજ ગલિનમેં, કેશર કીચ મચ્યોરી;
ઉડત ગુલાલે અરૂન ભયે અંબર, તનકો તાપ ગયોરી;
કછુ ન જાત કહ્યોરી, ચલો દેખન જાઇયે હોરી...૨
કિનહુક જન્મહી જોગેશ્વરકો, ભગવો વેષ ધર્યો રી;
કરત બકોર શોર સબ મિલકે, કામકાજ બિસર્યો રા;
એસો એક ખેલ રચ્યોરી, ચલો દેખન જોઇએ હોરી...૩
એક એક ગ્વાલ સંગ એક ગોપી, કરત કેલ જોરી જોરી,
બિચમેં દાસ વિહારીકો ઠાકુર, નૈનનમાંહી બસ્યોરી;
ખેલે વૃષભાન કિશોરી, ચલો દેખન જાઉએ હોરી...૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n250/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૧૫ [રાગ કરાઇડો તાલ-૩.]

તેરા હૈ અવસર દિન દોઈ, ભજન કરલે ભાઈ;
તેરા હૈ અવસર.......................................ટેક.
માત પિતા સુત બાંધવ તેરા; કામ ન આવે કોઇ-ભજન ૧
મરને પીછે મુરખ તેરી; કામીની દોદીન રોઇ-ભજન ૨
જમરા જૈસા વેરી તેરા, ભરનિંદ્રા કયોં સોઇ-ભજન ૩
જનવિહારી કહેસુન મન મેરા;હરિભજેસુખ હોઇ-ભજન ૪

પદ ૧૬ (રાગ કરાઈડો તાલ ૩)

તેરા બહુત હૈ ઘર દૂર, મન તું કયા મોહા;
તેરા ઐસી હૈ... ... ...ટેક.
ગોરખ ગોપીચંદ ભરતરી; શિર પર ડારી ધુર. મન-૧
માનુષ દેહ પાય કર મુરખ; ભેદ ન સમજા ભૂર. મન-૨
જગ પ્રપંચ જાત હૈં ઐસે; જ્યૌં પાનીકા પુર. મન-૩
કાંચન જૈસી કાયા તેરી; એક દિન હોગી ચુર. મન-૪
કહે વિહારી દેખો જન કોઈ; હરિ હૈ હાજહજુર. મન-૫

પદ ૧૭ [રાગ કાફી તાલ દિપચંદી]

ચેત સવેરા રે, ચેત સવેરા રે, મન મેરા રે...ટેક.
યહ અવસર બેર બેર નહી આવે, મરમ સમજ મન મેરા,
મન મેરા મન મેરા રે...ચેત ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n251/mode/1up

realpatidar.com

માત તાત સુત ભ્રાત ભામિની, તામે કોઇ નહીં તેરા,
નહીં તેરા નહીં તેરા રે...ચેત ૨

કૌનકા કુટુંબ પરિવાર કબીલા; છોડ માયા જાલ જંજીરારે.
જંજીરારે જંજીરા રે...ચેત ૩

નાતા નિમિષ એક આય બના હૈ, પીછે કોઇની કિનકેરા
કિનકેરા કિનકેરા રે...ચેત ૪

તજ મમતા સેવા કર સતગુરૂકી મિટજાવે ઉરકા અંધેરા રે
અંધેરા રે અંધેરા રે...ચેત ૫

દાસ વિહારી કહે રામ સુમર લે, તુજમેં સાહેબ તેરા
હરિ તેરા પ્રભુ તેરા રે...ચેત ૬

પદ ૧૮ રાગ (ભેરવી કાફી તાલ ૩)

મન માર કાલ સીચાણા તો જખમારે જમરાણા,
મન માર કાલ સીચાણા...ટેક.

ધનુષ ધ્યાનકા પરશુ જ્ઞાનકા, કરણી બાણ કમાના;......
તર્કસ ખેંચી તીર ચલાયા, આરપાર વિંધાણા. મન...૧

અનહદનાદ ગગન ધુન ગાજે, બાજે નિત્ય નિસાણા,......
દેહ મંદિરમેં દીપક પ્રગટા, ભીતર સુરજ ભાણા. મન...૨

દિલ ભીતર એક દર્પણ દેખા, પશ્ચિમઘાટ પહિચાણા,
રમતારામ શ્યામ સબ દર્શન,ઉન દર્પણમેં દેખાણા. મન-૩

ઘટ ભીતર સતગુરૂ શબ્દકી, નિશ્ચલ બીકસી ખાણા;
કોટી કરમ અપરાધ અપારા શબ્દે સબે ધોવાણા. મન-૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n252/mode/1up

realpatidar.com

શૂરા સાધૂ લડે લગનસેં, કાયર કૂડ કમાણા;
મોજમ સારા પટા પ્રેમકા, સદ્‌ગુરુ હાથ લખાણા. મન–૫
સતગુરૂને સત શબ્દ સુનાયા, મહા રોગ મેટાણા;
જનવિહારી સતગુરૂકે ચરને, વિણ નાણે વેચાણા. મન–૬

પદ ૧૯ (રાગ કલ્યાણ તાલ ૩) આરતી.

આરતી કીજે બ્રજરાજ કુંવરકી, કૃષ્ણ કૃપાલલાલ
ગિરિધરકી. ટેક.
પહેલી આરતી પલ પલમાંહી નટવરકી છબી બિસરત નાહી.
આરતી૦ ૧
દુસરી આરતી દૂર ન નેરા, હાજહજુર કૃષ્ણ પ્રભુ મેરા.
આરતી૦ ૨
તીસરી આરતી હૈં તદરૂપા, આદિ અંત મધ્ય કૃષ્ણ અનુપા.
આરતી૦ ૩
ચોથી આરતી ચૌદિશી માંહી, કૃષ્ણ વિના કછુ ખાલી નાંહી.
આરતી૦ ૪
પાંચમી આરતી સ્વર્ગ પાતાલ, નિષદિન ખેલત હૈ નંદલાલા.
આરતી૦ ૫
જન વિહારી કહે જલથલમાંહી કેવલ કૃષ્ણ ઓર કછુ નાંહી.
આરતી૦ ૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n253/mode/1up

realpatidar.com

પદ–૨૦ (રાગ કલ્યાણ તાલ ૩) આરતી

આરતી સદ્દગુરુ સંતકી કીજે,
ચરનકમલ ચિતમાંહી ધરીજે. ટેક
પહેલી આરતી પરગટ પાયા,
સદ્દગુરૂ સંતરૂપ હરિરાયા આરતી૦ ૧
દુસરી આરતી દીયા નિજ જ્ઞાના,
મનકા સકલમિટા અભિમાના. આરતી૦૨
તીસરી આરતી તારનહારા,
ડુબત કર ગ્રહી લીયા હમારા. આરતી૦૩
ચોથી આરતી ચિત પરચાયા;
જન્મ–મરણકી શંક મિટાયા. આરતી૦૪
પાંચમી આરતી પલ ક્ષણ માંહી,
લેત ખબર કછુ બેર ન લાહી. આરતી૦૫
દેવા સદ્દગુરૂ સુખકે દાતા,
રાખ લીયા મોહે જમપુર જાતા. આરતી૦૬
સતગુરૂ સંત પરમ હિતકારી,
જનવિહારી કહે જાઉં બલિહારી. ૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n254/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ગુજરાતી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૨૧ [રાસ પરજ]

રહો મારી મિટલડીમાં માવા,
નહીં દઊં તમને રે હો જાવા. ટેક
પ્રીત લગાડી શાને પહેલી,
હવે કયાં જાઓ છો રે હો મેલી. ૧
અમને ભોજનીયાં નહીં ભાવે,
નયને નિંદ્રા રે હો નાવે. ૨
સુખડા શામળીયાનાં શાલે,
વ્યાકુળ કીધારે હો વાલે. ૩
પલક ન મેલું મારા પ્રિયતમ તમને,
વહાલા લાગો રે હો
અમને૦ ૪
વિસરી વાત હરિને વૃજની,
સનમુખ રમતા રે હો સજની. ૫
રાસ મંડળમાં ભેળાં અમે રમતાં;
એણીપેરે હરિને રે હો
ગમતાં૦ ૬
સુંદરવર અવિનાશી પામી,
દાસ વિહારીના રહો સ્વામી. ૭

—o—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n255/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨૨ રાસ રાગ પરજ

સાંભળ સજની રેહો કહું છું,
હું શિખામણ તમને દઉં છું...ટેક.
સગપણ સાચું રે હો કરજો,
જે હોય કાચું તે પરિહરજો. ૧
ડગમગ મેલો રેહો મનની,
સંગત કરીએ સાધુ જનની. ૨
હરિજન હરિને રેહો વહાલા,
કુમતિ લોક ન જાણે કાલા. ૩
હરિ હરિજનમાં રેહો રહે છે,
શ્રુરતી શાખ પુરાણે કહે છે. ૪
હરિ જન હરિ છે રે હો પોતે,
ગુરૂગમ વોણા અળગા ગોતે. ૫
હેત હૈયામાં રે હો આણી,
સેવો તમે સત પૂરણબ્રહ્મ જાણી. ૬
પગલાં ધોઇને રે હો પીજે,
તન મન ધન નોછાવર કીજે. ૭
જેમ વાળે તેમ રે હો વળીએ.
ભ્રતિ ભાંગી ભેળા ભળીએ. ૮
જેમ રાખે તેમ રેહો રહીએ,
મેણલા જગ સઘળાનાં સહીએ. ૯

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n256/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કારજ ત્યારે રેહો થાશે,
નહિ તો અવશર એળે જાશે. ૧૦
એ શિખામણ રેહો મારી,
જન વિહારી કહે જુઓને વિચારી. ૧૧

પદ ૨૩ (રાસ રાગ પરજ)

જુઓને વિચારી રેહો જુગતે,
જીવપદ ગળશે જીવન મુગતે...ટેક૦
જીવન મુગતા રે હો જોગી,
અખંડ અનુભવના તે ભોગી... ૧
જાગ્રત પદમાં રે હો જાગે,
કામ ક્રોધ મદ લોભ ન લાગે... ૨
મન શીતલ ચિત રેહો સમતા,
હર્ષશોક ન મોહ ન મમતા... ૩
ભેદાભેદ ન રે હો જાણે,
પરમ વિવેકી પક્ષ ન તાણે... ૪
તાપ ન લાગે રે હો તેને,
નાના ભાવ નહી ચિત જેને... ૫
સૌમાં સરખૂં રે હો ભાળે,
આતમ જાણી અંતર ટાળે... ૬
દોષ ન રેખે રે હો દેહના,
ઉંડા અગાધ અનુભવ જેહના... ૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n257/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

દેહના કૃત્ય છે રે હો,
કાચાં, તે તો સંત ન જાણે સાચાં... ૮
સાચા સાચું રે હો દેખે,
ઘટોઘટ પૂરણ બ્રહ્મને પેખે... ૯
બીજા કેને રે હો કલ્પે,
જે જેનુ તે તેને અલ્પે... ૧૦
કર્મ ન લાગે રે હો કરતે,
દેહના સાક્ષી થઈને વરતે...૧૧
અકલ કલા છે રે હો એની,
મહિમા કહી નવ જાય મુખ તેની...૧૨
શુકદેવ સરખા રે હો જાણે,
દાસ વિહારી કહે વ્યાસ વખાણે...૧૩

પદ ૨૪ [રાસ રાગ પરજ]

ગુરૂએ કરૂણા રે હો કીધી,
અનુભવ બુદ્ધિ દયા કરી દીધી ટેક.
સંશય સઘળું રેહો ટળિયું,
આતમજ્ઞાને આ મન ગળિયું ૧
સાધન ચારે રેહો પામી,
કરૂણા કીધી અંતરયામી ૨
શ્રવણ મનને રેહો કીધું,
નિદિધ્યાસનમાં નિજ મન દીધું ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n258/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સાક્ષાતકારે રે હો પોતે,

પૂરણ વસ્તુ એક ઉદ્યોતે ૪

ત્વંપદ તત્પદ રે હો ત્યાગી,

કેવળ અસીપદમાં અનુરાગી ૫

જીવ ન ઈશ્વર રે હો ભાસે,

અખિલ બ્રહ્માંડે આપ પ્રકાશે ૬

સોહં હંસો રે હો હોઈ,

ભિન્ન ન ભાસે કયારે કોઈ... ૭

આનંદ ઉપજ્યો રે હો અંગે,

સાચા સતગુરૂજીને સંગે... ૮

વિપદા સઘળી રે હો વામી,

ક્ષેમ ધામ પૂરણ પદ પામી... ૯

અમૃતસાગર રે હો ન્હાઇ,

સતગુરૂને ચરણે લપટાઇ... ૧૦

નિત્યપ્રતિ કરિયે રે હો સેવા,

દાસ વિહારી કહે જય ગુરૂદેવા...૧૧

પદ ૨૫ રાસ રાગ પરજ

વ્યાસ વખાણે રેહો તેને,

આતમજ્ઞાન જથારથ જેને...ટેક

હરિ વિણુ અન્ય ન રે હો ભાસે,

સર્વે અક્ષરે સાહી પ્રકાશે... ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n259/mode/1up

realpatidar.com

કુંડલ કનક ન રેહો વેરો,
એવો ઉપજ્યો અનુભવ ઘેરો... ૨
મૃતીકા ભાજન રેહો એકે,
તંતુ વસ્ત્ર એક વિવેક... ૩
વારી વીચી રે હો જાણે,
તરણિ કિરણી એક પ્રમાણે...૪
સ્થંભ પુતલીકા રે હો દેખે,
અગ્નિ ઉષ્ણતા એક જ લેખે...૫
ખાંડ ખીલોના રે હો જોતાં,
વાયુ વંટોળ એક ભ્રમ ખોતાં...૬
લોહ હથિયાર રે હો નિરખે,
પૂરણ બ્રહ્મ પરસ્પર પરખે...૭
અન્વય વ્યતિરેક રે હો હોઇ,
તેનો સાક્ષી હું છું સોઈ...૮
એક અખંડીત રે હો આપે,
જન્મ ન મરણ ન પુણ્ય ન પાપે...૯
અનુભવ આંખે રે હો જોયું,
સતચિત આનંદમા ચિત પ્રોયું...૧૦
જન વિહારી કહે રે હો જાણો,
ઘટોઘટ પ્રગડ રૂપ પ્રમાણો...૧૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n260/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨૬ [રાગ—ખમાચ તાલ દાદરો]

આજની ઘડી રે, ધન્ય આજની ઘડી;
મેં નિરખ્યા જગન્નાથ, ધન્ય આજની ઘડી—ટેક.
નિત્યપ્રતિ જ્યાં નાત અઢારે ચોકી છે ખડી;
દાસ હરિના દાણુ ન આલે, બીજા રહે અડી—મેં૦ ૧
વર્ણ અઢારે એકઠા જમે રૂડી રીતડી;
એક બીજાના મુખમાં આલે, પૂરણ પ્રીતડી...મે૦ ૨
જગના જીવન જોઈને જોયા, ભરી આંખડી;
સુખ દેખી મહાસુખને પામ્યા, ભરી છાતડી...મે૦ ૩
રાત દિવસ હૃદય રાખુ, મેલું નહિં ઘડી;
કહે વિહારી દેવ છે મારા, જીવનની જડી...મે૦ ૪

પદ ૨૭ [રાગ—ખમાચ તાલ દાદરો]

ભાવથી કરો રે ભજન, પ્રેમથી કરો;
આ સ્વપ્ન છે સંસાર, ભજન ભાવથી કરો ભાવથી કરો ટેક.
ભાવે કરી ભગવાનને ભજો, પ્રપંચ પરિહરો;
સદ્‌ગુરૂ સંત સેવ્યા વિના, નિશ્ચે નહિ ઠરો...આ૦ ૧
કાલનો જોખમ જોર છે, તેને દેખીને ડરો;
ચેતીને તમે ચાલજો આગળ, ખેલ છે ખરો...આ૦ ૨
એકજ આતમરામને મુખે. અખંડ ઉચ્ચરો;
સૌ પહેલાં સંસારમાં પ્રાણી, સુખેથી તરો...આ૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n261/mode/1up

realpatidar.com

સદ્‌ગુરૂના શબ્દ રૂડા, હૃદયમાં ધરો;
દાસ વિહારીના દેવને ભજો, ભૂલા કા ફરો...આ ૪

પદ ૨૮ [રાગ–સોરઠા તાલ ૩]

મારો નાનપણાંનો નેહ, સામળીયા સાથે રે;
અમે રમતાં નિશદિન રાસ, હરિને હાથે રે...ટેક.
અમને લાગેલ વ્રહનાં બાણ, ઘાયલ કીધાં રે
મીઠી મોરલીએ મારા મન, માવે હરી લીધાં રે. ૧
વાલા તમ વિના ઘડી ન રહેવાય; પ્રીતી બંધાણી રે;
મારાં કાળજડાંની કોર, વાંસળીએ વિંધાણી રે. ૨
મારૂં સુકાઈ ગયું છે શરીર, અનડાં ન ભાવે રે;
મને વેરણ થઇ છે રાત, ઉંઘ ન આવે રે. ૩
મારા મનડામાંય મોરાર,, ચિતડામાં ચણકે રે;
મારે નયને નીર ન માય, આંસુડાં ઠણકે રે. ૪
એવી અંતર કેરી વાત, કેને કહિયે રે;
એ તો પોતાના મનમાંય, સમજી રહિયે રે. ૫
તમને રાખું હૃદય મઝાર, ઘડી ન વિસારૂં રે;
મને મીઠું લાગે મુખ માય, નામ તમારૂં રે. ૬
દીનોનાથ દ્વારકાંધીશ; જોવા ચાલો રે.
એ તો જાદવ જીવન પ્રાણ, વિહારીને વાલો રે. ૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n262/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૨૯ [રાગ–સોરઠા તાલ ૩]

મારો નટવર સાથે નેહ, પ્રેમે મન લાગ્યું રે;
મંદિરીએ આવ્યા માવ, ભવદુઃખ ભાંગ્યું રે...ટેક

હે જગજીવન જગમાંય, જોયાં તમને રે;
હવે નજરે નાવે કોઇ, બીજું અમને રે. ૧

અમે નહિં કરીએ નિરધાર, બીજા કેનો રે;
આ જગમાં છે આધાર, અમને એનો રે. ૨

ભૂધરજીને ભરતાર, કોડે કીધા રે;
હરખીને હૈયામાંય, લાલને લીધા રે. ૩

છે આદિ અંતે એજ, એ વર રૂડો રે;
લઇ પહેરી લીધો આજ, અમર ચૂડો રે. ૪

છે ચૌદ ભુવન ત્રણ લોક, તેના કર્તા રે;
તે માવો માખણ કાજ, ઘર ઘર ફરતા રે. ૫

સનકાદિક નારદ શેષ, પાર ન પાવે રે;
તે પીયુ અમારે પાસ, લાડ લડાવે રે. ૬

પૂરણ છે મારાં પુન્ય, એ વર પામી રે;
તે દાસ વિહારીના દેવ, અંતરજામી રે. ૭

પદ ૩૦ (રાગ કુરાઇડો તાલ દાદરો)

પ્રાણી રંગ સ્વપ્ને રાતો, માયા મદ ઘેનમાં માતો;
જાણે હું જગથી મોટો, દીસે દાનતનો ખોટો...ટેક૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n263/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

લોભે અપયશ તેં લીધો. અહંકારે આંધડો કીધો;
લુંટાણો તું કુળની લાજે, કુડા કુટુંબને કાજે...પ્રાણી૦ ૧
સાધુની ન કરે સેવા, પૂજે ભૂત પ્રેત ને દેવા;
સાધુ જગ સરખા જાણે, દેખી મન દુબધા આણે...પ્રાણી૦ ૨
હ્રદય છલ ભેદને રાખે, મોટે મોટપણું દાખે;
અંતરમાં ઉંડી ઘાતો, કરે મુખ મીઠી વાતો...પ્રાણી૦ ૩
વંદે જીણપણે લાજે, દેખી અંતરમાં દાજે;
એવું જાણપણું જેને, વિહારી હરિ વેગળા તેને...પ્રાણી૦ ૪

પદ ૩૧ (રાગ કેરાઈડો તાલ ૩)

મોરલી કામણગારી ગિરધારી તારી;
મોરલી કામણગારી ગિરધારી તારી—ટેક.
તારી મોરલીએ મારાં, મન હરિ લીધાં;
કામણ કીધાં છે મને ભારી...ગિરધારી તારી૦ ૧
વ્હની પીડા અમને, વ્યાપી અંતરમાં
તેની છે વેદના ન્યારી...ગિરધારી તારી૦ ૨
સગાં સંબંધી અમે સર્વે તજિયાં;
વાલા પણ મેલ્યા વિસારી...ગિરધારી તારી૦ ૩
સંસાર સુખ સુળી, જેવાં લાગે;
દુનિયા લાગે છે અમને ખારી...ગિરધારી તારી૦ ૪
વિહારીના સ્વામી તમે. વ્યાકુલ કીધાં;
બંસી સંભળાવી બાવન બારી...ગિરધારી તારી૦ ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n264/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૩૨ રાગ સમયાનુંસાર

જઈને કરે જન કોઈ, જે સંગત સંતની રે;
તેને તે ઘડીએ થાય, કૃપા ભગવંતની રે...ટેક
પ્રથમ શ્રી ગુરૂનો પ્રતાપ, કહું કેટલો કથી રે;
ભવસાગરનો ભય, સખી સ્વપને નથી રે... ૧
જ્ઞાન હિમાળા માંય, જેનાં મન જઈ ગળ્યાં રે;
ઉગ્યો આતમ ભાણ, તિમીર તેહનાં ટળ્યાં રે... ૨
જાણ્યું જથારથ રુપ, પોતે પોતા તણું રે;
આતમ દેખે એક, ગયું દ્વિતિયાપણું રે... ૩
જેનું હતું જે કંઇ તેને જઈ તે મળ્યું રે;
વસ્તુ વ્યાપક આપ, છતાં અછતું ટળ્યું રે... ૪
આદિ હતું જે કાંઇ, અંતે પદ તે થયું રે;
સત ચિત આનંદરૂપ, વિહારી વિલસી રહ્યું રે... ૫

પદ–૩૩ રાગ સમયાનુંસાર

મારા નાથ વિના કેમ ચાલે,
કઠણ મનડાં કીધાં મારે વાલેરે–ટેક.
વાલે પ્રથમજ પ્રીતિ કીધી રે, મથુરા જઈ મેલી દીધી રે;
વહાલે વળતાં તે ખબર ન લીધી...કઠણ૦ ૧
મારી પ્રેમની પીડા ન જાણી રે, કાંઈ મનમાં મેર ન આણી રે;
વાલે વાત પોતાની તાણી કઠણ૦ ૨
મારે આ દહાડા કેમ જાશે રે, મારા પ્રાણજીવન નહીં પાસેરે;
અમથી એ દુઃખ કેમ સહેવાસે...કઠણ૦ ૩

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n265/mode/1up

realpatidar.com

સ્વામી વિહારીના તમને શું કહીએ રે,
અમે દાસ તમારા છીએ રે;
અમને જેમ રાખો તેમ રહીએ...કઠણ૦ ૪

પદ-૩૪ (રાગ સારંગ તાલ ૩)

હરિ અંતરથી મ થાજો રે, અળગા એક ઘડી–ટેક૦
હરિ તમ ચરણે મારૂં ચિત બાંધ્યું,
એવું મરજીવ્યાનું મરમ લાધ્યું;
એવી શુદ્ધ સમજ્યાની ટેવ પડી ... હરિ૦ ૧
નિજ જ્ઞાનીજન જેને ગોતે, એવો પૂરણ બ્રહ્મ તે છે પોતે;
તેની પરતીતિ પહિચાન પડી ... હરિ૦ ૨
મારી પૂર્વજન્મની પ્રીત ખરી, મેં જ્યાં ત્યાં દીઠા બ્રહ્મહરિ;
મારી સુરત સખી અસમાન ચડી ... હરિ૦ ૩
મારૂં હુંપદ સહજ સમાઈ ગયું, જે જેમ હતું તે તેમ થયું;
એવી દાસ વિહારીને દશા જડી ... હરિ૦ ૪

પદ-૩૫ (રાગ સારંગ તાલ દાદરો)

છે એકનો એક રે, મહાવાકયને વિચારતાં છે એકનો એક રે;
ત્વ ને તત્ ને ત્યાગી કરો, અસિનો વિવેક...ટેક૦
સ્વપ્નમાંય રાય થયો, રંકને સ્વરૂપ;
જાગતા જંજાલ ટળ્યું, તું પોતે તદ્રુપ...છે૦ ૧
અર્કને આભાસે ભાસ્યુ, મરિચિનુ વાર;
ભ્રમે ભાસ્યું તે છે મિથ્યા આત્મ અર્ક સાર...છે૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n266/mode/1up

realpatidar.com

અણછતા ને અણછતી એ, જાણો જગત રીત;
આદર્શમાં એકે નથી, છે કલીમાં કલ્પીત...છે૦ ૩
એક બ્રહ્મ સત્ય સદા, અવર નહીં કોઈ;
આદિ અંત જન વિહારી, સ્વરૂપ સોઈ...છે૦ ૪

પદ–૩૬ (રાગ હોરી તાલ દિપચંદી)

જીવ તણો ઉદ્ધાર, એજ દીન આવ્યો રે;
જેમાં જીવ તણો ઉદ્ધાર—ટેક૦
કોની કાયા માયા કામની રે, કોનાં કુટુંબ પરિવાર;
કોઈ નથી તારા કામના રે, સમજ સમજ ગેમાર—એજ૦ ૧
જુઓ વિચારી આ વિશ્વને રે, આ છે સ્વપ્ન સંસાર;
રત્ન પદારથ માનખો રે, નહીં મળે વારંવાર—એજ૦ ૨
સંતો આ સંસારમાં રે, નથી રહેવું નીરધાર;
અંતે મરવું સર્વને રે, તેમાં ફેર ન ફાર—એજ૦ ૩
સત ગુરૂએ સંસારથી રે, ઉતાર્યા ભવપાર;
વિહારી સૌને વિનવે રે, ચેતો ચેતનહાર—એજ૦ ૪

—×o×—

પદ–૩૭ (રાગ હોરી તાલ દીપચંદી)

સમજી શુદ્ધ વિચાર, જાતલડી જાણો તમારી,
સમજી શુદ્ધ વિચાર...ટેક૦
પોતપોતાને ઓળખો રે, મેલો અવર વિચાર;
આદિ અંત મધ્ય એક છે રે, નિગમે કર્યા નિરધાર...જા૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n267/mode/1up

realpatidar.com

બોલે તે બીજો નથી રે, નારાયણ નર નાર;
નામ રૂપ સર્વે નાથનાં રે, શાને માનો સંસાર...જા૦ ૨
દેવા સદગુરૂ ભલે મળ્યા રે, અનુભવના ભંડાર;
દાસ વિહારી પર કરુણા કીધી, ઉતરવા ભવપાર...જા૦ ૩

—×—

પદ-૩૮ રાગ કાફી તાલ ૩

કહ્યું નહીં કરે રે, જેને જાવું છે જમદ્વાર;
વાળ્યા નહીં વળે રે, તે તો ખાશે જમની માર—ટેક૦
નરક પડયાનો નિયમ છે જેને, કહો કેમ લોપે કાળ,
કેવળ કુંભીપાકમાં જેને પડવું ચોકસ ચાર—જેને૦ ૧
સંતના નિંદક નરકે જાશે, તેમાં ફેર ન ફાર;
મેળાવામાં મૂછને મરડે, બોલે વિના વિચાર—જેને૦ ૨
વૈષ્ણવ સાથે વાદજ માંડે, મુઢ ન સમજે સાર,
જન વિહારી કહે નિંદક પાપી, કેમ થાય ભવપાર—જેને૦ ૩

—૦—

પદ-૩૯ (રાગ પ્રભાતી તાલ દીપચંદી)

આતમારામ તે સર્વે રૂપે રમે,
અનુભવી હોય તે મર્મ જાણે;
એક અદ્વૈત આનંદ ઘન બ્રહ્મ છે;
વેદ વેદાંત જેને વખાણે...ટેક૦
જે નિરાકાર નિર્ગુણ નિરવયવ છે,
તેજ સાકાર થઈ કરે લીલા;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n268/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સ્વે રમાડે રમે તેજ તેને વિષે,
વિસ્તરી આપ વિજ્ઞાન લીલા...આત્મા૦ ૧

જે હતું કનક વળી તેજ કુંડલ થયું,
કનક કુંડલ તણે રૂપ ફાવ્યો;
તેમ આ વસ્તુ તે વિશ્વ થઈ વિસ્તર્યો,
અણુછતાં નામ ને રૂપ લાવ્યો...આત્મા૦ ૨

નામ ને રૂપ કોઈ રંગ જેનો નથી,
નામ ને રૂપ આ રંગ તેના;
કર્મ ને ધર્મ આચરણ જેને નથી,
કર્મ ને ધર્મ આચરણ એનાં...આત્મા૦ ૩

જેમ રવિ કિરણ તે રૂપ છે રવિ તણું,
અર્કવિણ કિર્ણ એકે ન હોએ;
તેમ ચૈતન્ય તે રૂપ ચિદ્રુપનું,
જીવ જેને કહે શીવ સોએ...આત્મા૦ ૪

સકલ શ્રવણે કરી સાંભળે શ્રી હરિ,
સકલ ચરણે ચિદાનંદ ચાલે;
રૂપ દ્રષ્ટી ધરી જુએ લોચન ભરી,
સકલ કારજ તણે મધ્ય માલે...આત્મા૦ ૫

વેદ કારજ કહે રૂપ કારણ તણે,
અવર બીજો નથી એમ જોતાં;
જાણ પોતા તણી જાણતાં એ રીતે,
વસ્તુ રૂપે થયા દ્વેત ખોતાં...આત્મા૦ ૬

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com
Page 267 of 398

https://archive.org/details/bk975/page/n269/mode/1up

realpatidar.com

એજ અનુભવ સદા જે જન જાણશે,
તેજ તત્કાલ તદ્રૂપ થાશે;
દાસ વિહારી કહે સર્વ સંશય દહે,
જન્મને મરણનો ભર્મ જાશે...આત્મા૦ ૭

—૦—

પદ ૪૦ (રાગ પ્રભાતી તાલ દીપચંદી)

તું તારા રૂપને જાણ જુગતે કરી,
અણછતો મેલ અહંકાર તારૂં;
સકલ માનીનતા જાણ તું મન તણી,
જેને માની બેઠો હું ને મારૂં...ટેક.

તું તારા રૂપને જાણ એણીપેરે,
દેહ વિષે કોણ હું ક્યાંથી આવ્યો;
કોણ આદિ હતો કોણ અંતે હશે,
માન મિથ્યા મધ્યે ક્યાંથી લાવ્યો...તું૦ ૧

જે તું આદિ હતો તેજ તું છે મધ્ય,
અવર બીજો નથી અંત જોતાં;
તત્વજ્ઞાને કરી જાણ તું તત્વને,
આપ અદ્વૈત છે દ્વૈત ખોતાં...તું૦ ૨

નભાદિ પંચ મહાભૂતનો નિર્મિયો,
દેહ જડ અસત દુઃખ ષડવિકારી;
આદિ અંતે નથી મધ્યમાં તેમ છે,
તું નહીં સ્થુલ તજ ભ્રાંતિ ભારી...તું૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n270/mode/1up

realpatidar.com

પ્રાણ મન બુદ્ધિ ઇંદ્રિય સત્તરતણું,
શરીર સુક્ષમ તે તું ન હોએ;
કારણાદિ વપુ દ્રષ્ય છે તાહેરાં,
તું સદા સર્વદા સાક્ષી સોએ...તું૦ ૪
જેમનો તેમ તું સચ્ચિદાનંદ છે,
તું ભૂલી તુજને કોને ધ્યાવે;
તાહેરા સુખ વિષે જીભ છે કે નથી,
તે પૂછતાં તને લાજ નાવે...તું૦ ૫
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિમાં તુંજ છે,
કાલ ત્રયમાં રહે સત્ય માટે;
કાલ ત્રણ અવસ્થા પરસ્પર વ્યભચરે,
તું નહીં વ્યભિચરે વિશ્વ થાટે...તું૦ ૬
આદિ ને અંત મધ્યકાળ ત્રણ અવસ્થા,
તે તણો પ્રકાશક તુંજ પોતે;
આપને આપ અપ્રિય નહીં કદાચિત,
તું ચિદાનંદઘન કોને ગોતે...તું૦ ૭
દેશ ને કાળ વળી વસ્તુ પરિછેદથી,
રહિત તું આતમા સુખ રાશી;
શ્રી ગુરૂ શાસ્ત્ર શ્રુતિ એમ વર્ણન કરે,
શુદ્ધ નિર્દ્વંદ્વ તું સ્વપ્રકાશી...તું૦ ૮
શાહીમાં વરણ નહીં વરણમાં શાહી છે,
મૃતિકાપણે ભાજન ન ભાસે;
જન વિહારી કહે જાણ એ યુકિતથી;
વાણીથી પાર તે તો પ્રકાશે...તું૦ ૯

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n271/mode/1up

realpatidar.com

પદ–૪૧ (રાગ પ્રભાતી તાલ દિપચંદી)

સદ્‌ગુરૂ શિષ્ય પ્રતિ શ્રુતિની શાખ દઇ,
વેદ વેદાંતનાં વચન ભાખે;
સત્ સ્વયં જ્ઞાનમય અવિચળ આતમા,
તેજ ત્રણકાલ તુ હૃદય રાખે... ટેક.
પ્રગટ પરમાત્મા પિંડમાં જાણ તું,
જડ આ દેહ તેનો પ્રકાશી;
ભૂત ને પ્રાણ મન વિષયથી વેગળો,
અન્વયે સર્વમાં રહ્યો વાસી...સદ્‌ગુરૂ૦ ૧
વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ તે તત્વ નહિ તુજ વિષે,
દેશ ને કાળ વસ્તુ ન હોયે;
સજાતિ વિજાતિ સ્વગત નહિં સંભવે,
ભેદ પરિચ્છેદ ત્રણ ત્યાં ન સોયે...સદ્‌ગુરૂ૦ ૨
ચાર કલેવર થકી પાર પરમાતમાં,
અવસ્થા ચારથી દૂર વરતે;
ચતુષ્ટય સ્થૂલથી દૂર આઘેરડો,
અનુભવે ગમ્ય વિચાર કરતે...સદ્‌ગુરૂ૦ ૩
વર્ણ આશ્રમ અભિમાન નહીં જેહને,
નાતને જાતમાં તે ન આવે;
છએ દર્શનતણા ખેલથી વેગળો,
આપ અવાચ્ય એક જ કહાવે...સદ્‌ગુરૂ૦ ૪
આદિ મધ્યાંત પરબ્રહ્મ પૂરણ સદા,
ઉત્પત્તિ સ્થિતિ ને પ્રલય પારે,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n272/mode/1up

realpatidar.com

ત્રિગુણાતીત ક્ષર અક્ષર પર સદા,
સર્વદા સુલભ ગુરૂગમ વિચારે...સદ્દગુરૂ૦ ૫
કનિષ્ટ અધિકારી તે કર્મ અર્પણ કરે,
મધ્યમ તે કરે એક ભક્તિ;
ઉત્તમ શ્રવણ ને મનન નિદિધ્યાસને,
અનુભવે બ્રહ્મની અભિવ્યક્તિ...સદ્દગુરૂ૦ ૬
બ્રહ્મ પોતે હતો બ્રહ્મસુખ અનુભવ્યું,
વેદ મહાવાકયનો ભેદ પામી;
જન વિહારી કહે બ્રહ્મ જાણી કરી,
વંદ તું એમ તેને નમામી...સદ્દગુરૂ૦ ૭

પદ–૪૨ (રાગ પ્રભાતી તાલ દિપચંદી)

બ્રહ્મ જાણ્યા વિના બાપડા જીવનો,
કર્મનો ભર્મ કેદી ન જાએ;
જેમ સદાકાળ ઉલેચતાં સુપડે,
અંધારૂં કાંઈ ઓછું ન થાએ...ટેક૦
સહસ્ત્ર યુગ રેતીને પીલતાં ઘાણીએ,
તેલની રેલ કદી ન આવે;
અંબુ વિલોવતાં આજ્ય જામે નહિં,
શ્રમ કરી જન્મ સારો ગમાવે...બ્રહ્મ૦ ૧
અશ્મપર અંબુની ધાર વરષે સદા,
ત્રણાંકુર પુષ્પવેલી ન જામે,
ગગનમાં ચાહકો પસારે પાણને,
શું આવે મુષ્ઠીમાં તેજ ઠામે...બ્રહ્મ૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n273/mode/1up

realpatidar.com

ફૂસકા ફૂટતાં કણ ન હાથે ચડે,
પ્યાસ મૃગજળવડે કદી ન જાશે;
ગુંજ ફૂલ ગંજને આગ માને કપિ,
શીતસંતાપ તે કેમ નાશે...બ્રહ્મ૦ ૩
તર્કનાં પાનથી તૃપ્તિ ન ઉપજે,
બેડી બરાસના કેમ તારે;
ઓશના ઉદકથી ઓષધિ ન ઉપજે,
તેમ તે કર્મ શું કારજ સારે...બ્રહ્મ૦ ૪
જોગ ને જાગ તપ તીર્થવ્રત બહુ કરે,
કાશી કરવત લઇ પિંડ પાડે;
કર્મ ને ધર્મ સકામ બહુ આચરે,
ભ્રાંતિ છુટે નહીં ભેદ ભાળે...બ્રહ્મ૦ ૫
વર્ણ આશ્રમતણાં ધર્મ નિષ્કામથી,
ભક્તિ અનન્ય ઈશ્વર આરાધે;
હ્રદય અઘમોઘ તે તૂલ સમ પરજલે,
પ્રેમ પરિપૂર્ણતા પ્રગટ વાધે...બ્રહ્મ૦ ૬
વિવેક વૈરાગ્ય ષટ્ સંપત્તિ મુમુક્ષુતા,
ષટ્ વિધિ શ્રવણ ને મનન કરવું,
નિદિધ્યાસન સાક્ષાત પોતે સદા,
ષટ્ વિધિએ કરી ધ્યાન ધરવું...બ્રહ્મ૦ ૭
ગુરૂ કરૂણાવડે બ્રહ્મપદ જાણીએ,
કર્મનો ભર્મ તે નાશ પામે;
જનવિહારી કહે જાણી પરમાતમા,
વિઘ્ન સંસૃતિ તણું સર્વ વામે...બ્રહ્મ૦ ૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n274/mode/1up

realpatidar.com

કચ્છી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૪૩ રાગ કચ્છી કાફી તાલ ૩

જે જે દિલમેં દગા, તેંકે જમજા જોડા લગા;
મુરખડે કે માર પોંધી, જેં જે દિલમેં દગા...ટેક.
જિની તે નરે રામ ન સુમર્યો, સે નર સરજ્યા ઢગા;
એડી એડીને થકીજ રોંધા, પોચે અખીયું કઢંધા કગા...મુ૦ ૧
જિની તે નરે રામ ન સુમર્યો, સે નર સરજ્યા કુતા;
ભુખ ભડુવેંજે પેટમેં, પોચે સરિયું ગિનીને સુતા...મુ૦ ૨
જિની તે નરે રામ ન સુમર્યો, સે નર સરજ્યા ગધા;
મિઠે જ્યુ છાંટુ મથે ખણી, પોચે થેયા અચે નર થધા...મુ૦ ૩
શેઠ જિનોજો શામરો નેં, માલમ સતગુરુ સગા;
ખુડેં ન તેં જ્યું ખેડીયું, પોચે છુટા પ્રેમજો પગા...મુ૦ ૪
મોટપણુમેં મોઇ રયા નેં, ભકતેનું તે ભગા;
અંત ટાણે ઉનીકે, પોચે જમણા લુંટણ લગા...મુ૦ ૫
વાટેં ઘાટેં વઇ રયા ને, ચલણ જિનજા ચુકા
વિહારી ચે ઇન વેડમેં, પોચે કુરો ખુજે નર ખગા...મુ૦ ૬

પદ–૪૪ (રાગ કરાઇડો તાલ ખેમટો)

રાજીતાં થીધાં રણછોડ રે, કોં જાણું કીંય, રાજી–ટેક.
સાવ સાચી આંઉં, કોઇક કરીઆં વલા;
કુડીયુંતાં કરીઆં દિયાંણી કોઇ રે—કો જાણું૦ ૧
તપ તીરથ વ્રત, જોગ ન જાણું વલા;
એ ડો ની એ યાં અપરોડ રે—કો જાણું૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n275/mode/1up

realpatidar.com

ઘણે સતીયેંજા તેં તાં, સત છોડાયાં વલા;
વિશ્લેકે ડિને હીયે ઠોર રે—કો જાણું ૦ ૩

દાસ વિહારી જા સામી, અધમ ઉધારણ વલા;
જાદવ નાયે' કાય આંજી જોડ રે—કો જાણું૦ ૪

પદ-૪૫ રાગ કારાઈડો તાલ એમટો

નિરખીતાં ઠરેયા મુંજા નેણુરે, શામળીઓ સગો નિરખી–ટેક.

જમનાજે નીરે તીરે, ઘેનું ચરાવે વાલો;
મધુરી વજાડે વાલો વેણુ રે...શામળીઓ૦ ૧

વાટ હલંઘે આંઇ, ઘડી એક વિલંભો વલા;
વાલા લગેંતા આંજા વેણુ રે...શામળીઓ૦ ૨

આંજી મોરલીયેં મુંજો, મનડો તાં હરેયો વલા;
સારા લગેતા મુકે સેંણ રે...શામળીઓ૦ ૩

દાસ વિહારી જા સ્વામી, સુખડે જા સાગર વલા;
સુભદ્રા તાં જેંજી સગી ભેણુ રે...શામળીઓ૦ ૪

—x—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n276/mode/1up

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

પૂજ્યપાદ, બ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજશ્રી ક્ષેમદાસજી વિરચિત ભજનો.

પદ–૧ (રાગ માલકોસ તાલ ૩)

જાનનહાર પિછાના જાની, જાન્યા વે જાન્યા—ટેક૦
જો કછુ જાન સો સકલ જાનકી,
એ અતિ સ્વે ઉર આન્યા–જા૦ ૧
વ્યાપક આપ અમાપ અખંડીત,
પ્રગટ પ્રમાન પ્રમાન્યા–જા૦ ૨
ચેહ જડ દેહ ઇન્દ્રિય ચેતન કરી,
લોહચુંબક નિરતાન્યા–જા૦ ૩
શ્રુતિ સ્મૃતિ ગીતા ઉપનિષદ્,
બચનાતીત બખાન્યા–જા૦ ૪
ગુરૂ વિહારી પદરજ શિર ધર કર,
ક્ષેમદાસ ભય ભાન્યા–જા૦ ૫

પદ–૨ રાગ માલકોસ તાલ ૩

બેર બેર બલિહારી ગુરૂ પર, વારી વે વારી––ટેક.
દેખી દીન મલીન દુખીત અતિ,
વિપતિ સકલ વિદારી...ગુ૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n277/mode/1up

realpatidar.com

ફરી આતમ ઉપદેશ કૃપાનિધિ,
જગતભ્રાંતિ સદ જારી...ગુ૦ ૨
સાનુકુલ સદ્‌ગુરૂ ભયે મેરે,
સંસૃતિ સકલ નિવારી...ગુ૦ ૩
પ્રગટ પોત હોઇ ભવજલધિકા,
તુરત લીયો મોહીં તારી...ગુ૦ ૪
આના જાત ક્ષેમ હર્ષિત ચિત સાદર,
વંદે ચરન વિહારી...ગુ૦ ૫

ગુજરાતી ભાષાના ભજનો

પદ-૩ (રાગ આશાવરી તાલ ૩)

સદ્‌ગુરુ સંત હરિ એક જાણી, મન કર્મ વચને મળીએ રે;
તન મન ધન આપો અર્પીને, બ્રહ્મસાગરમાં ભળીએ રે-ટેક.
દેહ દેહનાં કૃત જે સઘળાં વ્યોમ,
કુસુમના જેવાં રે;
વિધિ નિષેધ વર્ણાશ્રમ આદિ,
એ આતમમાં એવાં રે...સદ્‌૦ ૧
સર્વસ એ એ અર્પણ એને,
એ અનુભવ ઉર આણો રે;
અવ્યય અજન્મા અંતરજામી,
પારપરાત પ્રમાણો રે...સદ્‌૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n278/mode/1up

realpatidar.com

ચર અચર ચેતનમય સરવે,
ચાર ખાણુ ચોર્યાસી રે;
સર્વાંગે તે સ્વામી મારો,
કરે વિલાસ વિલાસી રે...સદ્‌૦ ૩
સૂત્રમણિ જેમ સર્વ સૂત્ર છે,
જલતરંગ જલ જાણી રે;
સાકરનું શ્રીફળ તે સાકર,
જે પારો ને પાણી રે...સદ્‌૦ ૪
જ્યાં જેવા ત્યાં તેવા તે સ્વે,
નિરખે નિજ આનંદ રે;
ગુરૂ વિહારી પદરજ પ્રતાપને,
ક્ષેમદાસ નિત વંદે રે...સદ્‌૦ ૫

પદ ૪ [રાગ આશાવરી તાલ ૩.]

ગુરૂ જ્ઞાનીને ગોવિંદ જાણી, શુદ્ધ ભાવે સેવીજે રે;
મહાવાકયનું મનન કરીને, લક્ષ યથારથ લીજે રે...ટેક૦
અલ્પ સર્વનું માન ઉચ્છેદી,
દૃઢ વિચાર ચિત ધરીએ રે;
ઇશ જીવ ઉપાધી તજીને,
કૈવલ્યમાં સ્થિત કરીએ રે...ગુરૂ૦ ૧
મન અહંકાર બુદ્ધિ દશ ઇંદ્રિય,
જડનો ચેતન કર્તા રે;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n279/mode/1up

realpatidar.com

સાક્ષીરૂપ સર્વનો સ્વામી,
આપ અદ્વૈત અકર્તા રે...ગુરૂ૦ ૨
શરીર સ્થુલ મહાકારણ સુધી,
લીંગ ચારનું લેખો રે;
શશક શ્રૃંગ વંધ્યા સુત સરખું,
પરમ ધામમાં પેખોરે...ગુરૂ૦ ૩
જેમનુ તેમ યથારથ પ્રગટયું,
ખોલણહારો ખોતે રે;
વાચ્ય અવાચ્ય થકી જે અળગો,
તે પરમાતમ પોતે રે...ગુરૂ૦ ૪
દ્વૈતાદ્વૈત વિકાર ન જેને,
આપ વિનાનો આપે રે;
ક્ષેમદાસ નિશ્ચય નિજપદમય,
ગુરૂ પદરજ પરતાપે રે...ગુરૂ૦ ૫

० ० ० ०

પદ–૫ (રાગ ધોળ તાલ દિપચંદી)

ભૂલી નિર્ગુણ બ્રહ્મને સગુણ થયો, ધરી વિવિધકેરા વેષ–
વસ્તુ વિલસી રહ્યો;
ચાલો પહેર્યો તે તત્વ ચોવીસનો,
તે પણ વસ્તુવિના નહિં લેશ.–ટેક.
ક્યાંક કૃપણ કાયર કાળો કુબળો,
સંમૃથ શૂર કયાં રૂપ વિશાલ;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n280/mode/1up

realpatidar.com

ક્યાંક દીન દુખીત અતિ દુર્બલો,
ક્યાંક દાતા પરમ દયાલ–વ૦ ૧
નટ વેષ તે ધરે બહુ ભાતના,
નટ વેષ તે ભિન્ન ન હોય;
વાગા વસ્ત્ર તે વિવિધ પ્રકારના,
પટ તંતુ વિના નહીં કોય–વ૦ ૨
વૃક્ષ મિસરીનું તે મિસરી મહીં,
શાખા મૂલ ફુલ ફલ પાન;
રસમય રસરૂપ રમત રમે,
નિરખે નિજ સ્વરૂપ નિદાન–વ૦ ૩
દયા પરમ કરી ક્ષેમદાસને,
મળ્યા ગુરૂ વિહારી બ્રહ્મરૂપ;
તેણે સમસ્યા કરી સ્વસંવેદની,
તતકાલ થયા તદ્રૂપ–વ૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n281/mode/1up

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

પુજ્યપાદ બ્રહ્મવિદ્વરિષ્ઠ મહારાજશ્રી ઈશ્વરરામજી વિરચીત ભજનો.

卐 卐 卐

પદ ૧ [રાગ લાવણી તાલ ૩]

ગુરૂદેવા પદવંદન કરહું, ધરહું ધ્યાન મન વચ કાયે;
મંગલભુવન અમ ગલહારી, સુખકારી મમ હોઉ સહાયે—ટેક.
પદતલ મૃદુલ અરૂણ અંબુજ ઈવ, મધુકરવત મન હોઉ મેરા;
મોક્ષ સુગંધ લહુ નિષિવા સર, ચેત ચતુર ચિત્ત હોઉ ચેરા—૧
રાજત રેખ રૂચિર પદપંકજ, કુલિસ કલમ અંકુશ આદિ;
ચિતવત ચાર પદારથ પ્રાપત, રિદ્ધિપ્રદ સિદ્ધિપ્રદ અણિમાદિ—૨
પૃષ્ઠિ શ્યામ રસતામ દામ ઈવ, મનહુ મદનમન આકરષે;
પદજ જ્યોતિ જનમન મલેહારી, ધુતિકારી દિનકર કરશે—૩
અશરનશરન હરન ભય ભારી, ભવવારિ તારક પોતં;
તન મન ધન કુલબાન પ્રાન કર, ઇશ્વર અનુભવ નિત નોતં—૪

પદ ૨ [રાગ લાવણી તાલ ૩]

સુનહુ અરજ આરત હરના ગુરૂ,
શરન સુખદ સાહેબ દેવા;
દેહુ દયા કરી યહ વરદાના,
અનુભવ પદપંકજ સેવા...ટેક.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n282/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

સત મત રત ગત આન પ્રવૃત્તચિત,
નિત્ય પ્રત થિત વૃત તવ પદમે;
સુઠિવર સુખદ સમન સંસૃતિશ્રમ,
અસ તવ ગુન ગાઉં ગદગદમે...૧
જલ થલ સકલ ભુવન ભરપૂરહીં,
તુમ ભિન્ન નહિ ભાસત આના;
જ્ઞાન વિજ્ઞાન સમાન ભાન ભવ,
ભ્રાંતિ શાંતિ બિનુ શ્રમ નાના...૨
ક્રોહ મોમ મદ દ્રોહ કુટીલ ખલ,
મલ રાશી નાશી જાવે;
વિવેક વૈરાગ્ય શાંતિ શુચિ સમતા,
મમતા મદ સદ અલપાવે...૩
કિયે ઉદ્ધાર અવતાર ધાર કર,
અપાર ઈશ્વરસમ અધમં;
મન વચ કાય ઉપાય આન તજ,
ભજ સદ્ગુરૂ પદ સુખસદદમ...૪

પદ ૩ [રાગ લાવણી તાલ ૪]

શ્રી ગુરૂદેવ સેવ મન વચ તન,
અન્ય સાધન ત્યાગન કરકે;
જુગલ કમલપદ વિમલ ધવલ દેહ,
ચિતવલ ગતનિત પ્રત ધરકે...ટેક૦
મૃદુ મંજુલ અંજન ગુરૂપદરજ,
આંજત સૂઝત અવિનાશી;

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n283/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કીયે તિલક ગુણગણ વશકરણી,
હરણી સકલ કલિમલરાશી...૧
દેસત દ્રગનિ કરી હરિ પરિપૂરણ,
ઉરણ બુદ્ધિ સદ અલપાવે;
પ્રબલ કુટીલ ખલ કાલ કઠીન મન,
વિકટ નિકટ તવ નહીં આવે...૨
જપ તપ વૃત સત સાધન અગણીત,
સબ કર ફલ કલ ખલુ પાવે;
ગુરૂપદ પદ્મ પરાગ રાગ કર,
શિર ધર ઉર વર પરશાવે...૩
બિનુ શ્રમ ગોપદ ઈવ ભવ તરહી,
નર કરહી ગુરૂ કર ધ્યાના;
કહે ઇશ્વર સંશય મત કરહુ,
ગુરૂ દેવા કર યહ બાના...૪

પદ ૪ [રાગ લાવણી તાલ ૩]

સદચિત આનંદ સુખસદનં ગુરૂ,
મદનાદિ મદ સદ કદનં,
વદન મનોજ લજાવન નિરખત,
હરષત હિય જન ઘનનદનં...ટેક
અસજન ધન ધન સેવન અનુછિન,
પુન પુન મન તન કર કરહી,
નિધન સકલ દુઃખ નિમિષ એકમહુ,
પુનરપિ ખલુ ભવ નહિ પરહી...૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n284/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સનમુખ દેવ સકલ સુખ સંપત્તિ,
ઋદ્ધિ સિદ્ધિ શ્રમ બિનુ સબ આવે;
અપર અમિત જગ સાધન કર ફલ,
કલ ગુરૂ સેવત સદ પાવે...૨

શુદ્ધ બુદ્ધ મુક્ત સ્વભાવ સનાતન,
અમલ અજર અજ અવિનાશી;
અવ્યક્ત અચિંત્ય અનામય અવ્યય,
ધન્ય ગુરૂ ઘટ ઘટ વાશી...૩

શ્રુતિકર સાર શિખાવન સુન મન,
અન રત મત કર મિત મેરા;
કહે ઇશ્વર નિર્ભય રહુ નિત તું,
ગુરૂ દેવા પદ કર ડેરા...૪

પદ ૫ [રાગ કલ્યાણ તાલ ૩]

રામચરન ગત કર રત રે,
મન રામ ચરન ગત કર રત રે;
વિશદ વિમલ કસ સાર શિખાવન,
સાદર સુની માનહુ સતરે–ટેક.

જો પદપદ્મ મનોજ અરિ ઉર,
રાજત પંકજ ઇવ સુખદં;
જિહં પદરજ પરસત મુનિપત્ની,
ગતિ પાઇ તજી તનુ દુખદં– ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n285/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મુનિજન ધન જીવન સંતનકર,
પ્રાનપ્રીય જાની સીય રે;
પ્રેમ પલોટત લાવત ઉરમહુ,
શાંત કરત તાપન ત્રિયરે—રામ૦ ૨

ધર્મધુરંધર ભરત ભાવ કરી,
સ્વારથ તજ સેવત કીય રે;
કીન સુહાવન પાવન કાનન,
વિચરન કર વર અવનીયરે—રામ૦ ૩

અગણિત સત સાધન ગત મન રે,
સબ કર ફૂલ પાવહી સદરે;
અનુદિન ઈશ્વર તજ આલસ ભજ,
સુખદ રામ પંકજપદ રે—રામ૦ ૪

પદ ૬ (રાગ કલ્યાણ તાલ ૩)

નરતનકર ફલ યહ કલ રે,
મન નરતકર ફલ યહ કલ રે;
તજહુ આન છલ ભજહુ રામપદ,
માન શિખાવન યહ ભલ રે...ટેક.

પદરજ પરશત ઉપલ અધમ તનું,
મુનિ પતિન ગતિ સદ પાઇ;
દંડક કાનન પાવનકારી,
વંદત વિધિ ભવ સુરસાંઇ...નરતનકર. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n286/mode/1up

realpatidar.com

છુવત ચરન દુંદુભીકર અસ્થિ,
ઉડે શ્રમ બિનુ તૃણ ન્યાઈ;
નખનિર્ગત સુર વંદત સુરસરી,
અઘનાશન જન સમુદાઈ...નરતકર. ૨

જિહ પદ ધ્યાઈ મુક્ત ભયો મરિચી,
સુરૂચિ શરીર પાઇ સદ રે;
ગયો નિજ ધામ નિકર મુનિવંછીત,
જય જય જય સુર વદ રે...નરતનકર. ૩

જો પદ પદ્મ પ્રછાલન કર નર,
ઢીંવર કુલ પાવન કીનો;
ઇશ્વર આરાધન કર યુગ પદ,
સદ તવ તાપ નિધન તીનો...નરતનકર. ૪

પદ ૭ [રાગ કલ્યાણ તાલ ૩]

કસ ન રામ ગુણ ગાઉં મન રે,
કસ ન રામ ગુણ ગાઉં રે;
પાઈ મનુજ તન વ્યાપ વિષયરસ,
કસ ન લેહુ અસ લાઉં રે–ટેક.

રવિકર વારિ ઇવ ભવસુખ સબ,
રંચક રત મત કર ચિત રે,
જિમિ ઘનછાયા નટકર માયા,
જ્યૌં સુપને કર સુતવિત રે–કસ. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n287/mode/1up

realpatidar.com

અસ જીય જાની ભજ ધનુ પાનિ,
સુખખાની અઘકર હાની,
શારદ શેષ મહેશ મુનિજન,
અન ધન રટત અમિત જ્ઞાની–કસ. ૨
આઈ અચાનક કાક તાલીવત,
બન્યો જોગ જબહી તેરે;
તબ તવ કાજ કરીલે હોઈ,
સત્ય કહુ વર વચ ટેરે–કસ. ૩
ઈશ્વરદાસ કહત નરતન કર,
યહી લાભ હૈ અન નાહી;
રઘુકુલ કમલ દિવાકર રટહુ,
કટહુ કાલ ક્રમ કઠીનાહી–કસ. ૪

卐 卐 卐

પદ ૯ [રાગ કલ્યાણ તાલ ૩]

રૂચિ ન રામ પદ માંહી જાકી,
રૂચિ ન રામ પદ માંહી રે;
અસ ખલ મલ આલય અતિ સૂરખ,
ભાર અવનિતલ તાહી રે,—ટેક
અધમ શિરોમણિ ફણી બિનુ મણિઇવ,
બિહરત જગત બિહાલુ રે;
વિવશકાલ બિનુકાલ હાલ અસ,
કો કરહી પ્રતિપાલુ રે...રૂચિ૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n288/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

નિરખત નાક સંકોરત નરકહી,
વરષહી વિપુલ અંગારા રે;
કુટિલ કટતનુ ધરિ કરી પરહી,
રોદિત કરત પુકારા રે...રૂચિ૦ ૨

જનમત મરત ધરત તનુ અગણિત;
ફીરત ચોરાશી માંહી રે;
જલચર થલચર નભચર નાના,
કરી ખલ અધમ કમાહી રે...રૂચિ૦ ૩

બિનુ હરિભજન સજન સંગત બિનુ,
ભવશ્રમ કબહુ ન જાઈ રે;
ઇશ્વરદાસ કહત શઠ હઠ તજ,
ભજહુ રામ સુખદાઈ રે...રૂચિ૦ ૪

પદ ૯ [રાગ બિહાગ તાલ ૪]

કર વર સાર વિચાર સુખદ યહ,
કર વર સાર વિચાર રે;
સપરિવાર સમન ભવરૂજ કર,
યહ ખલુ ભલ ઉપચાર રે...ટેક

ભૌતિક જડ વ્યભિચારી દશ્ય વપુ,
સ્થૂલ વિકારી ન મેં કબ રે;
દશાહી દોષ કર સહિત સદા યહ,
નિજ પરજ્ઞાનરહિત સબ રે...કર૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n289/mode/1up

realpatidar.com

નહિ મેં તનુ સૂક્ષ્મ ત્રિકાલિક,
ભૌતિક ભવદુ:ખકર દાતા;
સત્તર તત્વમય સુખ દુ:ખ સાધન,
દેખત જાગત વિનશાતા...કર૦ ૨

કારણુ વપુ વર્જીતસત સુખમય,
વયત્રયરહિત સદા મમ રે;
સબ કર સાક્ષી પરમ પ્રકાશત,
પરિપૂરણુ નભ ઇવ સમ રે...કર૦ ૩

અજર અમર શુદ્ધ ચિદાનંદ શિવ,
અવ્યય એક અનામય રે;
ઈશ્વર કહત અહં અસ ઉર ધર,
તો તવ હોઈ જય જય રે...કર૦ ૪

—૦—

પદ ૧૦ [રાગ બિહાગ તાલ ૩]

સુન જન રૂપ કહું તેરો અબ,
સુન જન રૂપ કહું તેરો;
અસ્તિ ભાતિ પ્રિય પૂરણુ નભ ઇવ,
દૂર નહીં અતિશય નેરો રે...ટેક

અન્ય કાર્ય યહ તજ તન સ્થૂલહી,
દશ્ય નહિ દષ્ટા હોઈ,
જિમિ ઘટ દષ્ટા ઘટ નહિ હોઇ,
તિમિ ભિન્ન તન તું હોઇ...સુન૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n290/mode/1up

realpatidar.com

અપર દશ્ય તનુ સૂક્ષ્મ સુનહુ,
મન બુદ્ધિ ઈંદ્રિય દશ પ્રાના;
ઈન કર પરમ પ્રકાશક જોઉ,
સો તવ રૂપ નહિ આના...સુન૦ ૨

કારણ દેહ જાકર સિદ્ધ હોઈ,
સોઇ સાક્ષી સન્મય રે;
સો તવ રૂપ અનૂપ અખંડિત,
ખંડિત વર્જીત વયત્રય રે...સુન૦ ૩

તજ ત્રય દુઃખદ ઉપાધિ અનઘ અબ,
સબ સજ્જન શ્રુતિ કહહીં રે;
ઈશ્વર કહે અસ અનુભવ ઉર ધર.
પુનિ ભવજલ નહિ વહહીં રે...સુન૦ ૪

પદ ૧૧ [રાગ બિહાગ તાલ ૩]

ધરી નરતન કહાં કીનો મન રે,
ધરી નરતન કહા કીનો રે;
સંત સમાગમ ભજન ભલી વિધ,
કરિ ભલ લાભ ન લીનો રે... ટેક.
સબ જગ સેવ્ય કહહીં શ્રુતિ સિમૃતિ,
નરતન ગુરૂ નારાયણ રે,
તિહકર કર શઠ શિર પરસ્યો નહીં,
પલ નહિ રહ્યો પરાયણ રે...ધરી૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n291/mode/1up

realpatidar.com

યોગ યજ્ઞ જપ તપ વ્રતકર ફ્લ,
　　વિપુલ તીર્થ વસહીં આઈ;
જહાં રઘુનાથગાથ સત્સંગત,
　　સો તવ રૂચત ન ભરરાઈ.. ધરી૦ ૨

સારાસાર વિચાર ન કીનો,
　　મોહી રહ્યો માયા કર રે;
જિમિ સુરસરી જલ વિમલ કલ,
　　લોટત રજમેં ખલુ ખર રે...ધરી૦ ૩

ખાન પાન રસ તાન માનરત,
　　નિરખત દેહ દીદારૂ રે;
ઉરજ રહ્યો અતિશય વિષયનમેં,
　　સુત વિત પ્રિય પરિવારુ રે...ધરી૦ ૪

પાપ કપટ છલ છિદ્ર રંધ્ર બિનું,
　　કોહ મોહ મમતાઇ રે;
ઈન વશ વરતી રહ્યો નિશિવસિર,
　　કયો રીઝત રઘુરાઈ રે...ધરી૦ ૫

અસ ભલ સાજ સમાજ સુઠિવર,
　　પાઇ ન કીન કમાઇ રે;
ઈશ્વરદાસ કહે ધિક તિનકો,
　　ગયો સુખ પર મિસિલાઈ રે...ધરી૦ ૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n292/mode/1up

realpatidar.com

પદ [રાગ બિહાગ તાલ ૩]

જાન લીયો જગ નાહીં સંતો,
જાન લીયો જગ નાહીં રે;
આતમ એક અખંડ અનાવૃત,
મેં પૂરણ સબ ઠાંહીં રે...ટેક

પૃથ્વી જલ અગ્નિ વાયુ નભ,
વિપુલ નામ ધર લીના રે;
નામ ધરે બિન હોય ન નિશ્ચય,
કંચન ઘાટ પ્રવીના રે;
પંચ ભૂત જબ મોભિન્ન નાહિ,
તબ કો કરહી વિવેકા રે;
યહ ઇનકર યહ ઇનકર ભાગા,
તબ શ્રમ શમે અનેકા રે...જાન૦ ૨

બ્રહ્મા વિષ્ણું સદાશિવ સૂર્ય,
ઈંદ્ર ચંદ્ર અરૂ દેવી રે;
નામ નિકર સબ રૂપહી મેરે,
ધ્યાન ધરહું યહ સેવી રે...જાન૦ ૩

થિરમેં ચરમેં ચાર ખાનીમેં,
લક્ષ ચોરાસી સબમેં રે;
યહ અનુંભવકી બાત જાન કર,
નહિ ગ્લાની મમ મનમેં રે...જાન૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n293/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી ગુરૂ ક્ષેમ ચરન જુગ ચિતવત,
જસ અનુભવ ઉર આયા રે;
ઈશ્વિરદાસ કહત કર જોરી,
સદ્‌ગુરૂ સન્મુખ ગાયા રે...જાન૦ ૫

—૦—

પદ ૧૩ (રાગ ભીમપલાસ તાલ ૩)

કસ ન કરહું મન પ્રીતિ પ્રભુપદ,
કસ ન કરહું મન પ્રીતિ રે;
અસ ભલ સાજ કાજ બિનુ તેરો,
જાવત જડ મતિ બીતી રે...ટેક.

દુર્લભ દેવન કર નર તન મન,
ભજન કરહુ નિત ભાઈ રે;
શારદ શેષ મહેશ પ્રસંશત;
ઇચ્છત વર સુર રાઈ રે...કસ ન૦ ૧

સુખ સંપત્તિ કર નિલય નિગમ કહે,
આલય મુક્તિકર મન રે,
પ્રગટ પોત ભવનિધિ તરવેકો,
વિરચ્યો હરિ આરત હન રે...કસ ન૦ ૨

તજ ખલુ ક્રોધ મોહ મદ માયા,
નભ છાયા ઇવ નહીં સ્થિર રે;
સ્વપ્ન સમાજ બાહ્ય જગત જીમી,
કાજ ન આવત કછુ નર રે...કસ ન૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n294/mode/1up

realpatidar.com

અસ જીય જાની ભજ સુખ ખાની,
ધેનુ પાની માની વચ રે;
કહે ઇશ્વર મન રામ શરન પર,
જબ તક કાલ ન ગ્રહે કચ રે...કસ નં૦ ૪

卐 卐 卐

પદ ૧૪ (રાગ ભીમપલાસ તાલ ૩)

કછુ ન ભરોસા કીજે તનં કર,
કછુ ન ભરોસા કીજે રે;
શ્વાસાધીન છિનત છિન છિનમે,
લોભ હરિ ભજી લીજે રે...ટેક
ત્યાગ આગ સમ વિષય વિરસ રસ;
ચિત્ત વૃત ગત મત ધારહુ રે;
સુઠિવર સાધન સંપાદન કર,
વર ગુરૂ શબ્દ વિચારહુ રે...કછુ નં૦ ૧
સમિત પાણી ગુરૂ શરણાગત અસ,
વિનય કરહુ કર જોરી રે;
ત્રિવિધ તાપ કર તપત નાથ મેં,
રક્ષા કીજે મોરી રે...કછુ નં૦ ૨
સુનીવર વિનય શરીર રહિત ત્રય,
તવ નિજ રૂપ જો આઈ રે;
પરમ દયા કર સો દરશાવે,
પરિપૂર્ણ નભ ન્યાંઈ રે...કછુ નં૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n295/mode/1up

realpatidar.com

નિરખત નિજપદ સદ સંશ્રૃતિ સમ,
બિનુ પ્રયાસ શમી જાઇ રે;
ઈશ્વરદાસ નિદેશ નિગમ કર,
ધર દઢ કર ઉર માંઇ રે...કહ્યુ નં૦ ૪

—૦—

પદ ૧૫ (રાગ ભીમપલાસ તાલ ૩)

રાજત તીરથ રાજ જગતમેં,
રાજન તીરથ રાજ રે;
સંત સમાજ પ્રગટ એ પદચર,
કર મંજજન મન આજ રે...ટેક

અતિ ખરધાર વિચાર બ્રહ્માકર,
અઘ પહાડ કાટહિ પલમેં;
પાન કરત પ્રગટત પુદ્ગલ કલ,
નભ ઈવ વ્યાપક જલ થલમેં...રાજત૦ ૧

જીવ ઈસઃ નિર્ણય નિશિવાસર.
તજી આલસ અનુંભવ કરહીં;
યહ રવીનંદનીકર વર ધામ,
સદ્ જન તાપ ત્રિવિધ હરહીં...રાજત૦ ૨

જુગ મધ દુઃખદ વિભાગ વિલગ કર,
ઉભય એકતા અનુસરહી;
યહ સરસ્વતી કર ધાર વિમલ કલ,
ખલુ સંશ્રુતિશ્રમ અપહરહી...રાજત ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n296/mode/1up

realpatidar.com

યુક્તિ ઉક્તિ શ્રુતિ સિમૃતિ સુઠિ શુચિ,
જનુ યહ બીચી બીરાજે રે;
સુરૂચિ સુહાવન નિજપદ નિશ્ચય,
જનુ અક્ષય્ય બટ છાજે રે...રાજત૦ ૪
સબ દિગદેશ કાલ સબ માંહિ.
બહે સદા ત્રિસુહાની રે;
કહે ઈશ્વર મહિમા કયા બરનુ,
પરશી દેખો પ્રાની રે...રાજન ૫

પદ ૧૬ (રાગ ભીમપલાસ તાલ ૩)

બ્રહ્મ ભિન્ન કછુ નાહિ જગત યહ,
બ્રહ્મ ભિન્ન કછુ નાહીં રે;
પરિપૂરણ ઉરણુ કહું નાંહીં,
તધ ઉર્ધ્વ મધ્યમાંહી રે...ટેક૦
શાઈ વર્ણ રવિ રશ્મી જયોં નભ,
વિવર વિલગ નહિ કર પાની;
દારૂ નારિ ઇવ બ્રહ્મ અભિન્ન જગ,
અસ મન સમજત જન જ્ઞાની...બ્રહ્મ૦ ૧
જાકર પદ નહિ સબ પદ તાકર,
જાકર કર નહિ સબ કર રે;
જાકર શ્રુતિ નહિ સબ શ્રુતિ તાકર,
જાકર શિર નહિ સબ શિર રે...બ્રહ્મ૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n297/mode/1up

realpatidar.com

નામનીકર તાકર સબ આનહુ,
રૂપ વિપુલતા કર સબ રે;
વિવિધ વેષ ધરી વિહરત વસ્તુ,
સુનહુ શાખ શ્રુતિ કર અબ રે...બ્રહ્મ૦ ૩

રૂપ રૂપ પ્રતિ રૂપ રટત ગો,
ઇશ્વર વર વચ ઉર ધરહુ;
સદ્ય શમહિ સંસૃતિ શ્રમ બિનુ,
તવ પુનરપિ ખલુ ભવ નવ પરહું...બ્રહ્મ૦ ૪

પદ ૧૭ (રાગ હોળી તાલ ૩)

જહાંસે ફિરના નાંહી રે,
મનચાલો તહાહીં, જહાંસે ફિરના નાંહી—ટેક

ગીતાગત શ્રી કૃષ્ણ કહ્યો હૈ,
અવિચલ ધાન સદાહી;
જહાં ભાસત નહિ ઈંદુ તમારી.
મહા અગ્નિ અલપાહી...જહાંસે૦ ૧

મહામુનિ જહાં કરત પ્રવેશા,
સનકાદિક ઋષિ રાઇ;
બાહ્ય ટાલ વૃત્તિ ઉલટી આપમે.
નિરખી લે લવ લાઈ...જહાંસે૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n298/mode/1up

realpatidar.com

નાંહી દૂર ભરપૂર ઉદધિ ઈવ,
અર્ધ ઉર્ધ્વ મધ્ય માંઈ;
કર અહં પ્રત્યય અસ તવ રૂપમેં,
અનુભવ વૃતિ લગાઈ... જહાંસે૦ ૩

સમજ શિખાવત સાર સુખદ યહ,
સંશ્રુતિ સકલ સમાઈ;
યહ ફગુઆ ઇચ્છત અજ આદિ,
સુર નર મુનિ ચિત ચાઈ... જહાંસે૦ ૪

મનુષ જન્મ કર યહ ફલ કલ રે,
સબ સાધન નિપુણાઈ;
ઈન વિધ આપ ઉધારો મનવા,
તો ઈશ્વર બલ જાઈ... જહાંસે૦ ૫

પદ ૧૮ [રાગ બરહંસ તાલ દીપચંદી]

કહ્યો મન માનત નહિ મેરો,
માનત નહિ મેરો...ટેક૦
સબ સુખ સાધન રામ ભજન તજ,
ભજતહી પંથ અનેરો;
ખલ મલમૂલ શૂલપ્રદ સબહીન,
કરત હૈ કૃત અસ ચેરો...કહ્યો૦ ૧
અગટત ફરત ફીરત છિન છિનમેં,
કયોં કર નિકશે પગેરો;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n299/mode/1up

realpatidar.com

જહાં રઘુનાથ ગાથ સતસંગત,
સજ્જન વાસ ઘનેરો...કહ્યો૦ ૨
તહાં હેરત નહિ હઠ વશ શઠ કબ,
નહિ જાવત નિહરેરો;
શ્રુતિ અનુશાસન માનત નાહિ,
ત્રાસ ન કાહુ કેરો...કહ્યો૦ ૩
ગુરૂ કર વચન સુનત નહિ અસકસ.
જસ ન સુનત નર બહેરો;
સત પથ ત્યાગ કુપથગત અતિશય,
રહત પ્રદા ઉરજેરો...કહ્યો૦ ૪
સમજાયો શત બેર યત્ન કર,
તાતે કહત સવેરો;
ઈશ્વરદાસ કહત સુનો સદગુરૂ,
દીજે નિજ પદ ડેરો...કહ્યો૦ ૫

❋

પદ ૧૯ (રાગ કાફી તાલ દીપચંદી)

પૂરવ પ્રીત પારી ગુરૂજી મેરે, પૂરવ પ્રીત પારી ટેક.
દીન જાણીને દયા મન આણી,
શિર પર કર ધારી–ગુરૂજી૦ ૧
જનમ મૃત્યુ જલ કરી પરી પૂરણ,
ભવ અર્ણવ ભારી–ગુરૂજી૦ ૨
નિજપદ નાવ ચઢાઇ મોકો;
તુરત લીયા તારી–ગુરૂજી૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n300/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

શ્રી ગુરૂ ક્ષેમ ચરનરજ ઉપર,
ઇશ્વર બલિહારી–ગુરૂજી૦ ૪

પદ ૨૦ (રાગ કાફી તાલ દીપચંદી)

મેર કરી મોપે ગુરૂજી મેરે, મેર કરી મોપે–ટેક૦
કાલ કરમ નહિ ભય માયા કો,
કહત હું પદ રોપે–ગુરૂજી૦ ૧
જગત જંજાલ વિકટ બિનુ શ્રમહી,
જારી દીયા જોપે–ગુરૂજી૦ ૨
દીયા ઉડાઈ અજ્ઞાન સકારજ,
તત્વમસિ તોપે–ગુરૂજી૦ ૩
નહીં અરણી ઈશ્વર ગુરુદેવપે,
કોટીક શિર સોપે–ગુરૂજી૦ ૪

પદ ૨૧ (રાગ કાફી તાલ દીપચંદી)

મેર કરી મનમે ગુરૂજી મેરે, મેર કરી મનમે...ટેક.
સત ચિદ આનંદકંદ અનુપમ, દરશાયા તનમે–ગુરૂજી૦ ૧
ત્રયવિધ તાપસંતાપ સકલ શ્રમ, ખોઇદીયા ક્ષણમેં–ગુરૂજી૦ ૨
સબઘટ અનુગત એક અખંડિત, જલ થલ બન ઘનમેં-ગુરૂજી૦ ૩
કહે ઇશ્વર ગુરૂદેવ પ્રસાદતે, કૃતકૃત્ય ધન્ય ધન્યમેં–ગુરૂજી૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n301/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨૨ [રાગ કાફી તાલ દીપચંદી]

કર વર ગુરૂકર ધ્યાન મન રે તું,
કર વર ગુરૂ કર ધ્યાન. ટેક
અરચન વંદન સેવન સુમરન,
અરપન આતમ ઠાન—મનરે૦ ૧
ગુરુ મમ જીવન પ્રાણુ આધારા.
ગુરૂ બિના ગતિ નહીં આન—મનરે૦ ૨
નખશિખ માનહુ મૂરતી ગુરૂકી,
બ્રહ્મ કેવલ ભગવાન—મનરે૦ ૩
માન શીખામણુ સાર સુખદ યહ,
તો ઇશ્વર કુલભાન—મનરે૦ ૪

પદ ૨૩ (રાગ ટોડી તાલ દીપચંદી)

છોડી દે ગુમાના શ્યાના. ભજો ભગવાનારે,
છોડી દે ગુમાના... ... ...ટેક.
કાલકા હૈ ખાના જાના, રાજા રાના, સુલતાના;
માટીમેં મીલ જાનારે ... ... છોડીદે ૧
નહીં સ્થીર થાના આગે, કરના પયાના;
માની લે મસ્તાના રે ... ... છોડી દે—૨
જારી દે જલપાના નાના, કરકાં ના ગુરૂ જ્ઞાના;
સમજ સેતાના રે ... ... છોડી દે—૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n302/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

બન્યા હૈ અબ ટાના ઇશ્વર, મત હો અજાના;
ધરી લે હરિ ધ્યાના રે ... ... છોડી દે–૪

પદ ૨૪ (રાગ ટોડી તાલ દિપચંદી)

કરના કયા મેરા મેરા, એક તિલભાર નહીં તેરા રે
કરના કયા મેરા–ટેક

કાલકા હૈ હેરા ફેરા, નેનું આગે નેરા નેરા;
હરિ સુમર સવેરા રે... ... ...કરના–૧
કહ્યો તોહી વેરા વેરા, ચેત ચિત્ત ચેરા ચેરા;
દૂર હૈ તેરા ડેરા રે... ... ...કરના–૨
ઉત્તમ અવતાર તામે, કરી લે સાહેબ પ્યારા;
હોવેગા નીવેરા રે... ... ...કરના–૩
અપાર સંસાર પ્યારા, તરતે નહીં લાગે વારા,
ફિરી નાવે ફેરા રે... ... ...કરના–૪
પકડ ઇશ્વર બેડા, ગુરૂ જ્ઞાની ભવ કેરા
તરેગા સુખેરા રે... ... ...કરના–૫

પદ ૨૫ (રાગ તોડી તાલ દીપચંદી)

અબ તો અચેત મત હોના, હો મેરે ભાઇ રે;
અબ તો અચેત મત—ટેક૦

માત પીતા ભાઈ, જુઠી જગત સગાઈ;
તજ તૃણ જૈસે તાઇ રે—અબ તો૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n303/mode/1up

realpatidar.com

પડે ઓખી આઈ, કોઇ કરે ન સહાઇ;
હરિ સુમર સદાઈ રે—અબ તો૦ ૨
કરી લે કમાઇ સાચી, લગન લગાઈ;
તેરી હોવેગી ભલાઈ રે—અબ તો૦ ૩
માની લે મન માંહી ઈશ્વર, દીની હૈ સજાઈ;
વેળા જાત હૈ વિલાઈ રે—અબ તો૦ ૪

卐 卐 卐

પદ ૨૬ (રાગ તોડી તાલ દિપચંદી)

દિલભર દમ એક, ખાલી નહીં ખોના રે;
દીલ ભર દમ...ટેક૦
જાત હૈ જન્મારા સારા, પાની જૈસે પૂર પ્યારા;
કયા સુખ સોના રે...દિલભર૦ ૧
તનકા તમાસા કૈસા, પાનીકા પતાસા જસા;
કયા હોંશ હોના રે...દિલભર૦ ૨
આદમ હૈ નામ તેરા માની લે તું મન મેરા;
કોનકા હૈ કોના રે...દિલભર૦ ૩
કહત ઈશ્વર આજ, કરી લે અપના કાજ;
હરિ ચરનન ચિત્ત પ્રોના રે...દિલભર૦ ૪

પદ ૨૭ [વધામણીની કાફી તાલ દિપચંદી]

આજ ભુવન મેરો જીવન ધન, આજ ભુવન મેરો–ટેક
દીયો દરશન હરિજન કરૂણાકર,
મિટી ગયો ભવ ફેરો–જી૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n304/mode/1up

realpatidar.com

પુન્યભાજન જન પંક્તિમાંહી,
કીયો મોહી અતિ નેરો—જી૦ ૨
ખલુખલ કાલ કાલ કરમ માયા કર,
અબ નહિ હોઉ ચેરો—જી૦ ૩
નિરભય નાથ નિવાજ દીયો મોહીં,
સંત ચરન ડેરો—જી૦ ૪
ઈશ્વર શરન પર્યો અબ સજ્જન,
મેરે નજર હેરો—જી૦ ૫

પદ ૨૮ (વધામણાની કાફી તાલ દીપચંદી)

સાજન સંત આયા જેડયું,
મૂંઘર સાજન સંત આયા…ટેક
જાકર દરશન દેવન દુરલભ,
ચાહત રઘુરાયા…જેડયું૦ ૧
ધન ધન ભોગ્યભુવન ધન મેરો,
જીવન ફલ પાયા…જેડયું૦ ૨
અઘનાશન દરશન જિહ દેહકર,
શ્રુતિ અસ જશ ગાયા…જે૦ ૩
દેહુ સુજનજન યહ વરદાનુ,
રહો મમ ઉર છાયા….જેડયું૦ ૪
તન મન ધન અરપન કર ઈશ્વર,
ચરનન શિર નાયા…જેડયું૦ ૫

---

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n305/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૨૯ (રાગ-પ્રભાતી તાલ ૩)

શ્રી ગુરૂ ક્ષેમચરન જુગ ચિતવન,
અનુદિન મન કરહુ મેરા;
હોય મનોરથ સિદ્ધ સબ વિધ તબ,
પુનરપિ ખલુ ભવ નહિં ફેરા...ટેક

અતિ પદતલ કલ કોમલ કમલેવ,
વિમલ વલભ અતિશય મેરે;
ધ્યાન ધરત ચુંબત ચિત સુખકર,
નિરખત દ્રગ ન રહુ નેરે...શ્રી ગુરૂ૦ ૧

પદજપટલી જલકત રવિકર ઇવ,
જિહં ઉર મુકુર પરહિ જાઈ;
અહં મમ તિમર હરત તિહં આશુ,
પાસુ અમિત તીરથ ન્યાઈ...શ્રી ગુરૂ૦ ૨

પૃષ્ટિ શ્યામ સુખધામ કામપ્રદ,
સજલ જલદ ઈવ સુખદાઈ;
પરશત શિર શદ અનેક જન્મ અગ;
બિન સતવાર ન કછુ લાઈ...શ્રી ગુરૂ૦ ૩

યહ ઉપદેશ યથારથ સુનહુ,
અનરત મત કરહુ ચિત્ત રે;
ઈશ્વરદાસ નિચોલ કહ્યો યહ,
નિગમ સાર માનહુ સતરે...શ્રી ગુરૂ૦ ૪

—૦—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n306/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૩૦ (રાગ પ્રભાતી તાલ ૩)

કરહુ કૃપા અબ ઐસી શ્રી ગુરૂ, કરહુ કૃપા અબ ઐસી રે;
તવ પદપંકજ પ્રીતિ બઢે નિત, ચંદ ચકોરહીં જૈસી રે ટેક૦

ગાન કરહું તુમરે ગુન સ્વામી, ધ્યાન તુમારો ઉર ધરહું;
નામ તુમારો લેહું નિરંતર, નૈનન કરી નિરખન કરહું–ક૦ ૧

પાવન કરી પરિકરમા કરહું હાથ ન પાંવ પલોટું રે;
શિશ ધરી પદત્રાણુ તિહારે, યોં ભવ ભય સદ મેટું રે–ક૦ ૨

મન સંકલ્પ કરે નિત તુમરે, મતિ નિશ્ચય તુમરો ૧રહીં;
ચિત્ત ચિતવન નિત કરહિ તુમારો, અહંપન અહંસેવકધરહીં
–ક૦ ૩

યહ સેવા મમ સફલ જીવન હિત, દેહુ દયાકર ગુરૂસ્વામી;
ઈશ્વરદાસ કહત કરજોરી, વાર વાર પદ શિર નામી–ક૦ ૪

ગુજરાતી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૩૧ [રાગ પરજ તાલ દીપચંદી]

પામ્યો પામ્યો ઉત્તમ અવતાર, ભજન કવ ભાવે રે;
તારે કરવો એજ ઉપાય, જેણે ભવ નાવે રે...ટેક.

તારે મુખથી કહેવું રામ, રહેવું નિષ્કામે રે;
શું વળગી રહ્યો વાલા, કાળા હાડ ચામે રે...૧

તું તાં લાલચ મકર રે લગાર, કાયા માયા કાચી રે;
શું માની બેઠો મૂરખ, સોણાની વાત સાચી રે...૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n307/mode/1up

realpatidar.com

તુ તાં સોઢ માં વરવોણી જાન, માન કહ્યું મારૂં રે;
તેં જે માની લીધા મનમાંય, તેમાં નથી તારૂં રે...૩
એવી કરજે કાને સાર, શિખામણ મારી રે;
એમ કહે છે ઈશ્વરદાસ. જોને વિચારી રે...૪

પદ ૩૨ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

આવ્યો આવ્યો ઉત્તમ અવતાર, અચાનક તારે રે;
તેમાં ભાવે કરી ભગવાન, ભજી લે સારે રે...ટેક.
તું તાં થામા સકટનો શ્વાન, નથી હાથ તારે રે;
શું ભાર ઉપાડે ભૂર, લાગી ખોટ લારે રે...૧
આગળ નથી રે પોપાંનું રાજ, કારજ તારૂં રે;
તું તાં ભાતું કર ભરપૂર, મેલી હું ને મારૂં રે...૨
તું તાં ખરચી લેને ખૂબ, દીધું છે દયાલે રે;
જાણે અરકતણા તે તૂલ. ઉડી જાશે કાલે રે...૩
શું રાતો રંગ પતંગ, દીવસ ચાર ચટકો રે;
કહે ઈશ્વર મેલ આજાર, મેલી માથે મટકો રે...૪

પદ ૩૩ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

તું તાં આળસ મ કર રે અજાણ, કરી લે કમાઈ રે;
પામ્યો દુર્લભ આ નર દેહ, ભજન કર ભાઇ રે...ટેક૦
તારી પલ પલ જાય છે પૂર, આયુ અભાગી રે,
માટે આંખ ઉગાડી આધાર, જોને જાગી રે...૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n308/mode/1up

realpatidar.com

તારે માથે ભમે છે ભૂર, તેને ન જાણે રે;
એવો કાળ કરાળ. કરૂર, ચેતી લે ટાણે રે...૨
માટે સાચો કરજે સનેહ, સદ્‌ગુરૂ સાથે રે;
તારે તુરત તર્યાનો ઉપાય, રચ્યો છે નાથે રે...૩
એવું જડપી લેજે જરૂર, ઉપદેશ આપ્યો રે;
એમ માની ઇશ્વરદાસ, ભવ ભય કાપ્યો રે...૪

પદ ૩૪ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

મારે માથે કરજો મહેર, સતગુરૂ સ્વામી રે;
જાણી નિજ જન મન વચ કાય; અંતરજામી રે...ટેક૦
ગુરૂજી ધરૂં રે અંતરમાંય, ધ્યાન તમારૂં રે;
માની મહા સુખરૂપ સદાય, વચન ઉર ધારૂં રે...૧
દેજો ચરણકમલની સેવ, દેવ દયાળુ રે;
તમે નેહ નિભવો નાથ, પરમ કૃપાળુ રે...૨
ગુરુજી રહેજો સદા અંગ સંગ, અભંગ પ્રીત પાળો રે;
તમને દેખું જલ થલમાંય, ભરમ ભીત ટાળો રે...૩
મારી વહેલી કરજો વાર, શરણ સુખકારી રે;
એમ કિંકર ઇશ્વરદાસ, કહે છે પોકારી રે...૪

પદ ૩૫ (રાગ ચાબખાનો)

સદા તમે શ્રી ગુરૂદેવ સેવો રે, લાભ તે જન્મ ધર્યાનો લેવો;
માન શિખામણ મેરમ મારા, માન મૂકી દેવો......ટેક૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n309/mode/1up

realpatidar.com

માનો મૂરતિ ગુરૂ સાહેબની, પરબ્રહ્મ છે પોતે
આંખુ વગરના આંધડા તે, અળગા જઇ ગોતે રે...સદા. ૧

એક વસ્તુ બે નામ ધરાવ્યાં, કર હાથની ઘોડે;
પ્રત્યક્ષ મુકી પામરા, પછી પરોક્ષમાં દોડે રે...સદા. ૨

ગૌ બ્રાહ્મણ પ્રતિપાલક, ગોવિંદ નહિ ગુરૂની જોડે;
જીવતા મૂકી જાનવરો, પછી ખોખાને ખોડે...સદા૦ ૩

હાથે કરી તમે કાં ભવ હારો, માની લેજો મનમાં;
કહે છે ઇશ્વર ગુરૂને નિરખો, પોતાના તનમાં રે...સદા૦૪

પદ ૩૬ શ્રી થાળ રાગ પરજ તાલ દીપચંદી

તમે આરોગો અવિનાશ, સનાતન સ્વામી રે;
તમે વ્યાપક વિશ્વાધાર, અંતરજામી રે...ટેક.

વાલા સાદર લેજો સંભાળ, આતુર આવો રે;
પિરશું ભાવતણાં ભોજન, પ્રેમે કરી પાવો રે.

જેમ આવ્યા વનડામાંય, પંચાળીની પાસે રે;
વાલા વિલંબ ન કીધી કાંઇ, સંભાળ્યા દાસે રે.
વાલા એમ આવોને આધાર, જમાડું જુગતે રે;
તમને અરપ્યાં તન મન ધન, વિવિધ રસ વિગતેરે.
વલા છપ્પન ભોગ છત્રીશ, વ્યંજન વિધ વિધનારે;
તમે ભાવતણા ભગવાન, આરોગો અધૂના રે.
વાલા સરવ ભાવે છો સહાય, સ્વામી અમારા રે;
અમે કાલા ઘેલા કરતાર, તોએ તમારા રે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n310/mode/1up

realpatidar.com

વાલે મહેર કરી મનમાંય, નિજ જન જાણી રે;
વાલે પ્રેમે કર્યા પરસાદ, પીધાં ટાઢાં પાણી રે.
વાલા કરતા રહેજો મહેર, અરજી અમારી રે;
એમ કહે છે ઇશ્વરદાસ, અખલા તમારી રે.

卐 卐 卐

પદ ૩૭ (રાગ ધોળ તાલ દીપચંદી)

કરતાં શુરતીનો ચાર વિચાર,
જીવોજી જાતા રહ્યા...ટેક

જડ મૂળથી કાપીને કાઢયા,
લઇને તત્વમસિ તલવાર...જીવોજી૦ ૧

ક્ષણ ક્ષણમાં અણછતા થાતા ઉભા,
બકતા વારંવાર.........જીવોજી૦ ૨

ગાળો દેતાં તે ગમ નવ રાખતા,
કર્તા ભોકતાનો કરતા પોકાર...જીવોજી૦ ૩

ત્રણ શરીર સહિત સિધાવિયા,
લઇને પોતાનો પરિવાર...જીવોજી૦ ૪

ગુરૂ કરૂણાથી ઇશ્વર કહે,
કાઢયા મારીને શત પેજાર...જીવોજી૦ ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n311/mode/1up

realpatidar.com

કચ્છી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૩૮ (રાગ વધામણાની કાફી તાલ દીપચંદી)

જાનભ જીયજા આયા, જેડયું મૂંજા જાનભ જીયજા આયા ટેક
પ્રીય લગન થા પરદેઇ પ્યારા, મેરમ મન ભાયા...જેડયું ૧
નેણે કરી હરિ રુપ નેયારીયાં, છાકવડીઅ છાયા...જેડયું. ૨
કુકર્મ કોટી જનમજા જેડયું, પલમેં પરલાયા...જેડયું. ૩
મેર નજર કરી નાથ નિવાજો, ઇશ્વર શિરનાયા...જેડયું. ૪

પદ ૨૮ (વધામણાની કાફી તાલ દીપચંદી)

નિરખી ઠરેયા નેણ સાજન સંત, નિરખી ઠરેયા નેણ–ટેક.
અખિયનમિંજ ઓતારા ઉનકે, ડીયાં ભલ ભાવે ભેણ–સા૦ ૧
વઇ વાલંભ હાંણે ગુજ્જયુની, ગાલ્યું સુણાઈંધા સુંજાસેણ–સા૦ ૨
કીંયની છડીયાં હાંણે છેડો તીનજો, મેરમ મહાસુખ દેણ–સા૦ ૩
ઇશ્વર જીવન મુંહિંજો જગમેં, સંતે ચરણજી રેણ–સા૦ ૪

પૂ. બ્ર. મહારાજશ્રી લાલરામજી વિરચિત ભજનો

પદ ૧ (રાગ લાવણી અથવા ભેરવી તાલ ૩)

શ્રી ગુરુ ઇશ્વર દેવ દયાનિધિ, શરનાગત જન સુખકારી,
સંશય શોક નશાવન, પાવન મોક્ષ કરન ભવભયહારી–ટેક.
દે અસિ નિજ ઉપદેશ જ્ઞાનગુરૂ, સંશ્રૃતિ મૂલ સહિત ટારી;
ઈશ જીવ બીચ ભેદ છેદ કર, ઉપદેશત જન અધિકારી...૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n312/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

બોલત બચન સુધાકરવત નિત, શીતલ મૃદુ અમૃતવારી;
શરન સુખદ પાલક ગુરુપદ રજ, અધમ ઉદ્ધારન બ્રદ ધારી...૨
ગુરૂ ગોપાલ વિચાર અખંડિત, રામ રટન કર રતધારી;
સોહં શબ્દ ઉચ્ચારત અનુદિન, બોધ કરનકી ગતિ ન્યારી...૩
જગ મંગલ મૂરતિ અતિ પ્યારી, ગુરૂ ઈશ્વર કર અવતારી;
લાલ બાલ નિજ દાસ પાસ ગુરૂ, ભવજલ તુરત લીયો તારી...૪

પદ ૨ રાગ લાવણી અથવા ભેરવી તાલ ૩

ધર મન ધ્યાન શાન સદ્ગુરૂકી કયોં મદમસ્ત ફિરત માની;
ઈશ્વરરામ નામ રટ નિશદિન, પલમેં પાર પરત પ્રાની-ટેક.
ભવદવ દાહ દહતખલુ ખર મન, જરત પરત ભવ બિનુ પાની;
નહિં ઉપદેશ સુનત સંતનકર, યહ અચરજ બડ હેરાની...૧
સમજત નહિં મતિમંદ અભાગી, કુડ કપટકી હોઇ ખાની;
માયા મોહ ફિરત અધ અંધે, કયા મોહા જગ હૈ ફાની...૨
નહિં કછુ અપનાં, હૈ સબ સપના, સમજ સાર ગુરૂકર જ્ઞાની;
મરમ યથારથ સમજ સયાના, ચરન કમલકી હો બાની...૩
બેલ પ્રખર હેં સદગુરૂ, સેવા બીજ મંત્ર મન લે માની;
ઈશ્વરરામ ચરણુ અંતર ધર, લાલ કાલ કર ભય ભાની...૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n313/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

પુજ્યપાદ બ્રહ્મવિદ્વરિષ્ઠ મહારાજશ્રી ઓધવરામજી વિરચીત ભજનો

પદ ૧ (રાગ–લાવણી તાલ ૩)

સુખદાયક ગુરૂ સદન શાંતિકે, સુમરત સબ દુઃખ સદ હાની;
સદ્‌ગુરૂ સમ નહિ સકલ લોકમેં, નિજાનંદ સુખકે દાની. ટેક૦
સુધા સિંધુકો ભેદ બતાયો, અખિલ આપદા અલપાની;
ઈન્દ્રાદિક પરકી નહિ આશા, મિટી સબ મનકી ગ્લાની...૧
માયા રચિત લોક સબ મિથ્યા, નામ રૂપ સબ હૈ ફાની;
દિવ્ય બોધ અસ દેત નિરંતર, ઉપદેશત અનુભવ બાની...૨
એક બ્રહ્મ અદ્વૈત અખંડીત, નભવત સબ એસે જાની;
સમતા પદમે સદા બિરાજે, સૂરતિ ભઈ જિનકી શ્યાની...૩
શીલવાન શીતલ સમદરશી, આતમવેતા નિરમાની;
ઉદ્ધવદાસ સદા અંતર ધર, લાલરામ સદ્‌ગુરૂ જ્ઞાની...૪

પદ ૨ (રાગ–લાવણી તાલ ૩)

મન મદ તજકર સજકર સાધન, સૂમરહુ સદ્‌ગુરૂ સુખ પાવે;
વિવિધ આપદા કરી પરિપૂરણુ, શ્રમ બિનું સદ્‌ભવ તરી જાવે. ટેક૦
જપ તપ તીરથ યોગ યાગ પુનિ, અનસન વૃત મુનિ દરસાવે;
તિન કર ફલ ભાષત ભવ નાના, ગુરૂસેવા સમ સો નાવે–૧
ચાચત ગુરૂપદ રજ હરિ હર અજ, શિરપર ધર ઉર ઉમગાવે;
શુક સનકાદિક શેષ શારદા, સબ સદગુરૂકે ગુણુ ગાવે...૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n314/mode/1up

realpatidar.com

ગુરૂ છબિ દમકત દિવ્ય કાંતિ કર, મનમરદન અતિ સરમાવે;
સદ્ય મિટત સંતાપ દરશતે, પૂરન સુખકો પરશાવે...૩
બડે ભાગ્ય પ્રગટે જબ જિનકે, સો ગુરુકે પદકો ધ્યાવે;
લાલરામ ગુરુકે પદ સેવન, કર ઉદ્ધવ દુઃખ વિરમાવે...૪

પદ ૩ (રાગ પીલુ તાલ દીપચંદી)

ભજન વિના કયોં વખત ગુમાવે; અવસર એસો ફેર ન આવે. ટેક૦
ગર્ભવાસમેં કિયા કરારા, ભૂલ ગયા અબ સરજનહારા... ભ૦ ૧
જન્મ મરણુકા ભય હય ભારી, તાતે સુમરી લીજે મોરારી... ભ૦ ૨
કામ ન આવે સુત વિત્ત દારા, માયાકો સબ જુઠ પસારા... ભ૦ ૩
ઈશ્વરકા આરાધન કીજે, દાસ ઉદ્ધવકા માની લીજે... ભ૦ ૪

પદ ૪ (રાગ પીલુ તાલ દિપચંદી)

સંત સમાગમ અહો નિશ કીજે, જન્મમરણુકે બંધન છીજે. ટેક૦
સંતવિના સુધ કોન બતાવે, ભવસાગર જલમેં બહીજાવે– સ૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n315/mode/1up

realpatidar.com

સંતસમાગમ સો અતિનીકો, રૂપ જનાવત હૈ હરિજીકો–
સં૦ ૨
મોહનિશાસે સંત જગાવે, નિજ આતમ અંતર દરશાવે–
સં૦ ૩
સંતનકી મહિમા હૈ ભારી, દાસઉદ્ધવ કહે મિલતમોરારી––
સં૦ ૪

પદ ૫ (રાગ પીલુ તાલ દીપચંદી)

પ્રભુ પૂરણ હૈ અપને માંહી, જ્ઞાન વિહીને દેખે નાંહી...ટેક.
કાશી પ્રયાગ હરિદ્વાર રામેશ્વર, વૃંદાવન કહે હૈ સર્વેશ્વર–
પ્ર૦ ૧
દેશ વિદેશમેં યોં ભરમાને, હરિ અંતરમેં સો નહિ જાને–
પ્ર૦ ૨
મૃગ નાભીમેં હૈ કસ્તુરી, હરિ હિરદેમેં ત્યોં નહિં દૂરી–
પ્ર૦ ૩
ઉદ્ધવદાસ કહે ઉરમેં દેખો, નામ રૂપકો મિથ્યા લેખો–
પ્ર૦ ૪

પદ ૬ રાગ પીલુ તાલ દીપચંદી

વાચ્ય જ્ઞાનસે મોક્ષ ન પાવે, ભવસાગરમેં આવે જાવે–ટેક.
પાની કહેસે મિટત ન પ્યાસા,
ઇષ્ટ મિલે બિનુ મિટત ન આશા...વાચ્ય. ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n316/mode/1up

realpatidar.com

તાતે ગુરૂગમ તત્વ વિચારો,
મૂલ શબ્દમેં સુરતિ ધારો...વાચ્ય. ૨
માયા મમતા તૃષ્ણા ત્યાગો,
રામ નિરંજનમેં અનુરાગો...વાચ્ય. ૩
ભવ રતને કો ભેદ બતાયો,
કહે ઉદ્ધવ આશય દરશાયો...વાચ્ય. ૪

પદ ૭ (રાગ ભેરવી તાલ ૩)

રહે નહિ રાજા રાના, એક દિન છોડ સબે ચલ જાના-ટેક.
ખેલ મુસાફર હૈ દો દિનકા, આખીરમે મરજાના-એક. ૧
બાજીગર જૈસી સબ રચના, તિનમે કયા ભરમાના-એક. ૨
આદમ તેરા નામ મુસાફર, કયા કરના અભિમાના-એક. ૩
જૂઠા હૈ જંજાલ મુસાફર, સુમર પ્રભુકો શ્યાના-એક. ૪
દાસ ઉદ્ધવ કહે મિલના કઠિન હૈ ઐસા ઉત્તમ ટાના-એક. ૫

卐 卐 卐

ગુજરાતી ભાષાના ભજનો

પદ ૮ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

ધરજે ધરજે હરિનું ધ્યાન, ધીરજ મન આણી રે;
મૃગજળ જેવો આ સંસાર, એવું નિશ્ચે જાણી રે...ટેક.
સ્વારથ સારું કરે સૌ સ્નેહ, જગતની એ રીતી રે;
વિશ્વનાથ વિષે ચિત્ત ધાર, પૂરણ કર પ્રીતિ રે... ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n317/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સમજી લેવું ચતુર સુજાણ, માયા ઠાઠ ખોટા રે;
એને જાતાં ન લાગે વાર, પાણી પરપોટા રે.... ૨
આ છે ચંચલ ચપલા જેમ, આયુ અસ્થીર તારી રે;
અંતે જાવું એકા એક, હરિ લે સંભારી રે... ૩
એવું સમજી ચેત અચેત, પ્રભુ સ્મરણ કરવું રે;
એમ કહે છે ઓધવદાસ, બીજું પરિહરવું રે... ૪

પદ ૯ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

રહેજે રહેજે સદાનંદમાય, સુબોધ વિચારી રે;
સત ચિદ આનંદ આદિ અંત, સ્વરૂપ સંભારી રે; ટેક
જીવ ઈશ્વરમાં જે ભેદ, માયા થી ભાસે રે;
અસિ પદનો કરતાં વિવેક, અદ્વૈત પ્રકાશે રે; ૧
આતમ જોતિ સદા સુખ રૂપ, અખંડ અનાદિ રે;
એને જોતાં મીટે જંજાળ, કહે વેદ વાદી રે ૨
અંતર બાહીર સૌ માં એક, પ્રભુ ને જાણો રે;
અવિનાશી કરી અપરોક્ષ, બ્રહ્માનંદ માણો રે ૩
જ્ઞાની ગુરૂથી લઈને જ્ઞાન, આપાપણું ટારો રે;
એમ કહે છે ઓધવદાસ, સ્વરૂપે સુરતી ધારો રે... ૪

પદ ૧૦ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

શરણે રાખો ગુરૂ દીનદયાળ રે,
સેવક જાણી આપો નીજ સેવા રે;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n318/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ભવદુઃખ ભંજન પાલક સ્વામી,
ગંજન ગર્વ નિરંજન દેવા રે...ટેક
સંસાર સાગર દુસ્તર ભારી રે,
તેને દેખી ડર્યું મન મારૂં રે;
જ્ઞાન નાવ પર નાથ ચઢાવી,
પાર કરો બીજુ નથી બારૂં રે... ૧
દેવી દેવતા સગા સંબંધી રે,
સ્વારથ સાથી મેં સર્વે જોયા રે;
વિના પ્રયોજન સત પુરૂષ છે,
પર ઉપકારે જેના મન પ્રોયા રે... ૨
આપ સદા છો ઇષ્ટ અમારા રે;
અહોનિશ અંતર મા ધારૂં રે;
સ્મરણ શ્રી ગુરૂદેવ તમારૂં રે,
લાગે મુજને બહું સારૂં રે... ૩
માત પિતાદિક ભ્રાત ને ભગની રે,
કુલ કુટુંબ પ્રભુ સૌ ત્યાગી રે
કહે ઓદ્ધવ ગુરૂદેવ આપને,
ચરણે રહ્યું મારૂં મન લાગી રે... ૪

પદ ૧૧ (રાગ પરજ તાલ દીપચંદી)

નાથ નિરંજન નેણે નિરખ્યા રે,
વૃત્તિ અંતર સુખ પામી રે;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n319/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કર્મ ભર્મ ની કલ્પના છુટી,
વિષમતા સર્વે વામી રે...ટેક૦
અગમ માર્ગ એ છે એવો રે,
વિરલા જન ત્યાં કોઈ ફાવે રે;
આધાર વિના જેમ ખેલ છે નટનો,
ખ્યાલ ચુકે તો મોત આવે રે... ૧
જીવતાં મરવુ ઊલટ ચડવું રે,
મીન મારગ દુર્ગમ ભાઈ રે,
શિરના સાટાં જે કોઈ કરશે,
માણે મોજ બ્રહ્મમાં જોઈ રે... ૨
વાચ્ય જ્ઞાનના જે છે વિલાસીરે,
અંતરની ગતિ શું જાણે રે;
અરક ઉજાસ ને ઉલુક ન દેખે,
બ્રહ્માનંદ સુખ કેમ માણે રે... ૩
નુરતને વારી સુરત સંભારી રે,
શબ્દ શોધીને ખોલે દશમી બારી રે;
એધવદાશ કહે લાલ પ્રતાપે,
તે પર હું જાઉં બલીહારી રે... ૪

પદ ૧૨ (રાગ ધનાશ્રી તાલ ૩)

મનને મારનહાર, જગતમાં મનને મારનહાર...ટેક
લાખ કરોડમાં કોઈક દીસે, જોયું ફરી સસાર...જગતમાં૦ ૧
જન્મોજન્મનું એ છે વેરી, યોગી કોઈક જીતનાર...જ૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n320/mode/1up

realpatidar.com

તીવ્ર વૈરાગ્ય ને તત્વ અભ્યાસે, વિરલા વશ કરનાર...જ૦ ૩
ઓધવદાસ કહે કાયર નરથી, કદીનંહિ ડરનાર...જ૦ ૪

પદ ૧૩ (રાગ ધનાશ્રી તાલ ૩)

ઇષ્ટ છે ઇશ્વરરામ, અમારા ઇષ્ટ છે ઇશ્વરરામ...ટેક
તત્ત્વવેત્તા શીતલ સૂખરાશી, શાંત સ્વરૂપ તમામ...અમારા૦ ૧
સંતશિરોમણી સુખના સાગર, શીલવંત નિષ્કામ...અમારા૦ ૨
કંચન લોષ્ટસમ કરિ જાને, વિષયોથી ઉપરામ...અમારા૦ ૩
એવા ગુરૂના ચરણે ઓદ્ધવ, મન પામે વિશ્રામ...અમારા૦ ૪

પદ ૧૪ (રાગ રામગરી તાલ દીપચંદી)

રામ ભજો રૂડી રીત થી, સુખ નિજાનંદલેવા,
અંતર ટાળો આપદા, કરો હરિ ગુરૂની સેવા. ...ટેક૦
વાચ્ય વિલાસ ને પરહરિ, ધ્યાન સમયને વીતો;
કામ ક્રોધાદિ વેરી મોક્ષના, શુભ વૌરાગ્યે જીતો ...રામ૦ ૧
પૂર્ણ પરિબ્રહ્મને જુઓ, વેદ શાસ્ત્ર વિચારી;
સત ચિદ આનંદ રૂપને લયો અંતરમાં સંભારી ...રામ૦ ૨
ગજ ગનિકાને ભીલડી, પાપી અજામિલ જેવા;
ભજન પ્રતાપે ઊગર્યા, અધમ હતા તે કેવા. ...રામ૦ ૩
ભજન મહિમા શું કહું, શેષ પાર ન પાવે:
ઓધવદાસ કહે હરિ ભજો, ફરી જન્મ ન આવે. ...રામ૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n321/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૧૫ (રાગ રામગરી તાલ દીપચંદી)

માન મૂકી ને રે માનવી, સદ ગુરૂ શરણે રહેવું;
કુડ કપટ ત્યાગી કરી, ચરણો માં ચિત્ત દેવું ...ટેક૦
અનેક જન્મના લેખ જે, ગુરૂ કરૂણા થી તૂટે;
અંતર માં આનંદ ઉપજે, કાલ કર્મ ભય છુટે;...માન૦ ૧
ગુરૂ તે ઇશ્વર રૂપ છે, ભેદ ભાવ ન આણો;
બ્રહ્મવેત્તા બ્રહ્મરૂપ છે, એવા વચનો પ્રમાણો, ...માન૦ ૨
દેવી દાનવ દેવતા, ભૂત પ્રેત જે સેવે;
સમર્થ ગુરૂ છોડી કરી, લક્ષ ચોર્યાશી લેવે...માન૦ ૩
હરિજન એવું વિચારી ને, પાખંડ ને પરિહરજો;
ઓધવદાસ કહે પ્રેમથી, સદગુરૂને અનુસરજો. ...માન૦ ૪

卐 卐 卐

પદ ૧૬ (રાગ રામગરી તાલ દીપચંદી)

અખંડ સ્વરૂપી આતમા, મન વાણી માં નાવે;
નેતિ નેતિ કહીને સ્તવે, વેદ પાર ન પાવે. ... ટેક૦
ઋષિ મુનિ સૌ તેને કહે, નામ રૂપ થી ન્યારો;
અકલ અનાદિ અનંત છે, વર્ણ બાવનથી બહારો...અંખડ૧
દૃષ્ય પદારથ માનજો, રજ્જૂ ભુજંગ ની રીતે;
એક અખંડિત બ્રહ્મ છે, જુવો વિચારી પ્રીતે ...અખંડ૦ ૨
વૃક્ષછાય વૃક્ષરૂપ છે બાળ બુદ્ધિ ભિન માને;
અનુભવી સંત વિવેકથી, કાર્ય કારણ કરી જાને...અખંડ૦ ૩
સ્વપ્ન પદારથ સ્વપ્નમાં, દૃષ્ટા રૂપજ જાણો;
ઓધવદાસ તેમ વિશ્વને, બ્રહ્મ અભિન્ન પ્રમાણો...અખંડ૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n322/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૧૭ (રાગ–રામગરી તાલ દીપચંદી)

ઉલટ ફરીને રે ગોતજો, વસ્તુ છે નિજ ઘરમા;
બહાર ગોતેથી નહિ જડે, જાગી જુઓ અંતર માં ...ટેક.

કસ્તુરી મૃગ નાભીએ, ગોતે વનમાં ઘાસે;
અજ્ઞાની તેમ આથડે સર્વ પ્રકાશી પાસે...ઉલટ૦ ૧

શશી ચાહે જેમ શીતને, ભાનુતેજને ચાહે;
તેમ ચાહે છે બ્રહ્મને, જોયા વિણ પોતા માંહે...ઉલટ૦ ૨

ગુરૂગમ સાર વિચારજો, બેસી ચોક્કસ સ્થાને;
સમ દમ સાધન સાધીને, સોહંને ધરો ધ્યાને...ઉલટ૦ ૩

દ્વૈત ભરમનો ભાસ તે, એક ઘડી માં નાશે;
સત ચિદ આનંદ આતમા, ઓધવ ઉરમાં પ્રકાશે...ઉલટ૦ ૪

પદ ૧૮ (રાગ–કાફી તાલ દીપચંદી)

સુરતા સ્વરુપે ધારરે, મનવા મોહ તજીને,સુરતા સ્વરૂપે ધાર–ટેક

ભવસાગર નો અંત ન આવે, વિષય વાશના ટાર રે –મ૦ ૧

તન ધન જોબન કામ ન આવે, મમતા મેલ નિવાર રે.–મ૦ ૨

આજ કાલમાં જાવું પડશે, જગજીવન દીન ચાર રે.–મ૦ ૩

ઓધવદાસ ની માની શિખામણ, કામાદિ વેરી માર રે.–મ૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n323/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૧૯ (રાગ કાફી તાલ દીપચંદી

ભજન વિના ન ઉદ્ધાર રે, મનવા હરિ તણા રે, ભજન વિના. ટેક.

તનમનધન કુલબાન કરીને, રાજી કર કિરતાર રે–મનવા.૧
જન્મ મરણનું કષ્ટ નિવારે, શ્રીહરિ સરજનહાર રે–મનવા.૨
દુઃખ આવે ત્યારે એજ ઉગારે, ભવસંકટ હરનાર રે–મનવા.૩
દાસ ઓધવ કહે રામ ભજીલે, જીવન તારું સુધાર રે–મનવા.૪

પદ ૨૦ (શ્રી થાળ રાગ આશાવરી તાલ ૩)

વિશ્વંભર વહેલા આવો, પ્રેમે કરવા પય પાન;
અમ સેવકની છે અરજી એટલી, કરજો પ્રભુ કાન...ટેક.

મને ભાવ ભક્તિને નાતે, ફૂલ ફૂલ પત્ર જલ આપે;
આપેલ જમું છું જાતે એમ અર્જુનને આપ્યું જ્ઞાન–વિ૦૧

નિજ ભક્ત વિદુર ઘર ભાજી, જમિયા મનમાં થઈ રાજી;
ક્યાં હતી બનેલી તાજી, જમતાં ભૂલી ગયા ભાન–વિ૦૨

મીરાંના કારજ કીધાં શબરીનાં ઓરજ લીધાં;
પય નામ દેવનાં પીધાં, તે શું તમને નથી ધ્યાન–વિ૦૩

ભકતોનાં સંકટ હર્તા, છો સૌના પાલન કર્તા;
ઓધવને નથી વિસરતા, સુખના સિંધુ ભગવાન–વિ૦૪

—o—

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n324/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨૧ (રાગ ભજન તાલ ૩)

અંતે સંત વિમુખ નર ભવ ભટકે,
ભવ ભટકે ઉંધે શિર લટકે...ટેક૦
જમના દૂત જ્યારે મારે જટકે,
સંત વિમુખ દુખ ચિત અટકે—અંતે૦ ૧
સંત સમાગમ કરતા અહીં અટકે,
પરલોકનાં તે દુખડાં ચિત ખટકે—અંતે૦ ૨
નિંદક નરને નરકે કીટ ઘટકે;
પછી હાયહાય કરીને શિર પટકે—અંતે૦ ૩
હાંસી ખેલ મૂરખા કરે મટકે;
ઓધવદાસ કહે જમડા દેશે ફટકે—અંતે૦ ૪

卐 卐 卐

પદ ૨૨ (રાગ ભજન તાલ ૩)

સાચા સંત શૂરા તે વાસ ગગને કરે,
ગગને કરે નિર્ભય થઇ વિચરે...ટેક૦
નુરત સુરત સોહં શબ્દ માં ધરે,
સહજ સમાધિ લાગે ત્રિપુટી પરે,...સાચા૦ ૧
અદભુદ આનંદ અમૃત જરે,
પાન કરી તન સુધ વિસરે ...સાચા૦ ૨
દેહ અભિમાની નરને જમડા હરે,
સમરથ સંત દેખી કાલ ડરે....સાચા૦ ૩
ઓધવદાસ પ્રભુને ભજતાં કારજ સરે,
તારે બીજા ને સંતો પોતે તરે....સાચા૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n325/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)
realpatidar.com

પદ ૨૩ (રાગ ભજન તાલ ૩)

નરદેહનો લાવ લેવો રે, હરિજન પ્યારા ... ટેક૦
મન વિષયો થી વારી, ધીરજ અંતર માં ધારી,
ઇશ્વર જાણી ગુરૂ ને સેવો રે, હરિજન પ્યારા. ... ૧
લક્ષ નિશાને દેજો, પરિબ્રહ્મને ગોતી લેજો;
આવે નહિ ફરીથી અવસર એવો રે, હરિજન પ્યારા—૨
સર્વેશ્વર સૌના સ્વામી, અવિનાશી અંતરજામી;
જ્ઞાને અંતરમાં ગોતી લેવો રે, હરિજન પ્યારા—૩
સંતસમાગમ કરજો, હરિને અંતરમાં ધરજો;
ઓધવ કહે આનંદ મળશે એવો રે, હરિજન પ્યારા—૪

પદ ૨૪ (રાગ ભજન તાલ ૩)

ઉઠો કાં સુતા છો રે, ખાટલે શું ખુતા છો રે,
માથે મોત નગારૂં વાગે—ટેક૦
આજ કાલનો કરતાં કરતાં વર્ષ સાઠનો લાગે,
તું તો વર્ષ સાઠનો લાગે;
કથા શ્રવણમાં કાન ન આપે, સૌથી વહેલો ભાગે રે,
ભાઈ સૌથી વહેલો ભાગે—ઉઠો૦ ૧
માયાની મમતામાં સુતો જગાડતા નવ જાગે,
ભાઈ જગાડતાં નવ જાગે;
નારાયણનું નામ ન લીધું, મોક્ષ મળે નહિ માગે રે,
ભાઈ મોક્ષ મળે નહિં માંગે—ઉઠો૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n326/mode/1up

realpatidar.com

સૌને સામો થઈને ચાલે, ફણો ચડાવી નાગે,
જાણે ફણો ચડાવી નાગે;
રાજી થઇ પરકાજ બગાડે, ઈર્ષ્યામાં અનુરાગે રે,
ભાઇ ઇર્ષ્યામાં અનુરાગે—ઉઠો૦ ૩
અભાગીઆને અવળું સુજે, ગાતો હીંડે રાગે,
ભાઈ ગાતો હીંડે રાગે,
ઓધવદાસ કહે એવાને, જમ ચડાવશે ઠાગે રે
ભાઇ જમ ચડાવશે ઠાગે—ઉઠો૦ ૪

પદ ૨૫ (રાગ ભજન તાલ દીપચંદી)

ભાવ ધરી હરિગુરૂ સંતને રીઝાવરે,
આપદા ટાળે મૂળથી રે જી—ટેક૦
ભાવ વિના નવ ઉદ્ધરે, કોટી કરે ઉપાય;
ભાવ વિના ભક્તિ કરે, મલીનતા કેમ જાયરે–આપદા૦ ૧
સ્વાતિ બિંદુમાં છીપને પ્રેમ તણો નહિં પાર;
સાચા મોતી ઉપજે, જેનું મૂલ્ય અપાર રે–આપદા૦ ૨
ચકોર ચાહે ચંદ્રને, મેઘને ચાહે મોર;
પ્રીતિ એવી રાખજે, પામીશ પરિબ્રહ્મ ઠોર રે–આપદા૦ ૩
મન વાણી કર્મે કરી, તજી કપટ અભિમાન;
હરિગુરૂ સંતને સેવજે, મળશે તો ભગવાન રે–આપદા૦ ૪
પ્રીતિવશ હરિ સંત છે, પ્રીત વિના ન રીઝાય;
કહે ઓધવ એમ જાણજે, પ્રેમથી કારજ થાય રે–આપદા૦ ૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n327/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૨૬ (રાગ ભજન તાલ દીપચંદી)

આવો અવસર ચાલ્યો જાય રે, ભજીલે હરિ હેતથીરેજી...ટેક૦
ગર્ભવાસમાં કોલ દઈ, ભૂલી ગયો શું ભાન;
કર સમરણુ કીરતારનું, નકા થઈશ હેરાન રે—ભજીલે૦ ૧
ગયું બાળપણુ ખેલમાં, યોબન નારી સંગ;
ચિંતામાં ગઢપણુ ગયું, તોય ન લાગ્યો રંગરે—ભજીલે૦ ૨
માત પિતા સુત પ્રેમદા, કોઇ ન આવે કામ;
અંતે જાવું એકલું, સાથે સીતારામ રે—ભજીલે૦ ૩
ગઇ પળ પાછી નહીં મળે, કરજો ખુબ કમાઇ;
કહે ઓધવ હરિને ભજો, અંતર રાખી સચાઇ રે—ભજીલે૦ ૪

પદ ૨૭ (રાસ રાગ પરજ)

સાધુ સંતમાં રાખજો પ્રીત રે વીર,
આવો અવતાર ફરી નહિ મળે રે—ટેક૦
ભરતે ખંડમાં નર દેહ પામીયો રે,
હવે જીંદગી સુધારી કરો જીત રે વીર...આવો૦ ૧
ઉપકારનાં કામ કરી લ્યો હવે રે,
ધરો સાચી શિખામણુ ચિત્ત રે વીર...આવો૦ ૨
સમભાવે સૌ સાથે રહો રે,
એવી ઉત્તમ પાળો રીત રે વીર...આવો૦ ૩
કંઇક ભાતું કરો પરલોકનું રે,
અંતે કાળ લઇ જાશે અજીત રે વીર...આવો૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n328/mode/1up

realpatidar.com

સર્વે ખોટા છે ખેલ સંસારના રે,
તેમાં થાઓ ન અંધા ભીત રે વીર...આવો૦ ૫
ભાવે ભક્તિ કરો ભગવાનની રે,
કહે ઓધવ જીતસો મીત રે વીર...આવો૦ ૬

□

પદ ૨૮ (રાસ રાગ–ધનાશ્રી)

સત્ય વિભુષણ ધારો, એનો સૌ સત્ય વિભુષણ ધારો;
રાતદિવસ ખરો ખટકો રાખો, કુમતિ બાઇને વોરાવો–એનો-ટેક

સાખી

આદિ તે આળસ તજી, ધરો હરિનું ધ્યાન;
મરયાદાથી ચાલશે, તો મળશે ભગવાન,
અંતરથી ઇર્ષ્યાને ત્યાગી, મૃદુલ વાણી ઉચારો...એનો૦ ૧

સાખી

સોમે શુદ્ધ વિચારથી, સજી શુભ શણગાર;
મુકી મમતા માનને, તુરત ભજો કિરતાર
કુડ કપટને કાઢજો રે અળગા, સાથે કાઢી કારીયારો...એનો૦ ૨

સાખી

ભોમે ભીડ પડે કદી, જાવ કદાચિત શિશ;
ટેક ટકાવી રાખજો, રક્ષક છે જગદીશ,
ભીડ ભંજન પ્રભુ બિરદસંભારી ઉગારે. ટેક રાખનારો–એનો૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n329/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સાખી

બુધ્ધે બુદ્ધિ શુદ્ધ કરી, દ્યો દીનોને દાન;
જો દેશો તો પામશો. સમજણુ ધરજો કાન.
આવો તે અવસર ફરી નહિ આવે, દાન આપી હાથ ઠારો-એ૦ ૪

સાખી

ગુરૂએ ગુરૂ જ્ઞાની કરી, કરો સદા સતકાર;
કરૂણાલય કરૂણા કરી, કહેશે તત્વ વિચાર.
શ્રવણ મનન નિદિધ્યાસન કરીને, ત્રિવિધ તાપને નિવારો-એ૦ ૫

સાખી

શુક્રે શબ્દ વિષે ધરી, સુરત નુરત નિશાન,
અડોલ વૃત્તિ રાખીને, ભૂલો તન અભિમાન.
અંતરમાં પ્રભુને અવલોકી, ટારો અવિદ્યા પસારો—એનો૦ ૬

સાખી

શનીએ સૌમાં દેખજો, ભૂધર છે ભરપૂર;
ભેદ ભાવના પરહરી, અંતર દેખો નૂર.
પ્રેમ મગન થઇ હરિ ગુણ ગાશો, થશે સફલ જનમારે—એ૦ ૭

સાખી

ઉપદેશ આપ્યો પ્રેમથી, વેદ વચન અનુસાર;
હેતે સૌ જન સાંભળો, ટળશે આ સંસાર.
ઓધવરામ કહે વાસના નિવારી,
આતમા રામને સંભાળો—એ૦ ૮

□

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n330/mode/1up

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

પૂજ્યપાદ બ્રહ્મવિદ્વરિષ્ઠ બાવાશ્રી દેવાસાહેબ વિરચિત ભજનો

પદ ૧ (રાગ ગજલ કવ્વાલી તાલ ૩)

ભજન કર ભજન કર ભાઇ, ભલા તન મનખા પાઇ;
જન્મારા જાત હૈ તેરા, પીછે હૈ જમકા હેરા–ટેક૦
તેરે હૈ પગ પગ જોખા, મિટે નહીં મરનકા ધોખા;
એક દિન હોયગા ઐસા, માટી મિલી માટીમેં જૈસા–ભ૦ ૧
પૃથ્વીપર પાંવ જબ ધરતે, દીસિનકે દીગ તબ ડરતે;
મહાબલીવીર ભયે કે તે, અંત ખેહ હો ગયે તે તે–ભ૦ ૨
ગ્રહીલે સંતકા શરના, જગત અભિલાષ કયા કરના;
બંધન તેરે પાશ સબ તુટે, નિર્ભય હોઇ કાલ તે છુટે–ભ૦ ૩
મહિમા ભક્તિકી ભારી, લીજે સો ચિંત્તમેં ધારી;
સફલ તિન જન્મહીં કીના, દેવા હરિ નામ જીન લીના–ભ૦ ૪

□

પદ ૨ (રાગ–ગજલ કવ્વાલી તાલ ૩)

મૂરખ મત જાન કછુ મેરા, શરીર યહ અંત નહીં તેરા;
એક દિન છોડ સબ જાના, સમજ ઉર ઐસેહીં જ્ઞાના...ટેક૦
જીનહીં જીન દેહકો ધરિયા, કાલવશ અંત સો મરિયા;
શીશા જ્યૌં શૈલ પર પરિયા, ફૂટતે બાર ના કરિયા...મૂ૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n331/mode/1up

realpatidar.com

બુદ બુદા હોત જ્યૌં જલમેં,
કુટ સબ જાતહીં પલમેં;
દેહ સબ ઐસેહીં લેખો,
ભૂલે જિન અમર કર પેખો....મૂ૦ ૨

બ્રહ્માદિક જીવ હૈ જીતને,
અંત તન ધારી હૈ તીતને;
શરીર સબ છોડ કર જાવે,
કીટ તુલ્ય જન્મહીં પાવે...મૂ૦ ૩

મહાબલવાન હૈ માયા,
જીનહીં સબ જીવ ભરમાયા;
હરિકે ભજનકો ભૂલે,
જુઠાકો દેખી કે ફૂલે...મુ૦ ૪

સગતિ સંતકી કરિયે,
હ્રુદય નિજ જ્ઞાનકો ધરિયે;
ફેરા ભવ ફેર ના ફરિયે,
દેવા ગુરૂ ગમસે તરિયે...મુ૦ ૫

□

પદ ૩ (રાગ ગજલ કબાલી તાલ ૩)

મતિ અભિમાન કર પ્યારે,
પ્રભુ ભજ રેન દિન સારે;
કાલ સર સંધે શિર તેરે,
તીતરકો બાજ જ્યોં હેરે...ટેક

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n332/mode/1up

realpatidar.com

જીવ જીન લોકમેં જાવે,
કાલ તિન પીછેહીં આવે;
હરિ બીન જંત દુઃખ પાવે,
તિનહીંકો કોન છોડાવે...મતિ૦ ૧
પ્રભુજીકો સુમરી લે મનમેં,
જનનીકે ઉદર નહીં જનમેં;
મિટે ગલે કાલકી ફાંસી,
મિલે તુઝે આપ અવિનાશી...મ૦ ૨
તેરે પર એક ભય ભારી,
અકલ ગતિ કાલકી ન્યારી;
ચેત્ અબ દાવ હૈ તેરા,
ફિરે નહીં જગતમેં ફેરા...મ૦ ૩
પ્રભુજીકો ભજન જે કરહીં,
સોઇ ભવ વારધી તરહીં;
દેવા તિન તત્ત્વહીં ચીના,
જીનહીં હરિ નામહીં લીના...મ૦ ૪

□

પદ ૪ (રાગ–ગજલ કવાલી તાલ ૩)

પતંગી રંગ જ્યૌ રાતા, તેરે જગ દેખતે જાતા;
બાદલકી છાયા હૈ છીનસી, પલકમેં જાત હૈ બીનસી–ટેક૦
જલામલી કરત યોં જાની પાતપર ઓસકા પાની;
જગતકી બાત સબ ઐંસી રહ્યા કોઇ અંત ના બેસી...પ૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n333/mode/1up

realpatidar.com

રહ્યા નહીં પ્રિયવ્રત રાજા, તજા તિન લોકહીં સાજા;
ચિરંજીવી લોમસ માનો, સોઇ ભયો કાલકો ખાનો...પ૦ ૨

નિરગુન દેહ ધર જોઇ, જગતમે અમર નહીં કોઈ;
અમર સો પારબ્રહ્મ પાવે,
જીનતે ફિર જન્મ નહીં આવે...પ૦ ૩

સતસંગ બ્રહ્મકી શ્રેની, અનેક અઘ કાષ્ટકી વહની;
તિનસેં કર સંતકી સેવા, મિલે તુઝે પાર બ્રહ્મ દેવા...પ૦ ૪

□

પદ ૫ (રાગ–ગજલ કબાલી તાલ ૩)

જગતસે કામ કયા તેરા, પ્રભુ ભજ મન તુ મેરા;
સમજ લે બાત યહ સાચી,
યહી બીન ઔર સબ કાચી–ટેક.
લોકનકી પ્રીત સબ જુઠી,
ઠાલી જ્યું વાયુકી મુઠી;
જાતે કછુ ઔર નહીં લાગે.
તિમિર રવિ ઉગતે ભાગે...જ૦ ૧
મુર્ખ જગ ભર્મ તે ભૂલે,
દેખી કુલે સંપદા ફૂલે;
યહી સબ ઓસકી બરષા,
સોઈ કૈસે મેટહીં તરસા...જ૦ ૨
વિષયકા નેહ સબ ઐસા,
વિલોના વારિકા જૈસા;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n334/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ઇનમે કછુ હાથ નહાં આવે,
ભજન બિન જન્મહાં જાવે...જ૦ ૨
હરિહરિ ચિન્તમેં ધરિયે,
જગત અભિલાષ કયા કરિયે;
લીજે ગુરૂ જ્ઞાનીકા શરના,
દેવા ફિરી હોવે નહીં મરના...જ૦ ૪

□

પદ ૬ (રાગ–ગજલ કવ્વાલી તાલ ૩)

હરિકો ભજ મન મેરા, મિટે તુઝે જગતકા ફેરા;
દુઃખ તેરે દુર હોઇ જાવે, યાહીતે પરસુખ પાવે—ટેક૦
હરિકો હ્રદય જે ધરહીં, કાલકે જાલ નહીં પરહીં;
સુની હમ સંતસુખ બાની, વચન યહ વેદકે જાની... હ૦ ૧
પાપ કોઇ નિકટ નહીં આવે, તાપ સબતનહીકે જાવે;
કોટી કરી નાશહી જૈસે, સુની ધુની શિંહકી તૈસે... હ૦ ૨
દેખી યહ જગતકી રચના, ઇનહી મેં કબહુ ના પચના;
તેરે એક ભજનહીં કરના, દેવો કહે હોવે નહી મરના... હ૦૩

□

પદ ૭ (રાગ–ગજલ કવ્વાલી તાલ ૩)

તું કયા સુખ દેખી લોભીનો, યહી જગ સ્વપ્ન કરી જાનો;
ઇન્દ્રિય વશ કરત સુર ક્રીડા, સોઈ પશુ જાન હી લીલા...ટેક૦
નિદ્રા એક દુસરે અહારા, મૈથુન ભયે સમજલે સારા;
સકલ યહ જીવનીકો સરખા, કર તુ નિજ તત્વકી પરિક્ષા...તું૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n335/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મૃગજલ દેખવે તાહી, પાન કછુ કરના હૈ નાહીં,
બીજલી જયૌં કરત પરકાશા, છિનક મેં હોત હૈ નાશા...તું ૨
યહી વિધ જાન લે માયા, થીર નહીં બાદલકી છાયા;
ચલા ચલી કરત પંથ જાતા, બટાઉ જૈસા તેરા હૈ નાતા...તું ૩
સદ્ગુરૂ તૂઝે બહુતસમજાયા, તેરા તુઝે રૂપ દેખાયા;
યથારથ બાત કહી તેરે, દેવા ગુરૂ હેતુ ભયે મેરે...તું ૪

□

પદ ૮ (રાગ-મંગલ તાલ દીપચંદી)

લાલ ધન સા ભૂમી જામે ભક્ત હરિકે,
ધન હરિકથા ઉચારરે;
ધન વકતા સુનતા સોઇ ધન હૈ,
ધન ધન સોઇ નર નાર રે...ટેક
લાલ ધન સોઇ દેશ ગામ સોઈ ધન હૈ,
ધન ધન કુલ પાવનરે;
ધન ધન દેહ ધર્યો હે મનુષકો,
પરમારથ જ્યૌ રે ધન...લા. ૧
લાલ તિરથ પતિ તિરથ હૈ જે તે,
આવી કરે તરાં વાસ રે;
અચલ કથા જહાં હોત હરિકી,
સુનત મિટે જમ ત્રાસ રે-લા૦ ૨
લાલ યહ સતસંગ દેવનકો દુર્લભ હૈ,
બ્રહ્માદિક સબ કોઈ રે;
યહ સતસંકો સબહીં ઇચ્છત હૈ,
ભાગ્ય બડે જબ હોઈ રે-લા૦ ૩

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n336/mode/1up

realpatidar.com

લાલ પૂજા ધ્યાન ધારણા હરિકી,
હરિ કીરતિ પરસંગ રે;
કહે દેવા તહાં કલી નહીં વ્યાપે,
વાસ વસે શ્રીરંગ રે–લા૦ ૪

□

પદ ૯ (રાગ–મંગલ તાલ દીપચંદી)

લાલ આજ આનંદ મહામંગલ મેરે, સંતસમાગમ પાયો રે;
પૂર્વકે મહાભાગ્ય કરીકે, હરિ કિરપા બની આયો રે–ટેક૦
હરિજન તાદૃશ રૂપ હરિકે. અંતર બિચ ન કોય રે;
વિચિ વારી જ્યોં હરિ હરિજન હે, દેખનકે તન દોય રે–લા૦૧
મહાજ્ઞાની જે જીવનમુગતા, પ્રગટ પરિબ્રહ્મ રૂપ રે;
તાકે સંગ અભયપદ પાયો, અબ ન પરોં ભવ કુપ રે–લા૦૨
લાલ સંતનકો મહાતમ કયા વરનો; મહિમા અપરમ પારરે,
ધન ધન દેવા સંગ હરિજનકો, કબહું ન હોવે હાર રે–લા૦૩

□

ગુજરાતી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૧૦ (રાગ–રામગીરી તાલ દીપચંદી)

પરમાનંદને રે પામવા, તો હરિજન સેવો
તન મન ધન સોંપી કરી, ચરણે ચિત દેવો—ટેક૦
એવી છે રીત જગતની, જો સગાં ઘેર આવે;
હેતે હૈયે ઘાલી મળે, મનમાં ઘણું ભાવે–પરમાનંદને૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n337/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

જેવા છે મિત્ર ને બાંધવા, તે વલભ બહુ લાગે;
તેથી અંતર રાખે નહીં, મનમાં અતિ અનુરાગે—પરમા૦ ૨
તેથી વિશેષ જાણો સંતને, દંભ કપટ ન આણો;
મનસા વાચા કર્મે કરી, હરિજન હરિ પરમાણો—પરમા૦ ૩
હૈયામાં હરખ અતિ ઘણું, સેવા સાધુની કરતાં;
કહે દેવો એને ગૌપદ, ભવસિંધુ સહેજે તરતાં—પરમા૦ ૪

□

પદ ૧૧ (રાગ—રામગીરી તાલ દીપચંદી)

ભેદુ રે મળે તો વાતું કિજીયે, ભેદુ મરમને જાણે;
અણસમજુને શું કહિયે, પક્ષ પોતાનો તાણે—ટેક૦
ભેદુ રે મળે તો ભેદ કાંઈ નથી, એકરસ થઇને રહીયે;
આનંદ વાધે અતિ ઘણો, એ સુખ કેને કહીયે—ભેદુ૦ ૧
હીરાના ગ્રાહક હીરાઓ લે, મૂલ્ય મોંઘેરાં ખરચી;
બીજા કાંઇ જાણે નહીં, રહીયે પોતામાં સરચી—ભેદુ૦ ૨
મુકતાફલની રે ગાંઠડી, ઉઘાડી નવ કીજે;
બદ્રીફલ ગ્રાહકને, એમજ કેમ દીજે—ભેદુ૦ ૩
વિષય રસ વલભ છે જેહને, તેને સુધા કેમ દઇયે;
કહે દેવો એમ જાણીને, સાધુ શરણે રહિયે—ભેદુ૦ ૪

□

પદ ૧૨ (રાગ પ્રભાતી તાલ દીપચંદી)

તમે તમારૂં બિરદ સંભાળો નાથજી,
પતિત—પાવન એ નામ તારૂં;
નિર્ગુણ નિર્વિકાર નિર્ભેદ છો શ્રી હરિ,
સગુણ રૂપ થયા નિજ સંત સારૂં—ટેક૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n338/mode/1up

realpatidar.com

અંગુષ્ઠ સમાન દેહ ધરી પરિક્ષતની રક્ષા કરી,
તમારા જનની તમે એમ રાખો;
પ્રહલાદ કારણે નૃસિંહજી પ્રગટિયા,
સાધુના દુઃખ તે તમે કેમ સાંખો–તમે૦ ૧

માતને તાત તે તમે છો ત્રિકમા,
તમ વિના બીજું હું કંઇ ન જાણું;
દેવાના સ્વામી પ્રભુ યોગ ક્ષેમ કરતા,
હું વચ્ચે સો ઉદ્વેગ આણું–તમે૦ ૨

□

પદ ૧૩ (રાગ પ્રભાતી તાલ દીપચંદી)

હરિ તારા ચરણ વિણ શરણ બીજું નથી,
વેદ–વાણી સર્વે એમ કહે છે...ટેક૦
ચરણના શરણ વિણ ઉડે આકાશમાં,
અંડ ભેદી અને પાર થાએ;
સપ્ત પાતાળમાં ફરે જો સઘળે,
કાળ છોડે નહીં જ્યાં જ્યાં જાએ...હરિ૦ ૧

ચરણ ને શરણ સનકાદિક સરિખા,
શારદા શેષ તે શિશ નામે
તેજ પાદાંબુજ ભજે છે વિદ્વજ્જન,
ધ્યાન ધરીને ભવ પાર પામે...હરિ૦ ૨

ચાર પ્રકારની મુક્તિ છે જુજવી,
તે ન ઇચ્છે મન મારૂં લેવા;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n339/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ચરણના શરણમાં રાખજે શામળા,
તાહેરી ભક્તિ તે દેજે દેવા...હરિ૦ ૩

અષ્ટ મહાસિદ્ધિ નવ નિધિ સમીપ છે સંતને,
ત્રિભુવન સુખ અનિચ્છાએ આવે;
કહે દેવો કૃષ્ણ કમલાપતિ,
તાહરા ભક્તને ભક્તિ વિણ કંઈ ન ભાવે...હરિ૦ ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n340/mode/1up

realpatidar.com

॥ ॐ ॥

બ્રહ્મનિષ્ઠ બાવાશ્રી રામસંગજી વિરચિત ભજનો.

પદ ૧ (રાગ ઝીંઝોટી તાલ દીપચંદી)

મનમેં પ્યાસ નિત પ્રત આશ,
પ્રભુસે વિરત રહિ અટકી–ટેક૦

કરહુ ક્રિયા તોભી ચિતતો હરિમયરે;
કરત જૈસે ખ્યાલ છલપર સુરત જ્યોં નટકી–મનમેં૦ ૧

ભલા ભી કહેગા કોઈ બુરા ભી કહેગા રે,
વહી લૌકિક લાજ તો સબ ભૂવપર પટકી–મનમેં૦ ૨

અંતઃકરણમેં ધ્યાન લગો હૈ રે,
ચક્ષુ જોરે ચંદ્રસે ચકોર જ્યોં લટકી–મનમેં૦ ૩

રીતિ રંગકી રામસંગ કહે રે,
સોઈ જીવે જોઇ પીવે પ્રેમકી બટકી–મનમેં૦ ૪

□

પદ ૨ (રાગ ઝીંઝોટી તાલ દીપચંદી)

મોહન સુનો ઇતની અરજ હમકો ગરજ દરશનકી...ટેક૦
પ્યારેકી સુરત વિસરે નિમિષ નહીં રે,
કહે સો કયા હમે તુમ સબ જાનહો મનકી–મો૦ ૧

પ્રિયતા બઢે તબ ઐસી દશા હોત રે,
ખડી રોમાવલી હોવે બુઝ નહીં તનકી–મોહન૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n341/mode/1up

realpatidar.com

હમકે પ્યાસ લગી તમરે દરશકી રે,
અન્ય કછુ નહિ આશ દેહ અરૂ ગેહ સુત ધનકી—મો૦ ૩
વિરહી જનકી રામ સંગ કહે રે,
ઓરકી તો બાત નહીં યહ બાત હરિજનકા—મો૦ ૪

□

ગુજરાતી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૨ (રાગ ટોડી તાલ દીપચંદી)

સદગુરૂ મુખે સમજો રે, સ્વે આ આ અવસર ચાલ્યો જાય રે
સદ્ગુરૂ મુખે સમજો...ટેક૦
શ્રવણ મનન નિદિધ્યોસન કરીને,
સાક્ષાત અનુભવ નિજ થાય છે—સદગુરૂમુખે૦ ૧
પૂરણ સૌમાં સત પરમાતમ,
વેદ પુરાણ નિત ગાય છે—સદગુરૂમુખે૦ ૨
જ્ઞાનગંગા સત્સંગમાં આવીને,
તે જન ધન્ય ધન્ય જે નાય છે—સદગુરૂમુખે૦ ૩
બ્રહ્માતમ એક રૂપ જાણો તો,
આનંદ અંગ ન માય છે—સદગુરૂમુખે૦ ૪
રામસંગ કહે ગુરૂ કૃપાથી,
જન્મોનાં પાપ વિલાય છે—સદગુરૂમુખે૦ ૫

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n342/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૩ (રાગ ટોડી તાલ દીપચંદી)

પૂર્ણાનંદ પામી રે, નિજ રૂપ પોતાનું જોઈને,
પૂર્ણાનંદ પામી રે—ટેક૦
ગુંગો સાકર ખાઇને હરખે,
સ્વાદ ન કહેવાય કોઈને-પૂર્ણાનંદ૦ ૧
સિંધુ જોવા ચાલી સૈંધવ પુતલી,
રસરૂપ થઈ આપો ખોઈ ને-પુર્ણાનંદ૦ ૨
આનંદ અમૃત પાન કરીને,
દોડે નહિ મૃગ તોઇને-પુર્ણાનંદ૦ ૩
રામસંગ કહે ભુજ સંભારી,
સહજ સમાધિ રહી સોઈ ને-પુર્ણાનંદ૦ ૪

□

પદ ૪ (રાગ ધનાશ્રી તાલ દીપચંદી)

મારો હરિ છે ઘટ ઘટ વાસી,
ભલા દર્શન કર્યો મેં દિલમાંહી રે-ટેક૦
સ્થાવર જંગમ સૌમાં પુરણ,
ખાલી નથી તલભર કયાંહી રે-મારો૦ ૧
નભવત વ્યાપી આપ અમાપી,
સચ્ચિદાનંદ સદાઇ રે-મારો૦ ૨
શુદ્ધ સનાતન નિશ્ચલ આતમ,
સ્વે સમજે દ્વૈત ન કાંઇ રે-મારે ૩
રામસંગ કહે ભ્રાંતિ નાશન,
સદગુરૂ ભુજ બતાઈ રે-મારો૦ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n343/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૫ (રાગ ધનાશ્રી તાલ દીપચંદી)

પ્રિતમ મારા હેતુ હૈયાના,
તમ વિના ઘડી કેમ રહેવાય રે...ટેક
મુખ દીઠે સુખ બહુ ઉપજે રે,
આનંદ ઉર ન સમાય રે... પ્રિ૦ ૧
બીજું નહી કોઇ ચિતમાં ચિતવન,
સુરતિ લાગી તનમાંય રે... પ્રિ૦ ૨
વાલમ તારા સુખની વાતો,
સાંભળતાં સ્થિર મન થાય રે...પ્રિ૦ ૩
રામસંગ કહે રામ અમારા,
રસના કેટલા ગુણ ગાય રે... પ્રિ૦ ૪

□

પદ ૬ (રાગ–આશા તાલ ૩)

રાસ રમાડી રસિયે વાલે, ગિરધર પ્યારા લાગે છે...ટેક૦
સુંદરી વ્રજની પ્રેમાતુર થઈ, મધ્યરાતની વનમાં તે ગઈ;
પ્રેમે કરી મુરછાઈ ને રહી, સમજી ઘરને ત્યાગે છે...રાસ. ૧
સોળે શણગાર અવળા પહેર્યા, સેંથામાં લઈ કાજળ સાર્યા;
બાળક ને લઇ પછાં વાર્યાં, બાવરી થઇને ભાગે છે...રાસ. ૨
નિરમલ શરદ પુનમની રાત્રી, ગોપી થઈ છે કૃષ્ણ સંગાતી;
તદાકાર થઇ મદમાં માતી, બંસી વાલાની વાગે છે...રાસ. ૩
રાસ રમાડી રસિયે રંગે, અગ જગ મોહ્યા જોઈને સંગે;
ખગ મૃગ થિર થયા અતિ ઉમંગે, અંતરમાં અનુરાગેછે...રાસ ૪

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n344/mode/1up

realpatidar.com

વહ આતુર સબ સખિયો થઇ છે, મળી કૃષ્ણ માં એક રૂપ રહી છે;
રામસંગ કહે વાત સહી છે કરૂણા દૃષ્ટિ માગે છે...રાસ. ૫

□

કચ્છી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૭ (રાગ–આશા તાલ ૩)

સંસાર સપનું કુડી બાજી,
દિલ ધર સાહેબસેંની બંદા–ટેક૦
જડે ઝપાટો કાલજ ડીધે,
હલેયોની વેને રસ્તે સીધે;
મનમન શોભા પુરા ન થીંધે,
સતગુરૂ ચેંતીં સમજ અધા–સ૦ ૧
ધન મિઝાતાં તું ધ્યાન રખે તો,
પોર આઠ અલબત ખોયેંતો;
પાંઇજો પ્રભુ તું ભુલી વઝેંતો,
જમાર કરીયે કુડા ધંધા–સં૦ ૨
હિતાં માનખો ફરી ન અચી ધો,
ઘણા ડીં થયા તોકે મોહમદપી ધેં;
વિષય મિઝાં તોકે તૃપ્તિ ન થી ધે,
છડહ ણે કુડા કોટા સંધા–સ૦ ૩
મિથ્યાકે તું હાણુ મતાણજ,
નામ રૂપકે ખોટો જાણજ;
રામસંગ ચે નિજસુખ માણજ,
હરિગુરૂ સંતની કરૂણા કંધા–સં૦ ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n345/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૮ (રાગ-કરાઇડો તાલ દીપચંદી)

વિસરો નતા રાત ડીં રે,
વાલા અસાંકે વિસરો નતા રાત ડીં-ટેક૦
જરૂર ગોકુલનું મથુરાં પધારીંધા,
ભાયો નતે મું ઇંય...વાલા૦ ૧
પ્રિતલડયું હાણે બધીયું ન મિટન્યું,
જીંય ન ટરે લોઅતાં લીંય...વાલા૦ ૨
જેડી યાદગરી મોરલેકે મિયજી,
આઉં સારીયાં સજણકે તીંય...વલા૦ ૩
રામસંગ ચે રમાપતિ આં જે,
પગલે અસાંજો નીંય...વલા૦ ૪

□

પદ ૯ (રાગ-તોડીની કાફી તાલ ૩)

જુલમી ન કજે હિન જાનસે,
બેલી સબ જગ ઠાઠ ફના દિસજે
સબ જગ ઠાઠ ફના દિસજે,
પરદેશ હલણુંજો ભય રખજે—ટેક૦
અતિથિ અભ્યાગત અરથું અચે તેકે,
અન્ન વસ્ત્રાદિક દાન ડીજે...જુલમી૦ ૧
પીર ફકીર ગરીબ સબે તિનસે,
મુખ બોલ મિઠે કુછજે...જુલમી૦ ૨
વચન વડી મરજાદ સહિત,
સતશાસ્ત્રેજા સંત સત મંજજે...જુલમી૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n346/mode/1up

realpatidar.com

પ્રેમાસ્પદ સ્વરૂપ સમજજે,
દેહ મિથ્યાસે નેહ ન કજે...જુલમી૦ ૪
પિંઢજો રૂપ અનુંપ અખંડિત,
રામસંગ ચહે દીલ ધરજે...જુલમી૦ ૫

□

પદ ૧૦ (રાગ–તોડીની કાફી તાલ ૩)

લાચાર કુબુદ્ધિ જીવ,
જગમેં મતલોભી થયા યાર;
મતલોભી થયા યાર,
હિંયમેં કુડીયું કુછે હજાર—ટેક૦
પૈસેજા સે ગુલામ પામર,
ભૂલા ભૂલે ગેમાર...લાચાર૦ ૧
પરદારાસે પ્રીંત રખેંતા,
ખૂબ મોડે તાં ખુવાર...લાચાર૦ ૨
કામ અંધ બ્યો કીન બુઝેતા,
સમજેં શ્વાન વેવાર...લાચાર૦ ૩
અભાગિયા સે હરિકે ન સુમરે,
હિન દુનિયાનું ધાર...લાચાર૦ ૪
રામસંગ ચચે એડા મુરખ,
પોંધા નરક ધરાર...લાચાર૦ ૫

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n347/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૧૧ (રાગ તોડીની કાફી તાલ ૩)

આધાર જગમેં જીવ, મન સાચોનિ નેહરો કજે;
સચોનિ નેહડો કજે, મનડો હરિ ચરણે રખજે—ટેક૦
કુડીયું પ્રીતું તુટી વિંજસે, પલમેં હીજે તજે—આ૦ ૧
નિઢડે વડે જીવે તેં ૨ચો, કાલ ગુડે ને ગજે—આ૦ ૨
મૂરખ જનમેં મરેંતા પણ, પ્રભુ ભજીંધે લજે—આ૦ ૩
રામસંગ ચયે સ્યાણો સે, જુકો રૂચે રામકે ભજે—આ૦ ૪

□

પદ ૧૨ (રાગ જોગિયો તાલ દીપચંદી)

જીનિજે રિદે જાદગરી, સેસું સેણ નેણ દિઠા;
સેસું સેણ નેણ દિઠા, ઉનીજા વચન માન મિઠા—ટેક૦
દૂર દેશજા વાસી, તિનિસે મિલણજી ત્યાસી;
હુઈ તાં અંદરમેં આસી, સે અચિ નજીક વિઠા—જી૦ ૧
દાસ અસી અચું જેંજા, દરશન થયા અજ તેંજા;
મોરલે ઝિઝેં જન્મેજા, કપેયાં ક્રોડ કરમ ચીઠા—જી૦ ૨
પ્રગટયા પુન્ય ભાગ વડા, માંકે પિરિ સજણ ગડયા;
રામસંગ ચવે સદા, રાંધા અવશ એકઠા—જીનિજે૦ ૩

□

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n348/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પદ ૧૩ (રાગ જોગિયો તાલ દીપચંદી)

સંતનજા હિતકારી, ભગવત પદ પામીંધા;
ભગવત પદ પામીંધા, આનંદ મગનમેં રોંધા-ટેક૦
આળપ ભ્રાંતિ છડે, નિત સતસંગમેં ઈંધા;
હરિગુરૂ સંતેકે નેણેસેં નિરખીધાં;
ઉનીજા વચન સુણી, હિરદે મિજ ધારીંધા-સં૦ ૧
ગુરૂજે પગલેમેં, મસ્તકકે નામીંધા;
સુગરા સનેહ ધરે, ચરણામૃતકે પીધાં;
મનજે દરદ વડો, તેંકે ધોઇ ટારીંધા-સં૦ ૨
મિથ્યા વિષય ત્યાગ કરે, ઉલટી વૃતિ વારીંધા,
પિઢસેં તરે એડા પુરૂષ, એકે સેજ તારીંધા,
રામસંગજી ચવે, કારજ તિનિજા સરંધા-સં૦ ૩

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n349/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

॥ ૐ ॥

બ્રહ્મનિષ્ઠ બાવાશ્રી સેવારામજી વિરચિત ભજનો

પદ ૧ (રાગ આશા તાલ ૩)

મૈં યાચક તેરે દ્વારહિ આયો ગુરૂ,
ભક્તિદાન મોહિ દીજેજી ગુરૂ ભક્તિદાન–ટેક૦
તુમ સમર્થ સદગુરૂ પ્રભુ મેરે,
મૈં હું તુમરે ચેરન ચેરે;
અપનો જાની કરો અબ એસી,
ગુરૂ દુરમતતે રખ લીજેજી—મૈં૦ ૧
ચરણ કમલ તુમરે નિત સેવું,
ગદ ગદ રસના નામહિ લેવુ;
શ્રદ્ધા પ્રીત રહે હિરદેમેં,
ગુરૂ પ્રેમ ભાવ મન ભીજેજી—મૈં૦ ૨
શીલ સંતોષ ક્ષમા સુચિ સમતા,
ધીરજ શાંતિ ઉત્તમ વિધી નમતા,
આતમ સ્થિતિ દીજે ગુરૂ દેવા,
યહ અટલ દાત નવ છીજેજી—મૈં૦ ૩
વિવેક વિચાર સાર સત રાચું,
જ્ઞાન વિજ્ઞાન તુમરિ યાચુ;
સેવારામ પ્રણવે ગુરૂ સ્વામી,
યહ કૃપા દૃષ્ટિ મોહિ કીજેજી—મૈં૦ ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n350/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨ (રાગ સોરઠ તાલ દીપચંદી)

આનંદમેં ઘર કીના, સંતન આનંદમેં ઘર કીના;
આનંદમેં ઘર કીના—ટેક૦

તૃષ્ણા મેટ ભયે બિન તૃષ્ણા,
જ્ઞાન ગુરૂકા ચીના;
પાંચહિ ચોર પ્રબલ ઘટ ભીતર,
સંગ તિનીકો છીના—સંતન૦ ૧

હરદમ દમમેં ચેતન રહના,
મન પવના વસ કીના;
આપહી આપસે બોલન લાગે,
મીનકો મારગ લીના—સંતન૦ ૨

રાજસ તામસ સાત્વિક ઉપર,
ચોથે પદ લય લીના;
ચોથે પદમેં અમૃત વીયરી,
પ્રેમ કટોરા ભર પીના—સંતન૦ ૩

આઠો પ્રહર મગન મનમાંહી,
પરમારથમેં પ્રવીના;
સેવારામ હરિ બસે હિરદેમેં,
રોમ રોમ રંગ ભીના—સંતન૦ ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n351/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૩ (રાગ બિભાસ તાલ પંજાબી ઠેકો)

શ્રી ગુરૂદેવ બડે મહારાજા,
લોક પરલોક મેરી રાખો લાજા—ટેક૦

મેરે અવગુન ચિત નહીં આનીયે,
આપનો બિરદ બડાઇ ગનીયે—શ્રી ગુરૂદેવ૦ ૧

જનમ જનમ બહુ કર્મ કમાયે,
બકસી લેહુ મોહી શ્રી ગુરૂરાયે—શ્રી ગુરૂદેવ૦ ૨

માત ઉદર સુત પાદ ચલાવે,
સુત અપરાધ મન માત ન લાવે—શ્રી ગુરૂદેવ૦ ૩

ખાડ સર્પ જલ અગ્નિતે રાખે,
માત પિતા સુત હિત અભિલાખે--શ્રી ગુરૂદેવ૦ ૪

તેસે પાલહું શ્રી ગુરૂ મેરા,
સેવારામ જન ચેરન ચેરા--શ્રી ગુરૂદેવ૦ ૫

□

પદ ૪ (રાગ બિભાસ તાલ પંજાબી ઠેકો)

સત ગુરૂ સાહેબ સ્વામી મેરે, જાચતહું દ્વારહી તેરે--ટેક૦

તો દર રવાલી બહુ હરષાને,
આતમ લાભ પાઇ તૃપતાને–સ૦ ૧

જેજે આયે ગયે નહીં ખાલી,
હરિ હીરાનિધિ તાંહી દીવાલી–સ૦ ૨

જનમ જનમ તિન ખાતે તુટે,
ધર્મરાયકે કરજ હું છુટે–સ૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n352/mode/1up

realpatidar.com

ખોલી દિલાવો કૃપાભંડારા,
ભાવ ભક્તિ નિજનામ ઉચારા–સ૦ ૪
ચરન કમલ સેવા દ્રઢ દીજે,
સેવારામ શરને રખ લીજે–સ૦ ૫

□

પદ ૫ (રાગ સામૈયાનો)

ભેટયા સંત દયાલારે જાગ્યા ભાગ્ય વિશાલા–ટેક૦
કરી કૃપા ચરણે સંગ મિલાયો,
જાની સો અપને બાલારે–જાગ્યા૦ ૧
ભવસાગરતેં ખેંચ લીયો હૈ,
કેશ પકડ તતકાલા રે—જાગ્યા૦ ૨
ડુબત રાખ લીયો જન અપનો,
પતિત પાવન બ્રદ પાલારે—જાગ્યા૦ ૩
અમૃત વચન સુનાયે મનોહર,
સેવારામ કીનો ન્યાલા રે—જાગ્યા૦ ૪

□

પદ ૬ (રાગ સામૈયાનો)

સંત મીલે સુખકારી રે, ભઇ કિરપા ભારી—ટેક૦
આજ અનુપમ દિવસજ પ્રગટયો,
મહામંગલ વરતારી રે–ભ૦ ૧
ધન ધન ભાગ્ય હમારે રે સજની,
પરસ્યા સંત સુખારી રે–ભ૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n353/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

દર્શન દેખત હુયા રે વધાણા,
ઉલટયા પ્રેમ અપારી રે–ભ૦ ૩
સેવારામ સત ચરણુરજ ઉપર,
વાર વાર બલિહારી રે–ભ૦ ૪

□

પદ ૭ (રાગ પ્રભાતી તાલ દાદરો)

જાચક જન દ્વાર આયો, સ્વામી ગુરૂદેવા;
કૃપાકે નિધાન દીજે, ચરન કમલ સેવા–ટેક૦
શાંતિ શીલ સબર તોષ, નમણુ ખમણુ નેહા;
પ્રેમ પ્રીતિ ભાવ ભક્તિ, માંગત હું એહા—જાચક૦ ૧
વિવેક વિચાર સાર, ઉત્તમ બુદ્ધિ જાચું;
આર્જવ અક્રોધ મતિ, રામ રંગ રાચું—જાચક૦ ૨
શમદમાદિ દાન દેહુ. શ્રદ્ધા સત ભાવા;
જ્ઞાન ધ્યાન અચલ હોય, આતમ સ્થિત પાવા–જાચક૦ ૩
તેરે તો ભંડાર સુભર, ભરે હૈ દયાલા;
સેવારામ ચાહત ભીખ, નજર કરો ન્યાલા–જાચક૦ ૪

□

પદ ૮ (રાગ પ્રભાતી તાલ દાદરો)

મૈં અનાથ શરન સ્વામી, અપનો અબ કીજે;
ડૂબત ભવસાગર માંહી, ભુજા પકડ લીજે–ટેક૦
રાગ દ્વેષ કંઠા દોઉ, મન મનોરથ નીરા;
તરંગ અમિત તૃષ્ણા, પુનિ આશ વધત વીરા–મૈં૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n354/mode/1up

realpatidar.com

વડવાનળ ચિંતા ચિત્ત, ભરમ ભમર હોઇ;
અવિદ્યા તહાં ઊંડતા, અજ્ઞાન ગાજ સોઈ—મૈં૦ ૨

કામ ક્રોધ લોભ મોહ, મત્સ્ય મહાભારી;
દંભ રંભ આદિ આન, જંત હૈ અપારી—મૈં૦ ૩

શ્રી—ગુરૂ દયાલ મોહી, ખેંચી લીજે કાઢી;
સેવારામ પાર કરો, ચરન નાવ ચાઢી—મૈં૦ ૪

□

પદ ૯ (રાગ પ્રભાતી તાલ દાદરો)

શ્રીગુરૂ કૃપાલ લાલ, બાલક હું તેરા;
ભાવેત્યોં પાલ બિરદ, જાની નિજ ચેરા—ટેક૦
મૈં ચોર્યાસી કુપ પર્યો, લીની આયે દુખિયા;
લોભ સહિત લાર ઉપર, મુખ પસારી જુડિયા...શ્રીગુરૂ૦ ૧
તલે કાલે વ્યાલ પડયો, સૂઝત નહિ ઓઈ;
રાત દિવસ ઉંદર આયુ, કતરત હે સોઇ...શ્રીગુરૂ૦ ૨
એસે અંધેરે કૂપ માંહી, કાઢો ગુરુ દેવા;
પ્રેમ ડોરી પાઇ ખેંચી, લીજે તત ખેવા...શ્રીગુરૂ૦ ૩
ચરન કમલ સેવા દ્રઢ, દીજે મેરે સ્વામી;
સેવારામ શિશ નાઈ, કરત હે નમામી...શ્રીગુરૂ૦ ૪

□

પદ ૧૦ (રાગ—પ્રભાતી તાલ દાદરો)

જગત બીજ વાસના, નિવાર ગુરૂ મેરી;
અમકી બેર રાખ મોહી, શરન ગ્રહી તેરી...ટેક૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n355/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

કબહુ લે પતાલ ધસી, કીયો નરક ગામી;
કબહું લે આકાશ ઉડી, સ્વર્ગ ભોગ હામી...જગત૦ ૧
કબહુ નારી કબહુ પુરૂષ, વાસના ભ્રમાયે;
કબહુ પશુ પક્ષી આદિ, જોનીમેં રમાયે...જગત૦ ૨
જેસે જદા માંકડો, પિનાઈ હાટહાટા;
તેસે ઇન મોહિ ફેર્યા, વિષય સુગમ ઘાટા...જગત૦ ૩
દીનકે દયાલ ગુરૂ, બંધ તે છુડાવો;
સેવારામ દાસકી જું, ફાંસકો મિટાવો...જગત૦ ૪

□

પદ ૧૧ (રાગ–પ્રભાતી તાલ દાદરો)

સુન પુકાર શ્રીગુરૂ, સહાય સદા કીજે;
તૃષ્ણા નિવાર ડાકની, ઉબારી દાસ લીજે...ટેક૦
ત્રિલોકી રાજ પાઇ, તોભી તૃપતિ નહિ હોતી;
ઉંડો ઉદર અભર ભૂખી, નયન ભરી જોતી...સુન૦ ૧
સર્વ જીવ રાંધને, પકાવને લગાયે;
સાત સાયર પાન કરે, તદપિ ન અઘાયે...સુન૦ ૨
લબરકાહિ કરત જીભ, બહુરી ચાપ ચાટે;
નિચની પિશાચની સો, મોહિ હીય કાટે...સુન૦ ૩
સંતોષદાત ભેજીકે, સુપાપની પ્રહારો;
સેવારામ શરન રાખ, બિરદકો સંભારો...સુન૦ ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n356/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૧૨ (રાગ–પ્રભાતી તાલ દાદરો)

ઉદય પ્રતાપ આપનો, ગુરૂ દયાલ કીજે;
મહા વિકટ કટક કોટિ, જટક પટક દીજે...ટેક૦

મોહરાયકી જુ ફોજ, મહા વિષમ ભારી;
કામ ક્રોધ લોભ આદિ, ખડે અહંકારી...ઉદય૦ ૧

હર્ષ શોક રાગ દ્વેષ, દંભ રંગ આદિ;
મત્સર ઉદમાદ ત્રિગુણ, તાપત્રય વિષાદિ...ઉદય૦ ૨

પક્ષપાત માન સાન, આપદા અજ્ઞાના;
અરિદલ યહ ઘેરી આયો, તાહિતે બચાના...ઉદય૦ ૩

વિવેક ફોજ સાથ દેહુ, વેરી સબ મારે;
સેવારામ રામ આણુ, ફેરી દેઉ પ્યારે...ઉદય૦ ૪

□

પદ ૧૩ (રાગ–પ્રભાતી તાલ દાદરો)

રાખ રાખ શરન મોહિ, શ્રી ગુરૂ દયાલા;
કાલ વ્યાલતેં બચાઈ, કાટિ માયા જાલા...ટેક૦

અવિદ્યારૂપ હોઇ મોહિ, માયા બંધ કીનો;
કર્મજાલ માંહે ઘેરી, જીવ નામ દીનો...રાખ૦ ૧

દેહ માની આપ મિથ્યા, અહં બુદ્ધિ ધારી;
મોહ મગન હોઈ રહયો, વિષેકો વિકારી...રાખ૦ ૨

જન્મ જન્મ છૂટે ઇન, દીને બહુ ક્ષોભા;
કાલકે આધિન ર્યો, તુટી ગઇ શોભા...રાખ૦ ૩

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n357/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)
realpatidar.com

સદ્દગુરૂ પુકાર સુનો, તુમહો જ્ઞાન દાતા;
સેવારામકો છોડાઈ, અબહી હયો ત્રાતા...રાખ૦ ૪

☐

પદ ૧૪ (રાગ-પ્રભાતી તાલ દાદરો)

અખંડ બોધ આતમા, અક્રિય અનાદિ જોઇ;
સત ચિદ આનંદરૂપ, સદ્દગુરૂ હૈ સોઈ...ટેક૦
પરં બ્રહ્મ પરમધામ, પરમાતમ જાનો;
પરાપાર પરમ પુરૂષ, સદ્દગુરૂ પ્રમાનો...અખંડ૦ ૧
નિર્ગુન નિરાકાર પ્રભુ, નામ રૂપ ન્યારા;
સોઈ ગુરૂ સગુન બની, આયે અવતારા...અખંડ૦ ૨
નિરંજન નિરવાન નાથ, કેવલ અવિનાશી;
ગુરૂરૂપ દેહ ધરી, પ્રગટે સુખરાશી...અખંડ૦ ૩
જાકો વેદ નેતિ નેતિ, ગાવત શિર નામી;
સેવારામ સોઇ ગુરૂ, મેરે અંતરયામી...અખંડ૦ ૪

☐

ગુજરાતી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૧૫ (રાસ રાગ સામૈયાનો)

રૂડું દર્શન પામ્યો મહાસંતનું રે,
અનુગ્રહ થયું ભગવંતનું રે,—ટેક૦
કાંઈ રૂડી થનાર મને દીસતી રે,
કાઢી લીધી સંસારમાં ચીસથી રે–રૂડું૦ ૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n358/mode/1up

realpatidar.com

પ્રભુ મેર કરી ઘણી અમ પરે રે,
 જયારે શિશ નમાવ્યું ચરણ ઉપરેરે–રૂડું૦ ૨

મારા નેણ નિરખીને સફલ થયાં રે,
 શબ્દ સુણી શ્રવણે દુખડાં ગયાં રે—રૂડું૦ ૩

કહે દાસનો દાસ સેવારામ છે રે,
 મારા સંત–સ્વરૂપને પ્રણામ છે રે—રૂડું૦ ૪

□

પદ ૧૬ (રાસ રાગ સાગૈયાનો)

વાલા સંત મારે ઘરે આવીયા રે...ટેક૦

 રૂડા રામ સ્નેહી મન ભાવીયા રે...વાલા ૧

બ્રહ્માનંદ મગન લયલીન છે રે,
 જીવનમુકતા તે સંત અનુપ છે રે...વાલા ૨

જેની સુરતિ તે પરબ્રહ્મમાં વસી રે,
 નિજ બોધસ્વરૂપમાં ગયા ધસી રે...વાલા ૩

સેવારામ વંદત શિશ નાઇકે રે,
 સંત ચરણ હિરદેમેં વસાઇકે રે...વાલા ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n359/mode/1up

realpatidar.com

સિંધી ભાષાનાં ભજનો

પદ ૧૭ (રાગ બિહાગ તાલ ૩)

રામ નામ સંગ થીંઘે રે,
હિક રામ નામ સંગ થીંઘે રે...ટેક૦

મરણુ વેરા મેટ મોચારા, ઓડી કોઈ ન ઇંઘે રે,
તોકે ઓડી કોઈ ન ઇંઘે રે...રામ૦ ૧

કાઢો કાઢો સૌ કોઈ ચવઘે, પુઠીયા ચોકો દ્દીંઘે રે,
તોજો પુઠીયા ચોકો દ્દીંઘે રે...રામ૦ ૨

ઠલો ઠિકર ઠોકીઘે મથેમેં, પોયતાં કાંઢી દ્દીંઘે રે,
તોકે પોયતાં કાંઢી દ્દીંઘે રે...રામ૦ ૩

સેવારામ સુતક વઠી વેંઘે, પ્રેત પ્રેત પોય ચોંઘે રે,
તોકે પ્રેત પ્રેત પોય ચોંઘે રે...રામ૦ ૪

□

પદ ૧૮ (રાગ હુસેની તાલ ૩)

હિતે જીયણુચાર થોડો જગમેં,
મથે કાલ સુજેતો ઘણુંક હરિ, હિતે જીયણુગાર–ટેક૦

રાવણુ કુંભકરણુ બલવંતા,
કાલ ચબ્યા હિક ગ્રાસ કરી...હિતે૦ ૧

કૌરવકો દલે જોર ભયો હૈ,
કાલ હણ્યા મન મોદ ધરી...હિતે૦ ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n360/mode/1up

realpatidar.com

છપ્પન ક્રોડ કુલ યાદવ હુવડા,
કાલ ખપાયા હિક લગી ન ઘડી...હિતે૦ ૩

કાગજ કોટ રહે કેતરા
જીતે કાલ ગલોલેજી ચોટ ઢરી...હિતે૦ ૪

સેવારામ ચવે સુણુ મનવા,
જપ રામ રિદે તરી કાલ ડરી...હિતે૦ ૫

□

પદ ૧૯ (રાગ હુસેની તાલ ૩)

વિંજે જોબનપૂર સરાર હલેયો હિન જગમેં અરિથર કોય ન રયો,
વિંજે જોબન પૂર..............ટેક૦

કરકી ચંગાચુ મેટ મંઘાચું,
વાટ વટાઉડો તું જ અચે–વિંજે૦ ૧

ખણીગુણ મુંચારણ બધ ગઠડી,
કમ ઇંધે સા પરલોકગૈયે–વિંજે૦ ૨

આલસ ઉંઘન વાર પરે,
જપ રામ નામ સુખસાર હૈયે વિંજે૦ ૩

તોકે જીંય ગુર ચેયો કનમેં,
તું તાં તીય કરીયે ત મોક્ષલ યે–વિંજે ૪

સેવારામ શરણુ સદ્દગુરૂજે,
ભવસાગરમે તું તાં ન વૈયે–વિંજે૦ ૫

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n361/mode/1up

realpatidar.com

પદ ૨૦ (રાગ હુસેની તાલ ૩)

છાકે ભાર ઉઠાયે ખણી શિરતે,
  છડેડાર એંકાર વિકાર ભરી; છાકે ભાર ઉઠાયે-ટેક૦
હિન દેહ અભિમાન મુઠા કેતરા,
  પ્યા નરદ મિંઝા નિકર્યાં ન વરી–છાકે૦ ૧
ઓચો ગાત્ર કરે હલેયા જગમેં,
  તેજો કાલ ભંજે કધ લાય ન ધરી–છાકે૦ ૨
કુડ લુંચાયું કો કરીયે તો,
  મોંઘા પવંધે મારવરી–છાકે૦ ૩
અણહુંધો છો તું ભાર ઉઠાઈયે,
  જિત તિત પૂરણ આય હરિ–છાકે૦ ૪
સેવારામ સફલ થીંધો ફેરો,
  નામ જપી હૈયે હેત ધરી–છાકે૦ ૫

□

પદ ૨૧ (રાગ હુસેની તાલ ૩)

હલ સાધ સંગત દેહ મોબતસેં
  મન તોકે ભલાઇ પીંધી ઘણી...હલ
સુમત ઇછીંધા કુમત કટીંધા,
  અંધર દિ સિંધા ધૂંઝ ઘણી... ૧
સંત વચન સત સત કરી મંજજે,
  અસત વચન કીન ચોંધાખણી... ૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n362/mode/1up

realpatidar.com

સંત મોલમેં તું સુખ પાંઇઘે
અંખડ આનંદ તોકે ઇંધો ભણી... ૩

સેવારામ ચવે સત સંગમેં,
નિરમલ મત તોજી ઇંધી છણી... ૪

□

પદ ૨૨ (ભજન-તાલ દીપચંદી)

જે કર છાલ થીયાં રે જેડયું ઘર સંતન પાણીયારી રે;
જેકર છાલ થીયાં રે–ટેક૦

ચંપી કરીયાં આઉં ચર ન નજી સાંઇ વો,
ડીંયાં અંચણુ ઓવારી રે...જેકર ૧

ચાકર ઉનજી રે આંઉ થીંયા સાંઇ વો,
કરીયાં ટેલ સંભારી રે...જેકર ૨

નિરમલ નેહીરે રામ સનેહી ભલા,
સંત સદા ગુલ ઝારી રે...જેકર ૩

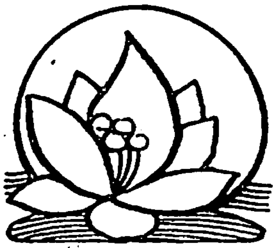
સદા એસો રહો સંગ સંતનજો ભલા,
સેવારામ બલિહારીરે...જેકર ૪

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n363/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n364/mode/1up

realpatidar.com

શ્રી સદ્ગુરૂ સ્તવન માળા

સંધ્યા પાઠ

□

આ પાઠના કર્તા
બાવા શ્રી વિહારી સાહેબ શ્રી બાપુરામ સરસ્વતી
અને સેવારામજી મહારાજ છે.

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n365/mode/1up

realpatidar.com

ॐ श्री

संध्यापाठ

ॐ श्री सद्‌गुरु स्तवन माला

चैतन्यं शाश्वतं शातं, व्योमतितं निरंजनं:,
नाद बिंदु कलातीतं, तस्मै श्री गुरवे नमः—१

सर्व श्रुति शिरो रत्न, विराजीत पदांबुज,
वेदांतांबुज मातिङ्ग, स्तस्मै श्री गुरवे नमः—२

अज्ञान तिमिरांधस्य, ज्ञानांजन शालाकया,
चक्षुरुन्मिलितं येन, तस्मै श्री गुरवे नमः—३

गुरु ब्रह्मा, गुरु विष्णु, गुरु देवो महेश्वरः,
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म, तस्मै श्री गुरवे नमः—४

ध्यान मूलं गुरोः मूर्ति, पूजा मूलं गुरो पदम्,
मंत्र मूलं गुरो वाक्य, मोक्ष मूलं गुरो कृपा—५

अखंड मंडलाकारं, व्याप्तं येन चराचरं,
तत्पदं दर्शितं येनं, तस्मै श्री गुरवे नमः—६

न गुरोरधिकं तत्त्वं, न गुरोरधिकं परम्,
गुरो परतरं नास्ति, तस्मात्सं पुण्य ते गुरुः—७

अखंडानंद बोधाय, शिष्य संताप हारिणे,
सच्चिदानंद रुपाय, रामाय गुरवे नमः—८

अज्ञान मूल हरणं, जन्म कर्म निवारणम्,
ज्ञन वैराग्य सिद्धयर्थं, गुरु पादोदकं पिबेत्—९

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n366/mode/1up

realpatidar.com

"ब्रह्मानंदं परम सुखदं, केवलं ज्ञान मूर्तिं
द्वंद्वातितं गगन सदशं, तत्त्व मस्यादि लक्ष्यम्,
एकं नित्यं विमल मचलं, सर्वधि साक्षी भूतं
भावातितं त्रिगुण रहितं, सद्‌गुरु तं नमामि"—१०

□

સોરઠા

વસ્તુ ગતે સો એક, યામે કછુએ ભિન નહિ;
હરિગુરૂ સંત વિવેક, નામ મનોહર સુર કહે ... ૧

છંદ નારાચ.

હરિ ગુરૂ જુ એક હૈ, વિવેક સોં વિચારજે;
કરી કૃપા કૃપાલકી, જુ આપકો ઉધારજે;
લહેજુ ભેવ જ્ઞાનકો, અજ્ઞાન અંતરા તજે;
અખંડરૂપ આતમા, ભલીજુ પ્રીતસોં ભજે. ... ૨

નહ્રર હૈં નજીકસા, ન નીલ પાત રંગ હૈ;
નસ્વેત શ્યામકો કહે, ન બાલે વૃદ્ધ અંગ હૈ;
ન પારહ અપારકો, ન વૈખરી પિછાનહીં;
સદા અસંગ આતમા, પરાત પાર માનહીં. ... ૩

કયોં પરાત પાર હૈ, લખે ન કોઇ ભેવકો;
અનામયં અચિત હૈ, દૃશ્યો ન જાત દેવકો;
યથામતી જુ ભાખહીં, લખ્યો ન જાત કયો લહૈ. ... ૪

ગુરૂજએ કૃપા કરે, તબેસુ તત્વકો લહૈ;
મિટે અજ્ઞાન આનકો, દુ રીત કો દુરી દહે;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n367/mode/1up

realpatidar.com

લખેજુ સાચ સારકો, અસાર કો ન ધારહીં;
ગ્રહીજૂ જ્ઞાન કેવલં, અજ્ઞાન કો નિવારહી. ... ૫

લખ્યો સ્વરૂપ બ્રહ્મકો, ચરાચરંજુ દેખહી;
ભિન્નભિનં ન ભાવહે, ન કાહુકો ઉવેખહી;
હરી હરિજુ દર્શહી, હરી વિના ન આનહૈ;
હરી હરી જપે સદા, હરી હરી સુધ્યાનહે. ... ૬

હરી હરી જુ બોલહી, હરી હરી સુધ્યાવતે;
હરી હરી બખાન હૈ, હરી હરી સુ ગાવતે;
હરી હરી જુ ચિંતવે, હરી હરી સુ માનતે;
હરી હરી જુ વંદહી, હરી હરી પિછાનતે. ... ૭

અચિંત રૂપ આત્મા, સ્વરૂપ સો ધરે સદા;
વૃતિ અડોલવારધી, ન કાહુપેં ચલે કદા;
તપે રવિ નિદાનકો, કછુ ન ઉષ્ણ લાગહી;
મતો અપાર જ્ઞાનકો, જુતાહિકો ન ત્યાગહી... ૮

પ્રમાણિકા છંદ

ન કામ ક્રોધ લોભ હે, ન સોભકો અસોભ હે;
ન મોહદ્રોહકો કરે, ન ભેદ ભાવના ધરે ... ૯

સબેજુ દ્વૈત ત્યાગહી, ન સંગ દોષ લાગહી;
તજે ન વેદ આમના, કરે ન મન કામના... ૧૦

દોહા

જ્ઞાની ગુરૂકો વંદીયેં, જુગલ જોરિકે પાન;
રવિ હરતજયોં તિમિરકો, ગુરૂ હરે અજ્ઞાન ... ૧૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n368/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પ્રાપતિ જે પરિબ્રહ્મકી, જાકે વચન તેં હોય;
તાકી પદરજ પરસિયે, ગુરૂસમ આનન્ કોય ... ૧૨

જિનહીકે અજ્ઞાનકરિ, ભાસત માયા ભાસ;
સત્ય સ્વરૂપકે જ્ઞાનતેં, દિસે બ્રહ્મ વિલાસ ... ૧૩

જ્ઞાનીકે ઉપદેશતેં, મિલે પરિબ્રહ્મરાય;
દેવા ગુરૂ ધન ધાન્ય હે, વંદન યોગ્ય સદાય ... ૧૪

પ્રથમ કરો કરજોરિકે, ચરનકમલકી સેવ;
વિઘન હરે મંગલ કરે, જયજયજય ગુરૂદેવ ... ૧૫

જો પરહી ગુરૂચરનમેં, સો તરહી તતખેવ;
સોફીર ઉદર ન આવહી, જય જય ગુરૂદેવ. ... ૧૬

ગુરૂબિન સંશય ના મિટે, ગુરૂબિન મિલે ન ભેવ;
ગુરુબિન જ્ઞાન ન ઉપજે, જય જય જય ગુરૂદેવ ... ૧૭

જ્ઞાની ગુરૂ પ્રસાદતેં, પરી ભજન કી ટેવ;
લાગી લગન લોચન ખુલે, જય જય જય ગુરૂદેવ... ૧૮

પરા પાર પરિબ્રહ્મ જે, અકલ અખંડ અભેવ,
તિન વપુધરી કરુણા કરી, જય જય જય ગુરૂદેવ—૧૯

ધરે ધ્યાન ગુરૂ દેવકો, ધ્યાવે અંગ અવેવ;
સો પાવે મહા મુક્તિસુખ, જય જય જય ગુરૂદેવ—૨૦

ભયો પ્રકાશહી બ્રહ્મકો, ગયો સકલ અહમેવ,
અંતર ઉદયો આતમા, જય જય જય ગુરૂદેવ—૨૧

ગુરૂ સોઇ પરિબ્રહ્મ હે, ગુરૂ નિરંજન એવ;
વિહારી પદ વંદન કરે, જય જય જય ગુરૂદેવ—૨૨

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n369/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

ચોપાઇ

નમો નમો ગુરૂદેવ ગુસાંઇ, મેં આયો તુમરી સરનાઇ;
તાતેં કરોં વિનય કરજોરી, નાથ યથામતિ સામ્રથ મોરી;—૨૩
પશ્ચિમ ખંડ ધરા કચ્છદેશ, તહાં સદ્‌ગુરૂ દેહ ધર્યો નરેશ;
હમલા ગામ સુથાનકવાસા, જહાં સુખ પાવે સંત નિવાસા—૨૪
તહાં પ્રગટે ગુરૂ સાહેબ દેવા, પૂરન બ્રહ્મ અખંડ અભેવા;
યાદવ કુલમેં ભયે અવતારા, જીવ અનેક ઉધારનહારા.—૨૫
જન્મ ધર્યો જીવનિકે કારન, તાકો સદ્‌ગુરૂ આયે તારન;
માત પિતા કુલ કુટુંબ પ્રવારા, તાકો સદ્‌ગુરૂ તારનહારા—૨૬
ધનધન માતપિતા ધન બંધુ, જા ઘર પ્રગટે કરૂણા સિંધુ;
ધન સો નગર વસેજા માંહીં, તામેં લોક સસે ધનતાહીં—૨૭
ધન ધન શિષ્ય કરે જો સેવા, તાપર કૃપા કરે ગુરૂદેવા;
સેવક સંગ રહેસો ધન હૈ,
જાકો રાતદિવસ દરશન હૈ.–૨૮
ધન ધન ભુમી જહાં વિચરહી,
તા ભૂમી કો પાવન કરહી;
જો કોઈ ચંદન પુષ્પ ચઢાવે,
તોપ્રિયતા મનમેં નહિ આવે– ૨૯
જો કોઇ કુટીલવચન મુખ દાખે,
તાકો દોષ હ્રુદે નહિ રાખે,
સીતલશાંત સદા સ્થિર માના,
બ્રહ્મવિના દેખે નહિ આના– ૩૦

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n370/mode/1up

realpatidar.com

બ્રહ્મભાવ કરિ બ્રહ્મ પિછાન્યો,
બ્રહ્મરૂપ આપ એક કરી જાન્યો;
તાતે બ્રહ્મરૂપ ગુરૂ દેવા,
અકલ અખંડ અનંત અભેવા–૩૧
જો નિર્ગુણ નિર્ભેદ નિરંજન,
સો મેરે ગુરૂ ભયદુઃખ ભંજન
એક અજન્મા જો અવિનાસી,
સો મેરે સદગુરૂ સુખરાશી–૩૨
એક અખંડિત અકપ્ર અમાપક,
સો મેરે ગુરૂ ઘટ ઘટ વ્યાપક;
જો ચિદ્દરૂપચલે નહિ ડોલે,
સો મેરે ગુરુ ઘટ ઘટ બોલે–૩૩
જો વ્યાપક જલ થલકે માંહિ,
સો સદગુરૂ દુજાકો નાહિ;
તંતેં એક આદિ મધ અંત,
સદગુરુ આપ સ્વયં ભગવંત–૩૪
ગુરૂ ગોવીંદ ગુરૂ સોઇ રામા,
એકહિ રૂપ ધર્યા દોઈ નામા;
દેવા સદગુરૂ સાહેબ મેરા,
ભેટત ચરન મિટયા ભવ ફેરા–૩૫
દેખી દીન દયા મન આની,
કરી કૃપાજન અપનો જાની;
જન વિહારી ગુરુ મહીમા ગાવે,
સકલ સંતકો શીશ નમાવે–૩૬

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n371/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

દોહા

વ્યાપક સબ ઘટ આતમા, જાકો આદિ ન અંત;
સો મેરે ઉર નિત વસે, જય જય ગુરુ ભગવંત–૩૭

જાકો ગાવત વેદ નિત, અકલ અખંડ અનંત;
સો મેરે નિજ આતમા, જય જય ગુરુ ભગવંત–૩૮

જુઠા કલ્પિત જિન વિષે, સકલ ચરાચર જંત;
સમરસ ખેલે સબનમેં, જય જય ગુરૂ ભગવંત–૩૯

સબ જડ ઈંદ્રિય જિનહિંતે, વ્હે ચૈતન વરતંત;
સોઈ પ્રગટ પરમાતમા, જય જય ગુરૂ ભગવંત–૪૦

ખોજ્યા જિન ખાંખત કરી, તિન પાયા નિજ તંત;
પાયા ગુરુ પ્રસાદતેં જય જય ગુરુ ભગવંત–૪૧

ગુન નિર્ગુન નહિ જિન વિષે, સોઇ સબ ગુનવંત;
તબસો દુજા કયા કહે, જય જય ગુરુ ભગવંત–૪૨

ઐસે આતમ તત્વકો, જો સમજે સૌ સંત;
સો ઉત્તમ હૈ સબનિતેં, જય જય ગુરૂ ભગવંત–૪૩

સમજા સમજી ત્યાં સમ્યા, માનુભાવ સહંત;
વિહારી વંદન યોગ્ય હૈ, જય જય ગુરૂ ભગવંત–૪૪

ચોપાઇ

ઈનકો પઠન પ્રાત ઉઠી કરહીં, ગુરૂકે ચરન કમલ ચિત ધરહી;
યહ ગુરુમહિમા સુને સુનાવે, તાકો ફેર જન્મ નહિ આવે–૪૫

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n372/mode/1up

realpatidar.com

કુંડલિયા

દેવા યહ વર દીજીયેં, ઉપજે આતમ જ્ઞાન,
ચરન તુમારે ચિત વસે, ધરોં નિરંતર ધ્યાન,
ધરોં નિરંતર ધ્યાન, અવર ઇચ્છા નહિ કોઇ
દુર્લભ યહ વરદાન, દયા કરી દીજે સોઈ,
કહે વિહારી કર જોડ, સદા સંતનકી સેવા,
ઉપજે આતમ જ્ઞાન, દીજીયેં યહ વર દેવા–૪૬

પરંપરા ગુરૂ પદ્ધતિ

દોહા

સદચિદ આનંદરૂપ નિજ નામરૂપ જગદ્દદ;
પ્રથમ વસ્તુ નિર્દેશ યહ, મંગલ નિજ સુખકંદ–૪૭
દ્વિતીય વંદના રુપ જો, મંગલ શુભ નિષ્કામ;
મન તન ધન કુલબાન કરી, વંદો સદગુરુ રામ–૪૮
તૃતીય મંગલા ચરણજો, સ્તવનરુપ પુનિ હોય;
ગુરુ સબ નિતે શ્રેષ્ઠ હૈ, ગુરૂસમ આન ન કોય–૪૦
મંગલત્રયત નમન કરી, સાંપ્રદાય અનુસાર;
પરંપરા ગુરુ પદ્ધતી, તાંકો કરોં ઉચાર—૫૦

ચોપાઈ

ચિદાનંદ સત બ્રહ્મપ્રગટ પરમાતમ દેવા;
અકલ અચિંત અનામ, અરૂપ અતીત અભેવા;
આપહિ અપની શક્તિ તાહીંતે જગ ઉપજાયો;
થિરચરકોં આધાર, શ્રુતિ નારાયણ ગાયો—૫૧

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n373/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

નારાયણકે નાભી કમલ, પ્રગટે ચતુરાનન;
બ્રહ્મરૂપ પ્રતિપાદક, ચારોં વેદ પરાયન;
તપોનિધી પ્રગટે તિનતેં, મુનિ ગુરૂ વશીષ્ટ;
બ્રહ્મભૂત કરૂણાકે સાગર, સકલ વરીષ્ટ—પર

શક્તિ મુનિ પ્રગટે તિનતેં, પરમાદ્ભુતજ્ઞાની;
ચિદાનંદમય સમરસ, મહા મંગલ વિજ્ઞાની;
શક્તિતનય મહારાજ, પરાસર તપકે આગર
બ્રહ્મલીન મન સદા, સદોદીત સુખકે સાગર—પ૩

પુત્રરૂપ દેહ પ્રયટ ભયો, તિનતેં ગુરૂ વ્યાસ;
વેદ મથન કરી બ્રહ્મસૂત્ર, જીન કીયો પ્રકાશ;
ભારત ઇતિહાસાદિક, અષ્ટાદસ હિ પુરાના;
ભક્તિ જ્ઞાન વૈરાગ્ય, ધર્મ વર્ણાશ્રમ નાના—પ૪

વ્યાસપૂત્ર યોગીંદ્ર વિરાગી, શુક મહારાજા;
સપ્ત અહર્નિમેં કીનો, મોક્ષ પરિક્ષત રાજા;
શિષ્ય તિનહીકે ગૌડપાદ આચાર્ય જાતો;
પ્રગટ કીયો સંન્યાસ, ધર્મ બહુ દિન અલપાનો—પપ

યોગીંદ્ર ગોવિંદાચાર્ય તિનકે શિષ્ય;
શરનાગત જન મેટનહારે ભુત ભવિષ્ય;
તિનકે શંકર આચાર્ય, સબ જગ સુખકંદા;
કરિ દીનો પ્રસ્થાન, જગતમેં મેટયો દ્વંદા—પ૬

કરી દિગનિમેં વિજય બોધ પાખંડ ઉડાયો;
એક બ્રહ્મ અદ્વૈત, સબલ મત સબનિ દ્રઢાયો;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n374/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

સૂત્ર શ્રુતિ સ્મૃતિ વાકય વ્યવસ્થા કીન યથાર્થ;
ગૌન પદારથ તીન, મુખ્ય કરી મોક્ષ પ્રદાર્થ—૫૭

ચાર શિષ્ય તિનકે, પરમાદ્ભુત અજીત અકામ;
પરમબ્રહ્મ લયલીન, કહું અબ તિનકે નામ;
પ્રથમ પદ્મપાદાચાર્ય, તમ ભ્રાંતિ દિવાકર;
દ્વિતીયયસુ હસ્તામલક, બ્રહ્મ અનુભવ રત્નાકર—૫૮

તૃતિય ત્રોટકાચાર્ય, શરણુંગત સુખદાયક;
ચતુર્થ વાર્તિકકાર, તજ્ઞ જન ભજવે લાયક;
પ્રગટ ભયે તિનતેં દશનામી, શિષ્ય ધુરંધર;
ફૂર કરન મારૂત સમ, જગ તમ મેઘાડંબર—૫૯

તીર્થાશ્રમ પૂનિ વનારન્ય, ગિરિ પર્વત સાગર;
સરસ્વતી ભારતી પુરિ, મહા બુધિકે આગર;
સરસ્વતી કુલ રામ. અખંડાનંદ ગુંસાઈ;
સકલ ચરન રજ, વાર વાર વંદો શિરનાઇ—૬૦

સંપ્રદાય અનુસાર, પ્રતાપી સંત મહંત;
યથામતિ કછુંં કહું, કહત નહિ આવે અંત;
નાનક દાદુદેવ, અખાજી સુંદરદાસ;
નરહર મનહરદાસ, રજબ નિજરૂપ પ્રકાશ—૬૧

નિરંજનની ભગવાનદાસ, શુકદેવ પ્રતાપી;
હરસુર પુનિ સહદેવ, સ્વામી રણછોડ અદ્યાપી;
હમલા મહુ પ્રગટે, ગુરૂ દેવા સાહેબ જ્ઞાની;
ભક્તિ જ્ઞાન વૈરાગ્ય, યુકત અનુભવકી ખાની—૬૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n375/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

તિ ન કે જે ઠિ રા મ, વિ હા રી સે વા રા મ;
બુદ્ધિવાન ગુરુ રામસિંહજી, ક્ષે મ અ ભિ રા મ;
ગુરૂ ઈશ્વર સુખ ધામ, કામ ક્રોધાદિક ટારે,
પ્રબલ બોધ ઉર સોધ, શિષ્ય ભવ ફંદ નિવારે—૬૩

લાલરામ લયલીન, લક્ષગુરૂ સેવા માંહી;
નિરમલ મતી પ્રવીન, સંત પ્રત્યક્ષ લખાહી;
ચાર જુગનિકે સંત, જગત મહું પર ઉપકારી;
વાર વાર વંદો તિનકી પદરજ શિર ધારી—૬૪

નારાયન ગુરૂ સંત ભેદ મતિયામેં નાહી;
કથન માત્ર ત્રયનામ, સસ્તુતેં એકે આંહી;
એસો યહ અદ્વૈત, જ્ઞાન સદગુરૂ તેં પાયો;
અહં બ્રહ્મઅસ્મી અનુભવ, અતિઅડિગ દ્રઢાયો—૬૫

વેદ સદ્ગુરુ આ પ નો, અનુભવ તીન પ્રતિતી;
અવર યુક્તિ દૃષ્ટાંત, પ ક્રિ યા દી બહુ રીતી;
કરી વિચાર બાપુ, જ્યૌં કો ત્યોં નિજપદ પાયો;
નિજાનંદમય સ્વસંવેદ, ચિદઘન તન છાયો—૬૬

કુંડલીયા

નારાયન ગુરૂ સંતપદ, વંદો વારંવાર;
તારક ભવજલ ઊદધિકે, દાયક શુદ્ધ વિચાર,
અગમ અગોચર અકહ, રહિત જો વ્યાપ્ય રૂ વ્યાપક;
જન બાપુ સદગુરુ તે પાયો, રહિત ત્રિવિધ હદ;
વંદો વારંવાર, સંત ગુરૂ ના રા ય ન પદ—૬૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n376/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

રામગુરૂ ચિત રાખીયે, નિત તવ પદકો નેહ;
સંત ચરચા સત સંગતિ, જન્મ કરમ કટ જેહ;
જન્મ કરમ કટ જેહ, એહ નિજ જ્ઞાન અખંડિત;
શ્રવન મનન અતિસાર, પાર સબ હોગયે પંડિત;
બાપુ કહે તુમ બાપ, કૃપાઘન પુરનકામ;
નિત તવ પદકો નેહ, રાખીયે સદગુરૂ રામ--૬૮

□

શ્રી કૃષ્ણછબી વર્ણન

દોહા

અદ્‌ભુત છબિ આનંદમય, મેરે જીવન પ્રાન;
જન વિહારી કર જોરી જુગ, બહુર્યો કરોં બખાન.--૬૯

ચોપાઇ

બહુરી કરોં પ્રભુકી છબિ બરનન,
ચિત મેરો લાગો જિન ચરનન,
યથા યોગ્ય હૈ યહ છબી જેસે;
કહી ન જાત કવિ બરનત કૈસે. -૭૦

શ્યામ સ્વરુપ સુભગ તન સુંદર;
વ્રજાધીસ વ્રજ નટ નાગરવર;
ચરનન કરત ચારૂ નેપુર ધુન;
હોત અધીર ધીર યહ ધુન સુન -૭૧

સુંદર જુગલ જાનું જંઘાવર;
કટિતટ કટિમેખલા મનોહર;

realpatidar.com

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n377/mode/1up

realpatidar.com

અ દ્ભુ ત ઉદર નીચ નાભી અધ;
મનહુન ભ્રમર પરત જલકે મધ –૭૨

બનિ વિ સા લ ઉર માલ મનોહર;
શુભ ગુન સકલ સદન સુંદર વર;
અતિ ક પો ત ક ર કં ઠ વિ શે ષા;
તાબિચ રુચિર બની ત્રય રેષા –૭૩

પુનિ પ્રચંડ ભુ જ દં ડ બા હુ બ લ;
ખેદ લહે જિનતે કેવલ ખલ;
ર ત્ન જ ડિ ત કર કંકન રાજે;
બાહન બા જુ બં દ બિરાજે –૭૪

અધિક અધિક પલપલ છબિ આનન;
મકરાકૃત કુંડલ છબિ કાનન;
ચારૂ ચિબુક જુગદર્શન પાંતિવર,
નવલ નાસિકા શુભ અતિ સુંદર –૭૫

ગુલિક જુગલ ગંડસ્થલ સોહન,
મુસકન હસન મદન મનમોહન,
ચંચલ ચપલ ચારૂયુગ લોચન,
પરમ દયાલ દીન દુઃખ મોચન –૭૬

રૂચિર ભાલ ગૌરોચન રે ષા,
બનિ લિલાટ બિચ બિંદી વિશેષા,
પેંચદાર પગરી શિર શોભિત,
જિન અતિકીન મદન મન ક્ષોભિત –૭૭

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n378/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

મણિ જડીત શિર મુકુટ મનોહર,
તાબિચ્ચ લસત લલિત મુકતાવર;
અંગ અંગ અંબર વર ભુષન,
જિનકે દર્શ મિટે સબ દૂષન -૭૮

કોટિ કોટિ મંગલમય મૂરત,
સુકૃત કોટિ સદન યહ સૂરત;
અતિ વિચિત્ર લીલા વિસ્તારન,
યદુકુલ જન્મ ધર્યો જિન કારન -૭૯

અજર અમર ગુન અગુન ગુસૈયાં,
સો પ્રભુ ચારત્ર બન બન ગૈયાં;
શ્રુતિ પુરાન કૌ પાર ન પાવે,
સો પ્રભુ ગ્વાલ નિગ્વાલ હસાવે -૮૦

જિનકોં યોગેશ્વર નહિ જાને,
સો લલનારસ રૂપ લુભાને;
જિનકો શિવ સનકાદિક ધ્યાવે,
સો પ્રભુ ગ્વાલ નિસો મિલિ ગાવે -૮૧

જિનકી મહીમા કહી ન જાવત,
તિન પ્રભૂકો વૃજનારિ નચાવત,
કાન કાન પુનિ કહત કનૈયા;
લે લે નામ લડાવત ગૈયા. -૮૨

નિર્વિકાર નિજ રૂપ દિખાવન,
વૃજવિહારી કીનો વૃજપાવન;

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n379/mode/1up
1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

અતિ અગાધ આશય દિખરાયો,
કિન કિન વિરલે સંતનિપાયો —૮૩
દીન દયાલ જાની યદુનંદન,
વાર વાર કરહો પદવંદન;
દાસ વિરી જાનિ જન અપનો;
સ્વામી દૂર કરોં જગ સ્વપનો —૮૪

દોહા

સુખદ સિંધુ અવતાર સબ, રત્નકૃષ્ણ બલરામ;
સો વસહું મમ ચિતસદન, ધ્યાનયોગ્ય છબિધામ—૮૫

ચોવીસ ઇશ્વરાવતાર કે નામ

ચોપાઈ

જય જયં આદિ વરાહ, મીન વામન મન્વંતર;
સનકાદિક નરસિંહ, દેનવર ધ્રુવ ધન્વંતર;
કપિલ કમઠ હયગ્રીવ, હંસ હરિ નર નારાયણ,
રુષભ દેવ રઘુવીર, કૃષ્ણ પરિબ્રહ્મ પરાયન—૮૬
બુદ્ધ નિકલકી વ્યાસ, પ્રથુ પ્રથવી કે ઇસ;
ફરસુરામ અભિરામ, યજ્ઞદત્ત એ ચોવીસ;
તિનકે પદારવિંદ, વંદ પુનિ વંદન કરહોં;
તિનહી ચરનકી રેનુ, સદા મેરે શિર ધરહોં—૮૭
પાદકિરેનુ પ્રસાદ, ખુલે અનુભવકે લોચન;
દેખ્યા ચેતન બ્રહ્મ, ભયા જિનતેં ભવમોચન;
અબ ન પરોં ભવકૂપ, રૂપ નિજ અપના પાયા;
દેવા ગુરૂ દયાલ, દયા કરિ મોહિ બતાયા—૮૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n380/mode/1up

realpatidar.com

ગુરૂ સ્તુતિ

સોરઠા

દેવા ગુરૂ દયાલ, સાહેબ મેરે ઉર સદા;
કર્મ ભર્મ અરૂ કાલ, ઉડ ગયે જિનકે વચનતે-૮૯
મહાવાકયકો બોધ, મોહિ દીયો ગુરૂ મહેર કરી;
લીયો સ્વરૂપ હી સોધ, ભાગ ત્યાગ લક્ષણા કરી-૯૦

દોહા

પતિત ઉધારન મહા પ્રભુ, દયાસિંધુ ગુરૂદેવ;
સેવારામ યાચે સદા; ચરન કમલકી સેવ-૯૧
ચરન કમલકો ધ્યાન પ્રભૂ, દીજે દઢ ઉરમાંહિ;
યાચક યાચત શ્રીગુરુ, ભીખ એહિ તુમ પાહિ-૯૨
તુમ દાત ત્રય લોકકે, સદ્‌ગુરુ સદા કૃપાલ,
ભાવ ભક્તિ ભીક્ષા ચહોં, દીજે દીના દયાલ-૯૩
ભટકિ ભટકિ દેખે સબે, દેવી દેવ અપાર;
ઉલટે બંધનમેં પરે, કોઈ ન છુડાવનહાર-૯૪
ભ્રમત ભ્રમત આઈ પર્યો, સદ્‌ગુરુ તો દરબાર;
કૃપા દ્રષ્ટિ કીજે પ્રભુ, પકરી ઉતારો પાર-૯૫
તુમ બિન હમરો કોઉ નહિ, અવર વસીલો કોય;
તાતે સદગુરૂ રાખીયે, શરન આપની મોય-૯૬
સદા હમરે ચિત વસો, બિસરો ન એક લગાર;
તુમપે માગું શ્રીગુરૂ, તુમરો ધ્યાન ઉચાર-૯૭
તુમરે યશ નિત ગાવહો, તુમરે ગુન અરુ ગીત;
સદ્‌ગુરૂ તુમરે પાદ સો, ઉમંગે નિત નિત પ્રીત-૯૮

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n381/mode/1up

realpatidar.com

કુંજી ઈંડા જ્યોં તજે, આપ વસે પરદેશ,
સદગુરુ એસે રાખીયો, સુરતીમાંજ હમેશ–૯૯
સુરતિ બિના નિપજે નહી, શિશુ ઈંડા ગલિ જાય;
તાતેં તુમહિ દયાલ ગુરુ, હોજો સદા સહાય–૧૦૦
પ્રાર્થના યહ જો કરી, સદગુરુ ધરજો કાન;
સેવારામ પ્રણવે સદા, મેરે જીવન પ્રાન–૧૦૧
દેવા દરશન દિલહીમેં, પલ પલ દીજે મોહિ;
એક નિમિષ નહિ ભુલહોં, સ્વામી છબિહી તોહી–૧૦૨
સુરત તુમારી સદગુરૂ, છિન એક બિસરત નાહિ:
મહા લલિત છબિ લિખધરી, મન મંદિરકે માહિ–૧૦૩
દેવા મેરી અરજી એક, સુનિયો દે કરી કાન;
નેહ નિભેસો કીજીયેં, કૃપા–સિંધુ ભગવાન–૧૦૪
વાણી વચન વિલાસતેં, નહિ પવે નિજ ભેવ;
વિહારી વસ્તુ તો મિલે, કૃપા કરો ગુરૂદેવ–૧૦૫
સેવારામ સેવા સતકી, કરે જુ મન ચિતલાઈ;
સો પાવે મહા મુક્તિ સુખ, યામે સશંય નાઇ–૧૦૬
ગુરુ કૃપા તેં પાઇયેં, ચરન–કમલકી સેવ;
સેવારામ મુખ બોલીયે, જય જય જય ગુરૂદેવ–૧૦૭

ધ્વનિ

જય ગુરૂ દેવા જેઠીરામ, રામસિંહ ગુરુદેવ નમામ;
હરસૂરસ્વામી રણછોડરામ, પરમાનંદ ગુરૂ એક અનામ,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n382/mode/1up

realpatidar.com

વિહારી ક્ષેમગુરૂ સેવારામ, ગુરૂ ઇશ્વરસ્વામી પુંજારામ;
અખંડાનંદ જય જય રામ, સતગુરૂ રામ પૂરન કામ;
દત્ત દીગંબર જય રઘુનાથ, ગુરૂવરસ્વામી શ્રી મુનિનાથ;
હરિ નારાયણુ ગુરૂ નારાયણુ, દ્વૈત નિવારણુ પરમાનંદ,
સદા શિવ શંકર, ભકતજન પ્રિય પંકજ લોચન;
નારાયણુ તવદાસોહં, બોલો શ્રી દ્વારિકાનાથકી જય,

ધ્વનિ

જય ગુરુ દેવા જય ગુરૂ દેવ, તવ પદ પંકજ કરૂં મન સેવ
જય ગુરુ દેવા જય રણુછોડ, તવ પદ નમું હું દ્વે કરજોડ;(૨)
જય ગુરુ દેવા જેઠીરામ, તવ પદ પંકજ કર મન ધામ, (૨)
જય ગુરુ દેવા સેવારામ, રામસંગ ગુરૂ મોહનરામ; (૨)
પરંમ પ્રતાપી પુરણુરામ, મંજુલ મૂર્તિ મંગળરામ,
જય ગુરૂ દેવા વિહારીક્ષેમ, ગુરૂ ઇશ્વર કર મન પ્રેમ,
જય ગુરૂ દેવા ઈશ્વરરામ, લાલરામ ગુરૂ કરૂણાધામ,
જય ગુરુ દેવા શત ગુરુ શ્યામ, અજર અમર ગુરુ ઓધવરામ,

શ્રી સામદાસજીકૃત–શ્રી ગુરુ ઇંશ્વરરામજીની સ્તુતિ

દોહા

એક એવ અદ્વૈત જો, પરમાતમ, જગદીશ;
જન કારણુ તનુ ધારિવર, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૧
મનહું અપર બીરાજ હી, રઘુપતિ ગુરુ મુનીશ;
જ્ઞાન દાન નિત દેત વર, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૨

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n383/mode/1up

realpatidar.com

પૂરણ કામ નિઃકામમતિ, સમજહિ રંક મહીશ;
જ્ઞાન ભાન મતિ માન અતિ, જય જય સદગુરૂ ઇશ—૩
સદા વિચારત લક્ષ જો, તજી ભ્રમ ઈશ અનીશ;
પુનિ પુનિ ભાષત શિષ્ય પ્રતિ, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૪
દાતા જ્યૌં નિજ મુકિતકે, કરૂણા કર કા શિશ;
શરન હરન ભવ ભીતિ ભલ, જય જય સદગુરુ ઈશ—૫
મોક્ષ કીયો જ્યોં ગ્રાહ તે, હરિ તત્કાલ કરીશ;
કીનો બંધ વિછેદ મમ, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૬
નિગમાગમ જેહી ગાવહી, મનપર કહત મુનીશ;
સોઇ લખાવત લક્ષ જો, જય જય સદગુરુ ઇશ—૭
નિજાનંદ નિમગ્ન જો, વર વરીયાન વરીશ;
જગમંગલ કર જાસુદ્રગ, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૮
નિગમાગમ સબ જાસુ ઉર, વસત વદન વાગીશ;
રિદ્ધિસિદ્ધિ રહત સો પાદતલ, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૯
સોહત સુઠીવર સુભગ ષટ, મનહુ માયાધીશ;
રમત રમાવત આપ સબ, જય જય સદગુરૂ ઈશ—૧૦
શરન સુખદ ભય હરન ભવ, અધરન ધરન ગિરીશ;
અશરન શરન ન અપરજન, જય જય સદગુરુ ઇશ—૧૧
મહીમા અગમ અગાધ અતિ, બરણી ન શકત ફનીશ;
સામ કહા એક મુખ ભને, જય જય સદગુરુ ઇશ—૧૨
ઇશ્વર ઈશ્વર રુપ હોઇ, લીન મનુજ અવતાર;
આરયવરતર પૂજ્ય મમ, નિજ જન કીન ઉદ્ધાર—૧૩

□

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n384/mode/1up

realpatidar.com

अथ पंचमाश्रमः लिख्यते

चिन्मयं व्यापितं ब्रह्म आकाशं जगदीश्वरम्,
निराकारं स्वयं ब्रह्म तच्चाहं पंचमाश्रमः १

निराकारं निराभासं निरालंबं निरंजनम्,
निःशब्दमुच्यते ब्रह्म, तच्चाहं पंचमाश्रमः २

ब्रह्मचारी गृहस्थश्च वानप्रस्थो यतीश्वरः।
आश्रमेभ्यश्च भिन्नोऽहं, तच्चाहं पंचमाश्रमः ३

आश्रमाणां च सर्वेषां अस्ति नास्ति न चात्मनः,
भिन्नाभिन्नं न जानामि, तच्चाहं पंचमाश्रमः- ४

आब्रह्मस्तंबपर्यंतं संपूर्णं परमात्मनः,
धर्माधर्मं न जानामि, तच्चाहं पंचमाश्रमः ५

मनस्थं मनसा साध्यं मनोमायाविवर्जितम्,
मनसा मन आलोक्य, तच्चाहं पंचमाश्रमः ६

अगोचरे यदा लिनं पंचदेहे विलीयते,
ईंद्रियाणि निवर्तन्ते तच्चाहं पंचमाश्रमः ७

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n385/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

स्वयं दीक्षा स्वयं भोक्ता स्वयं देवो महेश्वरः,
निर्विकल्प स्वयं ब्रह्म, तच्चाहं पंचमाश्रमः ८

क्षमारूपजितक्रोधः सत्यवादी दृढव्रतः,
भूमिभावपरित्यागी तच्चाहं पंचमाश्रमः ९.

देहातीतं मनोतीतं देहस्थं देहवर्जितम्,
देहभावपरित्यागी तच्चाहं पंचमाश्रमः १०

यत्र यत्र कृता भिक्षा, मुक्तोऽहं सर्वकर्मणा,
कर्माकर्मं न जानामि तच्चाहं पंचमाश्रमः ११

लोकलज्जा विनिर्मुक्तो चोरव्याघ्रभयं नहि,
भयाभयं न जानामि, तच्चाहं पंचमाश्रमः १२

सुखदुःखविनिर्मुक्तः शीतोष्णादिभयं नहि,
लाभालाभौ न जानामि तच्चाहं पंचमाश्रमः १३

मित्रारिपक्षनिर्मुक्तो सुखदुःखभयं नहि,
सुखात्मा सर्वभूतात्मा तच्चाहं पंचमाश्रमः १४

द्वंद्वव्याधिविनिर्मुक्तो आशापाशविवर्जितः,
लोकशंकाभयं नास्ति तच्चाहं पंचमाश्रमः १५

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n386/mode/1up

realpatidar.com

ज्ञानविज्ञानसंपन्नो ब्रह्मवेत्ता मुनीश्वरः,
न तीर्थं नोपवासं च तच्चाहं पंचमाश्रमः १६

मुमुक्षुर्ब्रह्मनिष्ठश्च परं शिवपदं गतः,
सर्वधर्मपरित्यागी तच्चाहं पंचमाश्रमः १७

अध्यात्मविद्यागोदोग्धा वेदांतांम्बुजभास्करः,
वेदमार्गपरित्यागी तच्चाहं पंचमाश्रमः १८

दंडकमंडलुत्यागी कटिसुत्राम्बरं त्यजेत्,
स्थावराज्जंगमाद्भिन्नस्तच्चाहं पंचमाश्रमः १९

जीवभावपरित्यागी शिवभावमनोद्दढः,
स्वर्ग नर्क न जानामि तच्चाहं पंचमाश्रमः २०

विदेही वीतरागी च षड्भिंतमसंहरः,
षड्वैरीवृंदविध्वंसी तश्चाहं पचमाश्रमः २१

स्वयं ब्रह्म स्वयं शक्तिः स्वयं विष्णुः सदाशिवः.
सर्वेश्वरः सर्वसाक्षी तच्चाहं पंचमाश्रमः २२

बालोन्मत्तपिशाचाग्र शापानुग्रहसंमतः,
राजरंकसमः द्रष्टा तच्चाहं पंचमाश्रमः २३

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n387/mode/1up

realpatidar.com

वर्णावर्णं न जानामि दिवारात्री न दृश्यते,
पापं पुण्यं न जानामि, तच्चाहं पंचमाश्रमः २४

भिक्षा चतुर्थवर्णेषु मद्यमांसं न भुज्यते,
भक्ष्याभक्ष्यं न जानामि तश्चाहं पंचमाश्रमः २५

सच्चिदानंदरुपोऽहं शिवोऽहं निर्गुणोऽप्यहम्,
एवं भावयते नित्यं तच्चाहं पंचमाश्रमः २६

पंचभूतप्रभिन्नोऽहं मायादिगुणनाशकः,
तत्त्ववेत्ता महात्मा च तच्चाहं पंचमाश्रमः २७

नारीं नरकवद् दृष्टा संगंचोरगसन्निभम्,
हेमं हालाहलं दृष्ट्वा तच्चाहं पंचमाश्रमः २८

अद्वयश्च अखंडश्च प्रकाशः परमेश्वरः,
ब्रह्मा विष्णुः शिवः साक्षात् तच्चाहं पंचमाश्रमः, २९

उदासीनः सदात्मा च परितृप्ति महात्मनः,
इन्द्रियं कीटवद्दृष्टा तच्चाहं पंचमाश्रमः ३०

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n388/mode/1up

realpatidar.com

अभिन्नात्मात्मनो रूपं यदेवं सचराचरम्,
निर्विकल्पं स्वयं ब्रह्म तच्चाहं पंचमाश्रमः ३१

अकिंचन कदावासो रमंते भुवनत्रयम्,
नग्नो दिगम्बरो दिव्यस्तच्चाहं पंचमाश्रमः ३२

कामः क्रोधश्च लोभश्च मोहादि सकलं त्यजेत्,
हेमलोष्टौ न जानामि तच्चाहं पंचमाश्रमः ३३

क्वचिल्लोभी क्वचित्क्षोभी क्वचित्सज्जनरंजकः
लोकालोकौ न जानामि तच्चाहं पंचमाश्रमः ३४

हंसः परमहंसश्च दत्तात्रेयस्वरुप्यहम्,
गुरुरहं जगत्साक्षी तच्चाहं पंचमाश्रमः ३५

सर्वाध्यक्षो महद्भूतः सर्वस्यादिपरोत्तमः,
जीवन्मुक्तो जरातीतस्तच्चाहं पंचमाश्रमः ३६

शून्या शून्यो महाशून्यः शून्यात्माः शून्यवर्जितः
शून्यमंडलवासी पंच तच्चाहं पंचमाश्रमः ३७

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n389/mode/1up

realpatidar.com

अजोऽहमजरोऽहं च सर्वात्मा सर्वदैवतम् ,
अनादि ब्रह्मरुपोऽहं तच्चाहं पंचमाश्रमः ३८

एवं किंचित्परं ज्ञानं चिनंवै पंचमाश्रमे,
लक्षणं हंसमार्गस्य तच्चाहं पंचमाश्रमः ३९

ब्रह्मचर्यपदं चादा द्वितीयं गृहस्थाश्रमम् ,
तृतीयं वानप्रस्थं च सन्यासं च चतुर्थकम् ४०

पंचमं हंसदीक्षा च, साक्षाच्छिवस्वरुपिणी,
वेदमार्गविनिर्मुक्तः कर्माकर्मविवर्जितः ४१

चतुराश्रमबाह्योऽह मुक्तोऽहं पंचमाश्रमः,
भिन्नोऽहं वेदकर्मेभ्यः केवलं ब्रह्मरुपकः ४२

माता यस्य पिता धन्यो धन्यं गोत्रं कुलं तथा,
कुलकोटीसमुद्धर्ता यतीन्द्रोऽहं स्वरुपतः ४३

सहस्त्रब्रह्मभाजो हि एकेन यतिना समः,
यतीनामयुतैर्भुक्तं हंसेनैकं समं खलु ४४

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n390/mode/1up

realpatidar.com

हंसो यस्य गृहे भुंक्ते तद् गृहे च शिवः स्वयम्,
यत्र भुंक्ते शिवःसाक्षात् तत्र भुंक्ते जगतत्रयम् ४५

सांन्यासी विष्णुरुपश्च हंसश्च शिवरुपकः
दर्शनस्पर्शमात्रेण बंधान्मुक्तो न संशयः ४६

क्रियाहीनो मतिभ्रष्टो असक्तः पुण्यकर्मणि,
परदारागमो नित्यं तरंति हंसपूजनात् ४७

हंसो दत्तः शिवः साक्षाद् वामदेवः युकादयः,
हंस हंसेति हंसेति हंसो नाम सदाशिवः ४८

सनंदा हंसरुपा च कपिलादि महामुनिः,
नारायणः परब्रह्म हंसरूपो न संशयः ४९

नास्ति हंसात्परं दैवं नास्ति हंसात्परं पदम्,
नास्ति हंसात्परं ध्यानं नास्ति हंसात्परो गुरुः ५०

नास्ति हंसात्परो मार्गो नास्ति हंसात्परो जपः,
नास्ति हंसात्परा पूजातस्माद्धंसो भवेद् बुधैः ५१

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n391/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

इति विद्या पठेन्नित्यं श्रवणं मननं कृतम्,
निदिध्यासेन प्राप्नोति साक्षात्कारं न संशयः ५२

य इदं पठते नित्यं यतिर्वा यतिपूजकः
जीवन्मुक्तो भवेत्सद्यो सत्यं सत्यं न संशयः ५३

—०—

श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छंकराचार्य विरचित

पंचमाश्रमः संपूर्णः

ॐ तत्सत्

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n392/mode/1up

realpatidar.com

ઈ. વિ. વિ. ભાગ : ૧

શુદ્ધિપત્રક

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૬	શત્રુ	શુત્ર
૯	ત્રિપુંક	ત્રિપુંડ
,,	પ્રત્યે	પ્રાયે
૧૦	કુદમા	કુકમા
૧૧	માધવજી	માધવદાસજી
,,	,,	,,
૧૨	મહી	મળી
૧૩	શોચવંશી	સોમવંશી
૧૪	રાજા	જતા
૧૭	હોક્કા સામે	હોક્કા સાથે
૧૭	દેવજી	દેવાજી
૧૮	પોતાના	પોતાની
૨૦	કારણ	કાટણ
૨૧	ત્રિયુંડ	ત્રિપુંડ
૨૩	દવારે	દ્વારો
,,	,,	,,
,,	ભાષાની	ભાષાનો
,,	કૃષ્ણ બાવાની	કૃષ્ણદાશ બાવની
૨૪	સતી સંત દર્પણ	સંતા સંત દર્પણ
,,	કવિતાના નામને આપે	કવિતાના ના નામને જેમ–

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n393/mode/1up

realpatidar.com

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૨૫	ફ્રરે છે એવો	ફ્રરે છે એવા સાધુઓ
,,	અગ્રણી ચેક	અગ્રણી એક કવિશ્રી
,,	વર્યા ને	વર્યો ને
૨૬	બ્રાંભણયાજી	બ્રાંભણીયાજી
૨૯	નરન રૂપી નાવ	નરતન રૂપી નાવ
,,	ચાલી રહ્યા છે	ચાલી રહ્યો છે
૩૪	મોહત રામજી	મોહન રામજી
૩૬	સમૈપો	સમૈયો
૩૭	ભગવીયા ઘડી	ભગવી પાઘડી
૩૮	ઓછવરામજી	ઓધવરામજી
૪૦	ઓછવરામજી	ઓધવરામજી
૪૧	મોકરશાં	મોકરશી
૪૨	–પરમતણો	પચ્છમતણો
૪૩	મારી ભાંતી	મારી ભ્રાંતી
૪૪	દીક્ષા ગૃહણ–	દીક્ષા ગ્રહણ કરી
૪૫	સંત–થોડા	સંત મંડળ થોડા–
૪૭	આપ અંહા	આપ અંહી
૫૩	આણ આપવામાં–	આણ આપવામાં આવે છે.
૫૫	યજ્ઞા ચક્ષુ	પ્રજ્ઞા ચક્ષુ
,,	કાનિ કોરી	કાને કોરી
૬૦	તમા ને	તમોને–
૬૭	પ્રશ્નાત્મક	પ્રશ્નાત્મક
,,	ઉભો થા	ઉભોથી

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n394/mode/1up

1986-01-01 -Ishwar Vihari Vilas -4th Edition (975)

realpatidar.com

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૬૯	કબીર માં	કબીર મંદીરમાં
,,	સાતમજી	સામતજી
૭૦	વાંઠાય	વાંઢાય
,,	સમપ	સમય
૭૪	અણે	એણે
૭૯	લખેન	લખેલ
૮૦	વર્ચ	વર્ય
૮૨	શબ્દા	શબ્દો
,,	અમારી	અમીરી
૮૪	બાલજી	લાલજી
૮૬	ધારણુ	ધારણા
૮૭	મુક્તિ	ભક્તિ
૮૮	જ્ઞાનિ	જ્ઞાતિ
૯૦	એવો	એવા
૯૧	ઓવરામજી	ઓધવરામજી
૯૬	મહારાજશ્રીની	મહારાજશ્રીથી
૧૦૩	ગાદીએ	ગોદીએ
૧૦૫	નિવૃત	નિવૃતી
,,	— એના પાટી	—એ; ના પાડી
૧૦૭	લે છે	લે, જે,
૧૦૯	શિવદાસજી	કેશવદાસજી
૧૧૦	નીકળ્યા	નિકળ્યો
૧૨૨	સુયા	સુપા
,,	,,	,,

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n395/mode/1up

realpatidar.com

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૧૩૧	કરાવી છે	કરાવવી છે
૧૩૨	પંદરસોનાં	પંદર હજારનાં
૧૩૩	ઓપ	આપ
૧૩૯	હુંગરીયાના	હિંગરીયાના
૧૫૪	માલા ડોપી	માલા ટોપી
૧૬૧	ગણાય નંહી	ગણાય નંહી
૧૬૨	ભક્તોને	ભક્તોના
૧૬૩	શાસ્ત્રીજી ભગત	શિવજી ભગત
,,	કે. મી. ગંગર	કે. પી. ગંગર

ઈ. વિ. વિ. – ભાગ : ૨

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૧૭૬	અન	ઈન
,,	ભગવન	ભગવાન
૧૮૪	–તોભી	–તોભાં
૧૮૫	ફીરં	ફીરે
૨૩૫	જમણા	જમડા
,,	સાવ સાચી–આંઉ	સાવ સચી ગાલ આંઉ
૨૫૭	અક્ષપ્ય	અક્ષય
૨૫૮	ધાન	ધ્યાન
૨૯૦	જનમ રે	જનમારો રે
૨૯૨	સગતિ	સંગતિ
૩૦૨	તમરે	તુમરે

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n396/mode/1up

realpatidar.com

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૩૦૪	નહી	નંહી
,,	ખધ	ખગ
૩૦૫	આઠ	અઠૂ
,,	હાણુ	હાણે
૩૦૬	મીયજી	મિંયજી
,,	તેકે	તેંકે
૩૧૨	ચેરન	ચરન ન
૩૨૨	નરદ્દ	નરક
,,	તે જો	તેં જો
૩૨૭	નજીકસા	નજીકસો
,,	ખાલે	ખાલ
૩૨૮	ખિન્નભિનં	ભિનાભિનં
,,	અચિંત	અચિંત
૩૩૧	અકપ્ર	અકપ
૩૩૪	જાતો	જાનો
૩૩૮	નીચ	બીચ

ઈ. વિ. વિ.

શરૂઆતના ૧ થી ૧૬ પેજનું શુદ્ધિપત્રક

પૃષ્ઠ	અશુદ્ધિ	શુદ્ધિ
૮	કરાવી આપ્યુ	કરી આપ્યુ
૧૦	આપની	આપનો
૧૨	રામભાઈ	રામજીભાઈ
૧૬	ઝરા	ઝુરા
,,	નિરોમણા	નિરોણા
૧૩	પીઢાધિશ્વર	પિઠાધિશ્વર

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n397/mode/1up

realpatidar.com

બાવાશ્રી દેવાસાહેબની પરંપરાના સંત–મહંત લેખકોના ગ્રંથ

—: પુસ્તકોની યાદી :—

(૧)	શ્રી રામસાગર, બાવાશ્રી દેવા સાહેબ કૃષ્ણસાગર ,, અપ્રાપ્ય	હમલાપુરી
(૨)	શ્રી હરિસાગર, બાવાશ્રી રામસિંહજી	,,
(૩)	શ્રી સેવારામ પદ મંજરી અપ્રાપ્ય	,,
(૪)	કૃષ્ણદાશ બાવની કચ્છી ભાષાનો અમુલ્ય નમુનો અપ્રાપ્ય	,,
(૫)	ગુરૂ નિંદાહરણ–દેવા સાહેબ અપ્રાપ્ય	,,
(૬)	પૂર્ણ યશેન્દુ ચંદ્રીકા અપ્રાપ્ય	,,
(૭)	શ્રી પૂર્ણ સ્મરણમાલા, સંધ્યા પાઠ સહિત બારોટ મેઘરાજ હમીર	,,
(૮)	પુરણ રામ પદ મંજુસા અપ્રાપ્ય	,,
(૯)	શ્રી ઓઘવરામ–રસીકલાલ જોષી અપ્રાપ્ય	,,
(૧૦)	શ્રી ગરીબદાસ ભજનમાળા ભાગ–૧૯ ભાણદાસજી	કુકમાં
(૧૧)	શ્રી સત્યનારાયણ કથા કાવ્યમાં બાશ્રી જેઠીબા	ભોજાય
(૧૨)	બાશ્રી જેઠીબાના ભજન–પદ અપ્રાપ્ય	,,
(૧૩)	શ્રી સાધ્વી મૈયાજી (ચંદુભા જાડેજા)	મંજલ
(૧૪)	શ્રી ઇશ્વરવિહારી વિલાસ આવૃત્તિ ચોથી (ચંદુભા જાડેજા)	વાંઢાય
(૧૫)	પ્રાતઃસ્મરણ સંધ્યા પાઠ સહિત વાલદાસજી	હરિદ્વાર
(૧૬)	પ્રસાદી–આશાપૂર્ણા પ્રાકટ્ય–સિદ્ધ જાલસંગ બાપુ ઇત્યાદી પુસ્તકો–ભક્ત કવિ ચંદુભા જાડેજા મેરાઉ–કચ્છ	

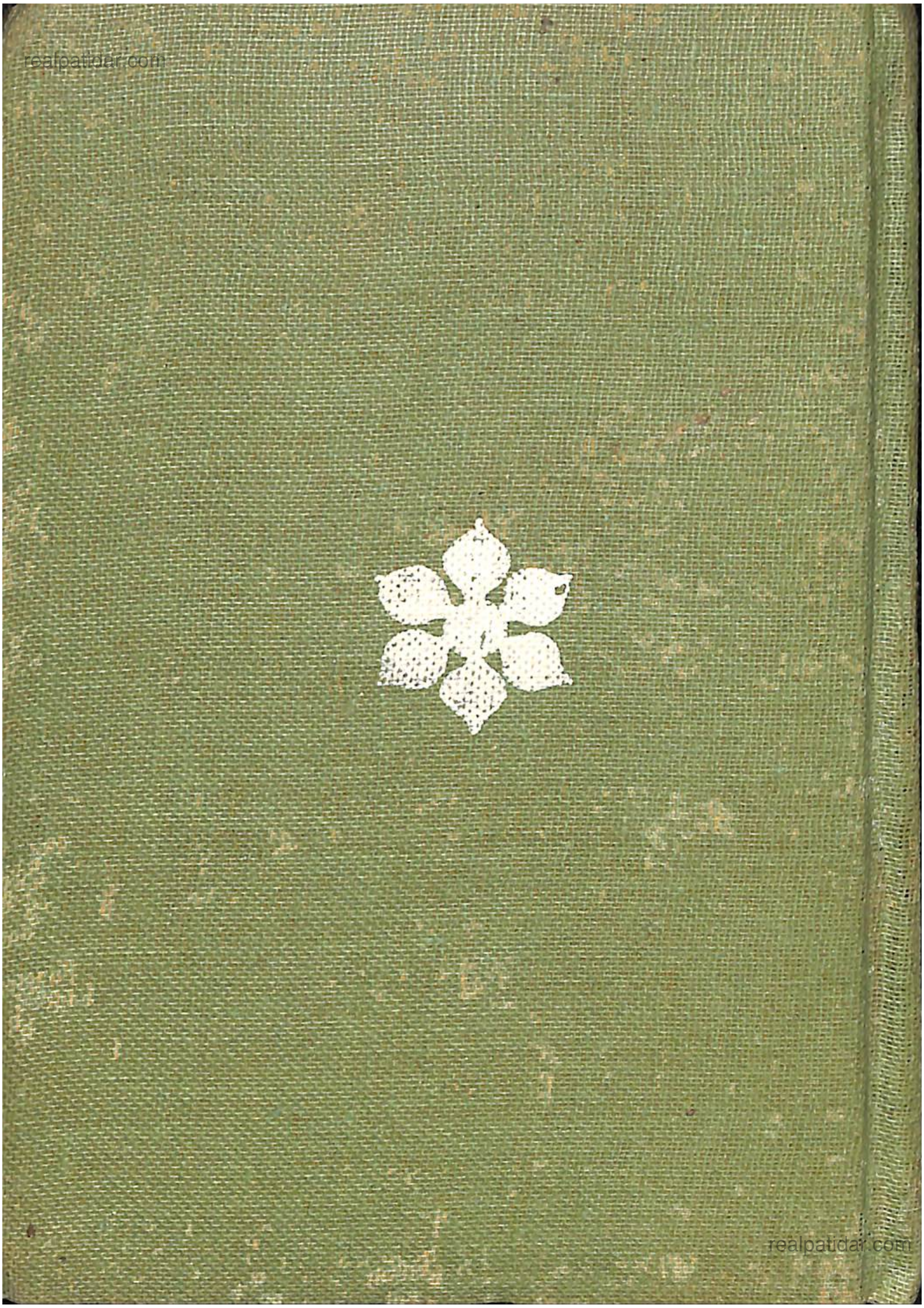
realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n398/mode/1up

realpatidar.com

realpatidar.com

https://archive.org/details/bk975/page/n399/mode/1up

Link: http://www.realpatidar.com/library
email: mail@realpatidar.com